

Møteinnkalling

Utval:	Kvam herad, Kontrollutvalet
Møtestad:	Kvam rådhus, Heradsstyresalen
Dato:	14.11.2022
Tid:	09:00

Møteplan:

Kl. 09.00 – 09.30 Rådmannen orienterer om oppfølging av revisjonsrapport nr. 14
Kl. 09.30 Sakshandsaming

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved **å ringa** til Roald Breistein, tlf. 97 50 51 52 eller til Hogne Haktorson, tlf. 911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Det er planlagt at Roald Breistein møter frå sekretariatet, på dette møtet.

Gjermund Stuve
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Rådmann

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 9/22	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 10/22	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 05.09.2022	033	
	Politiske saker		
PS 32/22	Rådmannen orienterer om oppfølging av revisjonsrapport nr. 14 for 2021 frå Deloitte AS	216	
PS 33/22	Oppfølging - Forvaltningsrevisjon internkontroll	217	
PS 34/22	Deloitte presenterer interimsrevisjonsrapport for 2022	216	
PS 35/22	Kurs i regi av Deloitte 2023	085	
PS 36/22	Forvaltningsrevisjon personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar - Status i arbeidet ved Deloitte	217	
PS 37/22	Gjennomgang av møteprotokollar	033	
PS 38/22	Eventuelt	033	
PS 39/22	Rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024 - Prosessmøte ved Deloitte	217	
PS 40/22	Rullering av plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 - 2024	216	
	Referat saker		
RS 21/22	Nytt fra FKT	033	
RS 22/22	Årsmelding 2021-2022 Mobbeombodet i Vestland	033	
RS 23/22	Melding om vedtak HST- sak 085/22 Søknad om fritak frå verv i Kvam kontrollutval	014	
RS 24/22	Vedtak HST 27.09.2022 - Val til kontrollutvalet	014	
RS 25/22	Vedtak i HST 27.09.22 - tertialrapport - 2. tertial	216	
RS 26/22	Varslingsdagen 2022 - Invitasjon til kontrollutvalget	033	
RS 27/22	Det er opna for påmelding til NKRF sin kontrollutvalgskonferanse 2023	033	

GK 9/22 Godkjenning av innkalling og sakliste

Kvam herad

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/191-15
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	10/22	14.11.2022

Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 05.09.2022

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet i Kvam herad 05.09.2022 ligg ved.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Møteprotokoll

Utval:	Kontrollutvalet
Møtestad:	Kvam rådhus, Heradsstyresalen
Dato:	05.09.2022
Tid:	09:00 - 10:10

Følgjande faste medlemer møtte:

Namn	Funksjon	Representerer
Gjermund Stuve	Leder	SP
Michael Iversen	Nestleder	AP
Ramune Paulauskiene	Medlem	SP

Følgjande medlemer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Anita Sørnes	MEDL	FRP
Håvard Gjerde	MEDL	R

Følgjande varamedlemer møtte:

Namn	Møtte for	Representerer
Katrine Froestad	Håvard Gjerde	SV
Det lot seg ikkje gjera å få tak i vara for Anita Sørnes		

Andre som møtte**Navn Stilling**

Anita Hesthamar	Rådmann
Silje Fossdal	Rekneskapsrevisor i Deloitte
Annbjørge Ryssdal	Forvaltningsrevisor i Deloitte
Roald Breistein	Seniorrådgjevar i sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fk

Gjermund Stuve
utvalsleiar

Roald Breistein
utvalssekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Sakliste

Utvals-saknr	Innhald	Arkiv-saknr	U.Off
--------------	---------	-------------	-------

Godkjenningssaker

GK 7/22	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 8/22	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 07.06.2022	033	

Politiske saker

PS 24/22	Rådmannen orienterer om status for kommunaløkonomisk bærekraft i Kvam herad	216	
PS 25/22	Deloitte presenterer revisjonsplan og risikovurdering for etterlevingskontroll 2022 for Kvam herad	216	
PS 26/22	Budsjett for kontrollarbeidet i Kvam herad 2023	151	
PS 27/22	Forvaltningsrevisjon personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk - Status i arbeidet ved Deloitte	217	
PS 28/22	Behandling av henvendingar til kontrollutvalet	033	
PS 29/22	Henvending gjeldane båthavn i Tørvikbygd	217	
PS 30/22	Gjennomgang av møteprotokollar	033	
PS 31/22	Eventuelt	033	

Referat saker

RS 14/22	Nytt fra FKT	033	
RS 15/22	Budsjett brev 2022 frå Statsforvaltaren	216	
RS 16/22	Sak HST 14.06.2022 - Tertialrapport 2022, 1. tertial	216	
RS 17/22	Sak HST 14.06.2022 - Tilstandsrapport for barnehage og grunnskulen 2022	217	
RS 18/22	Sak HST 14.06.2022 - Tilstandsrapport barneverntenesta 2022	217	
RS 19/22	Sak i HST 14.06.2022 - Val av kontrollutval - suppleringsval	014	
RS 20/22	Kontrollutvalgslederskolen 2022, 24. - 25. oktober	033	

GK 7/22 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det framkom ikkje merknader til innkalling og sakliste.

Vedtak

Innkalling og sakliste vart samrøystes vedteke.

GK 8/22 Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 07.06.2022

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet i Kvam herad 07.06.2022 ligg ved.

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko i denne saka.

Vedtak

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet i Kvam herad 07.06.2022 vart samrøystes vedteke.

PS 24/22 Rådmannen orienterer om status for kommunaløkonomisk bærekraft i Kvam herad

Forslag til vedtak

1. Informasjonen vert teken til orientering.
2. Kontrollutvalet inviterer rådmannen til første møte etter sumarferien 2023, for å koma med ny status når det gjeld heradet sitt arbeid med kommunaløkonomisk bærekraft.

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Rådmann Anita Hesthamar orienterte om status for kommunal økonomisk bærekraft i Kvam herad og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Rådmannen meinte at neste orientering om dette tema burde leggjast til mai møtet, når årsrekneskap og årsmelding skal handsamast. Kontrollutvalet slutta seg til dette.

Etter felles diskusjon vart kontrollutvalet samde om at det er ønskjeleg at det neste gong rådmannen skal orientere om kommunal økonomisk bærekraft også vert orientert om status på vedlikehaldsetterslep i kroner på bygningar, veg, tunnel, bru, vatn og avløp mv.

Etter dette vart slikt vedtak samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Informasjonen vert teken til orientering.
2. Kontrollutvalet inviterer rådmannen til møte i mai 2023, for å koma med ny status når det gjeld heradet sitt arbeid med kommunaløkonomisk bærekraft.
3. I denne orienteringa er det ønskeleg at det også vert orientert om status på vedlikehaldsetterslep i kroner på bygningar, veg, tunnel, bru, vatn og avløp mv.

PS 25/22 Deloitte presenterer revisjonsplan og risikovurdering for etterlevingskontroll 2022 for Kvam herad

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tar informasjonen frå Deloitte AS til orientering.
2. Utvalet ber vidare om at interimsrevisjonsrapport 2022 vert klar til handsaming i møte i kontrollutvalet 14.11.2022 med frist for levering til sekretariatet innan 31.10.2022.
3. Kontrollutvalet ber også om at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen vert levert til same møte som årsrekneskapen for 2022 skal handsamast, normalt i april/mai-møtet i 2023, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Silje Fossdal frå Deloitte presenterte revisjonsplan for 2022 og risiko- og vesentlegvurdering for forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga for 2022 og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet tar informasjonen frå Deloitte AS til orientering.
2. Utvalet ber vidare om at interimsrevisjonsrapport 2022 vert klar til handsaming i møte i kontrollutvalet 14.11.2022 med frist for levering til sekretariatet innan 31.10.2022.
3. Kontrollutvalet ber også om at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen vert levert til same møte som årsrekneskapen for 2022 skal handsamast, normalt i april/mai-møtet i 2023, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.

PS 26/22 Budsjett for kontrollarbeidet i Kvam herad 2023

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet vedtek forslag til budsjett for kontrollarbeidet i Kvam herad for 2023 inkludert endringar som vert gjort i møtet.
2. Budsjettforslaget skal følgje sak frå rådmannen om budsjett for 2023 for Kvam herad og fram til handsaming i heradsstyret. Heradsstyret gjer endeleg vedtak om budsjett for kontrollarbeidet i 2023.

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Sekretariatet gjorde greie for forslag til budsjett for kontrollarbeidet for 2023 og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Det kom ikkje fram forslag til endringar i møte og det gjer at siste del av punkt 1 i forslag til vedtak går ut.

Etter dette vart slikt vedtak samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet vedtek forslag til budsjett for kontrollarbeidet i Kvam herad for 2023.
2. Budsjettforslaget skal følgje sak frå rådmannen om budsjett for 2023 for Kvam herad og fram til handsaming i heradsstyret. Heradsstyret gjer endeleg vedtak om budsjett for kontrollarbeidet i 2023.

PS 27/22 Forvaltningsrevisjon personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk - Status i arbeidet ved Deloitte

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Forvaltningsrevisor i Deloitte, Annbjørg Ryssdal, orienterte om status i arbeidet med forvaltningsrevisjon personalpolitikk og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

PS 28/22 Behandling av henvendingar til kontrollutvalet

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek rettleiaren om behandling av henvendingar frå FKT til etterretning.
2. Kontrollutvalet vedtek vedlagde retningslinjer for handtering av henvendingar til kontrollutvalet i Kvam herad med dei endringar som kom fram i møtet.

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Sekretariatet gjorde greie for saka og gjekk gjennom vegleiaren saman med kontrollutvalet.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet tek rettleiaren om behandling av henvendingar frå FKT til etterretning.
2. Kontrollutvalet vedtek vedlagde retningslinjer for handtering av henvendingar til kontrollutvalet i Kvam herad med dei endringar som kom fram i møtet.

PS 29/22 Henvending gjeldane båthavn i Tørvikbygd

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tar henvendinga om båthavn i Tørvikbygd til orientering.
2. Kontrollutvalet tar henvendinga med som eit innspel i arbeidet med rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024 som skal føregå hausten 2022.
3. Vedtaket en endeleg og kan ikkje påklagast.

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet tar henvendinga om båthavn i Tørvikbygd til orientering.
2. Kontrollutvalet tar henvendinga med som eit innspel i arbeidet med rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024 som skal føregå hausten 2022.
3. Vedtaket er endeleg og kan ikkje påklagast.

PS 30/22 Gjennomgang av møteprotokollar

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksframstillinga til orientering.

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

I dette møtet vart desse møteprotokollane gjennomgått:

- Heradsstyret 14.06.2022

- Formannskapet 08.06.2022
- Miljø, plan og bygningsutval 07.06. og 21.06.2022

Kontrollutvalet vart samde om at Ramune Paulauskiene tek over ansvar for å gjennomgå møteprotokollar frå møta i heradsstyret etter at Anita Sørnes har gått ut av utvalet.

Etter dette vart slikt vedtak samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Ramune Paulauskiene tek over ansvar for å gjennomgå møteprotokollar frå heradsstyret etter Anita Sørnes.
2. Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksframstillinga til orientering.

PS 31/22 Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko i denne saka.

Vedtak

Det vart ikkje gjort vedtak i saka.

RS 14/22 Nytt fra FKT

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det vart gjort slikt samrøystes vedtak.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

RS 15/22 Budsjett brev 2022 frå Statsforvaltaren

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det vart gjort slikt samrøystes vedtak.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

RS 16/22 Sak HST 14.06.2022 - Tertialrapport 2022, 1. tertial

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det vart gjort slikt samrøystes vedtak.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

RS 17/22 Sak HST 14.06.2022 - Tilstandsrapport for barnehage og grunnskulen 2022

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det vart gjort slikt samrøystes vedtak.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

RS 18/22 Sak HST 14.06.2022 - Tilstandsrapport barneverntenesta 2022

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det vart gjort slikt samrøystes vedtak.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

RS 19/22 Sak i HST 14.06.2022 - Val av kontrollutval - suppleringsval

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det vart gjort slikt samrøystes vedtak.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

RS 20/22 Kontrollutvalgslederskolen 2022, 24. - 25. oktober

Saksprotokoll 05.09.2022 - Kvam herad, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det vart gjort slikt samrøystes vedtak.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/181-31
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	32/22	14.11.2022

Rådmannen orienterer om oppfølging av revisjonsrapport nr. 14 for 2021 frå Deloitte AS

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak

Samandrag

Føremålet med denne saka er å ivareta kontrollutvalet sitt ansvar for å sjå til at rekneskapsrevisor sine påpeikingar etter kommunelova § 24-7 til § 24-9 vert retta eller følgd opp.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1 Signert revisjonsrapport 2021 Kvam herad.pdf

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I samband med kontrollutvalet si behandling av Kvam herad sin årsrekneskap for 2021 i møte 02.05.2022 vart det m.a. gjort slikt vedtak i sak PS 10/22:

«På bakgrunn av det som kjem fram i revisjonsrapport nr. 14 for 2022 frå Deloitte AS, ber kontrollutvalet om at rådmannen kjem i møte 05.09.2022 for å gjera greie for kva som vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten.»

Revisjonsrapport 2021 nr. 14 frå Deloitte ligg ved som vedlegg.

Ved ein inkurie vart ikkje denne saka lagt fram i møte 05.09.2022, men vert i staden lagt fram i dette møtet.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka ved at dei skal sjå til at rekneskapsrevisor sine påpeikingar etter kommunelova § 24-7 til § 24-9 vert retta eller følgd opp, jf. forskrift om kontrollutval og revisjon § 3.

Vurderingar og verknader

På bakgrunn av det som går fram over er rådmannen bedt om å kome i dette møtet for å gjera greie for oppfølginga av rapporten.

Konklusjon

Ut frå det som kjem fram i rådmannen si orientering, vert det tilrådd at kontrollutvalet tek stilling til korleis dei bør konkludere. Saka vert difor lagt fram utan forslag til vedtak.

Kvam herad
Att.: Rådmann Anita Hesthamar
Grovagjelet 16

5600 NORHEIMSUND

Revisjonsrapport nr. 14
(journalførast)

5. april 2022

REVISJONSRAPPORT 2021

Innleiing

Vi har avslutta revisjonen av rekneskapen for 2021. Vi vil i det høve gje ei kort utgreiing for utført revisjon i år og for tilhøve som vi ynskjer å ta opp. Rapporten omhandlar tilhøve som vi meiner bør vere av interesse for leiinga i heradet.

I vår revisjon har vi gjennomført dei revisjonshandlingane vi har sett som naudsynte for å få stadfesta at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar og for å gje vår revisjonsmelding. I tillegg har vi kontrollert heradet si kontrolloppstilling til lønsoppgåvene.

Deloitte utfører risikobasert revisjon. Dette vil sei at kontrollmetodar og kontrollomfang vert tilpassa risikoen i organisasjon og rutinar. Vi kartlegg og vurderer difor dei viktigaste økonomi- og rekneskapsrutinane for å identifisere kor det er størst risiko for feil i rekneskapsrapporteringa.

Basert på utført revisjon har vi notert oss enkelte tilhøve vi meiner heradet si leiing bør vere merksame på. Vi vil presisere at det er leiinga i heradet som er ansvarleg for å etablere og halde oppe ein tilfredsstillande intern kontroll. Som ein del av dette må leiinga sjå til at rekneskapsføringa er i samsvar med lover og forskrifter og at formueforvaltinga er ordna på ein trygg måte.

Uavhengigheit og objektivitet

Vi stadfestar at revisjonsteamet tilfredsstillar dei krava til uavhengigheit og objektivitet for revisorar som reviderer kommunal og fylkeskommunal verksemd, og som går fram av § 24-4 i kommunelova og som er nærare konkretisert i forskrift om kontrollutval og revisjon §§ 16 - 18.

Revisjonen gjennom året

Ved vår revisjon gjennom året har vi på nokre utvalde rekneskapsområde kartlagt og testa vesentlege interne kontrollar. I tillegg har vi nytta analysar og kontrolltestar som grunnlag for å vurdere kvaliteten på årsrekneskapen. Vidare har vi utført direkte kontroll av utvalde postar i rekneskapen.

Vi har ikkje avdekka tilhøve som var av ein slik karakter eller storleik at dei fører til uvisse med omsyn til den framlagde årsrekneskapen.

Dokumentasjonen på årsrekneskapen som er lagt fram for revisjon har hatt tilfredsstillande kvalitet.

Rutiner godkjenning av lønsutbetaling

Revisjonen har tidlegare år påpeika manglande spor av budsjetteigar sin kontroll av lønsutbetalingar. Heradet tok i 2020 i bruk Framsikt for månadleg rapportering. I samband med at einingsleiarar skal godkjenna månadsrapportering i Framsikt skal også konteringsliste for lønsutbetaling førre månad kontrollerast. Kontrollen etterlet kontrollspor slik at det er mogleg for økonomileinga å følgja opp at rapportering og godkjenning er utført. Ved revisjonen sin kontroll ser vi at denne kontrollen ikkje vert utført fullstendig, og at fleire av einingsleiarane ikkje har registrert godkjenning i Framsikt. Det vert opplyst at dei største avdelingane (oppvekst og helse) i all hovudsak gjennomfører kontrollen som skildra, men at fleire av dei mindre avdelingane ikkje gjer dette. Revisjonen vil oppmoda om at rutina vert vidareutvikla og utforma på ein slik måta at det vert etterprøvd at kontroll er utført i alle einingar.

Rutiner fakturering kommunale gebyr

Vi har utført kontroll av rutine for korleis forsystemet for kommunale avgifter og eigedomsskatt, KomTek, vert vedlikehalde og korleis kommunen sikrar at alle som skal vera registrert i systemet er registrert og vert fakturerte. Faktureringsansvarleg får kopi av epostar ved utsending av ferdigattestar frå plan og bygg og/eller vatn og avlaup til byggherre, og registrerer opplysningar i KomTek basert på desse. Det vert ikkje utført nokon vidare kontroll av at det vert registrert korrekt informasjon frå ferdigattestar eller kontroll over at alle ferdigattestar vert oversende til faktureringsansvarleg. Manglande kontroll aukar risiko for at faktureringsgrunnlag i KomTek er ufullstendig. Revisjonen vil oppmoda om at det vert etablert rutine for å sikra at alle ferdigattestar og opplysingar om endringar som påverkar faktureringsgrunnlaget vert registrerte.

Ved utfakturering vert det gjennomført kontroll kor faktureringsansvarleg hentar ut liste frå KomTek over forslag til fakturering for den aktuelle perioden, og samanliknar dette mot fakturering frå fjoråret. Det vert ikkje etterlete noko kontrollspor frå kontrollen som vert utført i samband med utfakturering. Kontrollane er også utforma som sjølvkontrollar, då det er same person som administrerer forsystemet som også fakturerer og gjennomfører kontroll. Revisjonen vil oppmoda om at det vert innført arbeidsdeling i samband med kontrollen som vert utført.

Revisjonen av årsoppgjeret

Revisjonen av årsrekneskapen har i stor grad vore retta mot å verifisera balansepostane per 31.12.2021. Vi har og lagt vekt på å kontrollera at inntekter og gjeld er fullstendige og at eigedelar og utgifter er gyldige. I tillegg har vi kontrollert større inntektspostar som skattar, rammeoverføringar og andre statlege tilskot, og vesentlege utbetalingar som løn, tilskot og avdrag. Vi har og utført kontrollar av estimat som pensjon og avskrivningar.

Vi har gjennom våre revisjonshandlingar ikkje funne vesentlege formelle eller materielle feil i den framlagde rekneskapen. Vi vil likevel kommentera enkelte tilhøve nedanfor.

Fordring ressurskrevjande tenester

I driftsrekneskapen er det inntektsført MNOK 32 i inntekter frå refusjon ressurskrevjande tenester. I den revisorattesterte refusjonssøknaden er kravet om tilskot MNOK 31,2. Det er difor eit avvik mellom avsette inntekter og tilskotsbeløpet i søknaden på TNOK 761. Avviket får ikkje konsekvens for revisjonsmeldinga.

Reklassifisering av debetpost i leverandørgjeld

Balanseposten leverandørgjeld inneheld ein debetpost på MNOK 30 per 31.12.2021. Denne skulle vore reklassifisert frå leverandørgjeld til andre kortsiktige fordringar. Reklassifiseringa har i staden for å bli ført mot leverandørgjeld blitt ført mot annan kortsiktig gjeld. Klassifiseringsfeilen inneber ikkje vesentleg feil i balansen, kun i klassifiseringa mellom leverandørgjeld og annan kortsiktig gjeld.

Kvalitetssikring av budsjett

Det er i revisjonen avdekkja inkonsistens mellom budsjettpostar i saldobalansen og i bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og rekneskapsforskrifta § 5-5, 1. ledd. Opphavleg budsjett i saldobalansen samsvarar ikkje med det som kjem fram av bevilgningsoversikt frå Framsikt. Tilhøvet medfører ikkje vesentlege feil i rekneskapen. Revisjonen vil likevel oppmoda administrasjonen om å etablere rutiner som sikrar kvalitet og nøyaktigheit i prosessen med utarbeiding av budsjett.

Bruk av fond

Det er ført bruk av driftsfond på TNOK 385 direkte i investeringsrekneskapen. Slik finansiering av investeringsrekneskapen skulle vore ført via overføring til investering/frå drift jamfør budsjett- og rekneskapsforskrifta § 2-2 bokstav f).

Overføring til investeringsrekneskapen

Overføring til investering/frå drift er budsjettert med TNOK 951 i driftsrekneskapen og TNOK 892 i investeringsrekneskapen, men gjennomført med MNOK 3,7. Jamfør budsjett- og rekneskapsforskrifta § 4-1, skal avslutning av rekneskapen skje ved at overføring til investering skal rekneskapsførast i samsvar med budsjettet. I tillegg skal overføring som eventuelt er vedteke av underordna organ rekneskapsførast. Revisjonen er ikkje kjend med at det er vedteke overføring til investering av underordna organ, og overføring til investering skulle difor vore rekneskapsført jamfør budsjett. Revisjonen vil tilrå at det vert gjort budsjettjustering om det ved avslutninga av rekneskapen vert rekneskapsført overføring til investering som opphавеleg ikkje er budsjettert på denne rekneskapslina.

Avslutninga av driftsrekneskapen

Ved avslutninga av driftsrekneskapen skal disposisjonar rekneskapsførast i samsvar med budsjetterte beløp jamfør budsjett- og rekneskapsforskrifta § 4-1. Dersom driftsrekneskapen viser eit mindreforbruk, skal mindreforbruket reduserast så mykje som mogleg ved å stryke bruk av disposisjonsfond jamfør forskrifta § 4-3. Driftsrekneskapen viser eit mindreforbruk ved den førebelse avslutninga etter § 4-1. Bruken av disposisjonsfond på MNOK 4,9 som er rekneskapsført skulle difor ha vore redusert.

Avslutninga av investeringsrekneskapen

Ved avslutninga av investeringsrekneskapen skal disposisjonar rekneskapsførast i samsvar med budsjetterte beløp jamfør budsjett- og rekneskapsforskrifta § 4-1. I tillegg skal overføring frå drift til investering og avsetnad til og bruk av disposisjonsfond og ubundne investeringsfond som er vedteke av underordna organ rekneskapsførast. I investeringsrekneskapen er det rekneskapsført bruk av ubundne investeringsfond som er MNOK 3 over budsjett og bruken skulle her vore avgrensa inntil det budsjetterte beløp.

Årsmeldinga

Etter kommunelova § 14-7 bokstav f) skal det i årsmeldinga gjerast greie for kva kommunen eller fylkeskommunen gjer for å oppfylla arbeidsgjevar si aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringslova § 26. Det er i årsmeldinga for Kvam herad ikkje gjort tilstrekkeleg greie i høve krava i gjeldande lov.

Avslutning

Dersom noko skulle være uklårt i framstillinga ovanfor, eller at det er trong for hjelp i samband med konkretisering og gjennomføring av tilrådde tiltak eller andre tilhøve, står vi gjerne til teneste.

Med venleg helsing
Deloitte AS

Unni-Renate Moe
statsautorisert revisor

Kopi: Kontrollutvalet

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Unni-Renate Moe

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5995-4-99839

IP: 212.251.xxx.xxx

2022-04-05 14:36:41 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Saksframlegg

Saksnr: 2022/180-6
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	33/22	14.11.2022

Oppfølging - Forvaltningsrevisjon internkontroll

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet meiner det er lite tilfredsstillande at rådmannen ikkje svarer innan fastsette fristar.
2. Kontrollutvalet ber rådmannen om å koma med ny skriftleg status på oppfølging av forvaltningsrevisjon internkontroll til første møte i utvalet i 2023.
3. Tilbakemeldinga vert å sende sekretariat innan 30.01.2023.
4. Kontrollutvalet ber om at heradsstyret vert orientert om statusen i denne oppfølginga ved å sende kopi av saka til møte 08.12.2022.

Samandrag

Denne saka er kontrollutvalet si fjerde oppfølging av vedtak gjort i heradsstyret 26.03.2019, av forvaltningsrevisjon innan «Internkontroll».

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Heradsstyret i Kvam herad handsama forvaltningsrevisjonsrapporten internkontroll i møte 26.03.2019, sak 019/19 og gjorde slikt vedtak samrøystes:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «Internkontroll» ber heradsstyret rådmannen syta for:

1. Ferdigstille arbeidet med å a. etablere eit felles internkontrollsystemet
 - a. utarbeide det overordna internkontrolldokumentet, og gjere det kjend blant tilsette og leiarar
 - b. ytterlegare konkretisere måla for einingane
 - c. etablere rutine som sikrar at dei etiske retningslinene årleg blir drøfta av alle tilsette i heradet
 - d. utarbeide skriftlege rutinar for arbeidsprosessar som manglar dette
 - e. ta i bruk dokumentsytringsmodulen i kvalitetssystemet, slik at rutinar blir haldne oppdaterte og blir gjort tilgjengelege på ein føremålstenleg måte
2. Etablere system for å
 - a. gjennomføre risikovurderingar på både overordna og operasjonelt nivå
 - b. kontrollere at rutinar og retningsliner blir etterlevd
 - c. jamleg gjennomgå og evaluere internkontrollen
 - d. halde oversikt over kompetanse- og bemanningsbehov
3. Vurdere tiltak for å
 - a. sikre at ansvar og myndigheit er tydeleg fordelt, blant anna gjennom at det administrative delegeringsreglementet blir gjort kjend
 - b. auke fokus på å førebyggje korrupsjon og mislegghald
 - c. sikre tidsriktig og effektiv kommunikasjon og informasjon
 - d. sikre at rapporteringa gir leiinga god oversikt og kontroll på heile verksemda
 - e. sikre at rutinar for varsling og oppfølging av varsel blir gjort kjende
 - f. vidareutvikle kulturen for å melde og følgje opp avvik
4. Å laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.08.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Kontrollutvalet har eit spesielt ansvar for å følgje opp at heradsstyret sine vedtak i samband med rapportar om forvaltningsrevisjon blir følgd opp, jf. kommunelova § 23-2, e der det står dette:

«Kontrollutvalget skal påse at:

e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.»

Rapportering til heradsstyret i tråd med dette skjer normalt i samband med at kontrollutvalet årleg legg fram si årsmelding for heradsstyret til godkjenning.

Kontrollutvalet har handsama oppfølging av denne saka 4 gonger tidlegare og det vart gjort slikt vedtak i møte 21.02.2022:

1. Kontrollutvalet ber rådmannen om å komme med ny skriftleg status på oppfølging av forvaltningsrevisjon internkontroll til siste møte i utvalet i 2022, som truleg vert 14.11.2022.
2. Tilbakemeldinga vert å sende sekretariat innan 24.10.2022.

3. *Kontrollutvalet meiner at det har teke lang tid for å få på plass alt forbetningsarbeidet etter denne forvaltningsrevisjonen.*

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å følgje opp heradsstyret sine vedtak etter revisjonsrapportar, jf. kommunelova § 23-2, e.

Vurderingar og verknader

Tilbakemelding på denne forvaltningsrevisjonen vart ikkje motteke innan fristen 24.10.2022. Sekretariatet sende purring 28.10.22 og 03.11.2022. Etter den siste purringa fekk vi slikt svar frå rådmannen:

*«Hei! Beklagar manglande tilbakemelding! Tida i slutten av budsjettprosessen er i utgangspunktet veldig hektisk.
Grunna uventa hendingar i tillegg, har eg dessverre ikkje kapasitet til å svara ut innan fristen.
Ber difor om at handsaminga av oppfølginga vert utsett til neste møte.»*

Det er no snart 4 år sidan heradsstyret vedtok forbetningspunktene i denne forvaltningsrevisjonen. Som det går fram av vedtaket frå møte i kontrollutvalet 21.02.2022 meinte utvalet allereie då at det hadde teke lang tid for å få på plass alt forbetningsarbeidet.

Sekretariatet har diskutert at svar ikkje er motteke innan fastsett frist med leiar i kontrollutvalet. I samråd med han er vi samde om at det no er komme til eit punkt der kontrollutvalet bør gje uttrykk for at dei meiner det er lite tilfredsstillande at rådmannen ikkje svarer innan fastsette fristar.

Vidare bør kontrollutvalet orientere heradsstyret om status i denne oppfølginga ved å sende kopi av saka, inkludert vedtak, til møte 08.12.2022.

I tillegg til dette bør kontrollutvalet be om å få tilsendt ny skriftleg status på oppfølging av forvaltningsrevisjonen til første møte i 2023.

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet gjer uttrykk for at dei meiner det er lite tilfredsstillande at rådmannen ikkje svarer innan fastsette fristar. Det vert også tilrådd at heradsstyret vert orientert om statusen i denne oppfølginga til møte 08.12.2022.

Vidare tilrår sekretariatet at kontrollutvalet ber om å få tilsendt ny skriftleg status på oppfølging av forvaltningsrevisjon internkontroll til første møte i utvalet i 2023, med frist for levering til sekretariatet innan 30.01.2023.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/181-32
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	34/22	14.11.2022

Deloitte presenterer interimrevisjonsrapport for 2022

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar oppsummering etter interimrevisjon 2022 for Kvam herad frå Deloitte til orientering.

Samandrag

Føremålet med denne saka er at Deloitte skal presentere resultatet av den gjennomførte interimrevisjonen i Kvam herad for rekneskapen for 2022.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1 Oppsummering interimrevisjon 2022 Kvam herad.pdf

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Kvam herad har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon i heradet, jf. kommunelova § 23-2, der det m.a. står:

«Kontrollutvalget skal påse at

- a) *kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte»*

Videre har kontrollutvalget ansvar for å se til at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, jf. forskrift om kontrollutvalg § 3, der det bl.a. står:

«Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) *kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
b) *regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
c) *regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.»*

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka ved at dei skal sjå til at rekneskapen vert revidert på ein betryggande måte og halde seg laupande orientert om revisjonsarbeidet, jf. kommunelova § 23-2 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3.

Vurderingar og verknader

I møte i kontrollutvalet 05.09.2022 orienterte Deloitte om sin revisjonsplan, om rekneskapsrevisjonen så langt i 2022 og presenterte risikovurdering for etterlevingskontroll for rekneskapen for 2022.

I dette møtet skal dei presentere oppsummeringa av dette arbeidet. Presentasjonen av denne oppsummeringa, vil på same måte som presentasjon av revisjonsplan og risikovurdering for etterlevingskontroll, vera eit ledd i å sjå til at Kvam herad sine rekneskapar vert revidert på ein betryggande måte og at Kvam herad har ei forsvarleg revisjonsordning.

På bakgrunn av det som kjem fram i presentasjonen bør kontrollutvalet, slik sekretariatet ser det, få høve til å komme med forslag til fokusområde i årsoppgjersrevisjonen som skal gjennomførast framover, dersom dei ønsker det, sjølv om det er revisjonen som avgjer kva dei skal sjå på.

Oppsummeringa ligg ved.

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet vert det tilrådd at kontrollutvalet tar oppsummeringa etter interimrevisjonen for 2022 frå Deloitte til orientering.

Kvam herad - oppsummering interimrevisjon 2022

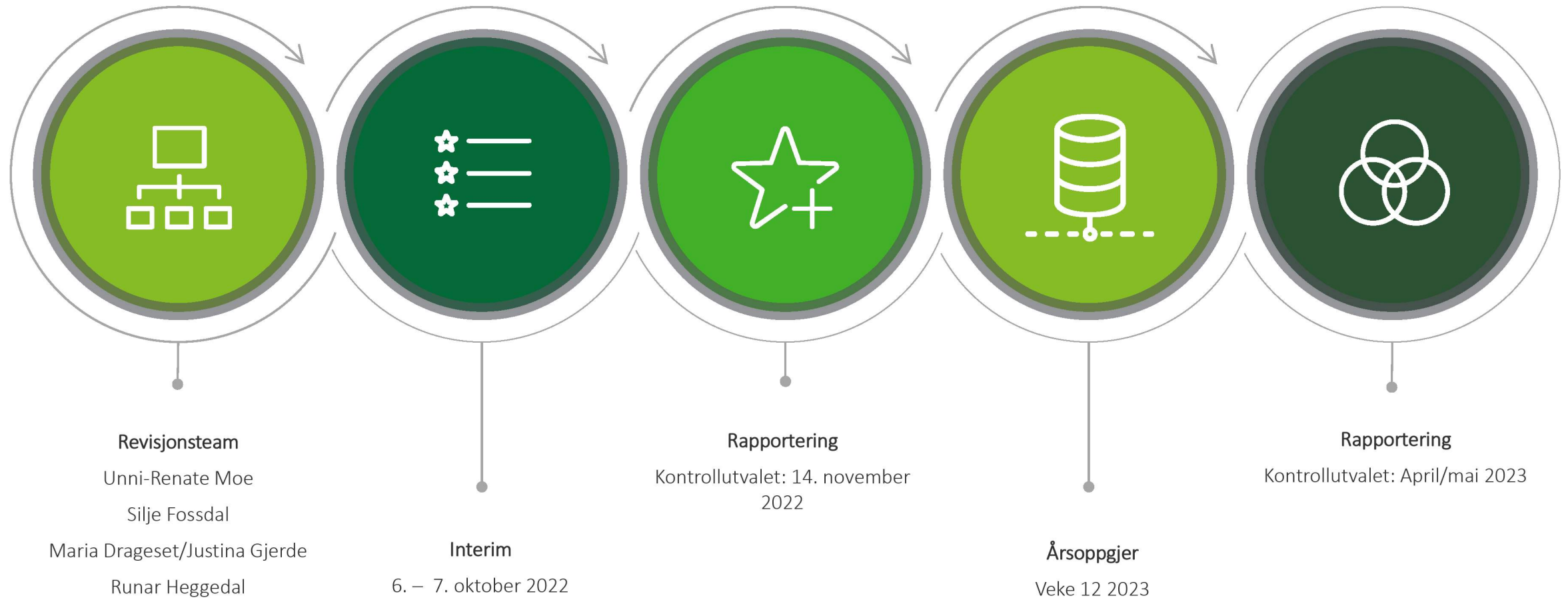
Kontrollutvalet 14. november 2022

Agenda

- Introduksjon
- Kva har vi gjort?
 - Oppstartsmøte 4. oktober 2022
 - Følgd opp revisjonsrapport 2021
 - Kartlagt overordna internkontroll og IT
 - Kartlagt og testa rutinar for vesentlege prosessar
 - Gjennomført interimrevisjon per 30. august 2022
- Kva har vi funne?

Introduksjon

Kartlagt og testa rutinar

Innkjøp

Innkjøpsreglement
Fakturabehandling – attestasjon og tilvising

Utfakturering

Fullstendighet av fakturagrunnlag
Avstemming og kontroll
Husleige og kommunale avgifter vatn og avløp

Løn

Tilsetjing og opphør av arbeidstilhøve
Lønsutbetaling
Reiserekningar
Refusjon NAV
Pensjon

Budsjett

Budsjettprosess
Budsjettoppfølging
Budsjettjustering

Bank

Tilgang og administratorrettigheter
Godkjenning av utbetalningar
Avstemming

Interimrevisjon

Område	Utførte handlingar
Inngående balanse	• Kontrollert at balansepostar frå 2021 er korrekt overført til inngående balanse 2022
Inntekter	• Kontrollert inntekter på stikkprøvebasis
Løn	• Kontrollert registrerte opplysingar, arbeidsavtale, lønsslipp og timeliste for eit tilfeldig utval tilsette • Kontrollert at det er gjort avstemming mellom løns- og pensjonssystem • Kontrollert at det er gjort avstemmingar
Utgifter	• Kontrollert utgifter i drifts- og investeringsrekneskapen på stikkprøvebasis med fokus på: • skilje drift/investering • attestasjon og tilvising • periodisering • Meirverdiavgiftsbehandling vert kontrollert terminvis ifm. revisor sin attestasjon på krav om momskompensasjon

Interimrevisjon forts.

Område	Utførte handlingar
Lån	• Kontrollert låneopptak mot vedtak og kommunelov • Kontrollert utrekning minimumsavdrag
Budsjett	• Kontrollert at det er gjort rapportering til heradsstyret • Kontrollert at det er gjort budsjettjusteringar
Finansreglement	• Kontrollert at det er gjort rapportering til heradsstyret • Kontrollert at det ikkje har førekome avvik og at eventuelle avvik er følgde opp

Kontroll einingsleiarar – rapportering og løn

Det vert sendt ut påminning (via Teams) til alle leiarar i kommunen om månadsrapporten er klar for godkjenning. Det er utarbeidd skriftleg rutine/brukarveiledning som ligg tilgjengeleg i same Teams. Kvar leiar har ansvar for at sine underordna leiarar godkjenner sin rapport, før overordna leiar godkjenner sin overordna rapport. Rådmann si leiargruppa har hatt dette som tema seinast i september 2022.

Kontroll av fullstendig fakturagrunnlag kommunale avgifter vatn og avlaup

Det er sett i verk tilfredsstillande tiltak for å retta opp i svakheitene i rutinar som vart påpeika i revisjonsrapport 2021. Ved nyttår 2021 fekk økonomi ei liste over alle ferdigattestar for året 2021. Lista vert kontrollert opp mot alle fakturerte påkoblingar same år.

Manglande arbeidsavtalar

Kommunen har eit førebyggjande tiltak retta mot ungdom under barnevernet, kor det vert tilbydd sommarjobb. Arbeidet vert løna av barnevernet. Noverande praksis er at desse ungdomane ikkje har arbeidsavtale.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no to learn more.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 415,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms or their related entities (collectively, the “Deloitte organization”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser.

No representations, warranties or undertakings (express or implied) are given as to the accuracy or completeness of the information in this communication, and none of DTTL, its member firms, related entities, employees or agents shall be liable or responsible for any loss or damage whatsoever arising directly or indirectly in connection with any person relying on this communication. DTTL and each of its member firms, and their related entities, are legally separate and independent entities.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/252-6
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	35/22	14.11.2022

Kurs i regi av Deloitte 2023

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber om at Deloitte gjennomfører kurs innan i samband med møte i kontrollutvalet
2. Kontrollutvalet tilbyr at administrasjon kan nytte ein 2-timar kurskvote til eit kurs dei måtte ha behov for.
3. Sekretariatet vert beden om å ta seg av alt det praktiske med organisering, kunngjering og avvikling av kurset, gjerne i samarbeid med administrasjonen i Kvam herad.

Samandrag

Denne saka vert lagt fram for kontrollutvalet på bakgrunn av at Kvam herad har avtale med Deloitte AS om å levere 1 kursdag pr. år inkludert i fastprisen.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1

Kurstilbod 2022.pdf

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kvam herad har avtale med Deloitte AS. I kontrakten som er inngått går dette frem av vedlegg B kravspesifikasjon punkt 4.0 opplæring:

«REVISOR skal leggje fram forslag om, og halde kurs for kontrollutvalet sine medlemmar eller for medarbeidarar i administrasjonen. Tema skal avtalast ved det einskilde høve. Omfang skal reknast til 1 kursdag pr. år. Slike kurs skal som ein hovudregel haldast i heradet.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å vedta gjennomføring av naudsynte kurs innan vedteke budsjetttramme, jf. kommunelova § 23-2 og forskrift om kontrollutval og revisjon § 2.

Vurderingar og verknader

Det blir no lagt fram sak om kva kurs kontrollutvalet skal velga for 2023. Deloitte sitt forslag til kurs som kan vera aktuelle å halde for kontrollutvalet og/eller administrasjonen i Kvam herad ligg ved saka.

Det kan også vera føremålstenleg å spørja om administrasjonen ønskjer å nytta noko av denne kurskvoten til kurs dei måtte ha behov for.

Hittil har Deloitte gjennomført desse kursa i Kvam herad:

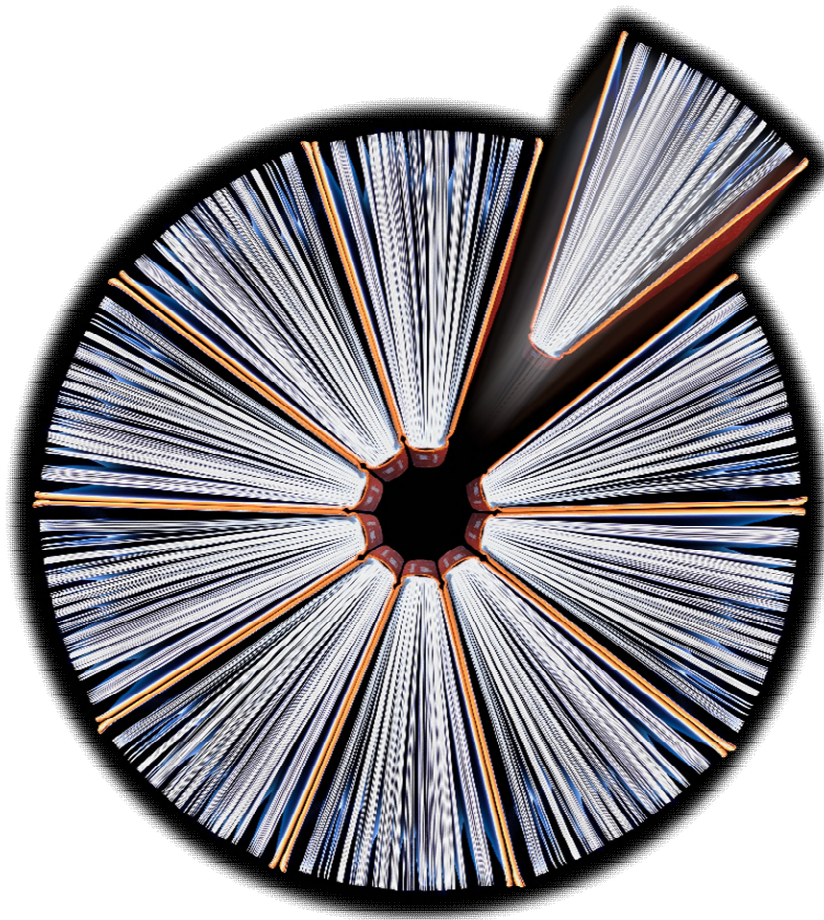
- 2020 Kommuneleova og tilhøyrande forskrifter.
- 2020 Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll
- 2021 Offentlege anskaffingar
- 2022 «Roller og ansvar i kontrollarbeidet» for heradsstyret i møte 27.09.2022.

I møtet bør kontrollutvalet drøfte seg fram til kva kurs ein ønskjer å få gjennomført i 2023. Det normale til no har vore at kurskvoten for slike kurs har blitt fordelt på to halve dagar pr. år, kvar av dei med ein varighet på 2 timar og dei har blitt halde i samband med eit kontrollutvalsmøte.

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet diskuterer kva kurs dei vil at Deloitte skal gjennomføre i 2023 og om ein skal tilby t.d. administrasjonen å nytte delar av kurskvoten.

Videre bør utvalet be sekretariatet ta seg av det praktiske med organisering og avvikling av kurset, gjerne i samarbeid med administrasjonen i Kvam herad.

Kva kurs kan Deloitte tilby til kontrollutvala?

	Tema	Stikkord
1	Innføring i rekneskap	– Grunnleggande innføring
2	Offentlege anskaffingar	– Kva er hovudprinsippa i regelverket?
3	Meirverdiavgift og meirverdiavgiftskompensasjon	– Innføring i kompensasjonsordninga – Praktiske eksempel
4	Justeringsplikt og -rett	– MVA. ved (fylkes-)kommunens overtaking av bygg og anlegg
5	Habilitet	– Kurset gjev ei innføring i regelverk knytt til habilitet, korleis habilitetsvurderingar kan gjerast og korleis det kan etablerast gode rutinar for å sikre at tilsette og folkevalde ikkje handsamar saker der dei er inhabile
6	GDPR og informasjonssikkerheit	– Grunnleggande prinsipp og krav
7	Arkivering, journalføring og offentlegheit	– Innføring i ulike lovkrav (arkiv- og journalplikt, innsynsrett) – Typiske utfordringar
8	Utvalgte tema knytt til forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll	– Kva er forvaltningsrevisjon og/eller eigarskapskontroll? – Korleis gjere ei god bestilling? – Korleis følge opp gjennomført revisjon?
9	Roller, rolleforståing og ansvar i kontrollarbeidet	– Kva er kontrollutvalets rolle og ansvar i kontrollarbeidet? – Kva er kommunestyrets rolle og ansvar i kontrollarbeidet? – Kva er administrasjonens rolle og ansvar i kontrollarbeidet?
10	Roller og rolleforståing i eigarskapsforvaltning	– Innføring i ulike selskapsformer – Roller og rolleforståing – Kva roller har eigarrepresentantar, valde styremedlemmer, osv.

	Tema	Stikkord
11	Avstemming av rekneskapen	- Kva bør ei avstemming innehalde? - Kor ofte bør avstemmingar utarbeidast? - Kva avstemmingar skal utarbeidast? - Kva regelverk gjeld på området?
12	Økonomisk internkontroll	- Fullmakter - Kontroller
13	Organisatorisk internkontroll	- Kva er internkontroll? - Korleis oppnå tilfredsstillande internkontroll?
14	Innberetning av løn	- Kva ytingar er avgiftspliktige og kva er oppgåvepliktige?
15	Investeringsregnskap	- Krav til investeringsregnskap - Skille mellom driftsregnskap og investeringsregnskap - Kva skal bokførast i driftsrekneskapen? - Kva kriterium skal vere oppfylt for bokføring i investeringsregnskapet?
16	Andre regnskapsmessige problemstillingar	- Tilpassast etterspurnad og behov
17	Leverandørrevisjonar - kva er kontrollutvalet si oppgave og korleis skil desse seg frå andre revisjonar?	- Sjå i samband med nye innsynsmoglegheiter i kommunelova
18	Kommunelova (utvalde deler) og tilhøyrande forskrifter	- Kva er dei viktigaste endringane frå tidlegare lov? - Her kan vi sjå nærare på utvalde delar

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no to learn more.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms or their related entities (collectively, the “Deloitte organization”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser.

No representations, warranties or undertakings (express or implied) are given as to the accuracy or completeness of the information in this communication, and none of DTTL, its member firms, related entities, employees or agents shall be liable or responsible for any loss or damage whatsoever arising directly or indirectly in connection with any person relying on this communication. DTTL and each of its member firms, and their related entities, are legally separate and independent entities.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/182-15
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	36/22	14.11.2022

**Forvaltningsrevisjon personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar -
Status i arbeidet ved Deloitte**

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Samandrag

Føremålet med denne saka er at Deloitte skal orientere kontrollutvalet om kor langt dei er komen i arbeidet med denne forvaltningsrevisjonen, om alt går etter planen og om det kan vera aktuelt å justere bestillinga.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet bestilte i møte 21.02.2022 i sak PS 4/22 Forvaltningsrevisjon innan personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk.

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

Føremålet med prosjektet vil vere å undersøkje i kva grad Kvam herad har tilfredsstillande system, rutinar og praksis knytt til tilsettingsprosedyrar og vikarbruk i oppvekstsektoren (grunnskulane).

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

1. *I kva grad har Kvam herad etablert tilfredsstillande system og rutinar for tilsetjingsprosessar i oppvekst (grunnskulane)? Under dette:*
 - a) *I kva grad er det etablert skriftlege rutinar som omtalar korleis sentrale krav til tilsettingar skal sikrast, under dette mellom anna*
 - i. *rutinar for å sikre utlysing av ledige stillingar (både faste stillingar og vikariat)?*
 - ii. *system og rutinar for å halde oversikt over interne kandidatar med fortrinnsrett og å sikre at desse blir vurdert ved ledige stillingar?*
 - iii. *system og rutinar for å halde oversikt over personar i mellombelse stillingar med omsyn til å kunne etterleve tre- og fireårsregelen?*
 - iv. *rutinar for å vurdere habilitet i tilsetjingssaker?*
 - v. *rutinar for å fastsetje skriftlege kompetansekrav?*
 - vi. *rutinar for å sikre at tilsetjingsprosessar blir dokumentert/evaluert?*
 - b) *Kva internkontroll har heradet sentralt med at system og rutinar for tilsetjingsprosessar blir følgt ved grunnskulane?*
2. *I kva grad er det dokumentert at sentrale krav til tilsetjingsprosessar blir følgt? Under dette kan det vere aktuelt å vurdere i kva grad det er dokumentert at stillingane er utlyst, gjennomført intervju og referanseintervju, om kvalifikasjonsprinsippet er følgt ved tilsetjing, om det er dokumentert at det er gjort vurderingar av om det finst interne kandidatar med fortrinnsrett eller som har rett til fast stillingsvern etter tre- og fireårsregelen, samt om habilitet er blitt vurdert og dokumentert.*
3. *Kva rutinar har Kvam herad for bruk av vikar og deltidsstillingar i skule? Under dette:*
 - a) *Kva rutinar har kommunen for bruk av tilkallingsvikarar?*
 - b) *I kva grad er det etablert retningslinjer og tiltak for å auke delen heiltidsstillingar?*
 - c) *I kva grad blir vikarbruk drøfta med dei tillitsvalde?*
4. *I kva grad opplever tilsette ved grunnskulane at det er:*
 - a) *Eit godt psykososialt arbeidsmiljø og eit godt ytringsklima?*
 - b) *Ryddige tilsetjingsprosessar ved eigen arbeidsplass?*

Deloitte har definert slik avgrensing i prosjektet

«Undersøkinga er avgrensa til kommunale grunnskular i Kvam herad. Under problemstilling 4 vil vi kartlegge korleis tilsette i grunnskulane opplever arbeidsmiljøet og ytringsklimaet generelt. Det er ikkje inkludert problemstillingar knytt til korleis Kvam herad handterer varsel om kritikkverdige forhold etter arbeidsmiljølova i dette prosjektet.»

I samband med løypemelding frå Deloitte i møte i kontrollutvalet 07.06.2022 vart dette protokollert:

«Forvaltningsrevisor i Deloitte, Annbjørg Ryssdal, orienterte om status i arbeidet med forvaltningsrevisjon personalpolitikk og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Kontrollutvalet kom med slike innspel for utvelging av stikkprøvar:

- *Ungdomsskulen i Øystese 2020 - 2021*
- *Utvikling også før og etter dette*

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har mynde til å gjennomføre forvaltningsrevisjonar medan det er heradsstyret som har mynde til å vedta revisjonsrapporten, jf. kommunelova § 23-3 og § 23-5.

Vurderingar og verknader

I dette revisjonsprosjektet vil Deloitte m.a. nytta dokumentanalyse, intervju, spørjeundersøking til tilsette, stikkprøvegjennomgang av eit utval tilsetjingssaker og verifisering og høyring som metode.

Revisjonen ønskjer å gjennomføre 7 - 8 intervju m.a. med rektorane ved grunnskulane i heradet og leiing sentralt i kommunen som har eit overordna (system) ansvar knytt til tilsetjingar og vikarbruk.

I dette møtet vil Deloitte orientere om status og framdrift så langt i prosjektet. Deloitte vert også utfordra på å ta opp med kontrollutvalet dersom dei ser forhold (raude eller gule flagg) som gjer at det bør gjerast endringar i bestillinga.

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram særskilte opplysningar, som t.d. krev justering ift. prosjektplan, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/184-5
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	37/22	14.11.2022

Gjennomgang av møteprotokollar

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksframstillinga til orientering.

Samandrag

I denne saka er tanken at kontrollutvalet skal gjera ei vurdering av saker i møteprotokollar frå andre politiske utval i Kvam herad som kan vera av interesse for utvalet.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I møte i kontrollutvalet 09.03.2020 vart kontrollutvalet samde om å fordele oppgåvene med å lese gjennom møteprotokollane. I møte i kontrollutvalet 05.09.2022 gjorde kontrollutvalet vidare slikt vedtak

«Ramune Paulauskiene tek over ansvar for å gjennomgå møteprotokollar frå heradsstyret etter Anita Sørnes.»

Etter dette vert ansvar for å gjennomgå møteprotokollane fordelt slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Heradsstyret	Ramune Paulauskiene
Formannskapet	Håvard Gjerde og Svanhild A. Botnen
Miljø, plan og bygningsutval	Gjermund Stuve og Michael Iversen

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om gjennomgang av møteprotokollar, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

I denne saka er tanken at kontrollutvalet skal gjera ei vurdering av saker i møteprotokollar frå andre politiske utval i Kvam herad. Møteprotokollane kan lastast ned frå heimesida til heradet på denne lenkja: <https://www.kvam.no/politikk-og-organisasjon/politikk/moteplan/>

Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse i protokollane. Dette er ein av fleire måtar å gjera seg kjent med det politiske arbeidet i heradet på, og kunne fange opp saker som no eller på eit seinare tidspunkt kan vera eit aktuelt saksfelt for kontrollutvalet.

Til dette møtet er det desse møteprotokollane som er aktuell for gjennomgang:

- Heradsstyret 27.09. og 08.11.2022
- Formannskapet 21.09. og 02.11.2022
- Miljø, plan og bygningsutval 20.09. og 01.11.2022

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i gjennomgangen av protokollane som kontrollutvalet bør vite meir om, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksframstillinga over til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/192-8
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	38/22	14.11.2022

Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Samandrag

Det vert lagt opp til å ha eventuelt på saklista for å ivareta det enkelte medlem i utvalet sin moglegheit til å sjølv å ta opp saker eller gjera vedtak i saker som ikkje er på sakslista.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vedtak i kontrollutvalet 09.03.2020 i PS 10/20 der utvalet vedtok å ha eventuelt som sak i kvart møte.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om eventuelt, jf. kommunelova § 11-3 og § 23-2.

Vurderingar og verknader

Dersom det vert teke opp saker som krev nærare undersøkingar, eller innhenting av fleire opplysningar, før ein kan konkludere med at det er ei sak for kontrollutvalet, bør utvalet be sekretariatet førebu sak om dette til neste møte.

Konklusjon

Føremålet er å gje opning for å få nærare undersøkingar av saker som kontrollutvalet ønskjer å få utgreidd til neste møte, eventuelt til eit seinare møte i utvalet. Dessutan eventuelt å få orientering frå rådmannen eller andre i eit seinare møte.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/241-12
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	39/22	14.11.2022

**Rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024 -
Prosessmøte ved Deloitte**

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet sluttar seg til endringane som må gjerast i plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024 for Kvam herad, som resultat av endra risikobilete.
2. Notat og oppdatert plan vert å sende sekretariatet innan 31.01.2023 for vidare handsaming og godkjenning i første møte i kontrollutvalet i 2023.

Samandrag

I dette møtet skal Deloitte gjennomføre prosessmøte med kontrollutvalet for å diskutere gjeldande plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 for å finn ut om risikobiletet har endra seg slik at det må gjerast endringar i planen.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Notat for rullering av plan for forvaltningsrevisjon. Kvam herad.pdf

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kvam heradsstyre gjorde slikt vedtak i sak 85/2020 «Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024» i møte 16.06.2020:

1. *Forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 for Kvam herad vert vedteken slik den ligg føre.*
2. *Planen erstattar plan forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020.*
3. *Planen gjeld for resten av valperioden og fram til ny plan etter intensjonen vert vedteken i 2024.*
4. *Heradsstyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å føreta endringar og omprioriteringar i planen, samt til å kunna definera og avgrensa konkrete prosjekt innafor dei utvalde områda i planen.*
5. *Planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden. Heradsstyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjera denne evalueringa.*
6. *Kontrollutvalet skal rapportere resultatet av forvaltningsrevisjonar til heradsstyret etter kvart.*

Den vedtekne planen inneheld desse 8 prioriterte prosjekta sett opp i rekkefølge:

1. Barnehagar: Sjukefråvær og bruk av vikarar
2. Vedtaksoppfølging
3. Innkjøp
4. Berekraft, klima og miljø
5. Hardanger AKS AS (Storeholmen)
6. Leverandør- og kontraktsoppfølging
7. Investeringar
8. Kvammabadet KF

Til no er prosjekt nr. 1 gjennomført. I tillegg pågår prosjektet «Forvaltningsrevisjon personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk» som er eit prosjekt som er bestilt utanom planen. Revisjonsrapport skal leverast innan 12.12.2022.

Vidare inneheld gjeldande plan 22 uprioriterte prosjekt.

På bakgrunn av punkt 5 i vedtaket over gjorde kontrollutvalet slikt vedtak i sak PS 12/22 i møte 02.05.2022:

1. *Kontrollutvalet vil i 2022 gjennomføre rullering av gjeldande plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024.*
2. *Kontrollutvalet ber Deloitte om å utarbeide forslag til ein prosjektplan for gjennomføring av ei slik rullering, i tråd med dei føringar utvalet gjev, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensningar og ressursbruk.*
3. *Prosjektplanen skal leverast sekretariatet innan 23.05.2022, slik at den kan behandlas i møte i kontrollutvalet 07.06.2022*

På bakgrunn av punkt 3 i vedtaket over gjorde kontrollutvalet slikt vedtak i sak PS 17/22 i møte 07.06.2022:

1. *Kontrollutvalet bestiller rullering av vedteken plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024 i Kvam herad frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.*
2. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan.*

3. *Det er ei målsetting at prosessmøte med kontrollutvalet vert lagt til møte 14.11.2022.*
4. *Kontrollutvalet ønskjer at rulleringa, inkludert forslag til oppdatert plan for forvaltningsrevisjon, er klar frå Deloitte si side til handsaming i første møte i kontrollutvalet i 2023.*
5. *Notat og oppdatert plan for forvaltningsrevisjon vert å sende sekretariatet innan 31.01.2023.*

Kontrollutvalet har også fått fullmakt frå heradsstyret til å rullere plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024. Dette er ein monaleg enklare plan og det er lagt opp til at denne skal handsamast direkte i anna sak til dette møtet.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har i tråd med kommunelova § 23 vedtakskompetanse for å dra i gang og gjennomføre prosess med å utarbeide forslag til plan for forvaltningsrevisjon og heradsstyret skal gjera vedtak i saka.

I tråd med punkt 5 i vedtaket frå heradsstyret 16.06.2020 går det fram at planen skal reviderast ein gong i valperioden, og at kontrollutvalet har fått mynde til å gjennomføre denne evalueringa.

Vurderingar og verknader

Med utgangspunkt i det som går fram over har Deloitte levert vedlagte notat. Sekretariatet har merka seg at det går fram av notatet at dei vurderer at det er fleire av prosjekta i den opphavlege planen som har fått endra risiko, jf. punkt. 2.2.1 og 2.2.2. Nokre av prosjekta er vurdert å ha fått auka risiko, nokre av prosjekta er vurdert å ha uendra risiko medan andre av prosjekta er vurdert til å ha redusert risiko slik dei ser det. I tillegg til dette har dei identifisert eit nytt risikoområde som ikkje var med i den opphavlege planen. Prosjekt som no vert vurdert å ha høg risiko er lista opp for seg i punkt 3.1 i notatet og prosjekt som er vurdert å ha middels risiko vert lista opp i punkt 3.2 .

Notatet vil danne grunnlag for eit prosessmøte som Deloitte vil leia, der kontrollutvalet kan diskutere seg fram til om det er grunnlag for å gjera endringar i gjeldande plan.

Konklusjon

På bakgrunn av det som kjem fram i dette prosessmøtet vert det tilrådd at kontrollutvalet sluttar seg til dei endringane som må gjerast i plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 for Kvam herad som resultat av endra risikobilete. Revidert plan vert å sende sekretariatet innan 31.01.2023 for vidare handsaming i første møte i 2023.

UTKAST

Det er viktig å understreke at risikovurderingane er skjønnsmessige, og at vurderingane er baserte på føreliggjande informasjon.

Kvam herad

Notat – rullering av plan for forvaltningsrevisjon

November 2022

«Notat – rullering av plan for
forvaltningsrevisjon»

November 2022

Rapporten er utarbeidd for Kvam
herad av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhold

1.	Innleiing	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Gjennomførte prosjekt i perioden 2020-2022	4
2.	Kartlegging av risiko	5
2.1	Innleiing	5
2.2	Gjeldande plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024	5
2.1	«Nye» risikoområder	20
3.	Prosjekt	21
3.1	Prosjekt med høg risiko (raudt)	21
3.2	Prosjekt med middels risiko (gult)	22

Tabeller

Tabell 1: Prioriterte prosjekt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2022	6
Tabell 2: Uprioriterte prosjekt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2022	11
Tabell 2: Nye prosjekt identifisert ifm. utarbeiding av dette notatet	20
Tabell 3: Raude prosjekt	21
Tabell 4: Gule prosjekt	22

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

I 2020 gjennomførte revisjonen på oppdrag frå kontrollutvalet ei risiko- og vesentlegvurdering av Kvam herad . Kontrollutvalet nytta risiko- og vesentlegvurderinga som grunnlag for utvalet si plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020-2024. For å sikre at planen framleis speglar dei viktigaste risikoområda i heradet, har kontrollutvalet bedt revisjonen om å medverke til ei rullering av plan for forvaltningsrevisjon.

Revisjonen har tatt utgangspunkt i risiko- og vesentlegvurderinga som blei utarbeidd i 2020 og vedtatt plan for forvaltningsrevisjon, og gjort ei undersøking for å avdekkje eventuelle endringar i risikobilete samanlikna med det som blei peika på i 2020.

I dette notatet er vesentlege endringar som er avdekkja presentert, og notatet vil bli lagt fram som grunnlag for diskusjon i kontrollutvalet om prioritering av prosjekt for resten av valperioden.

Notatet bygger på informasjon som revisjonen har samla inn gjennom dokumentanalyse og intervju. På bakgrunn av informasjonen

1.2 Gjennomførte prosjekt i perioden 2020-2022

I perioden etter plan for forvaltningsrevisjon for 2020-2024 blei vedteken, er følgjande forvaltningsrevisjonar gjennomført i Kvam herad :

1. Forvaltningsrevisjon av kvalitet, kompetanse og sjukefråvær i barnehagar
2. Forvaltningsrevisjon av personalpolitikk, tilsettingsprosedyrar og vikarbruk (pågåande)

2. Kartlegging av risiko

2.1 Innleiing

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, vil vi i dette kapittelet vurdere risiko for manglande målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging og internkontroll som er identifisert innan dei verksemdsområda som er gjennomgått i Kvam herad .

Risikonivå er i tabellane farga med raudt som representerer høg risiko eller gult som representerer middels risiko:

Fargesymbol	Skildring av risikovurdering
	Høg risiko På område som er merka med raudt meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere høg risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.
	Middels risiko På område som er merka med gult meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere middels risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.

Det er viktig å understreke at risikovurderingane er skjønnsmessige og basert på føreliggande informasjon. Kontrollutvalet kan vurdere risikoen knytt til dei ulike områda som forskjellig frå det som er foreslått her. Det er kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere rekkefølga for forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Vi vil òg understreke at informasjon som går fram av notatet ikkje er verifisert, og derfor ikkje bør nyttast som fakta utan at ytterlegare undersøkingar er gjennomført.

2.2 Gjeldande plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

For å kartleggje endringar i risikobilete sidan risiko- og vesentlegvurderinga blei gjennomført i 2020, har revisjonen tatt utgangspunkt i dei risikoområda som blei identifisert i 2020 og dei prosjekta som blei føreslege på bakgrunn av dette. Revisjonen har undersøkt i kva grad risikobilete har endra seg for kvart av prosjekta som er tatt med i gjeldande plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024. I tabellen under syner vi kva risiko som blei identifisert i 2020, og kva risiko som er identifisert i dag. Vi har kommentert eventuelle endringar.

2.2.1 Prioriterte prosjekt

Tabell 1: Prioriterte prosjekt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

Nr.	Prosjekt og tema	Kommentar	Risiko 2020	Risiko 2022
1	Forvaltningsrevisjon av kvalitet, kompetanse og sjukefråvær i barnehagar - Omfang av sjukefråvær og vikarbruk - Tiltak, system og rutinar ved fråvær og vikarbruk - Ivaretaking av pedagogisk tilbod og tryggleik	Gjennomført		
2	Vedtaksoppfølging - System for oppfølging og iverksetting - Effektiv rapportering - Oversikt over vedtak	I analysen frå 2020 blei det peika på at det kan vere utfordrande for politikarane å leite opp informasjon om kva som er prosess og status for vedtak som er fatta. I intervju går det fram at heradet sidan 2020 har tatt i bruk systemet «Framsikt» til mellom anna vedtaksoppfølging, og at administrasjonen rapporterer om status på politiske vedtak kvart tertial. I Framsikt går det fram kva som er status for alle politiske vedtak. Samtidig blir det i intervju peika på at det blir vedteke mange saker som administrasjonen skal følgje opp. Det blir også vist til at administrasjonen i nokre tilfelle får spørsmål om vedtaksoppfølging som går fram av tertialrapporteringa, og at administrasjonen dermed bruker ein del tid på å dobbeltapportere. I intervju blir det vist til at Framsikt fungerer godt for å tydeleggjere vedtaksoppfølging. Risikoen for manglande informasjon om prosess og status for vedtak framstår som noko redusert dei siste to åra. Stort volum av saker som skal leggst fram for politisk behandling og stor del vedtak som skal følgast opp av administrasjonen, gjer at det likevel framleis er noko risiko knytt ved dette området.		
3	Innkjøp - System, rutinar og kompetanse for gjennomføring av innkjøp i samsvar med regelverk - Bruk av rammeavtalar	I analysen frå 2020 blir det vist til at arbeid med offentlege anskaffingar er komplekst og stiller strenge krav til innkjøparar. Det er derfor ein ibuande regulatorisk risiko på området. I intervju i 2022 går det fram at arbeidet med innkjøp blir høgt prioritert i heradet, og at ny økonomisjef har innkjøpskompetanse. Det blir vist til at heradet har hatt utfordringar knytt til at sentrale personar innan innkjøpsområdet har vore fråverande same perioden. Kvam herad er del av innkjøpssamarbeidet i Bergen kommune, og heradet har ein del rammeavtalar gjennom dette samarbeidet. Det går fram i intervju at det truleg ikkje er alle etablerte rammeavtalar gjennom samarbeidet heradet burde vere ein del av, då det ikkje gir godt resultat for heradet. Samtidig blir det peikt		

		på at heradet har godt utbytte av å vere del av innkjøpssamarbeidet. Det blir også vist til at heradet bruker systemet Mercell som konkurransegjennomføringsverktøy ved utlysning av anbud. I intervju blir det vidare vist til at heradet har ein del uteståande arbeid knytt til rutinar og strategi innan innkjøpsområdet. Det blir peikt på at heradet må få oversikt over innkjøpsporteføljen og at det deretter må sikrast at heradet får mest mogleg ut av avtalane dei er del av. Det blir vist til at det ville ha vore nyttig å gjennomføre forvaltningsrevisjon av innkjøp i heradet. Revisjonen vurderer risikoen som fortsett høg på dette området.		
4	Berekraft, klima og miljø • Oppfølging og etterleving av FNs berekraftsmål • Klimaavtrykk • Klimarekneskap • Naturmangfald	Analysen frå 2020 viser at det er ein risiko for mangelfull oppfølging og etterleving av FN sine berekraftsmål og risiko for mangelfull oversikt over heradet sitt klimaavtrykk. I 2020 hadde ikkje heradet utarbeidd eit klimarekneskap. Sidan 2020 har det blitt gjennomført ei rekke tiltak knytt til berekraft, klima og miljø. Det har blitt vedteke ein kommunedelplan for energi og klima, og planen ble vedteke i 2021. Vidare blei Kvam herad meldt inn i Klimapartner Vestland i 2021. I samband med innmeldinga har ein også starta å kartlegge heradet sitt klimarekneskap i samband med mellom anna innkjøp og reiser. I intervju går det også fram at det er tilsett ein miljøkoordinator i heradet som mellom anna vil ha ansvar for å følgje opp klimaplanen. Det blir elles vist til mindre tiltak som etablering av ENØK-midlar, medlemskap i KS sitt klimanettverk og deltaking i klimaprojekt med SINTEF og Vestlandsforskning. I intervju blir det peikt på at det kan vere utfordrande å vite kven som har ansvar for kva når det gjeld forureining, og at det er ulike delar av kommunen som har ulikt ansvar opp mot forureinglova. Revisjonen vurderer at det er satt i verk fleire tiltak innanfor berekraft, klima og miljø og at risikoen for avvik på dette området er noko redusert dei siste to åra.		
5	Hardanger AKS AS (Storeholmen) • Økonomistyring • Internkontroll og HMT • Målinnfriing • Brukarmedverknad • Samhandling mellom selskap og kommunale tenester	I analysen frå 2020 blir det opplyst at Kvam herad har ei tredelt rolle ovanfor Hardanger AKS. Rådmannen peika i 2020 på at Kvam herad er den største eigaren av selskapet og at eigarolla er mest utfordrande. Kvam herad er i tillegg kunde av selskapet og heradet har nokre VTA (varig tilrettelagt arbeid)- plassar gjennom denne ordninga. I 2022 blir det i intervju vist til at av dei selskapa Kvam herad er involvert i, er det størst risiko knytt til Hardanger AKS AS. Mellom anna har det vore utfordrande å rekruttere kvalifisert personell		

		og det blir stilt spørsmål ved om ein har kompetanse til å levere dei avtalefesta tenestene. Det har også vore nokre utfordringar knytt til dialogen med leiinga. Det blir vidare peika på at det tidlegare har vore utfordrande å få rapportar frå selskapet og at sjølv om dette er forbedra, blir det stilt spørsmål ved om heradet får tilstrekkeleg informasjon. Selskapet har tidlegare hatt utfordringar knytt til likviditeten i selskapet, og revisjonen får opplyst at det nyleg har blitt gjennomført ei gransking etter eit varsel mot styreleiar. Vidare blir det vist til at det er ei stor arbeidsstad med mange brukarar og at drifta er viktig for omdømme til heradet. Det blei på vegner av Kvam herad og tidlegare Hordaland fylkeskommune gjennomført selskapskontroll av Hardanger AKS AS i 2015/2016. Selskapskontrollen avdekte fleire utfordringsområde. Revisjonen vurderer risikoen som fortsett høg.		
6	Leverandør – og kontraktsoppfølging • Rutinar for leverandør- og kontraktsoppfølging • Etterleving av rutinar • Oppfølging av krav i arbeidsmiljølov • Kontroll av utvalde kontraktar	I analysen frå 2020 blir det stilt spørsmålsteikn ved i kva grad heradet har/vil ha tilstrekkeleg kapasitet og kompetanse til å inngå og følgje opp kontraktar med leverandørar. Det blir mellom anna vist til at det er fleire som erfarer at det er krevjande for heradet å følgje opp dei krava som blir sett til leverandør i anbudsprosessar. Det blir opplyst at heradet ikkje har tilstrekkeleg med ressursar til å gjere ei grundig oppfølging av kontraktar og leverandørar. Det blir peikt på at det er nyttig å være med i innkjøpssamarbeidet i Bergen kommune som har ressursar til å følgje opp avtalar dei tar del i gjennom dette samarbeidet. I 2022 blir det vist til at situasjonen på dette området i hovudsak er den same som for to år sidan. Det blir i intervju vist til at det er utfordrande å prioriterer dette området, og det blir også vist ein viss uro knytt til auke i pris på materiell, straum og drivstoff og korleis heradet skal følgje opp kontraktane sine knytt til dette. I intervju blir det også peika på at eventuelle feil her kan bli svært kostbare for heradet. Vidare blir det opplyst at det i liten grad blir gjort inngåande stikkprøvekontrollar av utvalde kontraktar og at dette er eit aktuelt område for forvaltningsrevisjon. Det har ikkje kome fram opplysningar i gjennomgangen som tilseier at risiko på dette området er redusert dei siste to åra.		
7	Investeringar • Prosjektplanlegging • Prosjektstyring • Etterleving av innkjøpsreglar • Kontrahering	I analysen frå 2020 blir det opplyst at heradet vil arbeide for å betre kompetansen på prosjektstyring. Det blir også peika på at heradet har ei lang restanseliste over prosjekt. Det skapar frustrasjon for både innbyggjarar og politikarar at investeringsprosjekt står på vent,		

	Kontraktsoppfølging	medan det for administrasjonen er krevjande at politikarane vedtar stadig nye prosjekt og set korte fristar som administrasjonen ikkje opplever at det er realistisk å nå. Kvam herad vedtok nytt økonomireglement i heradsstyret i september 2020. Reglement for investeringsprosjekt inngår som del av økonomireglementet. I 2021 var driftsinntektene til Kvam herad NOK 1 207 millionar og det var investert for NOK 108 millionar. Tal frå KOSTRA viser at brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter i Kvam herad i 2021 var på 8,8 prosent. Dette er lågare enn gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 5, der brutto investeringsutgifter var på 10,1 prosent. Gjennomsnittet for landet utanfor Oslo er på 13,9 prosent. I intervju blir det uttrykt at kompetansen i heradet innan dette området no er høg. Det blir vist til at det er tilsett nokre nye medarbeidarar på området, og at det er god kompetanse-overføring frå erfarne tilsette til dei nye medarbeidarar. Heradet leiger også inn kompetanse for gjennomføring av investeringsprosjekt når dei ikkje sjølve har nødvendig kompetanse. Samtidig går det fram at det framleis er høge forventingar til kva administrasjonen skal rekke å gjennomføre av prosjekt, og at det er ei lang liste av investeringsprosjekt på vent i hreadet. Revisjonen vurderer at det ikkje er vesentlege endringar når det gjeld risiko innan investeringar dei siste to åra.		
8	Kvammabadet KF - Styring - Drift	Kvammabadet KF er eit badeanlegg for skule og ålmenta, som saman med privat familiebasseng utgjør opplevingssenteret Hardangerbadet. I analysen frå 2020 går det fram at det kunne vere nyttig å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon av Kvammabadet KF når det har vore i drift ei stund. Årsrekneskapen til Kvammabadet viser eit underskot på NOK 1 million i 2021. Rapport frå Hardangerbadet AS syner at leigeinntektene vart NOK 809 376 lågare enn budsjettert som følgje av dei låge besøkstala i Hardangerbadet. På den andre sida vart driftskostnadene for KF sin seksjon NOK 1 422 418 høgare enn budsjettert. I tillegg hadde Kvammabadet eit negativt budsjettavvik på eiga drift på kr 447 892. Til saman utgjorde det eit underskot før anna inndekning på kr 2,7 mill. I intervjuet har Deloitte gjennomført går det fram at heradsstyret no har måtte dekke underskotet til Kvammabadet KF, då badet berre var opent to månadar før covid-19. Det blir vist til at det er låg risiko knytt til styring og drift av		

		Kvammabadet, men at det er stor merksemd knytt til spørsmålet om utgifter i heradet og at det blir arbeidd for å finne løysingar som gjer at heradet ikkje skal fortsette å dekke eventuelt framtidig underskot. Det har ikkje kome fram opplysningar i gjennomgangen som tilseier at risiko på dette området er vesentleg endra dei siste to åra. Det går fram at situasjonen med covid-19 pandemi i stor grad har påverka drifta av Kvammabadet.		
--	--	--	--	--

2.2.2 Uprioriterte prosjekt

Tabell 2: Uprioriterte prosjekt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

Prosjekt og tema	Kommentar	Risiko 2020	Risiko 2022
Informasjonstryggleik	Analysen frå 2020 viste at det nye personevernreglementet som tredde i kraft i 2018 stiller strengare krav til informasjonstryggleik i heradet enn kva som tidlegare var tilfelle, noko som medfører auka regulatorisk risiko. Det blei peika på usikkerheit knytt til etterlevinga av målsettinga i heradet sin informasjonstryggleiksstrategi. I 2021 blei Kvam herad med i det regionale digitaliseringssamarbeidet DigiVestland. I intervju gjennomført i 2022 blir det vist til at det er auka fokus på informasjonstryggleik i administrasjonen i heradet og at medlemskapet i DigiVestland gjer at heradet får hjelp og støtte i dette arbeidet. Både i årsmeldinga for Kvam herad 2021 og i intervju blir det vist til at det er utfordrande å ha nok kompetanse på dette området, særleg for relativt små kommunar som Kvam. I årsmeldinga blir det mellom anna vist til at Kvam herad ikkje har den naudsynte kompetansen alle stadar i organisasjonen til å gjere vurderingar av handsaming og oppbevaring av elevopplysningar. Det blir også i årsmeldinga vist til at korona i stor grad påverka bruken av IT, og at utbreiinga av heimekontor stilte nye krav til digitale møter, fildeling og skytenester. Dette førte til auka behov for rettleiing og tilpassing av utstyr. Arbeidet med sikker pålogging med id-kort og kode, vart stramma inn ytterlegare og det blir vist til at det no er ei avgrensa gruppe som ikkje nyttar tofaktor autentisering. Det har ikkje kome fram opplysningar som tydar på at risikoen er vesentleg endra i 2018 og at det framleis heftar risikoar ved dette området.		
Opplæring til minoritetsspråklege elevar	Analysen frå 2020 viste at det varierer i kva grad heradet kan tilby morsmålsopplæring og tospråkleg opplæring til dei som har behov for det. I følge tal rapportert til KOSTRA for 2021, var det 7,6 prosent av elevane i Kvam herad som får særskilt norskopplæring. Dette er noko høgre enn gjennomsnittet for samanliknbare kommunar same året (5,1 prosent) og landsgjennomsnittet (4,7 prosent). Kvam herad hadde tilsyn på dette området (opplæringslova §2-8) frå Statsforvaltaren i Vestland i 2021 og at avvika som kom fram i tilsynet er no er lukka. Heradet har også utarbeidd ein plan for oppfølging av avvika frå tilsynet. Det blir derfor vist til at risikoen for avvik på innanfor opplæring til minoritetsspråklege elevar har gått ned sidan 2020. Med bakgrunn i at det har blitt gjennomført tilsyn frå Statsforvaltaren i Vestland i 2021 og at avvika no er lukka, vurderer revisjonen at risikoen på dette området er noko redusert dei siste to åra.		
Vedtakspraksis ved forvaltarkontor (namnet pr. 2022 er tenestekontor)	Forvaltarkontoret blei oppretta i 2013. I analysen frå 2020 blir det stilt spørsmål ved om det er tilstrekkeleg samhandling mellom forvaltarkontoret og tenestene. Særleg innanfor rus og psykisk helse blir det vist til at det er krevjande å fatte vedtak.		

	Også i 2022 blir det peika på forbettringspotensiale knytt til samhandling mellom tenestekontoret og mellom anna legetenesta, ergoterapeuttenesta og barnevernstenesta. Det går også fram at tenestekontoret truleg har behov for fleire skriftlege rutinar og malar for å sikre systematikk og likebehandling i sakshandsaminga. Det blir også vist til at saksbehandlarane kan oppleve press frå andre tenester om å fatte vedtak om det som tenestene meiner at brukaren treng og at sakshandsamarane dermed ikkje får høve til å gjere egne vurderingar. Det blir vist til tilfelle der det blir fatta omfattande vedtak med høge kostnader for heradet utan at administrativ leiing og rådmann er informert. Dette gjeld særleg vedtak om tenester til brukarar som treng individuelt tilpassa tenester gjennom heile livet. Det er sidan 2020 blitt tilsett ein ny sakshandsamar ved tenestekontoret. Dette skuldast at heradet ser ei auke i søknadar som gjeld barn og unge og at dette ofte er komplekse saker som krev ein del utgreiing. Det blir i intervju peika på at tildeling av tenester frå tenestekontoret er eit aktuelt tema for forvaltningsrevisjon. Revisjonen vurderer derfor at risikoen knytt til tenestekontoret framleis er høg.		
Plan- og byggesak	I analysen frå 2020 blir det vist til at plan- og byggesakseininga ikkje har eit tilstrekkeleg godt system for å halde oversikt over fristar i pågåande byggesaker. I årsmeldinga frå 2021 går det fram at det registrert 305 byggesaker i driftsbasen for 2021. Det går vidare fram at det også i 2021 var nokre fristoverskridingar etter plan- og bygningslova. Det blir også peikt på at heradet er i ferd med utarbeide betre standardmalar for dispensasjonar frå plan, byggeforbod i strandsona og liknande, som kan være med på effektivisere sakshandsaminga noko. KOSTRA-tal for 2021 viser at kommunen dette året i gjennomsnitt har brukt 66 dagar (omlag 9 veker) på å handsame byggesøknadar med 12 veker frist og 15 dagar på å handsame byggesøknadar med 3 veker frist. Gjennomsnittleg sakshandsaming av planforslag var på 213 dagar (over 30 veker) i 2021, medan gjennomsnittet for samanliknbare kommunar var på 92 dagar (om lag 13 veker). Vidare blir det i intervju vist til at heradet ynskjer å auke del gjennomførte tilsyn. Det blir vist til at heradet har prioritert handsaming av byggesaker framfor tilsyn. Heradet har no blitt med i eit prosjekt med Austevoll kommune i samarbeid med Statsforvaltar i Vestland angående tilsyn av ulovleg bygging i strandsona. Kvam herad har mottatt klager på handsaming av ei sak som omhandlar bygging av båthamn i Tørvikbygd. Risikoen knytt til plan- og byggesak vurderast framleis som høg.		
Kvam kraftverk AS	I analysen frå 2020 går det fram at Kvam herad er einaste eigar av selskapet, som både forvaltar store verdiar på vegner av heradet og fellesskapet, og som leverer kritiske tenester til heradet sine innbyggjarar. Rekneskapstala frå 2021 viser at selskapet har tilfredsstillande likviditetsgrad, tilfredsstillande lønsemd og god soliditet. Det		

	kjem ikkje fram noko i gjennomgangen som viser til endra risiko knytt til Kvam kraftverk. Revisjonen vurderer at risikoen knytt til Kvam kraftverk AS ikkje er vesentleg endra dei siste to åra.		
Rekruttering	Analysen frå 2020 viste at heradet hadde utfordringar med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft til nokre yrker som til dømes fastlege. Vidare blei det arbeidd med å få ned talet på deltidsstillingar. I 2022 går det fram at heradet framleis har store utfordringar med å rekruttere innanfor fleire område. Særleg fastlegar, men også sjukepleiarar og tilsette innanfor skule og barnehage blei nemnd som grupper der heradet har utfordringar med rekruttering. Utfordringa er først og fremst at det manglar søkarar til stillingane. I intervju blir det vidare vist til at dette med rekruttering blir prioritert høgt av administrasjonen og at heradet til no har klart å fylle dei fleste stillingar, men at dette vil vere ei utfordring framover og at ein arbeider med ulike tiltak. Mellom anna har administrasjonen no høve til å tilsetje fleire personar dersom det er fleire aktuelle og kvalifiserte personar til ei stilling. Dette er mogleg på grunn av ei bevilling på 3 millionar til ein «rekrutteringspott». På den måten kan det vere at heradet i ein periode har doble stillingar innanfor nokre få områder, men at heradet ikkje treng å avvise kvalifisert personell og heller ikkje treng å lyse ut stillinga på nytt. Pågåande forvaltningsrevisjon av personalpolitikk, tilsettingsprosedyrar og vikarbruk i heradet dekkjer delvis tema om tilsetjingsprosedyrar i heradet. Revisjonen vurderer at det ikkje er vesentlege endringar knytt til risiko på dette området dei siste to åra.		
Internkontroll	I analysen frå 2020 blei det peika på at det var eit forbettringspotensial knytt til system og ruinar for internkontroll, både når det gjeld skriftleggjering og oppfølging av desse. Dette gjev risiko for lovbrøt som ikkje blir følgt opp, og for mangelfullt forbettringsarbeid. Videre gjekk det fram at det ikkje er gjennomført overordna risikovurderingar i dei ulike einingane. I heradet si årsmelding for 2021 blir det vist til at det er utarbeidd eit dokument som gir oversikt over det overordna arbeidet med internkontroll i Kvam herad. Anna tenestespesifikk dokumentasjon av internkontroll, vert utarbeidd på avdelingsnivå. All overordna og tenestespesifikk dokumentasjon skal enten liggja i kommunen sitt kvalitetssystem (Compilo), eller ha lenkja til eventuell anna programvare der dette ligg. Det blir vidare vist til at kommunen nyttar COSO-modellen i det overordna internkontrollarbeidet. Det blir i intervju i 2022 peikt på at bruken av Framsikt er bra med omsyn til internkontroll. Einingane har starta arbeidet med å legge dei skriftlege planane inn i systemet, noko som har ført til auka fokus på mål og måloppnåing. Dette gjer det enklare å halde oversikt over grad av måloppnåing etter målsetningar i plan. Det blir vist til at dette arbeidet er ikkje ferdigstilt.		

	Det blir vist til at ein eventuell forvaltningskontroll av internkontroll kunne vore interessant når administrasjonen har fått meir erfaring med Framsikt og funksjonane der. Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av internkontrollen i heradet i 2018/2019. Det kjem ikkje fram noko i undersøkingane som tyder på at risikoen for svak internkontroll har blitt høgare sidan 2020 og revisjonen vurderer derfor risikoen som middels.		
Digital kompetanse og digitalisering	I analysen frå 2020 blir det peika på at heradet har eit forbettringspotensial knytt til digitalisering, og at fleire arbeidsprosessar kunne vore utførte digitalt. I budsjett – og økonomiplan 2023-2026 går det fram at Kvam herad er ein del av digitaliseringssamarbeid DigiVestland. Her blir det i samarbeid med KS arbeidd med nyleg vedtekne prinsipp for heilskap planlegging, utvikling , utbreiing og innføring innan e-helse i offentleg sektor. Det blir også arbeidd med prosjekt knytt til innføring av system for eByggesak, ePlansak, personvern, oppvekst, HR og tverrfagleg prosjekt. Det går fram at dette hjelper kommunane å henge med i den digitale utviklinga, men at det også vil utfordre heradet på å framtidige investeringar for å henge med på utviklinga. I intervju blir det vist til at ein dei siste åra har digitalisert fleire prosessar innanfor landbrukssektoren, noko som har gjort arbeidet meir effektivt og at ein arbeider med å auke den digitale kompetansen både innanfor skule og pleie og omsorg. Revisjonen vurderer at det ikkje er vesentlege endringar i risikoen knytt til digital kompetanse og digitalisering i heradet dei siste to åra.		
Økonomi og budsjettering	I analysen frå 2020 blei det peika på ein generell risiko Kvam herad som kraftkommune står ovanfor. Heradet budsjetterer med ei viss inntekt frå krafta, men ettersom kraftprisane varierer mykje, er det alltid ein risiko for at inntektene ikkje blir like store som det heradet har budsjettert for. Dette blir bekrefta av årsmeldingane frå 2020 og 2021. I 2020 var resultatet på heimfallskraft eit underskot på 2,5 MNOK, medan det i 2021 var eit overskot på 28,8 MNOK. I 2020 blei det peika på at det kunne vore interessant å gjennomføre forvaltningsrevisjon av heradet sin budsjettmodell. I årsmeldinga frå 2021 går det fram at utgifter til pleie- og omsorgstenester og grunnskule er dei største utgifter for Kvam herad. Det har ikkje kome fram opplysningar i gjennomgangen som tilseier at risiko på dette området har auka dei siste to åra.		
Vaksenopplæring	I analysen frå 2020 blei det peikt på at det er ein risiko for at tilbodet om vaksenopplæring ikkje i stor nok grad er tilpassa. Administrasjonen i heradet trekte også fram vaksenopplæring som eit område der det hadde vore nyttig med forvaltningsrevisjon fordi det ikkje har vore gjenstand for forvaltningsrevisjon eller tilsyn tidlegare. I 2022 blir det ikkje peikt på endring i risiko på dette området. Det blir igjen vist til at det ikkje har blitt gjennomført forvaltningsrevisjon innanfor vaksenopplæring til dømes knytt		

	til organisering av tilbudet og i kva grad heradet leverer tenester etter mandatet heradet har. Det blir peikt på dette kunne vore nyttig for heradet. Revisjonen vurderer at det ikkje er vesentlege endringar i risiko knytt til vaksenopplæringa dei siste to åra.		
Barnevern	Analysen frå 2020 viste at det kunne vere utfordrande å rekruttere til barneverntenesta og at sjansen er stor for å ikkje etterleve lovar og regelverk dersom ein ikkje har tilstrekkeleg bemanning. Barnevernreforma tredde i kraft 1. januar 2022. Reforma regulerer fyrst og fremst barnevernet, men heradet viser til at dersom ein skal nå måla i reforma må det skje endringar i heile oppvekstsektoren. Reforma blir derfor ofte kalla <i>oppvekstreforma</i>. I årsmelding for 2021 blir det vist til at heradet opplever å svare godt på fleire av målsettingane i reforma gjennom implementering av modellen Betre Tverrfagleg Innsats (BTI). Med barnevernsreforma får kommunane eit auka økonomisk ansvar for ordinære fosterheimar samt høgare eigenandelar for statlege barnevernstiltak. Kommunane får også eit auka fagleg ansvar, mellom anna gjennom eit heilskapleg ansvar for oppfølging og rettleiing av fosterheimar. Det blir i årsmelding for 2021 vist til at auka økonomisk ansvar blir kompensert gjennom auke i rammetilskotet til kommunen. Midlane har gått til å dekke 40% auke i ei sakshandsamarstilling og resten av midlane skal dekke utgifter knytt til fosterheimsarbeidet. I årsmeldinga blir det peikt på at på tross av auke i sakshandsamarstilling, har likevel ikkje tenesta hatt ei reell auke i bemanning, m.a. grunna sjukefråvær. Det blir vidare vist til at bemanningssituasjonen i tenesta også i 2021 har gjort det nødvendig å prioritera kjerneoppgåvene for barnevernet. I intervju framgår det at barnevernstenesta i 2022 har fått tilsett to nye personar, og at tenesta hausten 2022 er fullt bemanna. Det blir vidare vist til at tenesta på grunn av dette er betre og meir stabil. Tall frå KOSTRA viser at Kvam herad i 2021 hadde noko lågare driftsutgifter per innbyggjar 0-22 år i barnevernstenesta enn gjennomsnittet for samanliknbare kommunar. Driftsutgifter i Kvam herad var NOK 7815,- per innbyggjar, medan gjennomsnittet for samanliknbare kommunar var på NOK 9415,- og landsgjennomsnittet var på NOK 8378,-. I barne -og ungdomsdirektoratet sin kommunemonitor går det fram at barneverntenesta i Kvam herad hadde fristbrot på 14,2 prosent av undersøkingssakene i første halvår av 2022. I intervju går det fram at fristbrota har gått ned i barneverntenesta. Samtidig blir det vist til at det alltid vil være ein viss risiko knytt til barnevern grunna arbeidet sin karakter. Revisjonen vurderer at det ikkje er vesentlege endringar knytt til barnevernstenesta i Kvam herad dei siste to åra.		
Tilpassa opplæring og spesialundervisning	Analysen frå 2020 viste at heradet har gjort ein betydeleg innsats knytt til særskilt sårbare born og unge.		

	I intervju gjennomført i 2022 går det fram at ein jobbar kontinuerleg med tilpassa opplæring og spesialundervisning i heradet og at heradet har utarbeidd gode støttesystem for å skape inkluderande læringsfellesskap for alle elevar. Kurs og kompetanseheevande tiltak ovanfor tilsette er ein viktig del av dette støttesystemet. Samtidig blir det påpeikt at det alltid er ein risiko knytt til dette området. Tal frå KOSTRA viser at 10,4 prosent av elevane i Kvam herad fekk spesialundervisning i 2021. Dette er noko høgare enn gjennomsnittet for samanliknbare kommunar (9,5 prosent). Dette er også ei auke frå 2018 då 8,6 prosent av elevane i Kvam herad fekk spesialundervisning. Det blir i intervju vist til at det ville ha vore nyttig med forvaltningsrevisjon av PP-tenesta. Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av tilpassa opplæring og spesialundervisning i 2014. Revisjonen vurderer at det ikkje er vesentleg endring i risiko knytt til tilpassa opplæring og spesialundervisning dei siste to åra.		
Flyktningtenester	I analysen frå 2020 blir det peika på at busette flyktningar i heradet kanskje ikkje har eit tilstrekkeleg tilpassa tilbod når det gjeld å sikre den samla helsa til flyktningane. Nokre peikte også på at ein ikkje lukkast med integreringa i heradet. I intervju blir det vist til at heradet har arbeidd mykje med flyktningtenestar sidan 2020. Mellom anna har ein i eit samarbeid mellom NAV og vaksenopplæringa etablert eit betre heiltidsprogram enn heradet hadde i 2020. Det blir også vist til at ein etablert eit samarbeid med legetenesta, så det er faste legar som leverer tenester til flyktningane. Helse- og omsorgssjef vurderer at rutinane her er betre enn i 2020. Samtidig blir det peika på at Kvam herad i utgangspunktet har eit politisk vedtak om å ta imot 25 flyktningar, men at det etter krigen i Ukraina har blitt auka til 95. Revisjonen vurderer at risikoen på dette området framleis er middels.		
Pleie og omsorg	Analysen frå 2020 viste at det har blitt arbeidd for å få betre struktur, arbeidsplanlegging og økonomistyring innanfor pleie og omsorg gjennom eit omstillingsprosjekt. I 2022 er omstillingsprosjektet innanfor pleie og omsorg gjennomført, men heradet arbeider framleis med å implementere endringane i alle delane av organisasjonen. I intervju blir det vist til at heradet framleis ser etter måtar å organisere seg på for å sikre meir effektiv drift. Til dømes blir det vist til at helsefagarbeidarar og andre kan gjere fleire oppgåver som tidlegare låg til sjukepleiar, medan sjukepleiarane i større grad bør gjere oppgåver som må gjennomførast av denne faggruppa. Dette for å svare på heradet sine utfordringar med å rekruttere sjukepleiarar. Både i intervju og i årsrapport frå 2021 blir rekruttering innanfor pleie og omsorg peika på som den største utfordringa. Mellom anna klarte verken heradet eller vikarbyrå å skaffe vikarar i samband med ferieavviklinga i 2021.		

	I 2021 hadde pleie og omsorg eit samla overforbruk mot budsjett på 12,8 millionar. I årsmeldinga frå 2021 går det fram at covid-19-situasjonen har gjort at arbeidssituasjonen har vore krevjande innanfor pleie og omsorg, men at det i 2021 var tilnærma normal drift. Heradet har dei siste åra i stor grad greidd å ta imot utskrivingsklare pasientar anten heime eller i korttidsavdelinga. I 2021 blei det betalt for eit overliggedøgn på sjukehuset. Revisjonen vurderer risikoen knytt til pleie og omsorgstenester som middels.		
Rusomsorg og psykisk helse	Analysen frå 2020 viste at nokre har uttrykt bekymring knytt til rusmiddelbruk blant unge. Det blei også peikt på utfordringar med redusert utekontor-tilbod frå Voss DPS Bjørkeli og auke knytt til rusmiddel blant unge. I årsmeldinga frå 2021 blir det opplyst at Kvam heradet har søkt om og fått midlar til prosjekt FACT-team (oppsøkande team) i samarbeid med Voss DPS. I årsmeldinga frå 2021 går det vidare fram at avdeling rus og psykisk helse opplever ei auke i tal brukarar samanlikna med tidlegare år og at problemstillingane hos brukarane ofte er meir samansette og komplekse. Talet på brukarar auka frå 75 i 2018 til 220 i 2021. Det blir vist til at avdelinga i 2021 fekk ekstra tilskot frå Helsedirektoratet for å kunne ivareta aukande behov. Vidare går det fram at avdelinga i stor grad har klart å oppretthalde tenestetilbodet gjennom 2021 og at det er tilsett erfaringskonsulent i tenesta. I intervju blir det vist til at det kan være ei utfordring med avstanden mellom heradet og barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) i Voss herad. Tal frå KOSTA viser at Kvam herad ligg vesentleg lågare enn gjennomsnittet for samanliknbare kommunar og landsgjennomsnittet når det gjeld netto driftsutgifter til tilbod til personar med rusproblem. Heradet hadde vidare i 2021 6 årsverk spesialsjukepleiarar pr.10 000 innbyggjarar, medan gjennomsnittet for samanliknbare kommunar var på 11,6 årsverk. Det har ikkje kome fram opplysningar som indikerer at risikoen er vesentleg endra i 2022, men auke i talet på brukarar innanfor rus og psykisk helse gjer at revisjonen vurderer risikoen som høgare i 2022 enn i 2020.		
Sosiale tenester i NAV	I analysen frå 2020 går det fram at talet på barn som lever i fattigdom i Kvam herad var om lag det same som gjennomsnittet nasjonalt. Det blir også vist til at Kvam hadde ein høgare del mottakarar av kvalifiseringsstønad enn gjennomsnittet for kommunegruppa og resten av landet og at det var høgare del sosialhjelpsmottakarar i heradet som hadde dette som hovudinntektskjelde (12,7 prosent) samanlikna med kommunegruppa (11,5 prosent). Det blir i 2022 vist til at det framleis er noko barnefattigdom i Kvam herad og at forskjellane i samfunnet aukar.		

	I årsmelding for 2021 blir det vist til at sosialtenesta har hatt ei nedgang i tal sosialhjelpsmottakarar, tal saker og sosialhjelpsutbetalingar i forhold til tidlegare år. Det blir vidare vist til at det har vore stabilitet i personalgruppa og sosialhjelpsmottakarane har fått regelmessig oppfølging over tid frå tilsette med god sosialfagleg kunnskap og kompetanse. Det blir vist til at regelmessig oppfølging, råd og rettleiing har medverka til endringar i livssituasjonen for fleire brukarar og tal brukarar som har vore avhengige av sosialhjelp er redusert. I heradet har ein gjennomført prosjektet «jobbspesialist», der fleire aktørar inkl. NAV har gått saman for å hjelpe unge mottakarar av sosialhjelp ut i arbeidslivet. I intervju går det fram at dette har gitt gode resultat. Basert på gjennomgangen vurderer revisjonen at risiko knytt til dette området framleis er middels.		
Vatn og avlaup	I analysen i 2020 gjekk det fram at det er lang restanse på vatn- og avløpsprosjekt og heradet ikkje alltid klarar å følgje opp dei gjeldande krava frå Statsforvaltar i Vestland og Mattilsynet. I årsmelding for 2021 blir det vist til at VA-norma er oppdatert og godkjend av heradsstyret dette året. Det blir vidare vist til at reinseanlegget på Notanes er godkjent og akkreditert av Norsk akkreditering i 2021, og at det vidare er inngått avtale med verksemda som grensar til reinseanlegget om opparbeiding av ny tilkomstveg til anlegget i byte mot kommunal grunn. I intervju med teknisk sjef i 2022 går det fram at situasjonen i hovudsak er lik som skildra i 2020. Revisjonen vurderer at det ikkje er vesentleg endringar innan vatn og avlaup dei siste to åra.		
Kommunale vegar	I 2020 gjekk det fram at heradet burde arbeide tettare med fylkeskommunen for å sikre tryggleik for mjuke trafikantar og det blei peikt på at det ikkje var alle skuleborna i Kvam herad som har ein trygg skuleveg. Det er utarbeidd ein fagplan for kommunale vegar 2020-2027. I intervju gjennomført i 2022 får revisjonen opplyst at Kvam herad no er godkjent som trafikksikkert herad. I årsplan for 2021 går det fram at heradet skal fortsette å arbeide med trafikktryggleiken rundt kommunale skular, spesielt knytt til områder for levering og henting av born. Revisjonen vurderer derfor at det ikkje er vesentlege endringar i risikoen på dette området.		
Offentlegheit og innsyn	Som i 2020, blir det også i 2022 vist til at heradet har ei aktiv lokalavis som gjer at administrasjonen rettar merksemd mot å sikre korrekt innsynspraksis. I 2021 gjennomførte Arkivverket eit tilsyn med arkivhaldet i Kvam herad. Tilsynet hadde fokus på arkivorganisering og elektronisk arkivdanning, mellom anna arkivplan, journalføring og fagsystem. Det blei gjennom tilsynet påpeikt avvik som blei pålagd utbetra i løpet av 2021/2022. Basert på gjennomgangen vurderer revisjonen at det ikkje er vesentleg endring i risiko på dette området.		

Arealplanar	Kvam herad vedtok i 2019 kommuneplanen sin arealdel for 2019-2030. I ROV-analysen frå 2020 går det fram at det nyleg var vedtekne føringar for områdereguleringar og at ein derfor ikkje hadde sett utfordringar med områdereguleringar endå. Gjennomsnittleg sakshandsaming av planforslag var på 213 dagar (over 30 veker) i 2021, medan gjennomsnittet for samanliknbare kommunar var på 92 dagar (om lag 13 veker). Kvam herad har mottatt klager på behandling av saka om ei båthamn i Tørvikbygd. Denne klagesaka omfattar også endringar frå reguleringsplanar. Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av arbeidet med reguleringsplanar for en del år tilbake (2011) Revisjonen vurderer at det er noko auka risiko knytt til områderegulering og auka sakshandsamingstid i kommunen. Dette kan sjåast på samanheng med plan- og byggesakshandsaming som er sett opp som eige prosjekt i planen.		
Landbruk og næring	I analysen frå 2020 går det fram at nedbygging av landbruksforvaltninga blir kritisert. Fleire peikar også på at heradet kunne ha vore meir framoverlent i næringsplanane. I intervju blir det vist til at det hadde vore interessant med ein forvaltningsrevisjon om tilskotsordninga innanfor landbruk. Årsmeldinga frå 2021 viser at dei største løyvingane er produksjonstilskot. I 2021 vart det utbetalt om lag 40 millionar til dette. I intervju blir det også kommentert at det er relevant for landbrukssektoren at Kvam herad er med i Klimapartner Vestland. Dette har ført til auka fokus på klimarekneskap innanfor landbrukssektoren. Det har ikkje kome fram opplysningar som tydar på at risikoen knytt til landbruk og næring er vesentleg endra i 2022.		
Kulturskule	I analysen frå 2020 blir det mellom anna peika på at heradet kunne hatt eit breiare kulturskuletilbod. I intervju har Deloitte gjennomført blir det vist til at kulturskulen i Norheimsund i januar 2022 flytta inn i nye lokalar og at det nyleg har blitt tilsett ein ny rektor. Det blir i samband med dette sett på høve for å opprette nye og relevante tilbod frå kulturskulen. Tidlegare har tilbodet frå kulturskulen i stor grad vore tilpassa elevar i grunnskulen, men ein har i det siste arbeid for å utvide tilbodet til andre grupper. I årsmeldingane frå 2020 og 2021 går det fram at også tilbode ved kulturskulen i Kvam blei råka av covid-19 pandemien. Basert på gjennomgangen vurderer revisjonen at det ikkje er vesentleg endringar i risiko knytt til kulturskuletilbodet i heradet.		

2.1 «Nye» risikoområder

Tabell 3: Nye prosjekt identifisert ifm. utarbeiding av dette notatet

Prosjekt og tema	Kommentar	Risiko 2020
Forvaltningsrevisjon av beredskapsarbeid	I årsmeldinga til Kvam herad 2021 går det fram at revisjon av overordna ROS er sett på vent, då mykje av ressursane blei brukt på handtering av pandemi. Det går fram at det i denne perioden heller ikkje har blitt gjennomført beredskapsøvingar. I årsmelding for 2021 blir det vist til at Kvam brann og redning dette året hadde to større hendingar som dei var involvert i: Utmarksbrannen i Øygarden og ulukka i Tokagjelet. Begge hendingane var alvorlege hendingar som sette heile beredskapen i regionen på prøve. Det var tøffe og lærerike hendingar som Kvam brann og redning kan hausta erfaring frå og nytta til å veksa og utvikla seg i framtida. Fylkesmannen i Hordaland gjennomførte tilsyn med utvalde område av samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeidet i Kvam herad 23.10.2018. I tilsynet avdekte Fylkesmannen ingen avvik. I intervju blir det peikt på at det er eit auka trugselbilete dei siste åra, og at mellom anna atomtrugselen har blitt meir reell den siste tida. Risikoen blir vurdert til å være middels.	

3. Prosjekt

Under presenterer vi prosjekta som er merka med raudt og prosjekta som er merka med gult. Prioritering og rekkefølge på prosjekta i den rullerte planen vil bli bestemt etter eit prosessmøte med kontrollutvalet der både risiko og vesentlegheit vil bli diskutert. Nye prosjekt kan kome til, og risikoen ved dei ulike områda kan dermed endrast.

3.1 Prosjekt med høg risiko (raudt)

Tabell 4: Raude prosjekt

Prosjekt	Tema
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	- System, rutinar og kompetanse for gjennomføring av innkjøp i samsvar med regelverk - Bruk av rammeavtalar
Forvaltningsrevisjon av Hardanger AKS AS	- Økonomistyring - Internkontroll og HMT - Målinnfriing - Brukarmedverknad - Samhandling mellom selskap og kommunale tenester
Forvaltningsrevisjon av leverandør- og kontraktsoppfølging	- Rutinar for leverandør- og kontraktsoppfølging - Etterleving av rutinar - Oppfølging av krav i arbeidsmiljølov - Kontroll av utvalde kontraktar
Forvaltningsrevisjon av investeringar	- Prosjektplanlegging - Prosjektstyring - Etterleving av innkjøpsreglar - Kontrahering - Kontraktsoppfølging
Forvaltningsrevisjon av informasjonstryggleik	- System og rutinar - Regeletterleving - Oppfølging av og kjennskap til kommunal strategi
Forvaltningsrevisjon av vedtakspraksis ved tenestekontoret	- Regeletterleving - System og rutinar for samhandling med tenesteutøvarane - Kvalitetssikring
Forvaltningsrevisjon av plan- og byggesak	- Fristetterleving - Service, råd og rettleiing
Forvaltningsrevisjon av Kvam kraftverk AS	- Økonomistyring - Internkontroll - Målinnfriing
Forvaltningsrevisjon av rusomsorg og psykisk helse	- Samhandling - Kapasitet og kompetanse - Tilbod - System og rutinar
Forvaltningsrevisjon av arealplanar	- Fristetterleving - Planarbeid - System og rutinar

3.2 Prosjekt med middels risiko (gult)

Tabell 5: Gule prosjekt

Prosjekt	Tema
Forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging	• System for oppfølging og iverksetting • Effektiv rapportering • Oversikt over vedtak
Forvaltningsrevisjon av berekraft, klima og miljø	• Oppfølging og etterleving av FNs berekraftsmål • Klimaavtrykk • Klimarekneskap • Naturmangfold
Forvaltningsrevisjon av Kvammabadet KF	• Styring • Drift
Forvaltningsrevisjon av opplæring til minoritetsspråklege elevar	• Tilbod • Regeletterleving
Forvaltningsrevisjon av rekruttering	• Rekruttering av kvalifisert personell • Heiltidsstillingar
Forvaltningsrevisjon av internkontroll	• System og rutinar • Risikovurderingar
Forvaltningsrevisjon av digital kompetanse og digitalisering	• Kompetanse • System og rutinar
Forvaltningsrevisjon av økonomi- og budsjettarbeid	• Realistisk budsjettering • Budsjettmodell
Forvaltningsrevisjon av vaksenopplæring	• Tilbod • System og rutinar
Forvaltningsrevisjon av barnevern	• Kapasitet • Kompetanse • System og rutinar
Forvaltningsrevisjon av tilpassa opplæring og spesialundervisning	• Regeletterleving • System og rutinar
Forvaltningsrevisjon av Flyktningtenesta	• Regeletterleving • Tilbod
Forvaltningsrevisjon av pleie og omsorg	• Regeletterleving • Kompetanse og kapasitet • System og rutinar • Kvalitet
Forvaltningsrevisjon av sosiale tenester i NAV	• System og rutinar • Kapasitet og kompetanse • Regeletterleving
Forvaltningsrevisjon av vatn og avlaup	• Regeletterleving • Kapasitet • Kvalitet
Forvaltningsrevisjon av kommunale vegar	• Samhandling • Kapasitet og kompetanse • Regeletterleving
Forvaltningsrevisjon av offentlegheit og innsyn	• Regeletterleving • System og rutinar • Kompetanse
Forvaltningsrevisjon av landbruk og næring	• Måloppnåing • Planarbeid
Forvaltningsrevisjon av kulturskulen	• Tilbod • Kompetanse og kapasitet

Forvaltningsrevisjon av beredskapsarbeid	• Regeletterleving • Planarbeid • System og rutinar
--	---

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2022 Deloitte AS

Saksframlegg

Saksnr: 2022/188-2
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	40/22	14.11.2022

Rullering av plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 - 2024

Forslag til vedtak

- Alt. 1. Kontrollutvalet vedtek slik endring i plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024.....
- Alt 2. Kontrollutvalet vedtek at gjeldande plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024 vert vidareført slik den ligg føre.

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet i dette møtet skal rullere plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Plan for eigarskapskontroll for Kvam herad 2020 - 2024

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet sine oppgåver vedrørende eigarskapskontroll finn vi i kommunelova §§ 23-2, d og 23-4. I § 23-2, d er kontrollutvalet sitt ansvar for å sjå til at eigarskapskontroll vert gjennomført skildra. Videre handlar § 23-4 om kva eigarskapskontroll er og deretter plan for eigarskapskontroll. I forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 4 og 5 går det fram rapportering og oppfølging av gjennomførte eigarskapskontrollprosjekt.

Plan for eigarskapskontroll skal baserast på ei risiko- og vesentlegvurdering (ROV) av forvaltninga av eigarinteresser i selskap heradet har eigarskap i, med sikte på å identifisere område med størst behov for eigarskapskontroll.

Det er verdt å merka seg at eventuell forvaltningsrevisjon i desse selskapa går inn som ein del av plan for forvaltningsrevisjon og er ikkje ein del av eigarskapskontrollen, jf. anna sak i dette møtet der det skal gjennomførast eit prosessmøte.

Kvam heradsstyre gjorde slikt vedtak i sak 84/2020 «Plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 - 2024» i møte 16.06.2020:

1. *Forslag til plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024 for Kvam herad vert vedteken slik den ligg føre.*
2. *Planen erstattar plan selskapskontroll for perioden 2016 – 2020.*
3. *Planen gjeld for resten av valperioden og fram til ny plan etter intensjonen vert vedteken i 2024.*
4. *Heradsstyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å foreta endringar og omprioriteringar i planen, samt til å kunna definera og avgrensa konkrete prosjekt innafor dei utvalde områda i planen.*
5. *Planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden. Heradsstyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjera denne evalueringa.*
6. *Kontrollutvalet skal rapportere resultatet av eigarskapskontrollar til heradsstyret.*

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har i tråd med kommunelova § 23 vedtakskompetanse for å dra i gang og gjennomføre prosess med å utarbeide forslag til plan for eigarskapskontroll og heradsstyret skal gjere vedtak i saka.

I tråd med punkt 5 i vedtaket over går det fram at planen skal reviderast ein gong i valperioden, og at kontrollutvalet har fått mynde til å gjennomføre denne evalueringa.

Vurderingar og verknader

Bakgrunnen for at det kan vere føremålstenleg å rullere plan for eigarskapskontroll midt i planperioden er at det kan ha vorte endringar i risikobiletet i Kvam herad sidan 2020 då planen vart utarbeidd.

Ved utarbeiding av risiko- og vesentlegvurdering som låg til grunn for plan for eigarskapskontroll 2020 - 2024, valde kontrollutvalet å nytte heradet sin revisor til å gjera arbeidet, inkludert prosessarbeid i kontrollutvalet. Revisor utarbeidde forslag til plan for eigarskapskontroll på bakgrunn av det arbeidet som vart gjort i analysearbeidet. Kontrollutvalet behandla planen, og heradsstyret fekk planen til behandling etter innstilling frå kontrollutvalet.

Sekretariatet vurderer prosessen som vart gjort ved utarbeiding av plan for eigarskapskontroll 2020 – 2024 til å vere veldig god med god involvering både frå politisk og administrativ side.

Resultatet var at heradet fekk en god plan med viktige områder for revisjon. Den vedtekne planen ligg ved.

Kvam herad har få selskap dei har eigarskap i og det gjer også at kontrollutvalet sitt ansvar for kontroll av korleis Kvam herad følgjer opp sine eigarinteresser vert mindre omfattande. Av den grunn er sekretariatet av den oppfatning at det er føremålstenleg at rullering av plan for eigarskapskontroll vert gjort av kontrollutvalet sjølv i møtet. Dette kan gjerast ved at utvalet i møtet drøftar om det kan vera endringar i risikobiletet som gjer at rekkefølga i gjeldande plan bør endrast. Etter det sekretariatet kan sjå har ikkje Kvam herad fått nye eigarinteresser dei siste åra som kan ha betydning for dette. Vi antar at representanten frå revisor som deltar i møtet også kan bidra i dette arbeidet.

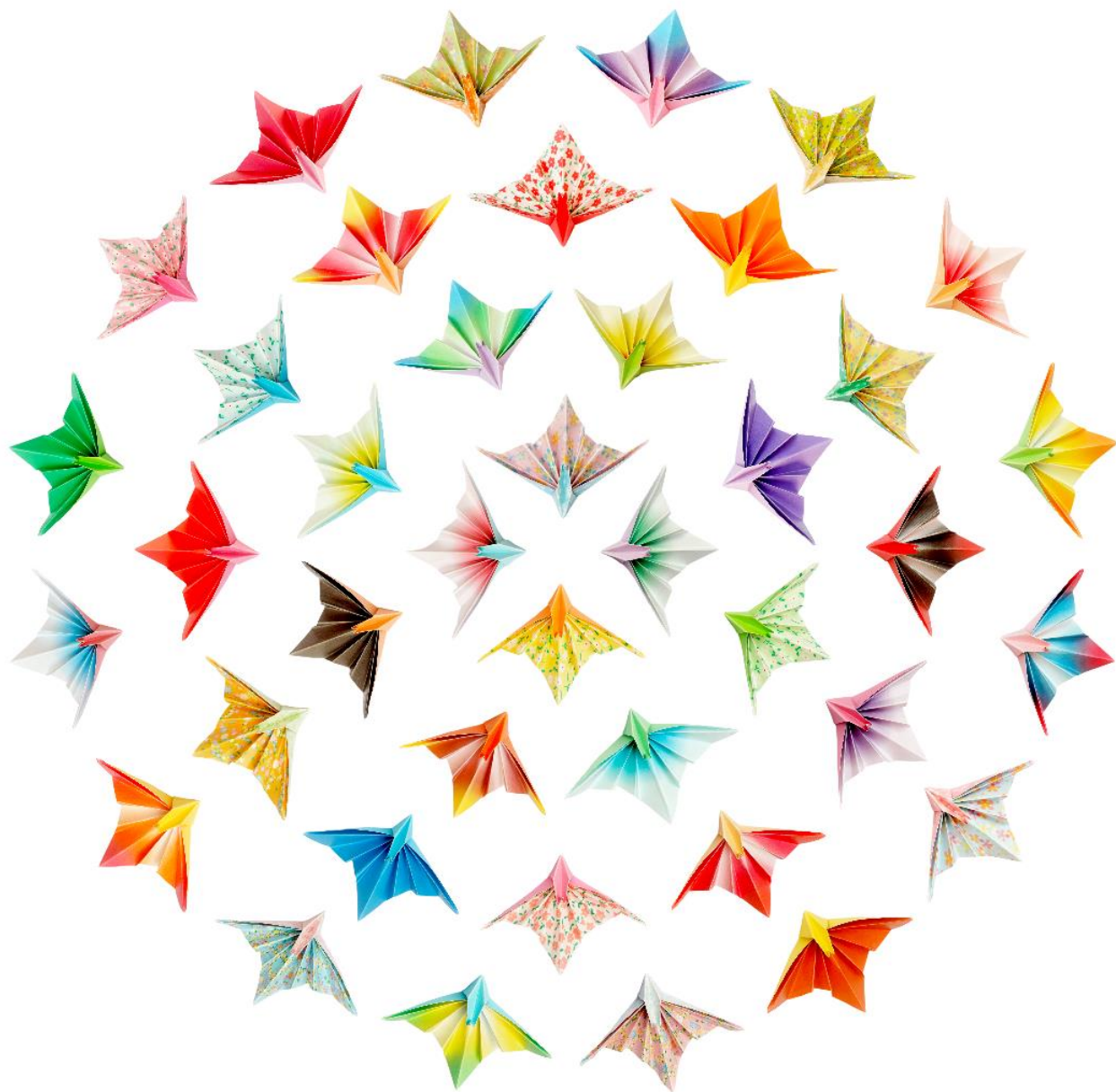
Hittil i planperioden har kontrollutvalet ikkje gjennomført eigarskapskontroll.

For ordens skuld kan nemnast at prosessmøte gjeldande tilsvarande plan for forvaltningsrevisjon også skal handsamast i anna sak i dette møtet.

Konklusjon

Kontrollutvalet skal i 2022 følgje opp vedtaket om å rullere plan for eigarskapskontroll minst ein gong i valperioden. På bakgrunn av dette tilrår sekretariatet at utvalet rullerer plan for eigarskapskontroll sjølv i dette møtet. Dette kan gjerast ved at utvalet i møtet drøftar om det kan vera endringar i risikobiletet som gjer at rekkefølga i gjeldande plan bør endrast.

I forslag til vedtak vert det lagt opp til 2 alternative forslag. Eit forslag der det vert gjort endringar i planen og eit forslag der gjeldande plan vert vidareført slik den ligg føre.

Kvam herad

Plan for eigarskapskontroll 2020-2024

Mai 2020

Innhold

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til eigarskapskontroll	4
1.2	Krav til plan for eigarskapskontroll	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Eigarskapskontrollar 2020-2024	5
2.1	Eigarskapskontrollprosjekt	5
3.	Gjennomføring av eigarskapskontroll	7
3.1	Framgangsmåte	7
3.2	Gjennomføring og rapportering	7

1. Innleiing

1.1 Krav til eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-2 bokstav d) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser i selskap (eigarskapskontroll). Same lov § 23-4 først ledd definerer eigarskapskontroll som å kontrollere om den som utøver kommunen sine eigarinteresser, gjer dette i samsvar med lovar og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

1.2 Krav til plan for eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

I følge kommunelova § 23-4 femte ledd er det heradsstyret som vedtek plan for eigarskapskontroll, men heradsstyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-4 tredje ledd stiller krav om at planen for eigarskapskontroll skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Kvam herad. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om eigarskapsforvaltninga i kommunen, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og/eller selskap det kan vere aktuelt å gjennomføre eigarskapskontroll av.

Risiko- og vesentlegvurderinga skal avdekkje indikasjonar på avvik eller sårbare område sett opp mot at kommunen utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing. Vurderinga er gjort både overordna og for kvart av selskapa der kommunen har eigarinteresser.

Informasjonsgrunnlaget som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativ leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

Informasjon som blei samla inn gjennom desse aktivitetane har gitt ei god oversikt over risikoområda innanfor kommunen sin overordna eigarstyring, og for kvart av selskapa kommunen har eigarinteresser i. Informasjonen er samla i eit analysedokument som låg til grunn for utveljing og prioritering av eigarskapskontrollprosjekt.

2. Eigarskapskontrollar 2020-2024

Under er eigarskapskontrollprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei einskilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentleg-vurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise eigarskapskontrollprosjekta.

Eigarskapskontroll kan gjennomførast som eigne prosjekt der tema er kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap, eller gjennomførast i samband med ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024).

2.1 Eigarskapskontrollprosjekt

Tabell 1: Prioriterte eigarskapskontrollrevisjonsprosjekt

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Eigarskapsforvaltning	• System og rutinar for oppfølging av eigarskapa ◦ Eigarmelding ◦ Eigarstrategi ◦ Eigaroppfølging • Rutinar for val av styrerepresentantar • Opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
	Kvam energi AS	• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
	Hardanger AKS	• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet ◦ Eigarmelding ◦ Eigarstrategi ◦ Eigaroppfølging • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen • Samhandling med kommunen sine tenester for dei same brukarane
	Kvam kraftverk AS	• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen

Om heradstyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein eigarskapskontroll, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre eigarskapskontrollar bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for eigarskapskontroll. Dersom kontrollutvalet finn det hensiktsmessig kan plan for eigarskapskontroll rullerast i løpet av perioden.

3. Gjennomføring av eigarskapskontroll

3.1 Framgangsmåte

Revisjonen vil gjennomføre eigarskapskontroll i samsvar med NKRF (Norsk kommunerevisorforbund) sine rettleiarar og standardar for dette.¹

Kva metodar som blir brukt for datainnsamlinga i dei ulike eigarskapskontrollane er avhengig av endelege problemformuleringar i dei enkelte prosjekta. Generelt blir det brukt ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg breidde i datamaterialet til å kunne utføre ein heilskapleg analyse og vurdering. Ein slik metodetriangulering bidrar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan være:

- dokumentanalyse
- elektroniske spørjeskjema
- intervju
- dataanalyse
- testing av kontrollar og rutinar

Det sentrale for å kunne gjennomføre vellykka eigarskapskontrollar er at kontrollutvalet saman med revisjonen avgrensar og definerer prosjekta ved hjelp av å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkt og kva kriterium ein forventar at revisor skal leggje til grunn. Dette kan gjerast ved bestilling av dei enkelte prosjekta. Før ein eigarskapskontroll blir starta opp skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

3.2 Gjennomføring og rapportering

Revisjonen vil alltid starte ein eigarskapskontroll med å sende eit oppstartsbrev med informasjon om prosjektet til rådmannen og eventuelt det aktuelle selskapet. Rapporten vil også bli sendt til høyring til rådmannen og eventuelt det aktuelle selskapet før rapporten blir lagt fram for kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir sendt over til heradstyret saman med rapporten.

¹ Standard for eigarskapskontroll RSK 002 er under ferdigstilling

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Fra: Forum for kontroll og tilsyn[fkt@fkt.no]
Sendt: 23.09.2022 15:13:21
Til: Roald Breistein[Roald.Breistein@vlfk.no]
Tittel: Nytt fra FKT

Forum for
kontroll og tilsyn

Høringssvar fra FKT til IKS-loven

FKT har gitt høringssvar til forslag til endringer i IKS-Loven. Generelt er vi enig med departementet i at det må være oppgavenes karakter som skal være førende for hvilke offentligrettslige regler som gjelder.

Høringssvar IKS-loven

Høringssvar fra FKT til forskrifter om kommunedelinger

FKT har gitt høringssvar til utkast til forskrifter om gjennomføring av deling av fylker og Ålesund kommune

Høringssvar forskrifter om kommunedeling

Kontrollutvalgslederskolen 2022, 24. - 25. oktober

Høsten 2022 arrangeres Kontrollutvalgslederskolen på [Quality Airport Hotel Gardermoen](#), 24. – 25. oktober. Det er fortsatt noen plasser igjen.

Påmelding

KS-rapport om åpenhetsregister i kommunene

Rapport

Åpenhetsregister i kommunene

En utredning KS har fått, viser hvordan kommuner innenfor dagens lovverk kan

registrere selskap, foreninger og andre virksomheter som er i kontakt med kommunen i politiske beslutningsprosesser, og hvilke folkevalgte de er i kontakt med.

Rapport

Tolkningsuttalelse: Åpenhetsloven gjelder for interkommunale selskaper

Bakgrunnen for spørsmålet var at åpenhetsloven gjelder for virksomheter som er regnskapspliktige etter regnskapsloven.

Les mer om uttalelsen

Anskaffelser og risikoen for kriminelle leverandører

Hva er risikoen for kriminelle leverandører i anskaffelser? Erling Grimstad og Bjørn B. Mæland tar deg gjennom hvordan kriminelle leverandører går frem for å påvirke anskaffelsesprosesser og forklarer hvilket ansvar offentlige virksomheter har knyttet til dette. [Økokrimpodden](#) Advokatfirmaet Erling

Grimstad AS

God helg!

Copyright © 2022 Forum for kontroll og tilsyn, All rights reserved.
Du mottar e-post fra Forum for kontroll og tilsyn fordi du har meldt deg på vårt nyhetsbrev.

Vår epostadresse:

Forum for kontroll og tilsyn
Kristian Augusts Gate 14
Oslo, Oslo 0164
Norway

[Add us to your address book](#)

Vil du endre hvordan du mottar nyhetsbrev fra oss?

Du kan [oppdatere dine innstillinger](#) eller [melde deg av vårt nyhetsbrev](#)

Årsmelding 2021 - 2022

Mobbeombodet i Vestland

Framsídeíllustrasjón: «Alt er betre med vener» . Takk til Eirinn, 8½ ár.

Forord

Årsmeldinga til Mobbeombodet i Vestland omhandlar ombodet si verksemd barnehage- og skuleåret 2021–2022, og bygger på førespurnadane vi har fått i perioden. I tillegg nyttar vi ombodets erfaringar og observasjonar frå enkeltsaker og systemarbeid. Samtaler med barn, unge, foreldre og tilsette er viktige informasjonskjelder.

Vi ser og vi veit at det blir gjort uendeleg mykje godt arbeid kvar einaste dag i alle skular og i alle barnehagar. Vi ser tilsette som strekk seg langt og har vilje, evne og varme til å sjå kvart einaste barn. Årsmeldinga vår er i så måte ikkje ein tilstandsrapport om alt som går føre seg i barnehagar og skular i Vestland. Men, meldinga rommar nyansar og perspektiv som supplerer eksisterande datagrunnlag kommunane og andre barnehage- og skuleeigarar har. Våre erfaringar er først og fremst viktige for å tydeleggjere svakheiter og forbedringspotensial i det vidare arbeidet.

Mobbeombodet rapporterer til fylkestinget. Vi ser òg at ein del kommunar handsamar årsmeldinga vår politisk. Det meiner vi er klokt. Lokalpolitikarane ønskjer å gjere ein forskjell for barn og unge i eigen kommune.

Arbeidet med å sikre barn trygge og gode miljø har fleire nivå som vi må evne å sjå: frå individ og mikronivå, til system-, samfunns- og makronivå. Som vaksne har vi ulike rollar, noko det er viktig at vi er medvitne om, sidan rolla vi trer inn i gir ulik posisjon til å påverke. Som forelder, tilsett, barnehage- og skuleeigar, tilsynsmynde og politikar har vi særlege ansvar, eigne plikter og ulike handlingsrom. Det er opp til den enkelte å vurdere korleis ein best nyttar handlingsrommet.

I kontakten med barn og foreldre høyrer vi om barn som ikkje har det trygt og godt på skulen eller i barnehagen. Vi får innsyn i opplevingar av å ikkje høyre til, å ikkje vere ein del av laget. Vi ser òg korleis det eine påverkar det andre og at problema ofte er komplekse. I mange av sakene mobbeombodet blir gjort kjent med, vil ikkje eit barn eller ein elev få det betre før heile gruppa og fellesskapet får det betre saman. Det handlar om komplekse sosiale prosessar og negative gruppedynamikkar. Det handlar om systemsvikt - og det handlar om å prøve å løyse dette med for enkle middel. Gode intensjonar utan god nok kunnskap er ikkje tilstrekkeleg.

Vi takkar alle som har tatt kontakt med oss og dei vi har samarbeidd med dette året. Vi har lært av kvarandre, og vi utviklar oss stadig. Vi tar med oss vidare alle tilbakemeldingane vi har fått. Vi er særlege takksame for å ha samarbeidspartar som har utfordra oss på eige arbeid. Det har bidrege til at vi utviklar rolla vår og kvaliteten på tenesta vi leverer.

Vi ber særleg om at ansvarlege politikarar, administrasjon og tilsette i skule og barnehage løftar og bruker årsmeldinga. Les den, lytt til erfaringane frå barn, unge, foreldre og tilsette, og kontakt oss gjerne om du vil høyre meir!

Helsing

Mari-Kristine Morberg og Aina Drage
Vestland, 08.07.2022

Innhald

Forord.....	3
Oppmodingar	5
Mobbeombodet i Vestland	6
Mobbeombodet sitt arbeid i 2021 – 2022: Førespurnadar	9
Kva handlar førespurnadane om?	10
Mobbeombodet ser at.....	13
...barn som står i sårbare situasjonar	13
...at tiltak manglar eller er utilstrekkelege	15
...auke i motstand mot skule og ufrivillig skulefråvær	16
...manglande kjennskap til barnehagelova og kommunen som barnehagemynde.....	18
Mobbeombodet sitt arbeid i 2021–22: Utoverretta og anna arbeid	21
Vegen vidare.....	22
Kjelder	24

Oppmodingar

Kunnskap og kompetanse

Barnehage- og skuleleiing og -eigar må

- ha kunnskap om korleis sårbarheit kan vere ein risikofaktor. Dei må òg kunne gjere risikovurdering; kven er dei særleg sårbare barna i år, kva kan vi gjere for å fjerne risiko og auke beskyttelse i miljøet.
- ta større ansvar for at tilsette på alle nivå har kapasitet til å forstå og utføre heile aktivitetsplikta (etter opplæringslova kapittel 9 A, og etter barnehagelova kapittel 8). Det inneber mellom anna auka kunnskap, tilstrekkelege ressursar og lett tilgjengelege støttefunksjonar. Særleg trengst meir kunnskap når det gjeld undersøking og tiltak.

System

Barnehage- og skuleleiing og -eigar må

- saman med tilsette, jamleg vurdere eigen kultur. Det inneber å sjå på både majoritetssamfunnet og skulen/barnehagen sine egne normer og haldningar.
- ha rutinar for gjennomføring av kartlegging og risikovurdering
- alltid først undersøke om motstand mot eller fråvær frå barnehagen/skulen heng saman med det psykososiale miljøet
- aktivt inviterer foreldre til å melde frå om motstand eller fråvær kan setjast i samanheng med barnehage- eller skulemiljø

Barnehage- og skuleeigar må

- ha system for registrering av fråvær og om det heng saman med barnehage/skulemiljø
- sørge for at det finst spisskompetanse i kommunen/organisasjonen som kan rettleie på alle nivå i ei sak

Informasjon

Barnehageleiing og -eigar må

- informere barn og føresette på ei måte som sikrar at dei får nødvendig informasjon om barna sine rettar i barnehagen
- informere slik at foreldre veit *heilt konkret* kvar dei skal melde saka vidare til barnehageeigar om dei meiner barnehagen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta

Barnehagemynda må

- informere om kor og korleis foreldre kan melde inn sak. Informasjonen må vere lett å finne, lett å forstå og lett å bruke.
- informere foreldre om kva dei kan forvente og korleis prosessen går føre seg når ein har meldt inn sak

Mobbeombodet i Vestland

Administrativt

Mobbeombodet er eit lågterskeltilbod for barn og unge i barnehagar og grunnskular i Vestland. Mobbeombodet er uavhengig av politiske og administrative myndigheiter. Saman med elev- og lærlingombodet er vi plasserte i fylkesdirektøren sin stab, i avdeling for organisasjon og økonomi. Ombodet har kontorstad ved fylkeshusa i Bergen og på Leikanger.

Mobbeombodet i Vestland har vore ei fast ordning sidan 1.1.2020. Mari-Kristine Morberg og Aina Drage er mobbeombod i 100 prosent stillingar. Det eine ombodet har hatt 30 prosent studiepermisjon i perioden.

Mandat

Mandatet vart vedteke av fylkestinget 10.6.2020 og bygger på det nasjonale mandatet frå Utdanningsdirektoratet¹:

«Mobbeombodet skal bidra til at barn og unge i Vestland fylke får ivaretatt rettane sine til eit godt barnehage- og skulemiljø. Ombodet er eit lågterskeltilbod for barn i barnehage, elevar i grunnskulen og deira føresette. Omboda skal utføre arbeidet sitt på eit fritt og sjølvstendig grunnlag. Mobbeombodet skal også, i samarbeid med elev- og lærlingombodet i Vestland, bidra til at elevar og lærlingar får ivaretatt rettane sine til eit godt psykososialt miljø i vidaregåande opplæring.»

Arbeidsområde og oppgåver

Mobbeombodet er eit lågterskeltilbod, så alle kan ta direkte kontakt med oss. Vi har kort responstid og teieplikt. For ei heilskapleg tilnærming til arbeidet, omfattar ombodet sitt arbeidsområde fleire nivå: individnivå, barnehage- og skulenivå, systemnivå og samfunnsnivå.

Mobbeombodet sine oppgåver:

- Vi gir støtte, råd og rettleiing til foreldre, barn og unge
- Vi jobbar førebyggjande med informasjon og opplæring
- Vi bidreg med faglege innspel til barnehage- og skuleleiing, barnehage- og skuleeigar og til kommunal politisk leiing
- Vi støtter elev- og lærlingombodet i arbeid med psykososialt miljø
- Vi bidreg med dokumentasjon og erfaringsdeling gjennom rapportering, og i lokale, regionale og nasjonalt nettverk

¹ Du finn mandatet til Mobbeombodet i Vestland her: <https://www.vestlandfylke.no/utdanning-og-karriere/hjelp-i-skulekvardagen/mobbeombodet/kva-er-og-kva-gjer-mobbeombodet/>
Sjå også UDIR for meir om bakgrunn og vidare anbefaling om ordninga: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/barnehage-og-skolemiljo/anbefalinger-for-mobbeombudsordningen/utredning-av-mobbeombudsordningen/4.-beskrivelse-av-mobbeombudsordningen/>

Individnivå – barn og unge

I møte med barn, ungdom og foreldre skal ombudet lytte, anerkjenne, støtte, rettleie og gi råd. Sentrale lovverk som regulerer arbeidet vårt er FNs barnekonvensjon, barnehagelova, med særleg vekt på kapittel 8³, rammeplanen for barnehage og opplæringslova, med særleg vekt på kapittel 9 A.

Barnehagar skal, saman med heimen, støtte barna sitt behov for omsorg. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og bidra til trivsel og glede i lek og læring, og vere ein utfordrande og trygg stad for fellesskap og vennskap (barnehagelova § 1).

Barnehagen skal jobbe for å førebygge- og ikkje godta krenkingar som utestenging, mobbing, vald, diskriminering og trakassering i barnehagen, etter kapittel åtte. Den enkelte tilsette har ei plikt til å gripe inn ved krenkingar (§ 41), og ei generell plikt til å følgje med og melde frå ved mistanke om at eit barn ikkje har det trygt og godt (§ 42). Barnehagen har ei plikt til å undersøke, sette inn tiltak og dokumentere (§ 42).

For elevar i grunnskulen er det opplæringslova, særleg kapittel 9 A, som skal sikre trygge og gode skulemiljø. Skulen skal jobbe for å fremje helse, trivsel og læring (§ 9 A-2), og ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering (§ 9 A-3). Dei tilsette har plikt til å vere med å sikre alle elevar eit trygt og godt psykososialt skulemiljø (§§ 9 A-4 og 9 A-5).

Barnekonvensjonen, gjeld for alle barn og unge under 18 år, og er sentral for mobbeombudet si verksemd. Særleg følgjande artikkelar er viktige:

Foto: Bratlie, Espen. NTB, Samfoto.
(<https://ndla.no/article/25994>).

Artikkel 3 – Barnets beste: Handlingar som vedkjem barn som vert sett i verk av styresmakter og organisasjonar, skal først og fremst ta omsyn til kva som gagnar barnet best. Staten skal sørge for at dei institusjonar og tenester som har ansvaret for omsorga eller vernet av barn, har den standard som er fastsett, særskilt med omsyn til tryggleik, helse, talet på tilsette og deira kvalifikasjonar så vel som kompetent tilsyn.

Artikkel 12 – Å seie meininga si: Barnet har rett til å seie meininga si i alt som kjem det ved, og barnet sine meiningar skal det leggjast vekt på.

² <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/analysebrett/?Kommunalitet=&FylkeFilter=Vestland&%C3%85r=2021&KommuneFilter=&BarnehageFilter=>

² <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analysebrett/?KommuneFilter=&Skole=&Eierform=Alle%20eierformer&FylkeFilter=Vestland&Skole%C3%A5r=2021-22>

³ I lova brukast kapittel VIII, men for auka lesarvenlegheit nyttar vi «kapittel 8» i årsmeldinga.

Tal barn og elevar

Det var registrert 33 460 barn i barnehagar og 76 772 elevar i grunnskular, totalt 110 232 i Vestland (UDIR).²

Barnehage- og skulenivå

Mobbeombodet rettleier og gir råd i enkeltsaker, og går i dialog med barnehagar og grunnskular i saker som er vanskelege å løyse. Det kan vere på grunn av saka sin karakter, på grunn av mangelfull dialog og tillit, og/eller ved behov for meir kompetanse ved den enkelte barnehage eller skule.

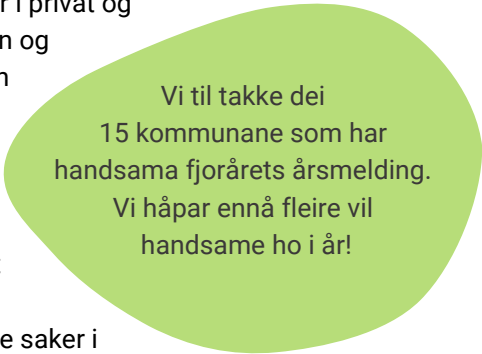
Mobbeombodet er òg ein ressurs for tilsette i barnehagar og skular og kan bidra gjennom:

- samtale med skule og barnehage i enkeltsaker, og for generell rettleiing om barne- og elevrettar
- samtale og rettleiing om korleis barnehagen/skulen kan gå fram for å forbetre systemarbeidet sitt
- kompetanseheving med leiing og tilsette, til dømes i pedagogisk utviklingstid og på fagdagar
- å løfte foreldrerolla og samarbeid i fellesskapet, til dømes på foreldremøte og FAU-møte, m.m.
- møte barnegrupper/elevgrupper/klassar og elevråd på skulen for å lytte til barnestemma, opplyse og gi råd om psykososialt arbeid og medverknad, m.m.

Systemnivå

Mobbeombodet samarbeider med barnehage- og skuleeigarar i privat og offentlig sektor, og med andre aktørar som arbeider med barn og unge i kommunane. Å rette merksemd på systemet rundt barn handlar om å sjå korleis ein best kan førebygge, men òg om å utvikle og rigge seg slik at ein også blir god på handtering – når førebygging ikkje er nok.

Mobbeombodet leverer kvart år årsmeldinga si til fylkestinget i Vestland. Fylkestinget oppmoda i fjor kommunane om å handsame årsmeldinga politisk. Ein gjennomgang av politiske saker i kommunane (januar 2022) syner at 15 (av 43) kommunar har handsama årsmeldinga politisk. I tillegg har årsmeldinga vore oppe i 15 kontrollutval. Mobbeombodet oppmodar alle kommunane i Vestland om å handsame årsmeldinga. Den inneheld viktig informasjon om forbettringspotensial, gjennom historiene til barn og unge i fylket.

Vi til takke dei
15 kommunane som har
handsama fjorårets årsmelding.
Vi håpar ennå fleire vil
handsame ho i år!

Samfunnsnivå

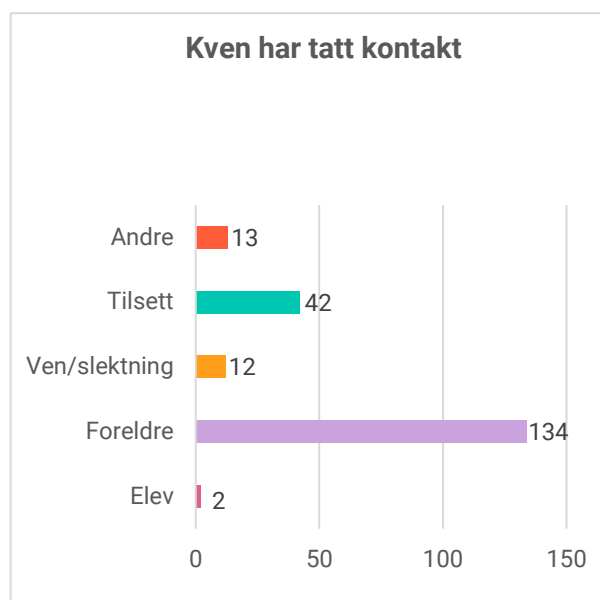
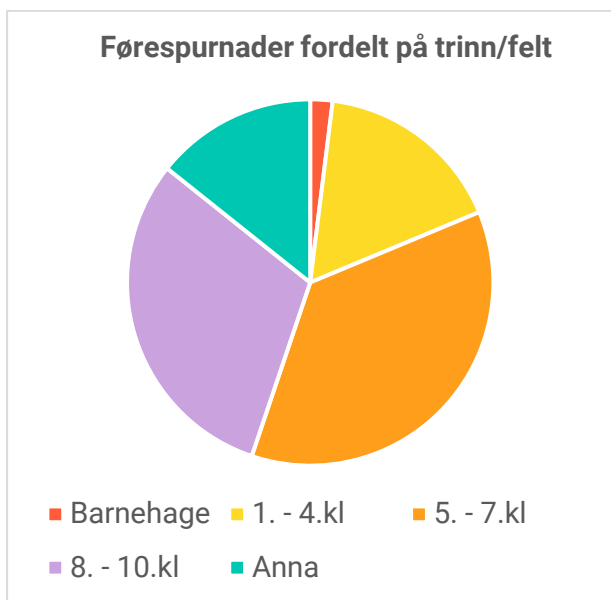
Mobbeombodet skal vere ei stemme i samfunnsdebatten, som talsperson for barn og unge i saker som handlar om retten til eit trygt og godt barnehage- og skulemiljø. Dette inneber å vere kritisk til, og varsle om, når ansvarlege for barn og unges læringsmiljø ikkje tek i vare oppdraget sitt. Gjennom nettverk med andre mobbeombod og elev- og lærlingombod, kjem vi i posisjon til å samle stemmer, erfaring og snakke høgt om svikt i system og forbettringspotensialet vi ser.

Mobbeombodet sitt arbeid i 2021 – 2022:

Førespurnadar

Periode	Førespurnadar
2019/2020	180
2020/2021	201
2021/2022	203

Gjennom året har vi mottatt 203 førespurnader som gjeld barnehage- og skulemiljø i Vestland. Dette ligg relativt likt med fjoråret. Tabellane under syner korleis førespurnadane fordeler seg på felt/trinn og kven som har tatt kontakt med oss.

Dei fleste, totalt 170 førespurnadar, kjem frå grunnskulefeltet, hovudsakleg mellomtrinnet. Det er ei auke i førespurnadane som gjeld ungdomsskulen. Berre fire førespurnadar gjeld barn i barnehage.

I tillegg har vi mottatt 29 førespurnadar som gjeld situasjonar utanfor barnehage og skule. I denne kategorien ligg det mellom anna spørsmål knytt til vidaregåande opplæring, fortid og fritid.

Det er flest foreldre som har vore i kontakt med oss og svært få barn/elevlar. Tilsette som kontaktar oss er i hovudsak leiarar og tilsette i barnehage/skule, men dei kan òg vere tilsette i støttesystem rundt barnehage og skule, til dømes PPT og helsesjukepleiar.

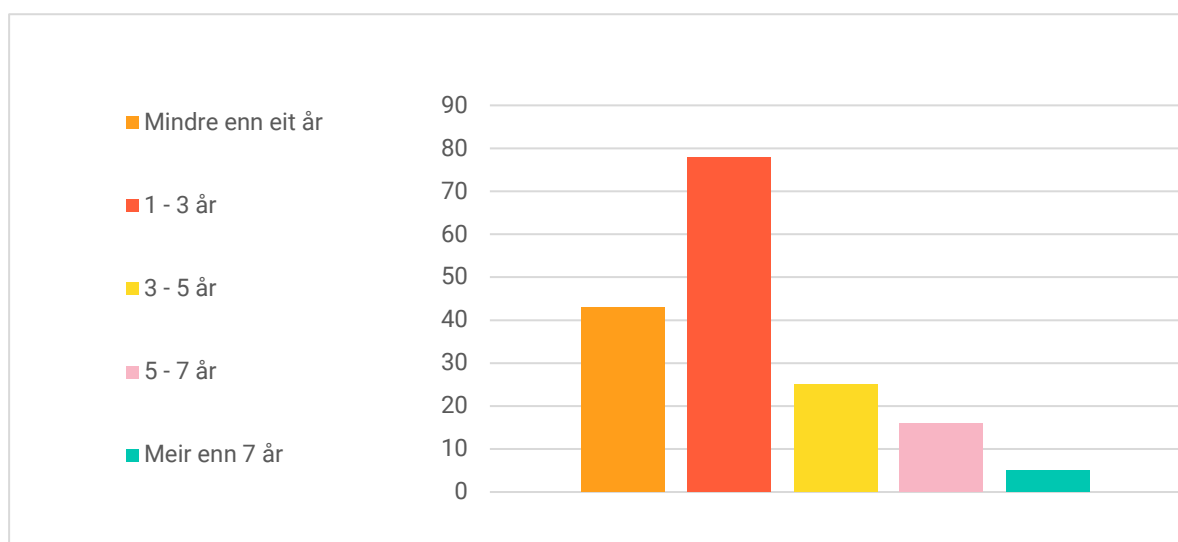
«Andre» som har tatt kontakt inkluderer FAU-representant, politi, representant for idrett/organisasjon og slekt/venner av familie.

Kva handlar førespurnadane om?

For ombodet er det viktig å registrere forteljingane vi får fortalt og kategorisere innhald. Då kan vi lettare sjå kva som vert opplevd vanskeleg og kvar i systemet utfordringane ligg. Diagramma som følgjer gir eit innblikk i kva vi fangar opp og kva førespurnadane handlar om.

Vi ser, som tidlegare år, at fleirtalet av førespurnadane gjeld barn som har vore involvert i vanskelege situasjonar **lenge**, dei fleste i 1-3 år. I 36 av tilfella veit vi ikkje kor lenge barnet har vore i ein vanskeleg situasjon.

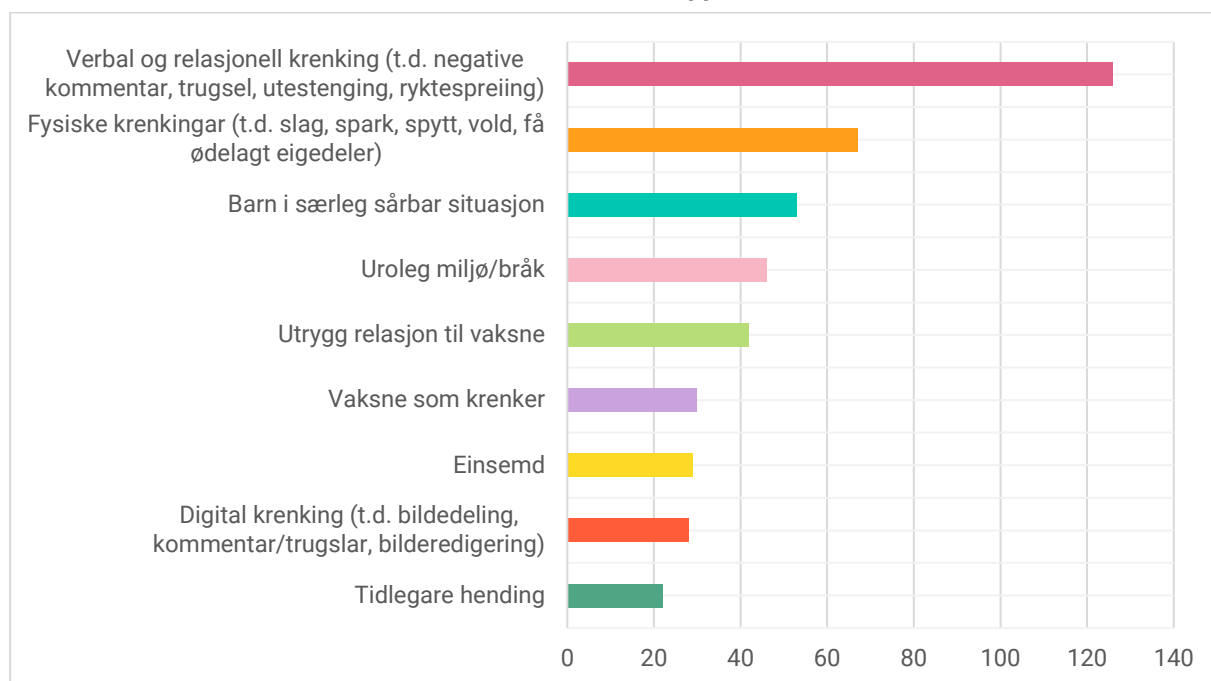
Varigheit for barnet det gjeld

I nær alle tilfelle høyrer vi at barnehagen eller skulen allereie er kjent med problemet, og at heimen er i eit samarbeid med barnehagen eller skulen før dei kontaktar oss. Ein del har òg meldt saka til Statsforvaltaren.

Når barn står i utrygge miljø over tid, utviklar det seg ofte tilleggsutfordringar. Barn som ikkje får hjelp når dei skal, får ofte problem med å sove, kan få konsentrasjonsvanskar, svekka sjølvkjensle, angst og ufrivillig skulefråvær. Vi ser at ein del barn og unge som ikkje får oppfylt retten til eit trygt og godt skulemiljø heller ikkje får oppfylt retten til utdanning. I alvorlege tilfelle er deira moglegheiter til å fullføre opplæring sterkt reduserte.

Når heimen tar kontakt fortel dei om kva barnet/eleven opplever

Når føresette fortel om kva barnet opplever, høyrer vi om samansette faktorar som påverkar kvarandre. Det er mange av dei same problemstillingane som går igjen frå tidlegare år. Til dømes er det framleis mange av førespurnadene som handlar om **vaksne som krenker** og situasjonar der vaksne ikkje blir opplevd som den trygge vaksne dei skal vere. Dette har vi mellom anna løfta i kronikken [Når vaksne gjer det utrygt for barn](#), 14.11.2021, og i tidlegare årsmeldingar.⁴

I tillegg er det verdt å merke seg at i **meir enn ¼ av førespurnadane**, dreier det seg om **barn i særskilt sårbare situasjonar**. Dette er eit viktig deltema som vi tar opp i eit eige avsnitt lenger ut i meldinga.

Vi høyrer om svikt i handtering av saker som gjeld trygt og godt barnehage- og skulemiljø

⁴ <https://www.vestlandfylke.no/globalassets/utdanning-og-karriere/hjelp/mobbeombud/arsmelding-mobbeombod-2020-2021.pdf> , <https://www.vestlandfylke.no/globalassets/utdanning-og-karriere/hjelp/mobbeombud/arsmelding-mobbeombodet-2019---2020.pdf>

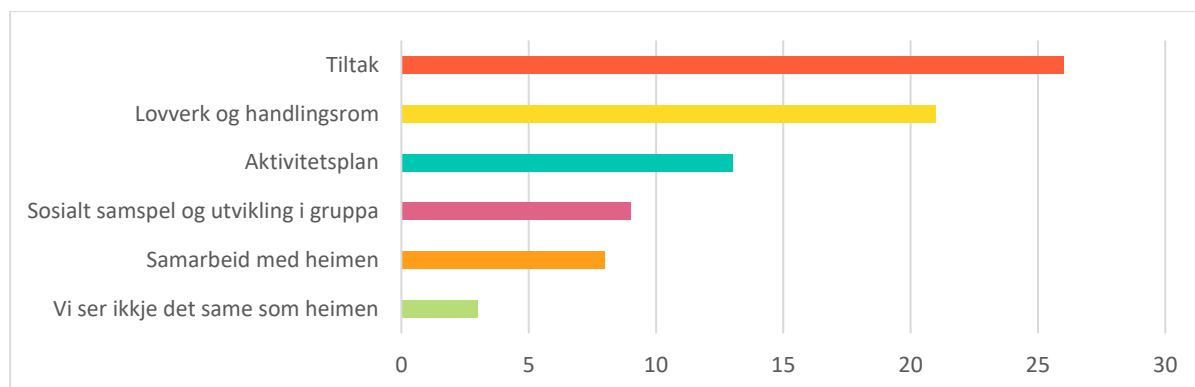
I [årsmeldinga 2020-21](#) vektla vi kva som svikter i handteringa av barnehage- og skulemiljøsaker. Vi presenterte då eit case og viste korleis barn og familie i stor grad vert påverka av skulen si evne til å handtere ei skulemiljøsak. Vi viste korleis tilleggsbelastning oppstår gjennom bagatellisering og ugrei mottaking av uromelding når den blir formidla, gjennom manglande kommunikasjon og manglande aktivitetsplan. Det er i stor grad dei same utfordringane som går igjen i år. Til dømes er det også i år mange som ikkje får skriftleg aktivitetsplan.

Spørsmål om **tiltak** utmerker seg som den faktoren flest føresette og tilsette lurar på. Vi vil difor vektlegge og utdjupe dette som delemne lenger ut i årsmeldinga.

Vidare ser vi at **barnets stemme og oppleving av situasjonen** ikkje blir teke i vare. I nokre tilfelle får ikkje barnet høve til å fortelje under trygge forhold. I andre tilfelle der saka har gått føre seg over lang tid, ønskjer ikkje barnet å snakke meir med vaksne, - dei har erfaring med at situasjonen ikkje blir noko betre. Det er viktig å merke seg at barn har rett, men ikkje plikt til å uttale seg.

I tillegg ser vi at barnets subjektive oppleving blir tona ned og barnehagen eller skulen legg si eiga forståing til grunn. Barnehagen og skulen kan ikkje setje barnets oppleving til side. Det er den dei må ta utgangspunkt i når dei skal undersøke og finne eigna tiltak.

Når tilsette ber om råd

Tilsette som tar kontakt med oss er ei variert gruppe: pedagogisk leiar, styrar, lærar, avdelingsleiar, rektor, sosialrådgjevar, rådgjevar hos PPT, helsesjukepleiar og barnehage- og skuleeigar. Vi drøfter og gir råd i varierte problemstillingar og tema. *Lovverk og handlingsrom* og *tiltak* er dei kategoriane flest tilsette er interesserte i å lufte med oss. Vi ser òg tilsette som er usikre på korleis dei skal gå fram når dei får kjennskap til kollegaer som har ei krenkande åtferd.

Mobbeombodet ser at...

...barn som står i sårbare situasjonar

Meir enn ¼ av førespurnadane dreier seg om barn i særleg sårbare situasjonar. Særleg sårbare situasjonar kan til dømes vere livssituasjonen, tidlegare erfaringar, diagnosar eller andre utfordringar som gjer at barnet i den aktuelle konteksten er særleg sårbar.

Alle menneske kan vere sårbare i kortare eller lengre periodar av livet. Særleg sårbare barn har barnehagen og skulen eit særleg ansvar for å beskytte.⁵ Det er viktig at tilsette gjenkjenner, forstår, og ikkje gjer sårbarheit til ein stigmatiserande karakteristikk av personlegdommen til barnet. Eit inkluderande psykososialt miljø kor det er rom for å vere seg sjølv beskyttar slik sett mot sårbarheit. Noko som er ein risikofaktor i eitt miljø og éin kontekst, vil ikkje vere det i eit anna miljø. Samstundes må ein vere medviten om at nokre grupper av barn kan, og vil, trenge meir enn andre. Situasjonen barnet er i, og typen sårbarheit, vil òg ha konsekvensar for kva type tiltak som vil vere eigna.

Det at så mange av førespurnadane til mobbeombodet handlar om sårbare barn, er eit sterkt signal til barnehage- og skuleeigarar om å prioritere denne gruppa i det førebyggjande arbeidet. Dette krev mellom anna at skulen og barnehagen må kartlegge og gjere risikovurderingar.

Identitetsbaserte krenkingar

Fordommar

Fordommar er retta mot grupper, ikkje personar.

Alle uttrykte fordommar kan opplevast krenkande, det vil seie at fordommar kan virke audmjukande, degraderande eller nedverdiggande.

Kvart år får ombodet kjennskap til saker kor krenkingane eller mobbinga er knytte til nokon sin identitet. Krenkingane kan til dømes handle om kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet, seksuell orientering eller antatt seksuell orientering, om funksjonsnedsetting, hudfarge, religiøs eller kulturell bakgrunn.

I nokre miljø *kan* slike identitetsmarkørar gjere barnet særskilt utsett. I andre miljø vil det ikkje gjere det.

I år er det omlag ti førespurnadar kor dette er hovudutfordringa. Likevel vil vi løfte fram viktigheita av å ta desse sakene på alvor. For det første ser vi truleg berre

«toppen av isfjellet»⁶ av denne type krenkingar, for det andre er det slik at når gruppebaserte fordommar blir brukt i krenking og mobbing råkar det **mange**. Det gjeld ikkje berre den eller dei som blir ramma, men og andre barn i gruppa som deler identitetsmarkørar med den eller dei som blir utsett(e) (sjå mellom anna Moldrheim, 2014).

⁵ Sjå Utdanningsdirektoratet; <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/tiltak-skolemiljo/skolemiljotiltak-elever-med-sarskilt-sarbarhet/>.

⁶ Mobbeombodet får generelt få førespurnadar som gjeld barn med minoritetsbakgrunn, til tross for at vi jobbar med å gjere ordninga kjent for alle innbyggjarar i Vestland. Her må vi fortsette arbeidet. I mange av sakene får vi heller ikkje informasjon om kva type krenkingar barnet opplever.

«Nora» kjem gråtande til den tilsette og fortel at «Amila» slo ho. Den tilsette setter seg ned med Amila og seier tydeleg at Amila ikkje får lov til å slå, - det er ikkje greitt. «Men, Nora kalla meg bruning. Ho kalla meg bæsj». «Ja, det var ikkje fint, men kva tenkjer du er verst? At nokon seier noko til deg eller at nokon skadar deg? Du må ikkje slå, Amila».

«Å omfamne ubehag i klasserommet»

Sjå Faye (2020) om «Å omfamne ubehag i klasserommet». Det er ein strategi for å handtere sensitive tema i undervisning. Det å gi rom for «pedagogisk krise» og ubehag kan i seg sjølv bli eit verktøy for «å forstyrre» tatt-for-gitte idear om til dømes rasisme. Det handlar om å skape eit modig klasserommiljø (brave spaces), framfor eit ukontroversielt klasserom.

Det er klart at barn ikkje skal slå kvarandre og at den tilsette må vere tydeleg når det gjeld dette. Det er likevel svært viktig at tilsette tar identitetsbaserte krenkingar på alvor. Krenkingane kan, og vil ofte vere ein del av eit større strukturelt problem. Krenkingar set spor. Når tilsette bagatelliserer det barna opplever, er også dei ein del av problemet.

Det er difor viktig at leiing og tilsette har eit blikk på kulturen blant dei tilsette i barnehagen eller skulen. Sitatet i den «oransje bobla» er ein samtale mellom ein elev og ein tilsett. Å vere medvitne kva vi seier, - ikkje berre til Liam, men kva signal vi samstundes sender til alle barna som høyrer samtalen er vesentleg. Dette vil vere ein del av det **førebyggande arbeidet** mot identitetsbaserte krenkingar, og er som alt anna førebyggande arbeid med psykososialt miljø viktig. Sjølv om foreldre er ansvarlege for å oppdra eigne barn, har barnehagane og skulane òg ei særskild viktig rolle når det gjeld

arbeid mot gruppebaserte fordommar. Til dømes understrekar Faye (2020) behovet for ei undervisning som tar i vare dette perspektivet.

Det å sjå på majoritetssamfunnets og skulen eller barnehagen sine eigne normer er ofte utfordrande. Eit stort ansvar fell på den enkelte tilsette, og det er derfor viktig at leiing og eigarar har sørgja for at systemet er på plass.

«Sjå! Eg har lik bukse som på filmen!»
«Nei, Liam, det har du jo ikkje, det der er jo ei jentebukse!»

Barnehage- og skuleleiing og -eigar må

- saman med tilsette, jamleg vurdere eigen kultur. Det inneber å sjå på både majoritetssamfunnet og skulen/barnehagen sine eigne normer og haldningar.
- ha kunnskap om korleis sårbarheit kan vere ein risikofaktor. Dei må òg kunne gjere risikovurdering; kven er dei særleg sårbare barna i år, kva kan vi gjere for å fjerne risiko og auke beskyttelse i miljøet.
- ha rutinar for gjennomføring av kartlegging og risikovurdering

...at tiltak manglar eller er utilstrekkelege

Vi ser kvar veke i vårt arbeid enorme mengd omsorg, vilje, kunnskap og varme frå tilsette retta mot dei unge dei er sett til å ivareta. Samstundes er det vår oppgåve å peike på dei tilfella det går gale og kor det er mogleg å gjere det betre. Med utgangspunkt i aktivitetsplikta i skulen (opplæringslova § 9 A-4) trekker vi fram utfordringar som går igjen i førespurnadane. Sjølv om desse utfordringane gjeld skulemiljøsaker, er dei også viktige og aktuelle problemstillingar for barnehagefeltet.

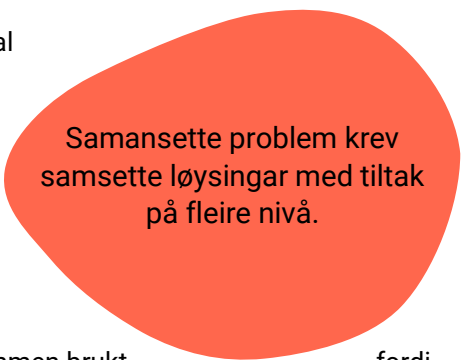
Vi ser at tiltak ikkje blir sett inn eller at dei ikkje er treffande. Som mobbeombod erfarer vi at tiltaka skulen set inn bygger på deira forståing av problemet, skulen sin kapasitet og tilgjengelege ressursar. I mange saker som mobbeombodet er involvert i, viser det seg at arbeidet barnehagen eller skulen har gjort i forkant av utforming av tiltak ikkje har vore godt nok. *Viljen* til å løyse har ikkje vore kopla tett nok opp mot *evna* til å løyse. Ein har ikkje skaffa seg god nok oversikt og har då heller ikkje ei klar forståing av kva som er problemet, kva som er årsaka/er og kva som er symptom. Då blir det vanskeleg å komme vidare og vere sikker på at ein behandlar årsaka og ikkje berre symptomet.

Når ein i tillegg ikkje sørger for å få fram barnets stemme (barnekonvensjonen art. 12) eller vurdere kva som er til barnets beste (barnekonvensjonen art. 3), ser vi at det vert endå vanskelegare og lett å snuble. Mange tiltak blir lagt på barnet som ikkje har det greitt, det kan vere at barnet skal snakke med nokon, til dømes helsesjukepleiar, lærar eller rådgjevar.

Det eine påverkar det andre. For å finne eigna tiltak må ein kjenne problemet. For å kjenne problemet og utfordringane, må ein **undersøke, identifisere oppretthaldande faktorar og analysere**. Det er også dette aktivitetsplikta pålegg barnehagen og skulen å gjere gjennom aktivitetsplikt. Det er viktig å undre seg og bruke tid på undersøking. Kva er det som går føre seg? Kvifor skjer det? Kva er dei oppretthaldande faktorane?

For å undersøke, må ein vite kva ein ser etter og korleis ein skal bruke resultatet. Kva ein ser etter blir styrt av kva ein kan om sosialt samspel og styrt av eigne verdiar og haldningar.

For å sette inn riktige tiltak når det til dømes gjeld *gruppebaserte fordommar*, bør ein finne ut om kvifor og korleis fordommen blir brukt. Blir den brukt instrumentelt, altså fordi fordommen er kjent og tilgjengeleg for bruk, utan at brukaren nødvendigvis meiner at fordommen er *sann*? I blant veit ikkje brukaren at det er ein fordom, medan andre gongar blir fordommen brukt fordi brukaren veit at det vil sære. Det kan hende fordommen har stor oppslutning blant grupper på skulen eleven ønskjer tilhøyr til. Fordommene kan såleis brukas som eit instrument for tilhøyr eller status (sjå Moldrheim, 2014). For å sette inn eigna tiltak, tiltak ein meiner vil oppnå ønskja effekt, må ein vite kva som ligg bak.

Samansette problem krev samsette løysingar med tiltak på fleire nivå.

For å få til eit godt heilskapleg arbeid for trygge og gode miljø, må ein ha kunnskap og kompetanse i botn. Samansette problem krev samsette løysingar med tiltak på fleire nivå. Gjennom undersøking, pedagogisk analyse og identifisering av oppretthaldande faktorar kan ein finne fram til både problemskildring og retning for tiltak. Saman med barnets stemme og vurdering av kva som er til barnets beste, på både kort og lang sikt, kan ein bygge god veg vidare.

«Lærarar skal ikkje stå aleine i arbeidet med klassefelleskapet. Kommunen, som ansvarleg for elevane sitt skulemiljø, har eit ansvar både formelt og etisk for å leggje til rette for og støtte lærarane i arbeidet».

Jorunn Sandsmark,
spesialrådgjevar KS
(2021:146 [vår omsetting])

Det er barnehage- og skuleeigar sitt ansvar at den tilsette er trygg på, og har kapasitet til, arbeid med psykososiale miljø. Politiske og administrative leiarar i kommunen skal bidra til at tilsette i barnehage og skule kan ta i vare barn og elevar på trygge og gode måtar, både når det gjeld førebygging av utrygge miljø og ved handtering. Leiarane må difor vere opptekne av å sjå tilsette sine oppgåver, fange opp deira behov og prioritere dei.

Dette betyr mellom anna at kvar kommune sjølv må vurdere kva ressursar og støttefunksjonar/«stillas» barnehagen og skulen treng rundt seg, og korleis desse kan byggast.

Barnehage- og skuleleiing og -eigar må

- ta større ansvar for at tilsette på alle nivå har kapasitet til å forstå og utføre heile aktivitetsplikta (etter opplæringslova kapittel 9 A, og etter barnehagelova kapittel 8). Det inneber mellom anna auka kunnskap, tilstrekkelege ressursar og lett tilgjengelege støttefunksjonar. Særleg trengst meir kunnskap når det gjeld undersøking og tiltak.

...auke i motstand mot skule og ufrivillig skulefråvær

Foto: Atle Kold Hansen, Vestland fylkeskommune

Svært mange av dei som tek kontakt med oss fortel at dei ikkje ønskjer å gå på skulen (eller i barnehagen). Det er ikkje vanskeleg å forstå at barnet ikkje vil vere der det opplever det utrygt å vere. Vi skil mellom dei barna som viser tydeleg motstand mot skulen og dei som vegrar seg i slik grad at dei ikkje er på skulen.

Med ufrivillig skulefråvær (skulevegring) meiner vi elevar som eigentleg ønskjer å gå på skulen, men som ikkje klarer det fordi skulen ikkje vert opplevd som ein trygg eller god stad å vere. Forsking viser at alle

barn kan utvikle skulevegring av årsaker som mobbing, mangel på vener, mangel på gode relasjonar til vaksne eller faglege vanskar. Ein ser og at mange av barna har ein nevrodiagnose (autisme, ADHD; Tourettes) eller ein angstrelatert diagnose (Amundsen & Møller 2020, Amundsen, Kielland & Møller 2022).

Mange av dei som kontaktar oss viser motstand mot skulen. Likevel, sjølv om dei har vondt i magen, kvalme, svimmelheit eller liknande, er dei aller fleste til stades på skulen, til tross for at det kostar dei mykje. På toppen av dette ser vi ei auke blant dei elevane som ikkje maktar å gå på skulen. Vi kjenner til saker der det er ein tydeleg samanheng mellom ufrivillig skulefråvær og utrygt skulemiljø, men ikkje alltid. I nokre tilfelle er det vanskeleg å få tak i kva det er som gjer at barnet aktivt viser motstand. Då ser vi tilfelle kor skulen meiner at årsaka berre ligg hos barnet. Til tross for at det tilsynelatande ser slik ut, meiner vi skulen først må undersøke om motstanden eller fråværet kan henge saman med det psykososiale miljøet.

«Det er ingen som blir glad når eg kjem bort til dei».

Jente 10 år

Utrygt skulemiljø, som utestenging, mobbing, svak eller inga tilknytning til fellesskapet eller utrygge relasjonar til dei tilsette, er for mange barn vi kjem i kontakt med den direkte årsaka til fråværet. Både som reint vegringsfråvær, men òg som årsak til kroppslege plagar av ein slik art at det gir fråvær.

For andre elevar kan skulefråvær grunna somatisk sjukdom gi utfordring for eleven i skulemiljøet. Risikoen for tap av relasjonar, svekka tilknytning, mistenkeliggjering av medelevar og tilsette er til

stades. Det same er frykt for kva som møter ein av spørsmål, blikk og kommentarar. Utrygt skulemiljø kan i mange tilfelle bli ein oppretthaldande faktor for fråværet.

Vi ser at det ofte vert sett inn tiltak for seint, at tiltaka ikkje er eigna og at det tar for lang tid før samanhengen mellom fråvær og utrygt skulemiljø blir identifisert. Mange av tiltaka føreset at eleven kjem til skulen for at ein skal kunne gjennomføre dei. Det er krevjande, og av og til umogleg, for eleven å måtte oppsøke staden og situasjonane som gjer det utrygt nettopp for å kunne få det trygt att. Skulen må vere fleksible, og få tilgang på tilstrekkeleg støtte og ressursar frå støttesystem og skuleeigar, slik at tiltaka ein set inn er eigna for at eleven faktisk skal få det betre.

Tiltak må bygge på grundige undersøkingar for å treffe, som vi har omtala tidlegare. Med utgangspunkt i kva eleven har behov for, her og no og på sikt, må ein ha ein plan og sette inn tiltak i rett rekkjefølgje og på rette nivå. Vi ser at ein del skular vegrar seg for å nytte aktivitetsplanar med mindre motstand og fråvær er direkte knyta opp mot krenkingar og mobbing. I ein del tilfelle er antakeleg dette riktig vurdering, men vi kan heller ikkje sjå at dei nyttar andre systematiske verktøy for å betre situasjonen.

Nokre kommunar har team som jobbar med skulenærvær/fråvær, men dei ulike teama jobbar ulikt. Nokre team kjem inn når fråværet er svært alvorleg og barnet har vore vekke frå skulen lenge. I andre kommunar er teamet først og fremst førebyggjande. Det betyr at nokre barn først får hjelp når problemet har blitt svært stort, medan det i andre kommunar ikkje finst eit skikkeleg tilbod for barn som har omfattande fråvær. Dette er brot på barnets rett til opplæring. Når det gjeld motstand mot skulen og ufrivillig skulefråvær, vil vi råde skulane (og barnehagane) til å ta tak i problema tidleg. Det er tungt for både barn, familie og skule å snu ein situasjonen med høgt fråvær.

Barnehage- og skuleleiing og -eigar må

- alltid første undersøke om motstand mot eller fråvær frå barnehagen/skulen heng saman med det psykososiale miljøet

- aktivt invitere foreldre til å melde frå om motstand eller fråvær kan setjast i samanheng med barnehage- eller skulemiljø

Barnehage- og skuleeigar må

- ha system for registrering av fråvær og om det heng saman med barnehage/skulemiljø
- sørge for at det finst spisskompetanse i kommunen/organisasjonen som kan rettleie på alle nivå i ei sak

...manglande kjennskap til barnehagelova og kommunen som barnehagemynd

Dette skuleåret har det vore ei lita nedgang i tal førespurnadar som gjeld barnehage. Mobbeombodet har berre mottatt fire førespurnadar. Førespurnadane handlar både om fysiske og relasjonelle krenkingar. I tillegg har fleire av førespurnadane i år òg handla om tilsette som barna opplever som utrygge. Det som særleg har utmerka seg i år er stort sjukefråvær, ukjent personale og stengde avdelingar.

Frå og med 2021 er barnehagen si plikt til å sikre barn eit trygt og godt barnehagemiljø regulert i eit eige kapittel i barnehagelova. Endringa har vekt interesse og behov for oppdatering og kompetanseheving i barnehagesektoren. Mobbeombodet har halde, eller bidrege i, fem føredrag/fagdagar/fagsamlingar, for tilsette i omlag ti kommunar.

Mobbeombodet ser at det er stort engasjement blant styrarar og tilsette i barnehagane. Det er vilje og engasjement for å lære meir og bli enda betre på arbeidet som allereie blir utført. Det er godt å sjå!

«I vår barnehage har vi ikkje kapittel 8-saker.»

På den andre sida ser vi at det er stort sprik i kompetanse og kapasitetsnivå mellom barnehagar. Det er ikkje sjeldan vi høyrar styrarar eller tilsette som seier at dei aldri har vore bort i «kapittel 8-saker». Etter gjennomgang av regelverk og arbeid med case er det ein del som både blir overraska og overvelda over krava lovverket stillar dei.

ikkje

har ein individuell rett til eit trygt og godt barnehagemiljø og at barnehagebarn difor heller ikkje har ei handhevingsordning (Statsforvaltaren), slik elevlar har etter § 9 A-6 i opplæringslova.

Manglande kjennskap til lovverket blant foreldre

Illustrasjon av Towbar, Pixabay

Foreldre veit ikkje korleis dei skal gå fram når barnet deira ikkje har det bra i barnehagen. Det gjeld særleg når saka ikkje blir betre etter at ein har tatt det opp med styrar. Kor skal ein då vende seg?

Dette blir stadfesta i ei undersøking Foreldreutvalet for barnehage (FUB) gjennomførte i februar 2022.⁷ Spørjeundersøkinga blei utført blant 1000 barnehageforeldre og målet var å kartlegge i kva grad foreldre er kjent med det nye lovverket. Dei spurte og om foreldra visste kva dei skulle gjere om barnet er utrygt i barnehagen. 46% av foreldra hadde svært dårleg eller ganske dårleg

kjennskap til lovendringa. 21% meinte at dei kjente lova svært godt eller nokså godt. I undersøkinga seier 43% av foreldra at dei har fått informasjon om det nye lovverket. 39% har ikkje fått informasjon og 18% er usikre på om dei har fått informasjon.

Etter § 9 A-9 i opplæringslova har skulane ei plikt til å gi informasjon til elev og foreldre på ein slik måte at ein er sikker på at informasjonen er forstått og mottatt av foreldra. Det kan handle om å informere ved fleire høve og på fleire former, til dømes ved å nytte tolk.⁸ Ei slik plikt kjem ikkje direkte til uttrykk i barnehagelova, men følgjer av § 1⁹ og rammeplanen¹⁰ for barnehage om samarbeidet med heimen. Om «barnehagen saman med heimen skal ivareta barnets behov for omsorg», må nødvendigvis barnehagen informere om kva rettar barnet har.

Barnehageeigar og kommunen si rolle som barnehagemynd

Mobbeombodet i Vestland sit i ei arbeidsgruppe som arbeidar med barnehage i nettverket for fylkeskommunale ombod. I år har vi hatt eit fokus på nettopp lovverket og korleis kommunane løyser rolla si som barnehagemynd. Vi har særleg vore opptatt av korleis reglane i barnehagelova (§ 9) og kommunelova (§ 25-1) om internkontroll blir følgt. Det er også interessant å følgje med på korleis kommunane løyser oppdraget som barnehagemynd til forskjell frå det å vere barnehageeigar.

⁷ <https://foreldreutvalgene.no/fub/mobbeloven-er-ukjent-blant-foreldre/>

⁸ Sjø Skolemiljø Udir-3-2017, <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Laringsmiljo/skolemiljo-udir-3-2017/5.-skolene-skal-informere-elever-og-foreldre/>

⁹ «Barn i barnehagen har rett til ein barnehage som saman med heimen skal ivareta barnets behov for omsorg»

¹⁰ https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-04-24-487#KAPITTEL_5

Bergen kommune har ei eiga nettside¹¹ kor ein kan sende inn klage på den pedagogiske verksemda i barnehagen. Her skildrar dei mellom anna prosessen og kva som skjer når ein har meldt inn ei sak. Mobbeombodet kjenner ikkje til andre kommunar i Vestland som har ei liknande ordning. Vi meiner dette er eit eksempel til etterfølging.

Barnehageleiing og -eigar må

- informere barn og føresette på ei måte som sikrar at dei får nødvendig informasjon om barna sine rettar i barnehagen
- informere slik at foreldra veit *heilt konkret* kvar dei skal melde saka vidare til barnehageeigar om dei meiner barnehagen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta

Barnehagemynda må

- informere om kor og korleis foreldre kan melde inn sak. Informasjonen må vere lett å finne, lett å forstå og lett å bruke.
- informere foreldre om kva dei kan forvente og korleis prosessen går føre seg når ein har meldt inn sak

Klage på den pedagogiske virksomheten i barnehagen

Barnehagemyndigheten fører tilsyn med at barnehagens pedagogiske tilbud er i tråd med Lov om barnehager.

Barnehagemyndighetens mandat (Lover og retningslinjer)

Hva kan jeg gjøre før jeg sender inn klage?

Hva kan jeg klage på?

Det er barnehagens oppgave å ivareta alle barns behov for omsorg, lek, læring og dannelse i samarbeid med barnets hjem. Personalet i barnehagen skal møte barn og foreldre med tillit og respekt. Personalet skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og barnehagen skal være et utfordrende og trygt sted for vennskap og felleskap.

Her er noen eksempler på tema som kan være bakgrunn for klage:

- › uheldig samspill mellom barn
- › barn som over tid ikke deltar i lek
- › vanskelig samarbeid med barnehagen
- › manglende informasjon om barnet ditt
- › manglende pedagogisk innhold
- › barns manglende mulighet til å påvirke barnehageverdagen sin
- › lite utfordrende og stimulerende leke- og læringsmiljø både ute og inne
- › stor utskiftning av personalet over tid

Skjermutklipp fra Bergen kommune si nettside.

¹¹ <https://www.bergen.kommune.no/innbyggerhjelpen/barn-og-familie/barnehage/tilsyn-og-godkjenning/klage-pa-den-pedagogiske-virksomheten-i-barnehagen>

Mobbeombodet sitt arbeid i 2021–22:

Utoverretta og anna arbeid

Å gjere ombodstenesta kjend og tilgjengeleg

For å kunne hjelpe dei som ønskjer det, har det vore viktig å gjere ombodstenesta kjend og tilgjengeleg i Vestland. Vi sender årleg ut informasjon om oss til kommunane, med ønske om at den blir gjort tilgjengeleg for alle barn, elevar og føresette. Vi veit at mange kommunar har følgt opp. Vi veit òg at det framleis er mange som ikkje kjenner til vårt gratis lågterskeltilbod.

Vi har profil på Facebook og Instagram kor vi rettar vi oss mot foreldre og mot ungdom. Her deler vi aktuell informasjon for målgruppa. I løpet av året har vi hatt hjelp av ein praksisstudent frå Universitetet i Bergen («Kommunikasjon og medievitskap») til mellom anna arbeid på sosiale medium. Kapasitetsutfordringar gjer at arbeid på sosiale medium har vore nedprioritert denne perioden.

Innlegg og føredrag

Mobbeombodet har bidrege med minst 26 innlegg og føredrag for fleire grupper det siste året: foreldre i barnehage og skule, elevar i grunnskulen, tilsette og leiarar i barnehage og skule. Vi har òg halde innlegg for kommunepolitikarar, kommuneadministrasjon og barnehage- og skuleeigar.

I alle møte har er det viktig å gjere tenesta vår synleg og tilgjengeleg. I møte med unge og foreldre legg vi vekt på å snakke om tilhøyrslø og utanforskap, og på å redusere eventuell kjensle av skam som følgje av utanforskap. I foreldremøte snakkar vi om korleis vi kan forstå fellesskap og korleis barn og foreldre kan og bør jobbe saman med tilsette for å bygge trygge og gode lag og miljø, også digitalt. Foreldregruppa kan sjølv ta plass i samarbeidet med barnehagen/skulen.

I møte med tilsette har kompetanse og forståing for plikter og ansvar fått særleg merksemd. Å kjenne lovverket er viktig, og å omsetje det til god praksis ser vi at kan vere krevjande. Andre tema som har vore etterspurt er vaksenrolla og korleis vi kan forstå krenking og mobbing i eit fellesskapsperspektiv. I tillegg har vi hatt fleire føredrag med utgangspunkt i fjorårets årsmelding kor vi har vektlagt samarbeid og kommunikasjon med heimen i barnehage- og skulemiljøsaker.

Vi ønskjer å bidra til å skape ein arena for barn, ungdom, foreldre og tilsette i barnehage, skule og oppvekstsektoren, der ein kan snakke om og drøfte til dømes fellesskap, tilhøyrslø, ansvar, mobbing og sosial utryggleik.

Bilete: faksimile Utdanningsnytt; 14.11.21
<https://www.utdanningsnytt.no/krenket-av-laereren-mobbeombud-mobbet-av-laereren/nar-vaksne-gjer-det-utrygt-for-barn/302464>

Medieutspel

Mobbeombodet ønskjer å løfte saker og tema som er viktige for barn og unge i Vestland. Dei to store sakene i år har vore vaksne som gjer det utrygt for barn i barnehage og skule¹² og at lovverket i barnehagen ikkje er godt nok kjent. Sjølv om det er svært få førespurnadar frå barnehage, syner omlag 5% av førespurnadane frå skulen at utfordringane starta i barnehagen.

Mobbeombodet stiller i tillegg i radioprogram, podcast¹³ eller aviser som ønskjer intervju. Det er ein del av det å gjere ordninga synleg. I 2021-22 har vi vore intervjuet eller gitt kommentar på NRK P1 Hordaland, Kvinnheringen, Fanaposten, Fjordingen, Os & Fusaposten, Ytre Sogn Avis, Hardanger Folkeblad og NRK Sørlandet.

Nettverk og samarbeid

Mobbeombodet deltar i det *nasjonale nettverket for elev-, lærling- og mobbeombod i Noreg*. I dette nettverket blir det arbeidd med høyringssvar, erfaringsdeling og utvikling av rolla som ombod. Nettverket blir følgt opp av Utdanningsdirektoratet og får kompetanseheving gjennom Læringsmiljøsenteret ved Universitetet i Stavanger.

Mobbeombodet har òg hatt møte og samarbeid med Statsforvaltaren i Vestland om skulemiljø: Generell erfaringsdeling og handtering av skulemiljøsaker i praksis har vore aktuelle tema.

I Vestland fylke er det etablert nokre kommunale ressursteam som jobbar med trygge og gode psykososiale miljø i barnehage og skule. Slike team jobbar både med førebygging og handtering av utrygge miljø. Mobbeombodet har hatt møte med Skyfritt, som er Bergen kommune sitt ressursteam. I møte med Skyfritt har vi delt generelle erfaringar om arbeid med psykososialt miljø, og vi har fått høve til å både problematisere og skissere moglege løysingar.

Vegen vidare

Hausten 2022 vil det bli tilsett eit nytt mobbeombod, då eit av omboda sluttar. Planane for 2022 vil bli laga i samarbeid med det nye ombodet. Ombodet ønskjer som i fjor å besøke kommunane i fylket for å bli betre kjent med korleis det jobbast, kva støttesystem som finst og korleis kommunane

¹² Sjå vår kronikk «Når vaksne gjer det utrygt for barn» (<https://www.utdanningsnytt.no/krenket-av-laereren-mobbeombud-mobbet-av-laereren/nar-vaksne-gjer-det-utrygt-for-barn/302464>) og intervju i temanummer om tilsette som krenker barn i barnehage; «En av fem barnehagesaker som mobbeombudene får, handler om at ansatte krenker barn» (<https://www.utdanningsnytt.no/aktivitetsplikten-barnehageansatte-som-krenker-barn-barnehageloven/en-av-fem-barnehagesaker-som-mobbeombudene-far-handler-om-at-ansatte-krenker-barn/312558>).

¹³ Foreldrepodden: «Fra tabu til lovverk – hvordan synet på mobbing i barnehagen har endret seg de siste 20 årene». Foreldreutvalgene sin podcast. <https://foreldrepodden.buzzsprout.com/1909514/9962169-fra-tabu-til-lovverk-hvordan-synet-pa-mobbing-i-barnehagen-endret-seg-de-siste-20-arene>

organiserer arbeidet sitt til beste for barn og ungdom. Vi ønskjer også å vere med å legge til rette slik at spissskompetanse på feltet, i kommunane, får høve til møtast og utveksle erfaringar.

Arbeidet for trygge og gode barnehage- og skulemiljø er eit kontinuerleg arbeid som vi må jobbe med også utanfor skulen og barnehagen. I nærmiljøet, i idrettslaget, ungdomsklubbane, i det offentlege ordskiftet og der folk ferdast. Politikarar har eit særleg viktig ansvar i så måte, som rollemodell, men ikkje minst gjennom kva dei prioriterer av ressursar og satsingsområde.

Fleire har dei siste åra trekt fram skulen si kjerneverksemd som moglegheit for mobbeførebyggjande strategi; gjennom fellesskapande undervisning og fellesskapande didaktikk. Hausten 2021 ga KS forlag ut boka «Mobbeforebygging i et fellesskapsperspektiv. Nye stemmer i praksis» (Restad og Sandsmark [red.]). Boka tar for seg praktiske erfaringar frå lærarar, leiarar og skuleeigarar og viser korleis ulike aktørar, inkludert skuleeigarar kan førebygge i sine roller.

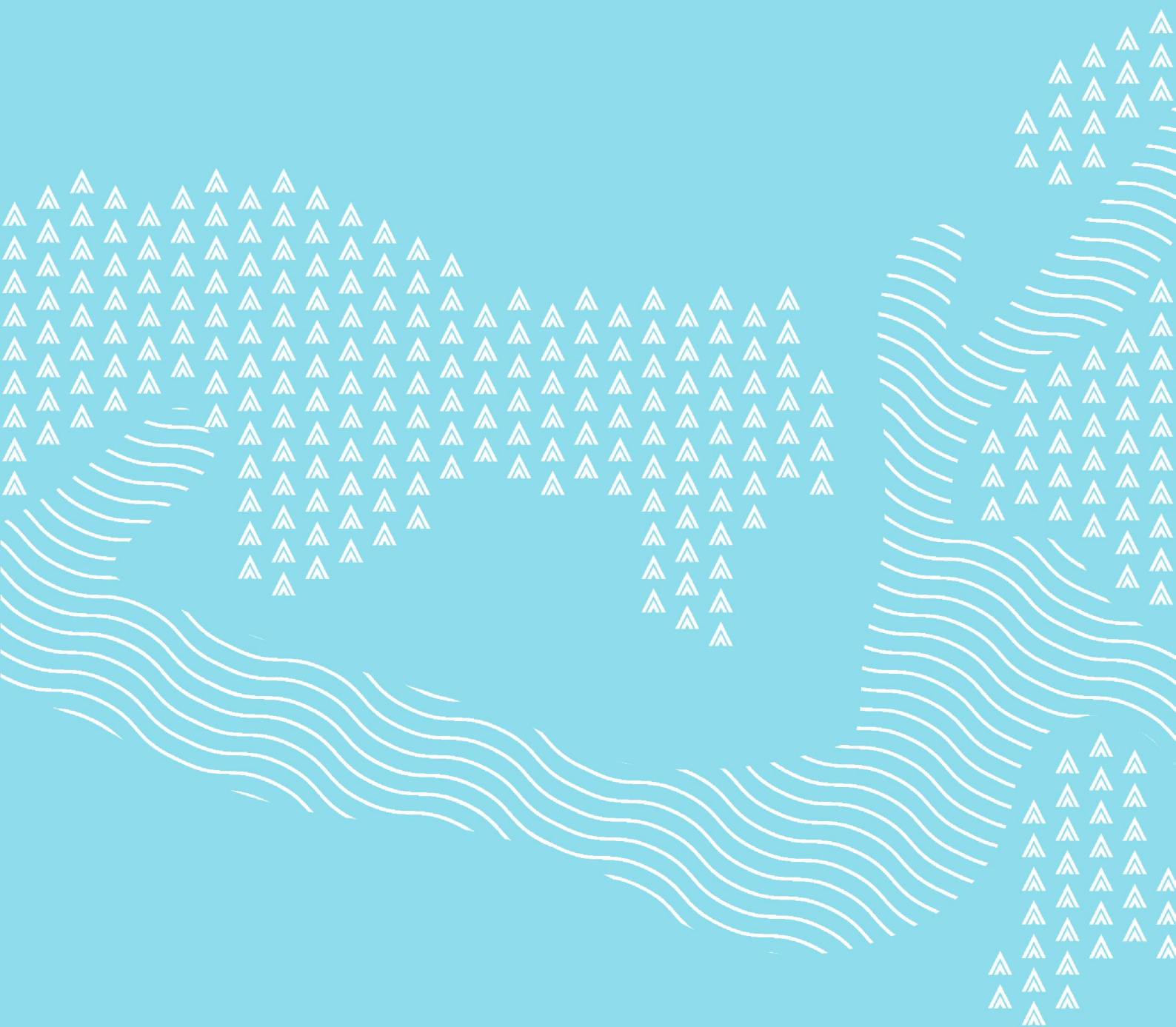
Vi vil avslutningsvis trekke fram nokre av refleksjonsspørsmåla frå boka (Buø 2021, Owren 2021, Sandsmark 2021) som inspirasjon til alle politikarar og barnehage- og skuleeigarar i Vestland:

- Opplever elevane på våre skular at dei blir tatt med på råd i saker om handlar om skule- og læringsmiljø?
- Opplever elevane i vårt fylke/kommune at dei betyr noko for andre på skulen? Opplever elevane at det har ein verdi å respektere skilnader?
- Har vi som fylkeskommune eit system for å fange opp elevar sine opplevingar av å ikkje bli høyrd eller anerkjent av vaksne ved skulen?
- Kven sine stemmer veg tyngst i eit kommuneperspektiv når ein skal vurdere kvalitet?
- Korleis påverkar mobbing, forstått i eit fellesskapsperspektiv, aktivitetsplikta? Om ein forstår mobbing slik; treng (fylkes)kommunen andre rutinar og prosedyrar?
- Kva kunnskap treng kommunestyret/fylkestinget for å kunne fatte gode avgjersler og vedtak om mobbeforebygging?
- Kva planar og rapporteringar treng kommunen i arbeidet med trygge og gode skulemiljø?
- Kva ønskjer de å vite noko om og kva *treng* de å vite noko om, for å kunne sette gode mål, og skaffe nødvendig kunnskap?

Mobbeombodet skal gjere sin del, ved å halde fram arbeidet for at barn og elevar skal få oppfylt rettane sine til trygge og gode barnehage- og skulemiljø. Vi håpar at du òg nyttar ditt handlingsrom i din rolle - saman, for trygge og gode barnehage- og skulemiljø i Vestland.

Kjelder

- Amundsen & Møller, 2020, «Betydning av skolerelaterte faktorer og mobbing for elever som strever med skolevegring», *Psykologi i kommunen nr. 4 2020 - Temanummer: Skolevegring*.
<https://psykisk-kommune.no/betydning-av-skolerelaterte-faktorer-og-mobbing-for-elever-som-strever-med-skolevegring/19.161>
- Amundsen, Kielland & Møller, 2022, «School refusal abd school-related differences among students with and without diagnosis. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk*, 8.
<https://pedagogikkogkritikk.no/index.php/ntpk/article/view/3514/6244>;
- Barnehaelova, 2006. **Lov om barnehager** LOV-2005-06-17-64). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Buø, Einar 2021, «Kommunalsjefens rolle i å forebygge mobbing i et fellesskapsperspektiv», s. 157- 167, i «Mobbeforebygging i et fellesskapsperspektiv. Nye stemmer i praksis», Kommuneforlaget, Oslo.
- Faye, 2020, Dembra, Nr 3, 2020 «Faglige perspektiver på demokrati og forebygging av gruppefiendtlighet i skolen».
https://dembra.no/no/wp-content/uploads/sites/2/2020/11/Dembra_artikkelsamling_3_2020.pdf
- Moldrheim, S., 2014, «Kløkt og fordom – om holdningsendring i klasserommet»,
<http://dembra.no/wp-content/uploads/2015/09/KI%C3%B8kt-og-fordom.-Om-holdningsendring-i-klasserommet.pdf>
- Opplæringsloven, 1998. **Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa** (LOV-1998-07-17-61). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>
- Owren, Kjerstin 2021 «Kommunen som forebygger», s. 170-177, «Mobbeforebygging i et fellesskapsperspektiv. Nye stemmer i praksis», Kommuneforlaget, Oslo.7
- Restad & Sandsmark, 2021. «Mobbeforebygging i et fellesskapsperspektiv. Nye stemmer i praksis», Kommuneforlaget, Oslo.
- Sandsmark, 2021, «Kommunen som fellesskaper», s. 146-155, i «Mobbeforebygging i et fellesskapsperspektiv. Nye stemmer i praksis», Kommuneforlaget, Oslo.

vestlandfylke.no

Kvam Kontrollutval v/Roald Breistein

Vår ref.
22/2435-6/N-022/KWVI

Dykkar ref.

Dato:
05.10.2022

Melding om vedtak HST- sak 085/22 Søknad om fritak frå verv i Kvam kontrollutval

Kvam heradsstyre har i sitt møte 27.9.2022 gjort følgjande vedtak i saka:

Kvam heradsstyre gjev Anita Sørnes fritak frå sitt verv med heimel i kommunelova § 7-9, 1. ledd.

Kvam herad ønskjer å nytta høve til å takka for innsatsen i Kvam kontrollutval.

Helsing

Kari Weltzien Vik
Administrativ rådgjevar
Telefon: 995 43 057

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Mottakarliste:

Anita Sørnes
Kvam Kontrollutval
v/Roald Breistein

Hardangerfjordvegen 433 5610 ØYSTESE

Kvam herad

Sakspapir

SAKSGANG

Utval	Møtedato	Saknr
Kvam heradsstyre	27.09.2022	086/22
Valnemnd	27.09.2022	009/22

Avgjerd av:	Arkiv: N-022	Arkivsaknr
Saksh.: Vik, Kari Weltzien	Objekt:	22/2435 - 5

Val av Kvam kontrollutval (H2022)

Behandling i politiske utval:

27.09.2022, HST- 086/22 Vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

Følgjande representantar vert valt som medlemer i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023:

- 1. Gjermund Stuve, Sp*
- 2. Michael Iversen, Ap*
- 3. Frank Jacobsen, Frp*
- 4. Ramune Paulauskiene Sp*
- 5. Håvard Gjerde, R*

- 1. vara Torgeir Magnar Børve, Sp*
- 2. vara Kathrine Froestad Gjerde, SV*
- 3. vara Kjerstin Valland, Ap*
- 4. vara Ronny Samland, Frp*
- 5. vara Ingunn Thorvik, Sp*

- 1. Gjermund Stuve, Sp vert valt som leiar i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023.*
- 2. Michael Iversen, Ap vert valt som nestleiar i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023.*

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

Følgjande representantar vert valt som medlemmer i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023:

1.
2.
3.
4.
5.

1. vara
2. vara
3. vara
4. vara
5. vara

1. vert valt som leiar i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023.
2. vert valt som nestleiar i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023.

Samandrag:

Anita Sørnes har bedt om fritak frå vervet i Kvam kontrollutval pga. ho no er fast tilsett i Kvam herad. Rådmannen påpeikar at krava til fritak er stetta jf. kommunelova § 7-9 *uttrede* og *fritak*, 1. ledd og har difor tilrådd at ho får fritak.

Heradsstyret kan når som helst skifta ut kontrollutvalet (jamfør kommunelova § 23-1, 4. ledd). Ved utskifting av ein eller fleire medlemar av utvalet skal alle medlemene veljast på nytt.

Slik har samansetjinga av kontrollutvalet vore f.o.m. 14.6.22 og fram til i dag:

1. Gjermund Stuve	Senterpartiet
2. Michael Iversen	Arbeidarpartiet
3. Anita Sørnes	Framstegspartiet
4. Ramune Paulauskiene	Senterpartiet
5. Håvard Gjerde	Raudt
VARA:	
1. Torgeir Magnar Børve	Senterpartiet
2. Katrine Froestad	Sosialistisk Venstreparti
3. Kjerstin Valland	Arbeidarpartiet
4. Ronny Samland	Framstegspartiet
5. Erla Gunnarsdottir	Senterpartiet

- Gjermund Stuve, Sp vert valt til leiar

- Michael Iversen, Ap vert valt til nestleiar

Vedlegg i saka:

27.09.2022 Kvam heradsstyre

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

Følgjande representantar vert valt som medlemer i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023:

1. Gjermund Stuve, Sp
2. Michael Iversen, Ap
3. Frank Jacobsen, Frp
4. Ramune Paulauskiene Sp
5. Håvard Gjerde, R

1. vara Torgeir Magnar Børve, Sp
2. vara Kathrine Froestad Gjerde, SV
3. vara Kjerstin Valland, Ap
4. vara Ronny Samland, Frp
5. vara Ingunn Thorvik, Sp

1. Gjermund Stuve, Sp vert valt som leiar i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023.
2. Michael Iversen, Ap vert valt som nestleiar i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023.

Røysting:

1. Tilrådinga frå Kvam valnemnd når det gjeld val av representantar til kontrollutvalet vart samrøystes vedteke med 27 røyster
2. Val av leiar til Kvam kontrollutval. Tilrådinga til Kvam valnemnd vart samrøystes vedteke med 27 røyster
3. Val av nestleiar til Kvam kontrollutval. Tilrådinga til Kvam valnemnd vart samrøystes vedteke med 27 røyster

HST- 086/22 Vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

Følgjande representantar vert valt som medlemer i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023:

1. Gjermund Stuve, Sp
2. Michael Iversen, Ap
3. Frank Jacobsen, Frp
4. Ramune Paulauskiene Sp
5. Håvard Gjerde, R

1. vara Torgeir Magnar Børve, Sp
2. vara Kathrine Froestad Gjerde, SV
3. vara Kjerstin Valland, Ap
4. vara Ronny Samland, Frp
5. vara Ingunn Thorvik, Sp

1. Gjermund Stuve, Sp vert valt som leiar i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023.
2. Michael Iversen, Ap vert valt som nestleiar i Kvam kontrollutval fram til nyval hausten 2023.

Saksopplysningar:

Etter kommunelova (koml.) § 23-1, 1. ledd skal heradsstyre sjølv velja eit kontrollutval som på vegne av heradsstyret skal føra den løpande kontroll med forvaltninga i kommunen. Heradsstyret vel også sjølv leiar og nestleiar for kontrollutvalet. Kontrollutvalet skal veljast på det konstituerande møte som første sak etter val av formannskap, ordførar og varaordførar.

I følgje lova skal minst ein av medlemene i utvalet veljast mellom medlemene av heradsstyret. I den nye kommunelova er det også teke inn ei føresegn om at leiaren ikkje kan vera medlem av same parti eller same gruppe som ordføraren i kommunen.

I følgje Kvam herad sitt reglement for kontrollutvalet skal Kvam kontrollutval ha 5 medlemmer. I tillegg skal det veljast fem varamedlemer rangert frå 1-5. Dette siste punktet har falle ut av reglementet. Det er naudsynt at heradsstyret vel vararepresentantar med det same sjølv om dette ikkje står i reglementet. Vidare slår Kvam herad sitt reglement fast at leiar for kontrollutvalet skal veljast frå heradsstyret sine faste representantar.

Dei vanlege krava til valbarheit i § 7-2 og kven som er utelukka etter § 7-3 gjeld også for kontrollutval. I koml. § 23-1, 3. ledd, bokstav a-h er det særlege reglar om kven som ikkje kan veljast til kontrollutvalet. Dette er:

- ordførar og varaordførar
- medlemmer og varamedlemer av formannskapet
- medlemmer og varamedlemer av folkevald organ med myndigheit til ta avgjerd (merk at medlemmer og varamedlemer av heradsstyret likevel er valbare)
- medlemmer av kommuneråd
- tilsette i den aktuelle kommunen
- personar som har ei leiande stilling eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlinga, i eit selskap som kommunen har eigarinteresser i

Som det går fram av lista, fører den nye kommunelova til at ein person som er tilsett i kommunen ikkje kan veljast til kontrollutvalet, og dette gjeld uavhengig av kva brøk vedkomande er tilsett i. **Bakgrunnen for dette er omsynet til å sikre at kontrollutvalet og medlemene skal vere uavhengig og utan bindingar til kommunen.** Dessutan vil ein hindre at medlemmer av kontrollutvalet får saker til handsaming som gjeld dei sjølve eller verksemda der dei er tilsette.

Heradsstyret kan når som helst halde nyval av medlemene i kontrollutvalet, jf. kommunelova

§ 23-1, 4.ledd. I motsetnad til det som gjeld for utval, kan heradsstyret ikkje vedta å legge ned kontrollutvalet i valperioden. Kontrollutval er eit lovpålagd organ.

Medlemene til Kvam kontrollutval kan veljast anten ved avtaleval eller forholdsval, og leiar og nestleiar veljast ved fleirtalsval.

Det er eit nytt lovkrav at personar må gje skriftleg samtykke til å stilla til val jamfør kommunelova § 7-2, 3. ledd, bokstav c. Dette er eit unntak frå ombodsplikta, og er grunngjeve med at det er gjort liknande endringar i vallova. Det er den som føreslår den aktuelle personen som skal hente inn samtykket, og det må liggja føre når representanten skal veljast. Utover at samtykket må vera skriftleg og liggja føre før valet, er det ikkje andre krav til det, og kandidaten kan gje samtykke på for eksempel SMS eller e-post i løpet av eit møte før sjølve valet blir gjennomført.

Informasjonen om avtaleval, forholdsval og fleirtalsval som står under punktet saksopplysningar, er henta frå *H4-19 Rundskriv om konstituerande møte i kommunestyre og fylkesting – rettleiing om val til folkevalde organ med meir*.

Medlemene til Kvam kontrollutval kan veljast anten ved avtaleval eller forholdsval, og leiar og nestleiar veljast ved fleirtalsval.

Avtaleval

Ved avtaleval er framgangsmåten avhengig av oppslutnad frå ei samrøystes forsamling. Dette gjeld både framlegget over kandidatar, og at valet skal skje som avtaleval. Det blir lagd fram ei innstilling med namn på kandidatane som organet skal slutte seg til. Dette kan for eksempel gjennomførast på den måten at eit valutval, som kan vere sett ned av kommunestyret, legg fram ei innstilling til personsamansetninga i det organet det skal veljast medlemmer til. Framlegget kan også vere laga på bakgrunn av ein avtale mellom gruppene i det organet som skal velje medlemmer, der ein for eksempel legg til grunn at ei gruppe får ein representasjon som svarer til prinsippet om høveleg representasjon. Det betyr at plassane i organet skal fordelast ut ifrå samansetninga i det organet som vel medlemmer, og fordelinga mellom gruppene blir omtrent det same i begge organ.

Innstillinga frå valutvalet skal splittast opp, slik at ein nemner medlemmer og varamedlemmer frå kvart parti eller kvar gruppe, med parti- eller gruppenemning. Varamedlemene blir dermed ikkje varamedlemmer for andre enn dei faste medlemene frå vedkomande gruppe, og det er ikkje høve til å opprette ei felles liste over varamedlemmer.

Ved avtaleval stiller kommunelova § 7-7, 3. ledd, krav om at det skal vere balanse mellom personar frå kvart kjønn blant dei medlemene som blir valde når ein ser på organet under eitt. Dette inneber at dersom organet skal ha fire medlemmer eller fleire, så må kvart kjønn vera representert i organet med minst 40 prosent. Dersom organet har tre eller færre medlemmer, så skal kvart kjønn vere representert.

Innstillinga kan til dømes sjå ut slik når det skal veljast eit utval med sju medlemmer (lista er fiktiv og berre til illustrasjon):

Medlemer	Varamedlemer:
Hans Olsen, Bygdepartiet Liv Pedersen, Bygdepartiet Karl Nilsen, Bygdepartiet	Trine Vik, Bygdepartiet Ole Andresen, Bygdepartiet Hjalmar Lunde, Bygdepartiet Kari Olsen, Bygdepartiet Eva Nilsen, Bygdepartiet
Fredrik Lange, Samfunnspartiet Kristine Lund, Samfunnspartiet	Iver Ramm, Samfunnspartiet Hanne Svendsen, Samfunnspartiet Richard Os, Samfunnspartiet Anne Bergli, Samfunnspartiet
Knut Fredriksen, Felleslista	Per Strøm, Felleslista Frank Aakre, Felleslista Stein Lind, Felleslista
Berit Holm, Rettferdspartiet	Tone Green, Rettferdspartiet Liv Pedersen, Rettferdspartiet Hanne Aall, Rettferdspartiet

Her er det fire menn og tre kvinner blant dei faste medlemene. Kravet i lova om minst 40 prosent er oppfylt. Av dei 15 varamedlemene er det sju menn og åtte kvinner. Det følgjer av lova at det skal vere minst 40 prosent av kvart kjønn også blant varamedlemene. Dette kravet for varamedlemene er oppfylt, det er ikkje i strid med lova at eit parti har berre menn og eit anna har berre kvinner i gruppa av varamedlemer.

Forholdsval

Listeframlegg

Valet skjer på grunnlag av lister med framlegg til kandidatar, jf. kommunelova § 7-5, 1.ledd. Lova set ingen frist for innlevering av listeframlegg. Dette inneber at listeframlegg kan leggst fram heilt til røystingstidspunktet.

Det er berre dei partia eller grupperingane som er representerte i det organet som vel medlemer som har rett til å stille liste. Eit parti eller ei gruppering kan berre levere inn eitt listeframlegg. Dersom det blir lagt fram to ulike listeframlegg som begge inneheld kandidatar frå same parti/gruppering, kan berre eitt av dei bli godkjent.

Det er det einskilde partiet eller den einskilde grupperinga som sjølv må ta stilling til kva for eit framlegg som skal gjelde. Ved intern usemje vil det vere det alternativet som får størst oppslutning i partiet/gruppa som blir partiet/gruppa sitt offisielle listeframlegg. I utgangspunktet har alle medlemene som er valde inn på lista, rett til å ta del i avgjerda om korleis partiet/grupperinga sitt listeframlegg skal sjå ut. Personar som har meldt seg ut av partiet eller som er blitt ekskluderte, vil likevel ikkje ha rett til å ta del i denne prosessen.

Medlemer av organet som ikkje lenger representerer eit parti eller ei gruppering, vil i høve til desse føresegnene bli sett på som ei ny gruppering (eventuelt fleire grupperingar), og kan derfor stille egne listeframlegg.

Kandidatar frå eit parti eller ei gruppering kan berre bli ført opp på listeframlegg som blir levert inn av dette partiet eller denne grupperinga, eventuelt på ei fellesliste som blir levert inn av fleire parti eller grupperingar.

Kommunelova inneheld ikkje noko krav om overskrift på listeframlegget. Etter departementet si oppfatning bør likevel lista ha ei overskrift som viser kva for gruppering(ar) som står bak framlegget.

Kvar liste kan innehalde inntil dobbelt så mange forskjellige namn som det skal veljast medlemer til organet. Dette inneber at det ikkje er høve til å kumulere kandidatar. Til skilnad frå det som gjeld ved avtaleval, er det ikkje noko krav til kjønnsbalanse for organet som heilskap. Ved forholdsval er det berre krav til representasjon av begge kjønn på dei ulike listeframlegga. **I koml. § 7-5, 2. ledd heiter det at dersom det skal veljast fire medlemer eller fleire, skal kvart kjønn vere representert med minst 40 prosent blant kandidatane på den einskilde lista.** Dersom det skal veljast to eller tre medlemer, skal begge kjønn vere representert. Det vil vera talet på medlemene i det einskilde organet som avgjer kor mange frå kvart kjønn som skal førast opp på listeframlegga.

Listeframlegget skal vere underskrive av minst éin medlem av det partiet eller den grupperinga som står bak listeframlegget. Ved ei fellesliste må listeframlegget vere underskrive av minst éin representant for kvart parti/kvar gruppering som står bak listeframlegget. Den eller dei som skriv under må vere medlem av organet som vel. Det er berre høve til å skrive under på eitt listeframlegg, og ingen kan som nemnd vere kandidat på meir enn éi liste.

Møteleiaren har ansvaret for at listene er i samsvar med lova, og skal gjera dei som står bak framlegga oppmerksame på eventuelle manglar ved framlegga. Blir desse ikkje retta, må møteleiaren avvise framlegget. Dersom nokon protesterer mot avgjerdene til møteleiaren, skal forsamlinga avgjere spørsmålet med alminneleg fleirtal.

Sjølve valet

Røystinga skal skje med bruk av røystesetlar. **Det er ikkje høve til å føre opp kandidatar frå andre lister, og det er heller ikkje lov til å stryke kandidatar eller endre rekkefølga på kandidatane.** Dette er endra i den nye kommunelova.

Valoppgjeret blir gjort av den forsamlinga som gjennomfører valet, og det vil seie av heradsstyret ved val av kontrollutval. Føresegnene om oppgjeret er i koml. § 7-6. Oppteljinga går føre seg ved at ein registrerer kor mange røyster den einskilde lista har fått.

Mandatutrekninga går føre seg på denne måten:

Ein skal dividere røystetala for kvar liste med delingstala 1, 2, 3, 4, 5 osv. (den såkalla d'Hondts metode). Plassane i organet blir deretter fordelt til dei listene som har dei største kvotientane. Har fleire lister same kvotient, går plassen til den lista som har det største røystetalet. Har fleire lister det same røystetalet, blir valet avgjort ved loddtrekking. Ein må gjere så mange divisjonar at ein er sikker på at ein har funne fram til dei største kvotientane.

Eit eksempel kan vere der det er 13 plassar i eit organ, og det er seks lister (A-F) ved valet. Røystinga i kommunestyret med 45 medlemer går også fram av kolonnen me delingstal 1. Denne tabellen viser korleis ein reknar seg fram til kor mange medlemer kvar liste får:

Divisjon med:	1	2	3	4	5	6	7
A	18	9	6	4,5	3,6	3	2,57
B	14	7	4,66	3,5	2,8	2,33	2
C	7	3,5	2,33	1,75	1,4	1,16	1
D	3	1,5	1	0,75	0,6	0,5	
E	2	1	0,66				
F	1	0,5	0,33				

For å avgjere kor mange medlemmer kvar liste får, så finn ein dei 13 høgaste tala (kvotientane) i tabellen, og det er dette som avgjer kven som får dei 13 medlemene i organet. Medlemene fordeler seg slik:

Liste A: 6 medlemmer Liste B: 4 medlemmer Liste C: 2 medlemmer Liste D: 1 medlem
Liste E og F, får ingen medlemmer i organet.

Så langt det er mogleg, skal kvar liste få tildelt så mange varamedlemmer som ho får medlemmer, med tillegg av to, jf. koml. § 7-6, 5. ledd. Plassane til varamedlemene blir fordelte ved at ein held fram oppteljinga på same måten som for medlemene.

Fleirtalsval

Når organet berre skal velja ein person, vil det ofte vera lite formålstenleg med forholdssval eller avtaleval. Då er det betre med fleirtalsval. Etter koml. § 7-4, 2. ledd skal blant anna leiaren av eit organ veljast ved fleirtalsval (i dette høvet val av leiar og nestleiar for kontrollutvalet). Føresegnene om fleirtalsval er i koml. § 7-8.

I koml. § 7-8, 1. punktum slår lova fast at det er den personen som har fått meir enn halvparten av røystene som har vunne valet. Dersom det ikkje er nokon kandidat som har fått meir enn halvparten av røystene i den første runden, skal det vere ei ny røysting, jf. koml. § 7-8, 2. punktum. I denne andre røystinga er det kandidaten som har fått flest røyster som har vunne. Dersom det er to eller fleire som har fått like mange røyster i den andre runden, skal det vere loddrekning mellom dei som har fått like mange røyster.

Døme:

Eit organ med elleve medlemmer skal velja ein leiar. Det er tre kandidatar, og dei får høvesvis 5, 4, og 2 røyster kvar. Då er det ingen som har fått meir enn halvparten, og det krev ei ny røysting. I denne runden er det framleis tre kandidatar, men no tenkjer me at dei får høvesvis 5, 5 og 1 røyster kvar. Då skal det vera loddrekning mellom dei to kandidatane som fekk fem røyster. Hadde dei fått høvesvis 5, 4 og 2 røyster også i den andre runden, så ville personen med 5 røyster ha vunne sjølv om det ikkje er meir enn halvparten.

Kvam herad

Sakspapir

SAKSGANG

Utval	Møtedato	Saknr
Kvam heradsstyre	27.09.2022	092/22
Kvam formannskap	21.09.2022	087/22
Kvam Ungdomsråd	19.09.2022	049/22
Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne og eldre	22.09.2022	020/22

Avgjerd av:	Arkiv:	Arkivsaknr
Saksh.: Johnstad, Ragnar	Objekt:	22/2276 - 3

Tertialrapport 2022, 2. tertial

Behandling i politiske utval:

19.09.2022, URÅD- 049/22 Vedtak:

Kvam ungdomsråd tok saka til orientering

21.09.2022, FSK- 087/22 Vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

- Rapporten for 2. tertial 2022 vert teken til vitande*
- Driftsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellen for «Resultatoversikt» som ligg i rapporten, og fordeling per Kostra-tema i skjema 1B.*
- Investeringsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellane for «Status investering og finansieringa» og "Status investeringar, 2B" som ligg i rapporten.*

Saksordførar: Jostein Ljones, Sp

22.09.2022, RMNFE- 020/22 Vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

- Rapporten for 2. tertial 2022 vert teken til vitande*
- Driftsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellen for «Resultatoversikt» som ligg i rapporten, og fordeling per Kostra-tema i skjema 1B.*

c. Investeringsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellane for «Status investering og finansieringa» og "Status investeringar, 2B" som ligg i rapporten.

27.09.2022, HST- 092/22 Vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

- a. Rapporten for 2. tertial 2022 vert teken til vitande*
- b. Driftsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellen for «Resultatoversikt» som ligg i rapporten, og fordeling per Kostra-tema i skjema 1B.*
- c. Investeringsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellane for «Status investering og finansieringa» og "Status investeringar, 2B" som ligg i rapporten.*
- d. Kvam herad betaler ut 3.500 kr som ein eingangsum for desember 2022 til dei som får innvilga sosialhjelp denne månaden. Omlag totalbeløp vert 350.000 kr. Finansiering : Disp.fond – ekstra kraftinntekter*

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

- a. Rapporten for 2. tertial 2022 vert teken til vitande
- b. Driftsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellen for «Resultatoversikt» som ligg i rapporten, og fordeling per Kostra-tema i skjema 1B.
- c. Investeringsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellane for «Status investering og finansieringa» og "Status investeringar, 2B" som ligg i rapporten.

Samandrag:

Rådmannen legg fram rapport om den kommunale økonomien etter 2. tertial 2022.

Tertialen vert publisert i det nettbaserte verksemdstyringssystemet Framsikt, på denne lenkja: https://pub.framsikt.net/2022/kvam/mr-202208-2_tertialrapport_2022/#/home

Vedlegg i saka:

Dok.id	Tittel
70459	Framsikt Tertialrapport 2022T2
70460	Prosjektrapport drift 2T 2022
70461	Fondsoversikt 2T 2022-2025
70462	Kvam herad finansrapport 2. tertial 2022
70463	Kvam - gjeldsrapport pr 31.08.2022

Andre dokument i saka:

Tertialrapport 2022, 2. tertial

19.09.2022 Kvam Ungdomsråd

Røysting:
Kvam ungdomsråd tok saka til orientering

URÅD- 049/22 Vedtak:
Kvam ungdomsråd tok saka til orientering

21.09.2022 Kvam formannskap

Røysting:
Rådmannen sitt framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke med 9 røyster

FSK- 087/22 Vedtak:
Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

- a. Rapporten for 2. tertial 2022 vert teken til vitande
- b. Driftsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellen for «Resultatoversikt» som ligg i rapporten, og fordeling per Kostra-tema i skjema 1B.
- c. Investeringsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellane for «Status investering og finansieringa» og "Status investeringar, 2B" som ligg i rapporten.

Saksordførar: Jostein Ljones, Sp

22.09.2022 Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne og eldre

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke

RMNFE- 020/22 Vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

- a. Rapporten for 2. tertial 2022 vert teken til vitande
- b. Driftsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellen for «Resultatoversikt» som ligg i rapporten, og fordeling per Kostra-tema i skjema 1B.
- c. Investeringsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellane for «Status investering og finansieringa» og "Status investeringar, 2B" som ligg i rapporten.

27.09.2022 Kvam heradsstyre

Framlegg frå fleirtalskonstellasjonen, Ap, Høgre, KrF og FrP: som formannskapet si tilråding i sak 092/22 (2. tertial) med følgjande tillegg:
Kvam herad betaler ut 3.500 kr som ein eingangsum for desember 2022 til dei som får innvilga sosialhjelp denne månaden.

Omlag totalbeløp vert 350.000 kr.
Finansiering : Disp.fond – ekstra kraftinntekter

Tilråding frå FSK 21.9.2022:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

- a. Rapporten for 2. tertial 2022 vert teken til vitande
- b. Driftsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellen for «Resultatoversikt» som ligg i rapporten, og fordeling per Kostra-tema i skjema 1B.
- c. Investeringsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellane for «Status investering og finansieringa» og "Status investeringar, 2B" som ligg i rapporten.

Saksordførar: Jostein Ljones, Sp

Røysting:

Framlegget frå fleirtalskonstellasjonen Ap, H, KrF og FrP vart samrøystes vedteke med 27 røyster

HST- 092/22 Vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

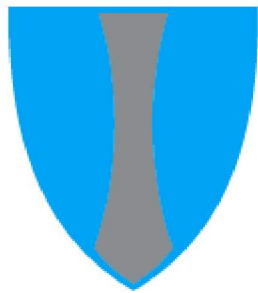
- a. Rapporten for 2. tertial 2022 vert teken til vitande
- b. Driftsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellen for «Resultatoversikt» som ligg i rapporten, og fordeling per Kostra-tema i skjema 1B.
- c. Investeringsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellane for «Status investering og finansieringa» og "Status investeringar, 2B" som ligg i rapporten.
- d. Kvam herad betaler ut 3.500 kr som ein eingangsum for desember 2022 til dei som får innvilga sosialhjelp denne månaden. Omlag totalbeløp vert 350.000 kr. Finansiering : Disp.fond – ekstra kraftinntekter

Saksopplysningar:

x

Vurdering:

x

Kvam herad

Tertialrapport for 2. tertial 2022

1	Sammendrag.....	4
2	Føresetnader og premisser.....	5
2.1	Kommentar særskilde budsjettvedtak	6
2.2	Risikotabell - tekniske budsjettforutsetningar	10
3	Kraftinntekter.....	17
4	Flyktninger	22
5	Innstilling til vedtak.....	23
5.1	Rådmannen sitt framlegg til vedtak:	23
5.2	Framlegg til endringer i driftsbudsjettet per 2. tertial	23
5.3	Nye tiltak i 2.tertial som har økonomisk konsekvens vidare i økonomiplanen 2023 -2025	25
5.4	Resultatoversikt (3)	26
5.5	Status drift for kommunen (1A).....	29
5.6	Status drift for tenesteområda (1B)	30
5.7	Status investering og finansiering (2A).....	31
5.8	Status investeringar (2B).....	32
6	Økonomiske hovudlinjer	36
6.1	Innsparingstiltak frå budsjett 2021, HST 128/21:	36
6.2	Korona utgifter per 2. tertial 2022	38
6.3	Totaloversikt økonomi.....	39
6.4	Sentrale inntekter	40
6.5	Sentrale utgifter.....	40
7	Prosjekt.....	41
7.1	Investeringsprosjekt.....	41
7.2	Årlege prosjekt.....	41
7.3	Driftsprosjekt.....	43
7.4	Status investeringar.....	44
8	Vedlegg og rettleiing.....	48
8.1	Vedlegg til 2. tertialrapport 2022:.....	48
8.2	Rettleiing til tertialen - korleis finne fram.....	48
9	Tenesteområda i kommunen.....	51
9.1	Finans og fellespostar	51
9.2	Styring og kontrollverksemd.....	53
9.3	Administrasjon.....	54
9.4	Barnehagar.....	57

9.5	Grunnskuleopplæring	59
9.6	Kommunehelse	62
9.7	Pleie og omsorg.....	65
9.8	Sosialteneste.....	68
9.9	Barnevern.....	71
9.10	Vatn og avlaup, avfall og renovasjon.....	73
9.11	Plan og byggesak.....	76
9.12	Samfunn og utvikling.....	79
9.13	Kultur	82
9.14	Kyrkja.....	86
9.15	Samferdsel.....	87
9.16	Bustad.....	90
9.17	Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft	92
9.18	Brann- og ulykkesvern	94
9.19	Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde	96

1 Sammen drag

Dei rekordhøge straumprisane pregar 2. tertialrapport og gjev ei kraftig resultatforbetring i netto driftsresultat.

Dei uvanleg høge straumprisane fører til uvanleg store endringar i 2. tertialrapport òg. Budsjettet i tertialen er forbetra med 52 mnok, til ein prognose for året på 62,5 mnok i netto driftsresultat. Men det er også eit annan uvanleg element i 2. tertial. Når 2/3 av året er unnagjort, er som regel risikonivået vesentleg redusert frå budsjettet som vert laga nesten eit år tidlegare. Slik er det ikkje denne gongen. I nokre høve er risikoen for avvik mot prognosen, minst like høg for dei resterande månadane:

- Prisinivået på kraft resten av året er svært usikkert. Me har budsjettert forsiktig, og kan oppnå endå betre resultat enn prognosen i 2. tertial, sjølv om nivået også påverkar utgiftssida.
- Lønsforhandlingane er endå ikkje avslutta, og me har ein pågåande og langvarig lærarstreik i landet.
- Nivået på renta aukar også raskt. Førebels får det ikkje så stort utslag på driftsresultatet, då dei fleste låna har bindingar på rentenivået i resten av 2022.
- Auka utgifter til kjøp av materiell til vedlikehald og investeringar, særleg VA, byrjar å gjera seg gjeldande. Her er det likevel noko forseinking på grunn av ulike fastprisavtalar.
- Koronapandemien fører framleis med seg auka utgifter (7,4 mnok per august). Avklaringa om kommunane får dekkja denne, er varsla fyrst på slutten av året. Dersom Stortinget held løftet om kompensasjon, vert resultatet til Kvam herad ytterlegare forbetra.

Alt i alt tyder prognosane på at kommunen kan få eit svært godt resultat i 2022 òg. Etter mange år med restriksjonar, innsparingstiltak og arbeid med å endra drifta for å koma i balanse, er me i ein ny situasjon. Mange både i og utanfor kommunen, som inntektsutvalet, har meiningar og forventningar til disponering av inntektsauken. Rådmannen villikevel peika på at kommunen ikkje er i posisjon til å innfri alle ynskje, og har mange uløyste utfordringar i dei komande åra innanfor lovpålagde oppgåver og store investeringar. I tertialen er det difor ikkje opna for rammeendringar utover det som ligg som prisjusteringar og tidlegare politiske vedtak. Med eit unntak. I framlegget er det lagt inn ein nettoauke til kulturskulen på 0,1 mnok til utgifter til juleframsyningar. Dette er ei ny satsing i regi av kulturskulen som rådmannen tenkjer er eit nytt, flott tilbod til born og unge i Kvam som kan skapa meistringsopplevingar og lagkjensla.

Det er også tinga nokre utgreiingar som vert lagt fram som eigne saker. Heiltidssatsing og kommunal drift av legekontor vil krevja auke i budsjetttrammene. Dette er ikkje teke høgde for i tertialen. Generelt vil rådmannen oppmoda om at det auka handlingsrommet vert nytta til tiltak som ivaretek dei lange linjene og medverkar til å få ei meir berekraftig drift, der me må utføra oppgåvene med relativt færre ressursar. Me må likevel ta omsyn til alle dei som no har svært utfordrande tider som følgje av auke i utgifter til straum, renter og annan prisvekst, og sjå på korleis me best skal forvalta samfunnsrolla vår i høve dei. Me går ei annleis og spennande budsjett-tid i møte.

God tertial-lesing!

Mvh,

Anita Hesthamar

Rådmann

2 Føresetnader og premisser

Økonomiplanen byggjer på ein rekkje føresetnader og premisser. Fleire av desse, som til dømes prisstiging, lønnsoppgjjer og kraftinntekter vert påverka av forhold som kommunen ikkje er herre over. Det er difor viktig å forstå kva føresetnader som vert lagd til grunn.

Det følgjer av kommunelova § 14-4 andre ledd at årsbudsjettet skal visa dei mål og premisser som budsjettet byggjer på. Av forarbeida følgjer at dette og omfattar premissane for bruken av bevilgningane (Prop 46 L (2017-2018) i kommentarane til §14-4.

Budsjettpremissane består av:

- Premisser for bruken av bevilgningar
- Heradsstyret sine premisser for bruken av dei talmessige bevilgningane i årsbudsjettet.
- Tekniske budsjettforutsetningar
- Forutsetningar om pris- og lønsvekst, rentenivå og andre parameter. Desse viser i risikotabell under.

Premisser for bruken av bevilgningar

Når det gjeld premisser for bruken av bevilgningar, er det ein kombinasjon av omtale av kva tenesta inneheld, forslag til tiltak i budsjettåret og innhald i politiske vedtak. Det meste av dette er i tekstformat, og det kan vera vanskeleg å måla i kor stor grad budsjettpremissane er oppfylt. På grunn av det store omfanget av roller, tenester og mål, og at politikarar prioriterer ulikt når det gjeld kva dei synest er viktigast, er det vanskeleg å trekkja fram enkelte deler av budsjettdokumentet som vesentleg.

I verbalvedtaket til budsjettvedtaket har politikarane tatt inn det dei ser på som nokon av dei viktigaste premissane. Desse vedtaka vert på lik linje med alle andre politiske vedtak svara ut i rapporteringane gjennom året. Det vert svara ut kor vidt oppdraget er utført eller ikkje utført, der «ikkje utført» utgjer eit avvik. Størst risiko for avvik på dei fleste, samla sett, er mangel på personalressursar til å gjennomføra vedtaka.

Alle politiske vedtak vert lagt inn i Framsikt, inkludert budsjettvedtaka. Dei vert følgt opp og meldt tilbake på i tertialrapportar og årsmelding. Status politiske vedtak vert kommentert under kvart tenesteområde.

2.1 Kommentar særskilde budsjettvedtak

Dei fleste budsjettvedtaka er også kommentert på rammeområdet dei høyrer til på.

Tillegg til budsjett og økonomiplan 2022-2025:

Drift:

1. Reduksjon i eigedomsskatt frå 3,2 promille til 3 promille med verknad ca 1,5 mill kr. Innføring av botnfrådrag på 200.000 kr i eigedomsskattetakstane for bustader og fritidseigedommar. Med verknad ca 4.0 mill for året 2022.

Vedtaket er innarbeidd. Inntektsreduksjonen på eigedomsskatt som fylgje av vedtaket utgjer i 2022 nærmare 5,5 mnok.

2. Sosialhjelp skal utmålast utan å ta omsyn til barnetrygd. Verknad kr 750.000.

Ny praksis i tråd med vedtaket er innført og beløpet er lagt inn i budsjettet. Effekten av vedtaket er ikkje målbar, då mange andre faktorar verkar inn på omfanget av støtta over tid.

3. Auke i grunnbemanninga oppvekst/barnehage. 2.0 mill kr. Heradsstyret forventar ei innsparing på kring ein 1 mill kr i redusert sjukefråvær og vikarbruk som fylgje av dette vedtaket. For pleie og omsorg avventar heradsstyret auke i grunnbemanninga til meir arbeid er gjort i Administrasjonsutvalet. Mogleg 1. tertial 2022.

Midlane er fordelt ut frå størrelsen på barnehagane med 0,15 årsverk på den minste (Tørvikbygd barnehage) til 1 årsverk på den største (Norheimsund barnehage)

Heradsstyret forventar ei innsparing på kring ein 1 mill kr i redusert sjukefråvær og vikarbruk som fylgje av dette vedtaket.

Heile budsjettet til korttidsfråvær på kr. 500.000 og budsjettet til velferdspermisjonar på kr 156.000 er fjerna. Samt at budsjettet til vikar ved kurs og møter vart redusert med kr. 130.000. I 2021 var overforbruket på desse postane på om lag kr. 600.000 og i 2020 var overforbruket på om lag kr. 400.000. Dette viser at budsjettet tidlegare år i utgangspunktet har vore for lågt i forhold til behovet for vikar.

Dei største barnehagane har 6 avdelingar og det er ofte meir enn ein tilsett som er sjuk på ein dag. Då kan ikkje styrka grunnbemanning med 1 årsverk dekke opp for dette fråværet. Korttidsfråvær er ofte knytt til influensa, omgangssjuka ol.

Barnehagane er flinke til å omdisponere personell mellom avdelingane, dersom det og er barn som er fråverande frå barnehagen. Barnehagane dekkar slik inn ein del av korttidsfråværet. I første tertial er det likevel brukt kr. 370.000 til vikar ved korttidsfråvær som ikkje er knytta til koronarelatert fråvær.

I 1. tertial 2022 vart det vedteke å tilbakeføre 0,4 mnok av vikarbudsjetten til barnehagane. I tillegg til å tilsetja tidlegare, for den forventa behov for bemanningsauke til prosjektet med fleire barnehage -opptak i løpet av året.

Det er pågåande arbeid med sjukefråvær og heiltidskultur i saman med KLP.

4. Hardangerrådet. Her må det til ei auke i finansiering. 300.000 kr

Innsparingstiltaket er reversert i budsjettet.

5. Fritidskortet. Heradet kompenserer ordninga for 2022 med 1 mill. for å fullfinansiera den.

Det statlege prosjektet med Fritidskort vart avslutta 1.8, og siste halvår 2022 vert vidareført med same opplegg som prosjektet, med kommunale midlar.

Kvam herad har ikkje fått statleg tilskot til å fortsetja med Fritidskortet, men eit tilskot til Ung fritid på kr 228 000. Desse midlane vert disponert av Oppvekst.

6. Helse og oppvekst vert styrka med 200.000 kr ekstra til innkjøp av utomhusklær. (100.000 kr øyremerkt ekstra på kvar sine budsjett)

Det er kjøpt inn kjeledressar til tilsette i barnehage og skule/SFO

Pleie og omsorgstenesta har kjøpt yttertøy til tilsette

7. Heradsstyret bed rådmannen om å reversera 1 mill kr kutt i spesialundervisning/støtte team i skulen.

Innsparingstiltaket er reversert med 1 mnok i heile økonomiplanperioden.

8. Heradsstyret løyver og 500 000 kr ekstra til Kyrkjeleg fellesråd for å styrka vedlikehaldet av kyrkjebygga i Kvam.

Tilskotet vert utbetalt ved framlaget utgifter. Per 2. tertial 2022 er tilskotet ikkje utbetalt.

9. Heradsstyret set av 1 mill kr i 2022 slik at føretak som ynskjer å etablere solcelleanlegg i landbruk/næring kan søkja tilskot frå Kvam herad. Maks grense for tilskot er inntil 15 % av prosjektkostnad og maks tilskot pr anlegg er inntil 50 000 kr.

Arbeidet har starta opp og søknadsskjema er på plass. Det er motteke ein søknad per august 2022.

10. Auke i inntekter. Rammetilskot er føresett auka med 4,3 mill. Justering inntekter frå kraftsal for 2022 med 2 mill kr.

Budsjettala for 2022 er oppdatert.

11. Heradsstyret er kjent med at det gjenstår eit kommunalt bidrag på ca 2,5 mill til Hardanger og Voss Museum sitt prosjekt Tett På. Dette er ikkje teke inn i budsjettframlegget men tenkt løyst etter søknad om stønad til Kraftfondet ved neste tildeling.

Det vart løyvt kr. 2,5 mill i samband med kraftfondsakene i heradsstyremøtet i juni 2022.

12. Heradsstyret bed rådmannen om å ferdigstillast forprosjekt ved Øystese Skule snarast og leggja fram konklusjonar og framdrift/finansiering av naudsynt investering ved skulen til heradsstyret sitt møte i mai 2022.

Arbeid med skulekjøkken er ferdig og teke i bruk. Heis er ikkje montert i heissjakt. Idèskisse for barneskulen er bestilt og stort sett ferdig. Desse vil verta presentert som eige sak i løpet av hausten.

13. Heradsstyret bed rådmannen om å setja ned ei arbeidsgruppe med mål å finna eigna lokasjonar der det kan etablerast anlegg for motorsport i Kvam. Ungdomsrådet er naturleg å involvera i dette arbeidet i tillegg til eksisterande motorsport miljø.

Det er etablert ei arbeidsgruppe der plan- og byggesak, samfunn og utvikling, teknisk og oppvekst er med.

Arbeidsgruppa har hatt møte i Vangdalsåsen, i lag med Ungdomsrådet, for å diskutera anlegg for motorsport. Arbeidsgruppa er såleis godt i gang og skal ha nytt møte den 26.august. Den største utfordringa er å finna eit godt egna område, der ein ikkje kjem konflikt med omgjevnadane.

14. Rådmannen får i oppdrag å leggje fram sak om makspris på straum til innbyggjarane i Kvam eksklusiv nettleige og avgifter. Ordninga skal gjennomførast ved sal av konsesjonskraft til innbyggjarar, næringsliv og hytte eigarar i heradet som er abonnentar i Kvam energi, med spotpris avtalar og tilhold i Kvam herad. Rådmannen skal ikkje inngå nye avtalar om sal av konsesjonskraft før saka er framlagt. Rådmannen skal forhandla fram avtale om gjennomføring og administrasjon av ordninga med Kvam energi.

Heradet si disponible mengd konsesjonskraft er for lita til å kunne nyttast direkte i ei slik ordning. For næringslivet vil det oppstå utfordringar knytt til statstøtteregulverket der som kommunen lagar ei ordning med kraft til under marknadspris. Det pågår arbeid med ulike støtteordningar både i Noreg og EU som vil ha stor påverknad på korleis ein eventuell kommunal ordning kan utformast og administrasjonen vil koma tilbake til saka når dette er avklara.

Sal av kraft på framtidskontrakter er stansa i samsvar med heradsstyret sitt vedtak.

Investering:

16. Heradsstyret vil fullføra Prosjekt sansehage Toloheimen. Totalt kostnadsoverslag er 1,56 mill eks. mva. Heradet sin andel er sett til 980.000 eks.mva i prosjektet. Resten er innsamla midlar og diverse stønadsordningar. Heradet er prosjekteigar for å få refundert mva. Føreslått lånefinansiert.

I tertialen i juni vart den økonomiske ramma til dette prosjektet auka til 3 mill. kr. Det vert gjennomført bonitering i løpet av den næraste framtida for å klarleggje dei faktiske tilhøve før ei eventuell utlysing. 2,5 mill. kr av prosjektkostnaden vert tidsforskyve til 2023.

17. Heradsstyret vil investere 2 mill kr i 2022 i Enøk tiltak ved kommunale bygg, dette kjem i tillegg til rådmannen sine framlegg. Finansiering her er kraftfondet.

Oppdatert budsjetttramme er 2,5 mnok. Midlar er fordelt til desse prosjekta:

- Nye vindauge og terrassedøra kommunale bygg på Gartveit
- Tilkopling av glykolkrets/ fjernvarmeanlegg Tolo omsorg til alle bustadene i Kalhagen bufellesskap. Glykolkrets i Kalhagen er bestilt. Kostnad 0,88 mnok ekskl. mva. Forventa innsparing på 60% energi til oppvarming.
- Luft-veske varmepumpe ved Gropaflaten. Er under arbeid. Kostnad er 0,27 mnok ekskl. mva. Forventa innsparing på 60% på effektforbruket.
- Ombygging med fjernvarme til Utsikten og dagsenter ved Øysteseheimen. Kostnad berekna til 1,2 mnok. Forventa innsparing på oppvarming på 60%.

18. Utomhusplan for området Norheimsund skule, rådhus og KFL. Kvam heradsstyre ber rådmannen starte opp arbeidet med ein utomhusplan for området rundt Norheimsund skule og rådhuset. Dette for å sikre at området blir utnytta på best mogeleg måte for dei ulike brukarane. Viktige moment er ei heilskapeleg detaljplanlegging av uteområde/leikeområde for skulen og trafikkavikling med tilstrekkelig parkering rundt rådhus og KFL. Planen skal og sikre trygg ferdsel for gåande mellom skule og Haugamyr. Dersom det er nødvendig med ein detaljreguleringsplan eller mindre reguleringsendringar inngår dette i prosjektet. For å finansiere dette i 2022 løyver me 500 000.- frå kraftfond.

Asplan Viak har levert ei skisse på korleis uteområdet kan prosjekterast. Ferdige prosjekteringsteikningar er ikkje levert. Ein jobba med å utarbeide eit prosjekteringsgrunnlag som ein kan nytte i samband med ein anbudsprosess. VA-prosjektet er no frigjort frå uteområde. Det er viktig for VA å fikse vasslekkasje før ein er klar med konkrete planar for uteområde.

19. Heradsstyret vedtek å halde på medlemsskap i Lyntogforum i 2022 og i økonomiplanperioden. Kr 25000 årleg. Vidare vil me og føreslå at det vert vedteke medlemsskap i Klimapartner vestland med årleg kr 50000 i 2022 og økonomiplanperioden.

Tiltaka er innarbeidd i budsjett og økonomiplan.

2.2 Risikotabell - tekniske budsjettforutsetningar

Kommunelova har to sentrale krav til dei kommunale budsjetta: balanse og realisme. Balansekravet inneber at dei budsjetterte inntektene minst må dekkja budsjetterte utgifter. Realismekravet tyder at budsjettet skal byggja på realistiske estimat for inntekter og utgifter. Ein kommune kan ikkje gå konkurs, men dersom den driv med eit underskot som det ikkje finnest fondsmidlar til å dekkja inn, vert den sett under administrasjon av fylkesmannen og vert ein såkalla ROBEK-kommune.

I budsjettet og gjennom året vert det presentert ein oppdatert risikomatrise knytt til sentrale inntekter og utgifter: Denne visar risikoen for vesentleg meirforbruk i rekneskapen i form av reduserte inntekter eller auka utgifter. Risikomatrisa som er utarbeidd under syner risikoen som ligg i at årsrekneskapen vil avvike frå dei reviderte budsjettala som no føreligg.

Verdi	Sannsynleg	Konsekvens
1	Lite sannsynleg	Resultateffekt mindre enn 1,0 MNOK
2	Middels sannsynleg	Resultateffekt mellom 1,0 og 5,0 MNOK
3	Svært sannsynleg	Resultateffekt større enn 5,0 MNOK
Sannsynleg * konsekvens		= Risikonivå

Føresetnader og risiko for vesentleg meirforbruk utover rammer i budsjettåret	Sannsyn (1-3)	Konsekvens (1-3)	Risikonivå per 1.tertial (1-9)	Risikonivå per 2.tertial	Avbøtande tiltak
Salsinntekter på vasskraft Prognosane på kraftinntekter var i opprinnelege budsjett lågare enn i 2021, men likevel ein god del høgare enn i eit "normalår" og me skal ikkje lenger tilbake enn 2020 før kraftinntektene var vesentleg lågare. Ved 2. tertial er prognosane for kraftinntekter historisk høge grunna lite vatn i magasina kombinert med ein stram Europeisk	3	3	9	9	Etterleve gjeldande strategi vedteke i heradsstyret. Dette inneber prissikring for største delen av konsesjonskrafta. I resten av 2022 er ca 80% av konsesjonskrafta prissikra: Dei resterande 20% av konsesjonskrafta og all heimfallskrafta fylgjer marknadsprisen. Basert på siste vedtak i heradsstyret vert det for tida ikkje gjort ytterlegare prissikring. Ved berekning av framtidig inntekt frå kraftsal, er sal av usikra kraft basert på

energimarknad sterkt påverka av den pågåande krigen i Ukraina og sanksjonar mot Russland. Framtidsprisane endrar seg fortløpande og det er overveiaendesannsynleg at heradet sine inntekter vert endra som følge av dette. Mykje nedbør kombinert med ein reduksjon i prisane på alternative energikjelder til dømes ved ein slutt på krigen i Ukraina vil kunne føre til ein større reduksjon i kraftinntektene. Basert på gjeldande vedtak i heradsstyret er prissikring på framtidig kraftsal stansa. Dette medfører at ein større del av krafta svingar i takt med marknadsprisane.					prognose frå kraftmeklar fråtrekken 25% risikomargin. Historisk har kraftprisane svinga mykje. Det er difor betydeleg risiko for at kraftprisen kan falle til lågare nivå enn budsjettet. Det er for tiden store økonomiske forskjellar mellom kommunar som har kraftinntekter og kommunar som ikkje har kraftinntekter. Inntektssystemutvalget sin innstilling foreslår at deler av kraftinntektene skal inngå i ein ny utjamningsmodell mellom kommunane. Det er og politiske diskusjonar på EU nivå om korleis ein skal omfordela inntekter mellom energiprodusentar og forbrukarar. Desse forholda kan ha stor innverknad på kommunen sine kraftinntekter på både kort og lang sikt
Kjøp av varer/tenester I statsbudsjettet var kommunal deflator (lønns- og prisauke) på 2,5%. I RNB vart anslaget auka til 3,7%. Nye anslag frå KS tyder på at kommunal deflator kan bli på 5,3 %. Prisvekst varer og tenester er anslått til 6,7-7,5%, og årslønnsvekst til 3,8% Kommunebudsjettet vert ikkje auka med ein generell vekst, men vert vurdert konkret i høve avtalar og liknande. På grunn av auke på mellom anna byggjevarer, drivstoff,	3	3	9	9	Kommunane får normalt kompensert prisauke gjennom deflatoren i nasjonalbudsjettet, men enkelte varer og tenester har hatt ein prisauke over generell prisauke. Tett oppfølging og budsjett disiplin. Det kan verta nødvendig å redusera nivå på kommunale tenester.

straum og mat er det stort sannsyn for ei betydeleg auke i utgifter til innkjøp.					
Løn og sosiale utgifter Personalutgiftene utgjør ein vesentleg del av kommunen sine utgifter. Sjølv små lønnsendringar kan difor få store utslag for kommuneøkonomien. Kommunebudsjettet følgjer statsbudsjettet og det er lagt inn ein lønsvekst på 3,2 % med verknad frå 1. mai i år. Lønnsporten er ikkje justert i 2. tertial. Når lønningane stig, aukar samstundes utgiftene til pensjon og arbeidsgjevaravgift.	2	3	6	6	Kommunane får normalt kompensert lønnsauke gjennom den såkalla deflatoren i nasjonalbudsjettet. Lønnsoppgjør i kap. 4 (den største delen av dei tilsette) er klart med unntak av Utdanningsforbundet, Skolenes landsforbund og Norsk lektorlag. Lønnsoppgjør for arbeidstakarar i kap.5 og kap.3 (arbeidstakarar med lokalt fastsett lønn) er ikkje klart for 2022. Kor stor inntektskompensasjon kommunane får i revidert nasjonalbudsjett er heller ikkje avklara. Tett oppfølging og budsjett disiplin. Eventuelt redusert nivå på kommunale tenester.
Renteutgifter Det er risiko for at renta kan bli både høgare og lågare enn budsjett. Rentemarkanden vert sterkt påverka av mellom anna krigen i Ukraina og inflasjonspress i økonomien både nasjonalt og internasjonalt. Renteutgiftene er budsjettet i samsvar med	2	3	6	6	For å redusere risiko vert rentebinding løypande vurdert saman med finansielle rådgjevarar basert på kostnad og utvikling i rentemarknaden, samtidig som gjeldande finansreglement vert etterlevd. Risikoen vert handtert ved at heradet har tilstrekkelege midlar på disposisjonsfondet

eksisterande låneavtaler og framtidspriser for framtidig renteutvikling.					Risikoen kan reduserast ved å betala ned på eksisterande gjeld og/eller minimera framtidige låneopptak.
Enkeltsaker Spesielt i helse og oppvekst kan det koma nye enkeltsaker, der brukarar må følgjast opp med stor ressursbruk	2	3	6	6	Organisera tenester på ein slik måte at enkeltsaker krev minst mogleg ressursar Dette er utfordrande ettersom organisasjonen ikkje er dimensjonert for slike hendingar.
Beredskapssituasjonar Det kan oppstå uforutsette hendingar, som til dømes brann, it-trugsmål eller pandemi med akutt og stor påverknad på kommuneøkonomien	2	3	6	6	Forebyggjande arbeid. Rådmannen har fullmakt til å nytta midlar i krise- og beredskapssituasjonar.
Rammetilskot Det er sannsynleg at rammetilskotet vert endra i løpet av året. Det er sannsynleg at tilskotet vert auka ifm revidert nasjonalbudsjett Tilskotet vert over tid påverka av folketalsutviklinga.	2	2	4	4	Det er sannsynleg at kompensasjon for lønns- og prisstiging vert oppjustert, men kanskje ikkje tilrekkeleg til å dekkja alle kommunen sine meirutgifter. Budsjettet er no justert etter KS sin siste prognose, per Mars 2022.
Andre statlege overføringar Tilskot flyktningar og vertskommunetilskot Mottak fleire/færre	2	2	4	4	Tilpassa utgifter viss fall i inntekter Det kan koma mange flyktningar i 2022. Den økonomiske og praktiske konsekvensen er uklar.
Skatt på inntekt og formue Kommunen baserer budsjettet på KS sin prognose-modell.	2	2	4	4	Endring i skatt vert delvis kompensert gjennom inntektsutjamning og rammetilskot til kommunane. Budsjettet er justert ut frå KS sin siste prognose per 05.07.2022.

Det er risiko knytt til endring i skatteinngangen i løpet av året.					
Eigedomsskatt Endring i talet på hytter og bustader og nærings-eigedomar endrar seg sakte. Risikoen er difor primært knytt til endringar i dei maksimale skattesatsane. Kvam nyttar i dag 7 promille på næring og 3,2 promille på bustader og hytter. Maksimalsatsane er 7 promille for næringseigedom og 4 promille for bustader og hytter.	2	2	4	4	Det er ikkje venta endringar i maksimalsatsane, men dei kan sjølvstønad endrast over tid. Busjettet er oppdatert i samsvar med årets vedtekne satsar og botnfrådrag. Takstane på kraftanlegg varierer frå år til år, og på grunn av låge kraftprisar i 2020 er det venta ein forbigåande reduksjon i eigedomsskatten frå kraftanlegg. Påverknad gjennom politisk påverknad.
Budsjetteringsfeil Feile berekningar eller feilregistreringar kan påverke tala	2	2	4	4	Kontroll, kompetanse og tilstrekkelege ressursar.
Innsparingstiltak Utfordrande å realisere full effekt då tiltaka i stor grad forutset nedgang i bemanning og ein stilling ikkje utan vidare kan reduserast delvis.	2	3	4	6	Mange av innsparingstiltaka er reversert og forskyvd i tid. Fokus på og effekt av dei resterande er vesentleg redusert i ei tid, der andre større endringar legg beslag på ressursane.
Utbytte Heradet sitt utbytte kjem primært frå Kvam kraftverk AS og BKK AS Utbytta er vert først vedteke på selskapa sine generalforsamlingar	1	2	4	2	Politisk påverknad og styring Per 2.tertial er utbytte frå BKK motteke. Utbytte fra Kvam Energi er vedteke på generalforsamlinga, men ikkje utbetalt.

Avdragsutgifter Minstefrådrag etter til kommunelova må betalast. Auka gjeld fører til auka minimumsavdrag	1	3	3	3	Minimera framtidige låneopptak Ha tilstrekkelege midlar på disposisjonsfondet Betala ned på eksisterande gjeld
Prisnivå brukarbetalingar/ salsinntekter Statlege satsar vert nytta på barnehageplass og helse og omsorgstenester Husleigeinntekter justerast normalt i samsvar med endring i konsumprisindeksen Satsar på sjølvfinansierande tenester er fastsett v/bruk av sjølvkostprogram	1	2	2	2	Eventuelle nye satsar vert innarbeidast og takast omsyn til i revidert budsjett. Store endringar er lite sannsynleg.
Refusjonsinntekter Refusjonsinntektene er som regel forsiktig budsjettert. Det vil seia at dei fyrst vert lagt inn i budsjettet når dei er vedtatt/tildelt. Endringar i inntekta medfører som regel nokolunde tilsvarande endring i utgifter, som til dømes mva.kompensasjon	2	1	2	2	Løypande tilpassa utgiftene til endringar i refusjonsinntekter
Andre statlege overføringar Inntekta frå Havbruksfondet svingar frå år til år.	1	2	2	2	Heradet har nytta ekstern kompetanse for å berekna inntekta frå Havbruksfondet gjennom økonomiplanperioden. Lågaste estimat er lagt til

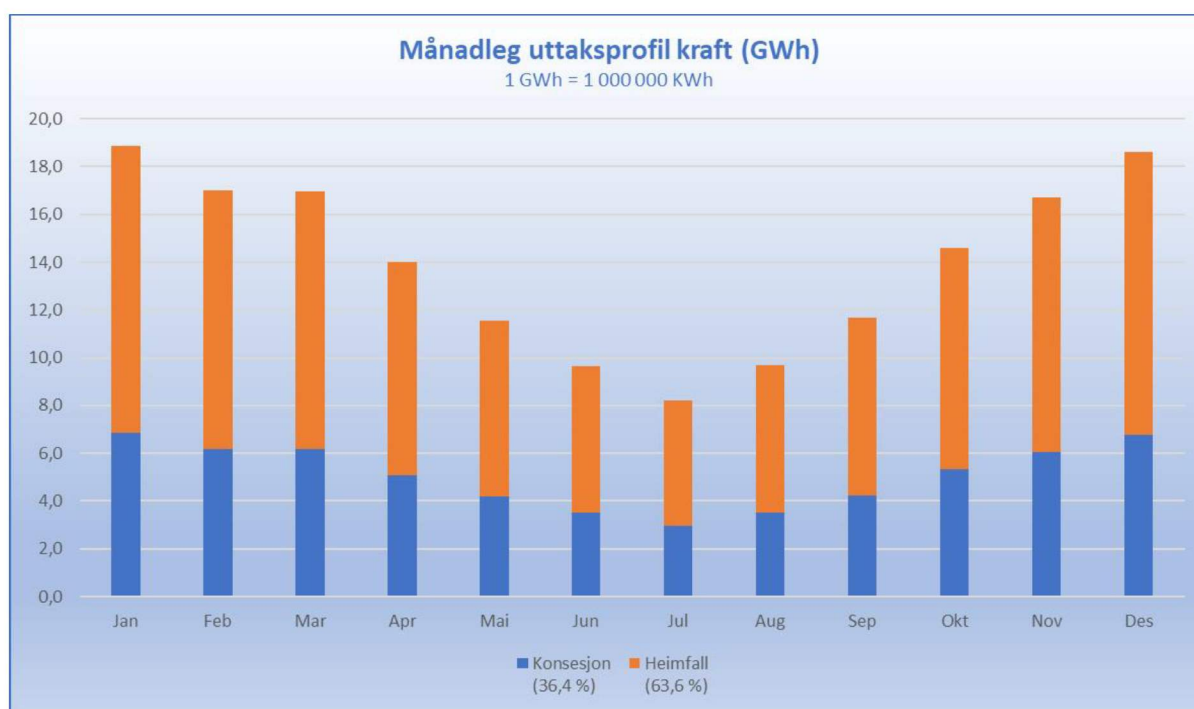
					grunn. Utbetaling for 2022 er per 2.t ikke utbetalt.
Andre overføringer	1	2	2	2	Tilpassa utgifter viss fall i inntekter
Andre overføringer Konsesjonsavgift vert fastsett for 5 år om gangen og er indeksregulert	1	2	2	2	Alle kraftinntektsordningane til kommunane er under sterkt press. Dette må påverkast politisk.
Overføringer Mva-kompensasjonsutgifter er lik inntektene 1-1	1	2	2	2	Det er vurdert som lite sannsynleg at ordninga vert endra.
Overføringer Kjøp konsesjons- og heimfallskraft skjer til prisar som vet fastsett i januar, med unntak av energiledd	1	2	2	2	Justera budsjett ifm tertialrapporteringa basert på oppdatert informasjon. Per 2. tertial er prisane fastsett, slik at risikoen for prisstiging i praksis er eliminert.
Renteinntekter Kvam har betydelege midlar investert i obligasjonar.	1	2	2	2	Forvaltning av obligasjonar i tråd med reglement og rådgjeving frå meklar Avkastning på obligasjonar er berekna basert renteutviklinga i marknaden. Det er låg risiko for at renta skal falle dei nærmaste åra.
Etterspurnad brukarbetalingar/salsinntekter Som regel er det stor etterspurnad etter kommunale tenester. Risikoen er difor heller avgrensa av kapasitet og regelverk enn underforbruk	1	1	1	1	

3 Kraftinntekter

På grunn av dei ekstreme prisane i kraftmarknaden har Kvam eit positivt resultat frå kraftsal pr 2. tertial på heile 63,1 MNOK. Revidert budsjett for 2022 er oppjustert til heile 121,9 MNOK.

Kraftforvaltning

Kvam herad disponerer årleg ei kraftmengd på 167,5 GWh, av dette er 106,6 GWh heimfallskraft og 60,9 GWh konsesjonskraft. Kraftmengda gjev Kvam herad ein ekstra inntekt som ein middels stor kraftkommune. Kraftmengda vert forvalta etter månadsblokk-modellen, som inneber at volumet er størst om vinteren når forbruket og prisane normalt er høgast. Modellen gjev oss eit føreseieleg volum kvar månad, både for konsesjonskraft og heimfallskraft. Kvam herad sin uttaksprofil ser slik ut.

For å oppnå stabile kraftinntekter har heradsstyret (HST 087/20) vedtatt «Strategi for sal av kraft». Strategien inneber å prissikre størstedelen av konsesjonskrafta i framtidsmarknaden. Prissikring av framtidig konsesjonskraft er midlertidig suspendert (HST Budsjettvedtak 2022-14).

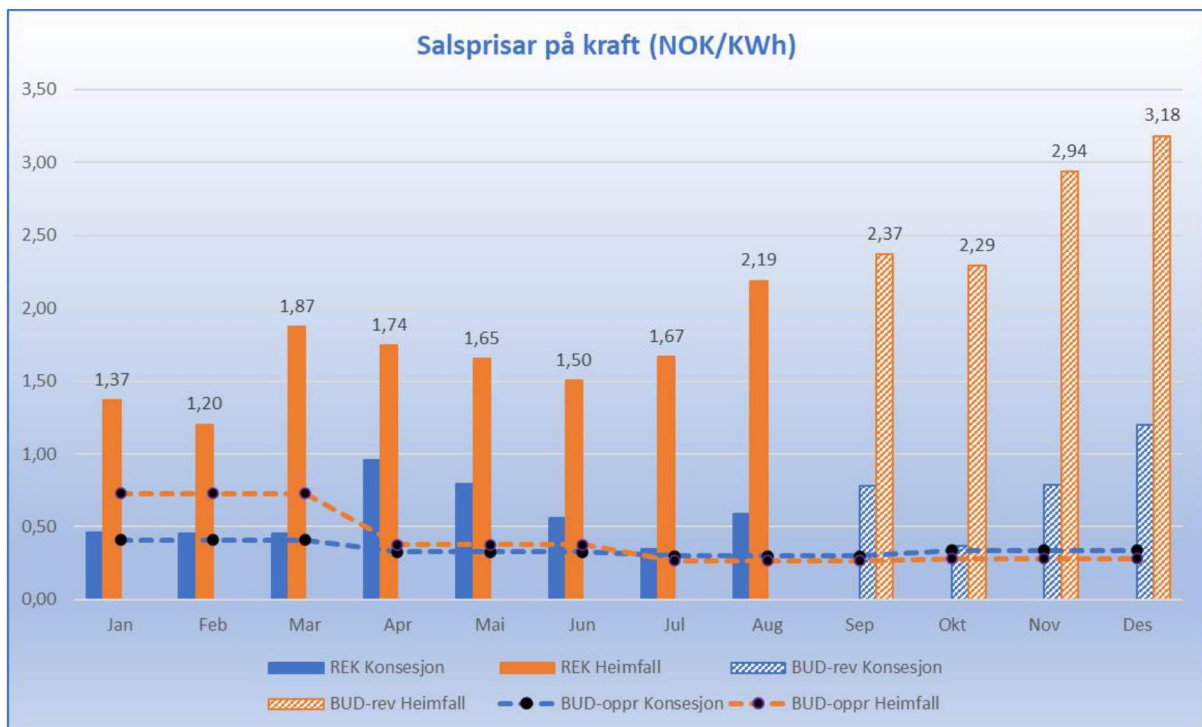
Kvam kjøper krafta frå kraftprodusentane til kostpris som vert fastsett på departementsnivå basert på ei sjølvkostberekning ein gong i året. I tillegg må heradet betale ulike faste og variable kostnader knytt til kraftoverføring. For heimfallskrafta må heradet dessutan betale både grunnrente- og overskotsskatt. På grunn av at grunnrenteskatten vert rekna ut frå marknadsprisen, er heimfallskrafta ikkje eigna for prissikring. Kvam herad nyttar ein ekstern kraftforvaltar (Entelios AS) for å følgja med på marknaden og handtera salet av krafta i samsvar med retningslinjene i strategien.

Salsprisane både i spot- og framtidsmarknaden svingar mykje, og vert påverka både av tilgangen på konkurrerande kraftkjelder (sol, vind, kol, gass og kjernekraft) og det løypande kraftforbruket både i Skandinavia og delar av Nord-Europa, som igjen vert påverka av lokale vêrforhold og etterspurnad. Samla er desse forholda bakgrunnen for at heradet sitt resultat på kraftsal svingar mykje og er særskilt vanskeleg å budsjettera.

Kraftprisar

Kraftprisane i 2022 har vore uvanleg høge. Dette skuldast lite vatn i magasina, kombinert med krigen i Ukraina og sanksjonane mot Russland som fører til rekordhøge prisar på energi i heile den Europeiske marknaden.

Som grafen syner ligg salsprisane på den usikra heimfallskrafta (oransje søyler) mange gonger over opphøveleg budsjett (oransje stipla linjer). Prisane på konsesjonskraft er lågare pga inngåtte prissikringsavtalar.

Dei budsjetterte prisprognosane for resten av året (dei skraverte søylene) er også uvanleg høge. Ein viktig premiss for framtidsprisane er forventninga om at krigen og/eller sanksjonane mot Russland held fram.

Revidert budsjett er basert på framtidsprisane i kraftmarknaden per 19.08.2022. Merk at budsjettprisane fram i tid er nedjustert med 25% som ei risikomargin for å unngå å overvurdere inntektene i revidert budsjett.

Prissikring

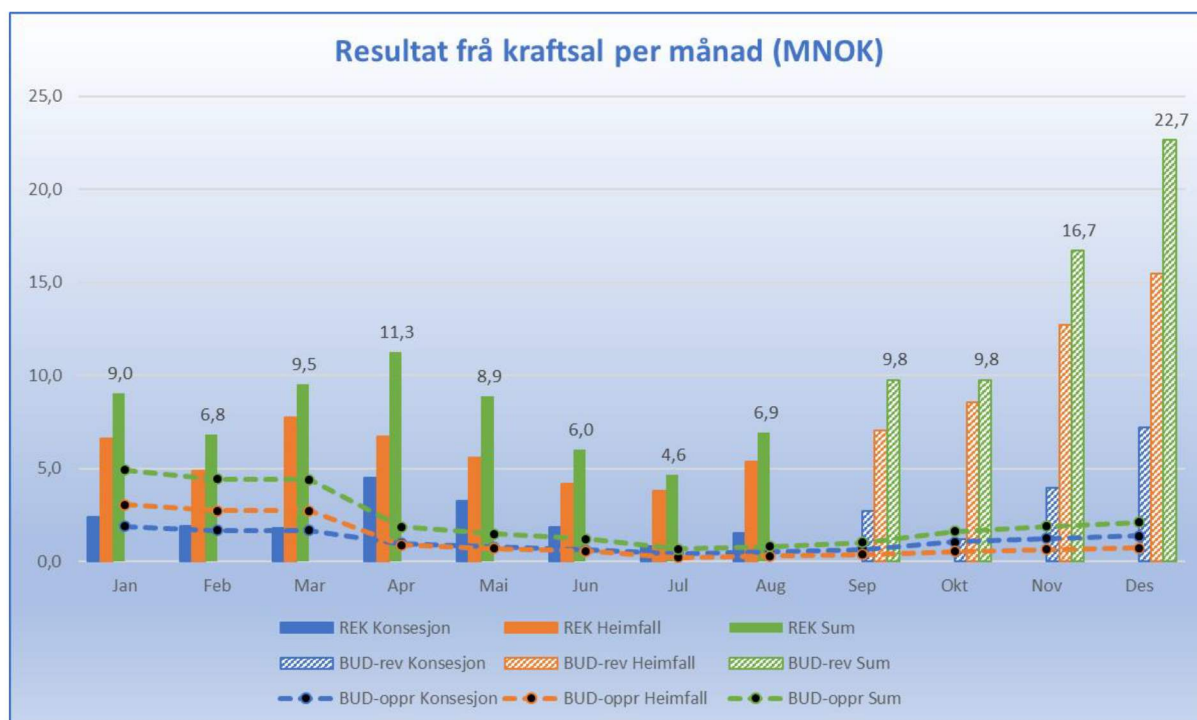
Når det gjeld prissikring er ca 80% av konsesjonskraft prissikra ut 2022. Sjå graf frå kraftmeglar (Entelios) for nivå av prissikring for åra 2022 - 2025:

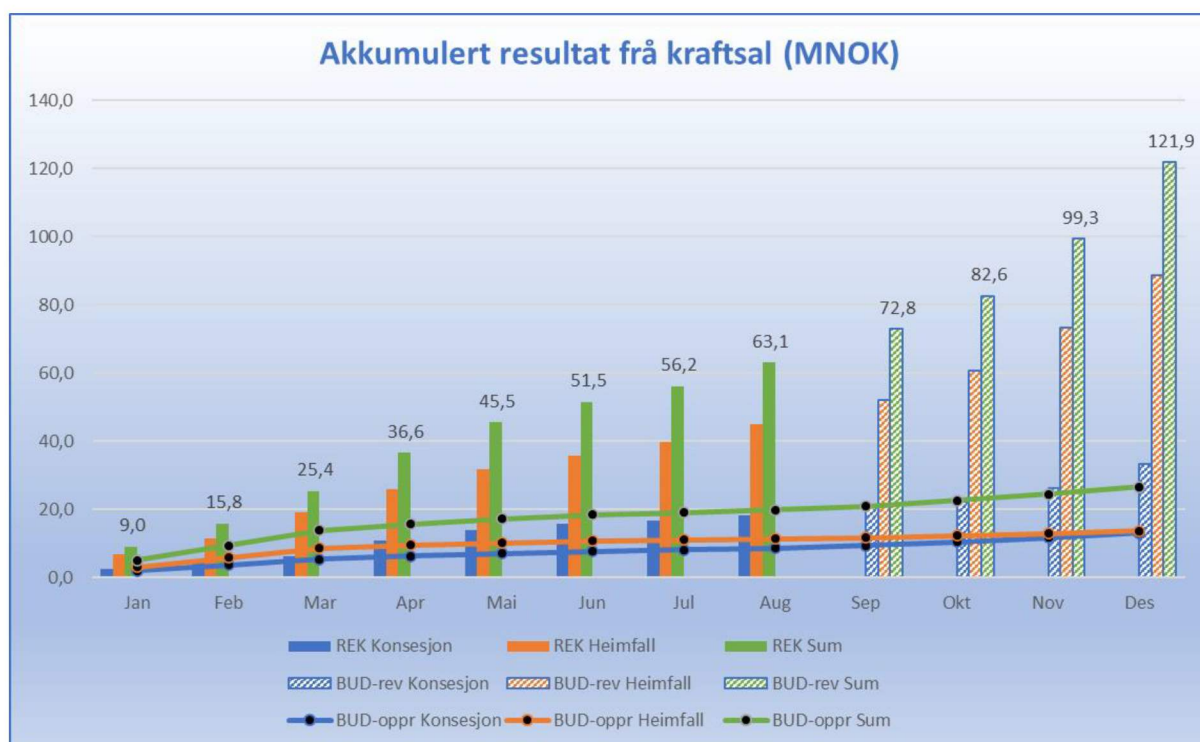
Den mørkeblå delen av søylene syner delen av konesjonskrafta som er prissikra fram i tid. Den primære grunnen for prissikringa er å sikre kommunen føreseielege inntekter over tid. Krafta er seld i framtidsmarknaden til priser på ca 0,35 kr/KWh. Dette er betydeleg lågare prisane me ser i kraftmarknaden i dag og forklarar kvifor den budsjetterte prisen på konesjonskraft for tida er betydeleg lågare enn for heimfallskraft.

Resultat

Grafen under syner resultat samanlikna med budsjett frå konesjonskraft (blå), heimfallskraft (oransje) og samla (grøn). Dei skraverte stolpane syner revidert budsjett, der all kraft som ikkje er prissikra er fråtrekken ein risikomargin på 25%.

Den neste grafen syner akkumulert resultat. Der ser me at revidert budsjett peikar mot eit resultat frå kraftsal på meir enn 120 MNOK for året (opp frå ca 70 MNOK i førre budsjettrevisjon).

Påverknad på rekneskap og budsjett

REKNESKAP (MNOK)	Rekneskap 1. tertial		Rekneskap 2. tertial		Rev.budsj. 3. tertial		TOTALT
	Konsesjon	Heimfall	Konsesjon	Heimfall	Konsesjon	Heimfall	Kons+Heim
Kraftmengd (GWh)	24,3	42,5	14,2	24,9	22,4	39,2	167,5
Snittpris (kr/KWh)	-0,56	-1,53	-0,59	-1,75	-0,81	-2,75	-1,53
Salsverdi	-13,6	-65,2	-8,4	-43,5	-18,2	-107,9	-256,8
Kraftkjøp og skatt	3,0	39,2	0,9	24,6	3,1	64,1	134,8
Resultat	-10,7	-26,0	-7,5	-19,0	-15,1	-43,8	-121,9

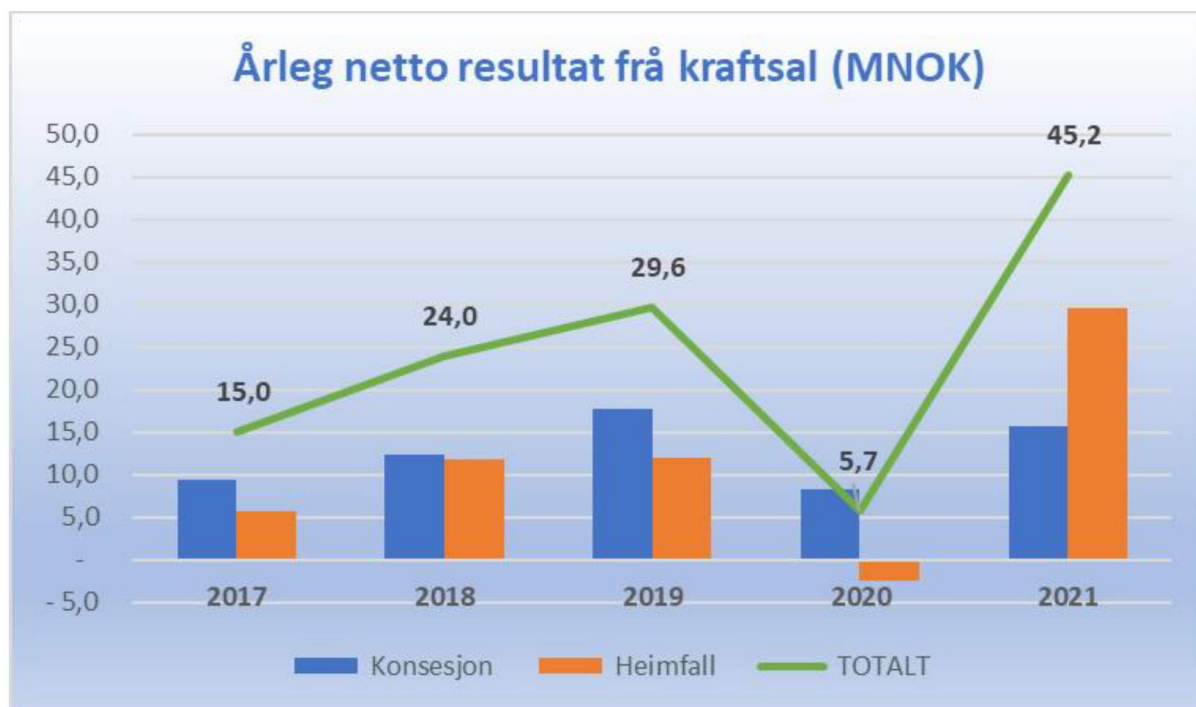
1. tertial 2022 hadde Kvam eit positivt resultat frå kraftsal på 32,6 MNOK. Per 2. tertial er resultatet på heile 63,1 MNOK. Revidert budsjett for året er i tertialen oppjustert til heile 121,9 MNOK.

BUDSJETT- OPPDATERINGAR	Opphavelig budsjett	Revidert budsjett pr. 1. tertial	Revidert årsbudsjett pr. 2.tertial	Endring 2.tertial	Endring frå opphavelig budsjett
Kraftresultat MNOK	26,5	71,9	121,9	50,0	95,4

Samanlikna med opphavelig budsjett er revidert budsjett for resultat frå kraftsal no auka med ca 95 MNOK for heile 2022. Endringa i 2. tertial utgjer 50 MNOK.

Historisk samanlikning

Samanlikna med dei forutgåande åra er årets reviderte budsjett på over 120 MNOK historisk høgt. Til samanlikning var resultatet frå rekordåret 2021 på 45 MNOK.

Som grafen viser, svingar resultatet frå kraftsal mykje. I 2018 og 2019 var prisane gode, med resultat frå kraftsal på 24,0 og 29,6 MNOK. I 2020 var kraftprisane uvanleg låge, slik at heradet tapte pengar på heimfall (usikra kraft), og samla resultat frå kraftsal var på berre 5,7 MNOK.

2021 var rekna som eit «ekstremår» i kraftmarknaden på grunn av lågt vatn i kraftmagasina og stigande priser på alternative energikjelder som olje og gass. Kommunen fekk då eit resultat frå kraftsal på 45,2 MNOK. Opphøveleg budsjett var på 18,2 MNOK.

I lys av dette ligg revidert budsjett for kraftresultat 2022, grovt sett, i storleik 100 MNOK over det som tidlegare vart rekna som eit «normalår»

4 Flyktningar

I 2022 har Kvam sagt ja til å ta i mot 95 flyktningar. Konsekvensane og kostnadane er uklare, men dette vil få innverknad på mange av dei kommunale tenestene.

Med bakgrunn i krigen i Ukraina fekk alle kommunane i Noreg i mars 2022 oppmoding frå IMDI (integrerings- og mangfaldsdirektoratet) om å ta imot fleire flyktningar enn fyrst planlagt.

Kvam herad hadde på det tidspunktet politisk vedtak om å ta imot 15 flyktningar i 2022. I politisk sak om Mottak av flyktningar frå Ukraina (HST- sak 025/22) er det fatta nytt vedtak om å busetja 95 flyktningar i år i tråd med oppmodingsbrevet frå IMDI.

Heradet mottek tilskot som truleg vil dekkja utgiftsauken, sjølv om eit slikt omfang av busetjing av flyktningar vil krevja auka innsats og bemanning i mange av tenestene. Den største utfordringa er å få tak i nok personell med rett kompetanse og i rett tid i dei ulike tenestene.

Kvam herad har pr. 01.09.22 busett 56 flyktningar, 30 vaksne og 26 born. Dei 26 borna fordeler seg slik: 6 born i barnehagealder, 13 born på barneskuletrinn og 7 ungdomar på undomskuletrinn eller vidaregåande.

Busetjinga av ukrainske flyktningar tok til for fullt i mai - juni. Dei fleste flyktningane hadde då venta i statleg mottak frå tidleg mars på å få innvilga kollektivt opphald.

I Kvam var me tidleg ute med å kartleggja bustadsituasjonen. Mange private utleigarar tok kontakt og melde si interesse for å leiga ut til flyktningar. Grunna lang tid frå kartlegginga vart gjennomført til flyktningane kom til kommunen, var det fleire av utleigarane som leigde ut sine husvære til andre. Det har difor vore utfordrande å finna eigna bustader til dei som har kome. Det er stor vilje hos innbyggjarane og i organisasjonen til å stilla opp og finna løysingar for å møta behovet til dei som kjem.

Flyktningbudsjettet er justert i tråd med dei auka overføringane som kjem ved at Kvam tek imot fleire flyktningar enn først vedteke.

5 Innstilling til vedtak

Rådmann sitt framlegg til vedtak 2.tertairapport 2022. Obligatoriske tabellar og oppsummering av framlegg til endringar.

5.1 Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Kvam heradsstyre vedtar følgjande:

- a. Rapporten for 2. tertial 2022 vert teken til vitande
- b. Driftsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellen for «Resultatoversikt» som ligg i rapporten, og fordeling per Kostra-tema i skjema 1B.
- c. Investeringsbudsjettet vert justert i samsvar med tabellane for «Status investering og finansieringa» og "Status investeringar, 2B" som ligg i rapporten.

5.2 Framlegg til endringar i driftsbudsjettet per 2. tertial

Alle framlegg til endringar kjem fram i tabellen «Rammeendring gjennom året» som endringar per tenesteområde. Mange av budsjettendringane medfører ikkje auke eller reduksjon i totalbudsjetttramma til kommunen, men er omfordelingar innanfor tenesteområda og mellom tenesteområda. Eit eksempel på dette i 2. tertial er fordeling av lønnsjusteringspott etter resultat av sentrale lønnsforhandlingar. Dei lokale lønnsforhandlingane er ikkje gjennomført endå.

Dei endringane som medfører auke eller reduksjon i den totale budsjetttramma til Kvam herad er oppsummert her.

Skatt og rammetilskot er auka med totalt 11,3 mnok i 2. tertial. Skatteanslaget er justert opp med 16,2 mnok. Auke i skatteinntekter medfører reduksjon i rammetilskot.

Oppjustering på skatt har samanheng både med oppjustert estimat for lønns- og sysselsetjingsvekst og restskattar som følgje av utbytte-uttak i 2021. Prognosemodellen tar vanlegvis utgangspunkt i det gjennomsnittlege skattenivået per innbyggjar i kommunen dei tre siste skatteåra. I tillegg er det tatt omsyn til korleis utbytteinntekter fordeler seg mellom kommunar.

Deler av skatteveksten i utbytte blir tilbakeført til staten i form av redusert rammetilskot. Netto auke i skatt og rammetilskot må sjåast i samanheng med at kommunal deflator (lønns- og prisauke) er auka med 1,2% til 3,7% i høve til estimat i nasjonalbudsjettet.

Regjeringa forslår ingen auke i rammetilskotet for å dekke ekstraavgifter og inntektsbortfall knytt til covid-19, men viser til ei arbeidsgruppe som skal levere ein rapport innan 1. september 2022. Dersom

Løftet til kommunane om å få kompensert for pandemiutgiftene, vert halde, skal det koma ein auke i rammetilskotet innan årsslutt utover det som er budsjettert.

Stortinget har vedteke at veiledande satsar på økonomisk sosialhjelp skal oppjusterast med ein prisvekst på 3,4% i staden for 1,3%. Meirutgifta for kommunane er kompasset gjennom auke i rammetilskot. Kommunane er kompensert for mindreinntekter knytt til gratis SFO i inntill 12 timar på 1. trinn.

Eigedomsskatt på næring er redusert med 0,5 mnok. I tillegg er det lagt inn ein kostnad på 5 mnok til eit eventuelt krav om tilbakebetaling av eigedomsskatt. Det er ein pågåande rettstvist mellom Statnett og kommunane, og eit framlegg om lovendring for grunnen under mastelinjene. Kommunane avventer tilbakebetaling, men sidan dette er ein kjent potensiell kostnad, vert kostnaden avsett i rekneskap 2022.

Kraftinntektene til kommunen fortset å auka. Inntekter og utgifter på kraft er derfor justert opp med bakgrunn i kraftforvaltar sin siste prognose. Netto utgjør dette ein inntektsauke på 50 mnok i 2022. Inntekta er i henhold til strategi for sal av kraft avsett til kraftfond. Prognosen på resultat på kraft i 2022 er no på 121,5 mnok. Budsjett på utbytte er justert opp då Kvam har motteke 3,2 mnok meir i utbytte frå Eviny enn budsjettert i 2022.

Renta er venta å stige dei neste åra. Renteinntekta er oppjustert med 0,95 mnok i 2022. Renteutgifta på lån er justert opp med 1,9 mnok i 2022. Det er lagt inn noko høgare renteauke i økonomiplanperioden då fleire av låna forfell og skal refinansierast i åra framover.

På kommunehelse er ramma auka med 0,9 mnok for å finansiere endringane på fastlege. Det er store endringar på kommunehelse for tida, både i Kvam og landet elles. Fleire og fleire legar føretrekk kommunal tilsetjing heller enn privat praksis, og med lågare pasientlister. Rekrutteringssituasjonen er vanskeleg og kostbar. Inkludert 1. tertial er budsjettet for 2022 justert opp med 1,7 mnok som følgje av desse endringane. Ei sak om oppretting av kommunalt legekontor er under arbeid.

Oppvekst si budsjettamme er auka med 2,7 mnok. 2 mnok er knytt til auka kostnader på barnevern. Gratis SFO til 1. klassingar medfører innteksreduksjon på 0,6 mnok. Dette skal vere kompensert for i form av auka rammetilskot. Kulturskulen har fått auka ramme si med 0,12 mnok for å gjennomføre 4 framsyningar i haust.

Elektrisitetskostnadene er høgare enn nokon gong. I 2. tertial vert budsjettet auka med ytterlegare 14 mnok, til totalt 28 mnok i 2022. Budsjettauken fordeler seg ut på dei fleste tenestoområder.

Driftsprosjektkostnader på totalt 5,5 mnok er tidsforskyde til 2023 og 2024.

Bruk av disposisjonsfond for å dekke meirkostnad på 10,4 mnok i tertialen, utanom auke i kraftfond

Heile meirinntekta på kraft skal i henhold til strategi for kraft avsetjast til ubunde driftsfond for netto kraftinntekter. Kommunen må derfor bruke 10,4 mnok av disposisjonsfondet for å dekke nettoauken på resten i tertialen.

5.3 Nye tiltak i 2.tertial som har økonomisk konsekvens vidare i økonomiplanen 2023 -2025

Tiltak	2 022	2 023	2 024	2 025
Auka kostnad på barnevern og nye plasseringar av fosterbarn*	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Elektrisitetskostnader	14 045 800	20 623 800	8 205 800	4 005 800
Eigedomsskatt, næring	500 000	500 000	500 000	500 000
Reduserte inntekter på brukerbetaling SFO pga 12 t gratis for 1. klasse	610 000	700 000	700 000	700 000
Netto kostnadsauke på renter**	950 000	9 400 000	3 700 000	3 500 000
Forventa auke i utbytte frå Eviny (BKK)***	- 3 200 000	- 3 200 000	- 3 200 000	- 3 200 000
Netto inntektsauke på kraft	- 49 970 000	- 57 500 000	- 29 400 000	- 31 900 000
Skatt og rammetilskot	- 11 354 764	- 10 379 300	- 10 189 000	- 10 303 900
	- 46 418 964	- 37 855 500	- 27 683 200	- 34 698 100

* Lengde av enkeltsaker på områder som i barnevernstenesta, er vanskeleg å seia noko om. Budsjettnivået er relativt lågt, og lite, slik at det er truleg behov for oppjustering for å dekkja framtidige utgifter.

** Sidan forrige tertialrapport har det vore ei stor endring i rentebana for styringsrenta. Dette inneber både at renteaukane kjem raskare og at nivået på framtidig styringsrente ligg høgare enn tidlegare forventa. Dette såg vi i den siste renteauken frå Noregs Bank som var på heile 0,5%. Renteauken påverkar både låne- og innskotsrenter og i 2023 er nettoeffekten ein utgiftsauke på heile 9,4 MNOK. Endringa i 2024 og 2025 vert noko lågare fordi det allereie var budsjettert med ein høgare rente desse åra. Etter at tertialrapporten vart utarbeidd har rentebana auka ytterlegare, slik at det vil koma oppdaterte tall til budsjettarbeidet.

*** Eviny AS har i eigarmøte varsla store investeringsutgifter framover, som kan føra til at utbyttetnivået går ned att.

5.4 Resultatoversikt (3)

Beløp i 1000

	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Budsjett per 1.tertial	Justering i 2. tertial
Rammetilskot	-324 897	-312 682	-311 361	-211 435	-316 225	4 863
Skatt på inntekt og formue	-267 315	-260 406	-277 803	-174 042	-261 585	-16 218
Eigedomsskatt	-45 798	-40 000	-34 500	-19 873	-40 000	5 500
Andre skatteinntekter	-4 774	-4 400	-4 400	-66	-4 400	0
Andre overføringer og tilskot frå staten	-116 080	-89 569	-265 219	-129 778	-182 419	-82 800
Overføringer og tilskot frå andre	-139 129	-102 281	-109 322	-58 710	-109 828	506
Brukarbetalingar	-29 446	-29 945	-30 185	-17 736	-30 105	-80
Sals- og leigeinntekter	-99 285	-102 371	-121 734	-58 017	-111 044	-10 690
Sum driftsinntekter	-1 026 724	-941 654	-1 154 524	-669 657	-1 055 606	-98 918
Utgifter til løn	486 754	490 656	513 767	325 062	512 384	1 383
Sosiale utgifter	125 710	131 262	136 290	86 396	135 578	712
Kjøp av varer og tenester	175 404	175 067	207 597	129 104	194 321	13 276
Overføringer og tilskot til andre	124 598	97 028	188 075	44 312	154 270	33 805
Avskrivningar	50 234	47 533	47 533	0	47 533	0
Sum driftsutgifter	962 699	941 545	1 093 262	584 874	1 044 086	49 176
Brutto driftsresultat	-64 024	-110	-61 262	-84 783	-11 520	-49 743
Renteinntekter	-4 250	-5 193	-6 505	-3 340	-5 555	-950
Utbytte	-14 981	-14 100	-17 300	-8 607	-14 100	-3 200
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidlar	-251	-200	-200	176	-200	0
Renteutgifter	20 232	25 210	27 110	17 138	25 210	1 900
Avdrag på lån	40 000	43 200	43 200	20 000	43 200	0
Netto finansutgifter	40 751	48 918	46 305	25 367	48 555	-2 250
Motpost avskrivningar	-50 234	-47 533	-47 533	0	-47 533	0
Netto driftsresultat	-73 507	1 275	-62 490	-59 416	-10 497	-51 993
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	3 714	0	947	91	757	190
Avsetningar til bundne driftsfond	17 074	20 761	22 438	222	21 849	589
Bruk av bundne driftsfond	-15 478	-24 774	-27 388	-6 457	-31 953	4 565
Avsetningar til disposisjonsfond	73 268	25 570	124 808	0	69 643	55 165
Bruk av disposisjonsfond	-5 070	-22 832	-58 314	-1 289	-49 798	-8 516
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	73 507	-1 275	62 490	-7 434	10 497	51 993
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)	0	0	0	-66 849	0	0

Forklaring til budsjettendringar, 2. tertial 2022, forklart på kontonivå

Netto driftsresultat i justert budsjett er forbetra med 52 mnok, til eit positivt resultat på 62,5 mnok.

Sum driftsinntekter er foreslått justert opp med 99 mnok i forhold til opphavleg budsjett

Rammetilskot og Inntekts- og formueskatt er auka med 11,4 mnok.

Eigedomsskatt er redusert med 5,5 mnok. 5 mnok er knytt til ein pågåande rettstvist.

Det er auken på andre overføringer og tilskot frå staten som utgjør det meste av den store inntektsauken i tertialen. 81,6 mnok er auke i sal av heimfallskraft. Inntekt på flyktning er justert opp med 1,2 mnok.

Overføringer og tilskot frå andre er totalt redusert med 0,5 mnok. Det at fleire legar vert kommunalt tilsette gjer at trygderefusjonar aukar med 1,5 mnok. Øyremerka tilskot og sjukelønn aukar inntektene med totalt 0,5 mnok. Det som reduserer inntekta er lågare momskompensasjonsinntekt pga. tidsforskyvingar (0,5), korrigering på spelemidlar (1,5), mindre øyremerka tilskot og overføringer frå private (0,5).

På brukarbetalingar er det reduksjon på 0,6 på SFO på grunn av 12 timar gratis SFO til 1. klassingane. I tillegg er det ein auke på inntekt på eigendeler lege som følgje av at det er fleire kommunale legar

Sals- og leigeinntekter er justert opp med 10,7 mnok. 10,6 mnok av inntektsauken er sal av konsesjonskraft. 0,1 mnok er auka inntekt på arrangement på Kulturskolen.

Sum driftsutgifter er foreslått justert opp med 49,2 mnok i forhold til opphavleg budsjett

Lønnsutgiftene er auka med 1,4 mnok. Ramma på barnevern er auka opp med 1,7 mnok. Endringar på legestruktur medfører auke i lønnskostnader på 1,7 mnok. På flyktning er budsjettet redusert med 2 mnok. Dette er ein reduksjon av auken på introduksjonsstønad som vart lagt inn på 1. tertial. Det har tatt lengre tid å busetje flyktningar enn det som var antatt per 1. tertial.

Budsjetterte sosiale kostnader er auka med 0,7 mnok som følgje av endringar på lønn.

Kjøp av varer og tenester er ein stor samlepott og har dermed mange større og mindre justeringar i budsjettet, som totalt sett aukar med 13,3 mnok. Budsjett på elektrisitet til kommunale bygg er auka med 14 mnok i 2. tertial, til totalt 28 mnok i 2022.

Andre budsjettendringar er auke i kostnader på barnevern (0,5), auke kostnader på legetenesta (0,7) og auke i ramma til Kulturskolen for å gjennomføre 4 framsyningar i 2022.

I tillegg er kostande knytt til driftsprosjekt redusert med 2 mnok på grunn av tidsforskyvingar.

Overføringer og tilskot til andre er auka med 33,8 mnok i tertialen. Årsaka til den store auken er kraft. Skatt og utgifter på kraft er justert opp med 42,2 mnok som følgje av den forventa inntektsauken. Momskompensasjonsutgifta er redusert med 0,4 mnok på grunn av tidsforskyvingar av prosjekt. Overføringer til private er redusert med 10,4 mnok på grunn av tidsforskyvingar og justeringar. Kostnad til hjelpetiltak i barnevernet er auka med 0,35 mnok.

Tidlegare vedtak om å gje 2 mnok i tilskot til Hardangerbadet er innarbeida i tertialen.

Netto finansutgifter er redusert med 2,25 mnok. Forventa renteauke gjer at renteinntekta er justert opp

med 0,1 mnok og at renteutgifta er auka med 1,9 mnok. Budsjett på utbytte er auka då kommunen har motteke 3,2 mnok meir i utbytte frå Eviny enn budsjettet.

Netto avsetjingar i tertialen er på 52 mnok

Netto avsetjing til eller bruk av bundne fond er på 5,2 mnok i tertialen.

Meirinntekta på kraft på 52 mnok er jamfør strategi for kraft avsett til disposisjonsfond for ekstra kraftinntekter. I tillegg er det avsett 3,2 mnok av inntekt i 2022 på ekstra mottak av flykningar, då store deler av utgiftene kjem i 2023.

Bruk av disposisjonsfond på tertialen er auka med på 8,5 mnok. Det er brukt 2 mnok for å dekke tilskot til hardangerbadet. Fondsbruk på driftsprosjekt er redusert med 3,4 mnok på grunn av tidsforskyvingar.

Resterande bruk på 10 mnok er for å finansiering av rammeauke på 2. tertial.

5.5 Status drift for kommunen (1A)

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev.bud. 2022	Budsjett per 1.terial	Justering i 2. terial
Rammetilskot	-211 435	-324 897	-312 682	-311 361	-316 225	4 863
Inntekt- og formuesskatt	-174 042	-267 315	-260 406	-277 803	-261 585	-16 218
Egedomsskatt	-19 873	-45 798	-40 000	-34 500	-40 000	5 500
Andre generelle driftsinntekter	-129 844	-120 580	-93 581	-269 231	-186 431	-82 800
Sum generelle driftsinntekter	-535 194	-758 590	-706 669	-892 895	-804 241	-88 655
Korrigert sum løyvingar drift, netto	450 411	644 332	659 027	784 100	745 188	38 912
Avskrivingar	0	50 234	47 533	47 533	47 533	0
Sum netto driftsutgifter	450 411	694 566	706 559	831 633	792 721	38 912
Brutto driftsresultat	-84 783	-64 024	-110	-61 262	-11 520	-49 743
Renteinntekter	-3 340	-4 250	-5 193	-6 505	-5 555	-950
Utbytte	-8 607	-14 981	-14 100	-17 300	-14 100	-3 200
Gevinstar og tap på finansielle omløpsmiddel	176	-251	-200	-200	-200	0
Renteutgifter	17 138	20 232	25 210	27 110	25 210	1 900
Avdrag på lån	20 000	40 000	43 200	43 200	43 200	0
Netto finansutgifter	25 367	40 751	48 918	46 305	48 555	-2 250
Motpost avskrivingar	0	-50 234	-47 533	-47 533	-47 533	0
Netto driftsresultat	-59 416	-73 507	1 275	-62 490	-10 497	-51 993
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	91	3 714	0	947	757	190
Avsetningar til bundne driftsfond	222	17 074	20 761	22 438	21 849	589
Bruk av bundne driftsfond	-6 457	-15 478	-24 774	-27 388	-31 953	4 565
Avsetningar til disposisjonsfond	0	73 268	25 570	124 808	69 643	55 165
Bruk av disposisjonsfond	-1 289	-5 070	-22 832	-58 314	-49 798	-8 516
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	-7 434	73 507	-1 275	62 490	10 497	51 993
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)	-66 849	0	0	0	0	0

5.6 Status drift for tenesteområda (1B)

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Budsjett per 1.tertial	Justering i 2.tertial
Manglende oppsett	0	0	0	0	0	0
Finans og fellespostar	753	-30 452	-3 495	-11 440	-11 440	0
Styring og kontrollverksemd	2 523	5 015	5 276	5 427	5 304	123
Administrasjon	29 424	41 179	44 704	52 645	51 751	894
Barnehagar	55 770	88 998	92 833	99 993	98 477	1 516
Grunnskuleopplæring	92 799	160 456	164 205	173 500	169 824	3 676
Kommunehelse	30 659	43 148	36 788	40 891	40 045	846
Pleie og omsorg	174 038	234 822	224 500	237 878	235 580	2 298
Sosialteneste	17 988	24 155	28 300	33 339	35 585	-2 247
Barnevern	13 994	18 265	23 407	26 237	23 716	2 521
Vatn og avlaup, avfall og renovasjon	-1 115	-5 786	-7 336	-7 336	-8 093	757
Plan og byggesak	4 343	6 462	6 906	7 268	7 368	-99
Samfunn og utvikling	1 360	3 396	3 430	4 482	6 408	-1 926
Kultur	12 886	24 569	24 795	25 224	25 962	-737
Kulturbygg	0	0	1	0	1	-1
Kyrkja	4 081	5 750	6 395	6 395	6 395	0
Samferdsel	5 969	13 456	12 745	14 159	14 249	-90
Bustad	-3 498	701	-3 729	-54	-2 283	2 229
Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft	-6 579	42 505	27 239	101 020	69 389	31 632
Brann- og ulykkesvern	7 941	12 857	11 388	11 738	11 632	105
Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde	742	731	2 073	799	805	-6
Sum løyvingar drift, netto	444 080	690 227	700 424	822 165	780 676	41 489
Av dette:						
Avskrivinger	0	50 234	47 533	47 533	47 533	0
Netto renteutgifter og -inntekter	-149	-6	318	355	355	0
Overføring til investering	91	3 714	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	185	9 712	15 861	17 538	16 949	589
Bruk av bundne driftsfond	-6 457	-15 478	-22 274	-27 388	-29 453	2 065
Avsetninger til disposisjonsfond	0	32	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	-2 312	-40	27	103	-76
Korrigert sum løyvingar drift, netto	450 411	644 332	659 027	784 100	745 188	38 912

5.7 Status investering og finansiering (2A)

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rev. bud. 2022	Opph. bud. 2022	Rekneskap 2021
Investeringar i varige driftsmidler	141 478	326 109	266 347	86 825
Tilskot til andre sine investeringar	201	100	0	27
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	2 059	2 059	2 500	5 293
Utlån av egne midlar	18 891	56 100	15 000	7 558
Avdrag på lån	2 252	3 000	2 500	2 914
Sum investeringsutgifter	164 881	387 368	286 347	102 618
Kompensasjon for meirverdiavgift	-21 954	-52 566	-46 144	-13 252
Tilskot frå andre	-6 611	-52 750	-36 765	-19 419
Sal av varige driftsmiddel	-2 725	-3 475	4 427	-928
Sal av finansielle anleggsmiddel	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midlar	-3 417	-5 000	-2 200	-6 837
Bruk av lån	-18 891	-217 511	-159 598	-62 169
Sum investeringsinntekter	-53 598	-331 302	-240 281	-102 606
Overføring frå drift	-91	-932	0	-3 714
Avsettingar til bundne investeringsfond	0	3 100	0	4 443
Bruk av bundne investeringsfond	0	-35 455	-19 725	-385
Avsetningar til ubunde investeringsfond	8 675	200	-19 961	6 594
Bruk av ubunde investeringsfond	-2 059	-22 979	-6 380	-12 205
Sum overføring frå drift og netto avsettingar	6 525	-56 066	-46 066	-5 267
Framført til inndekning i seinare år (udekt)	117 808	0	0	-5 255

5.8 Status investeringar (2B)

5.8.1 (1) Investeringar i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rev. bud. 2022	Opph. bud. 2022	Rekneskap 2021
Gatelys i Tørvikbygd	0	100	0	0
0/1* Kompensasjonsmidlar tettstadutvikling Ålvi k	1	0	0	0
Prosjekt manglar	30	0	0	0
Sum	31	100	0	0
Finans og fellespostar				
Andre investeringar	0	0	0	219
Sum Finans og fellespostar	0	0	0	219
Administrasjon				
IT-investeringar - årleg	507	1 800	1 800	0
Skjermar HST	0	313	0	0
Tilfluktsrom/arkivrom	16	727	0	396
Deponering av elektronisk arkiv	70	188	313	0
Forprosjekt ventilasjon og varmeanlegg Kvam rådhus	0	350	350	0
Digitalisering eigeidomsarkiv	328	706	0	1 169
Sum Administrasjon	921	4 082	2 463	1 565
Barnehagar				
Nye PCar Barnehage	54	188	188	0
Deling av Øystese barnehage, del 3, vegomlegging	3 704	3 875	3 875	0
Deling av Øystese barnehage, del 4	1 127	1 875	1 875	0
Deling av Øystese barnehage, del 1, innveding oppgradering	68	300	0	2 733
Deling av Øystese barnehage, del 2, tilbygg	1 838	9 547	8 500	1 453
Sum Barnehagar	6 791	15 785	14 438	4 185
Grunnskuleopplæring				
IKT prosjekt i skule og barnehage - årleg	1 811	1 538	1 688	2 444
Ny videregående skule i Norheimsund	75	14 049	25 875	405
ENØK til tak kommunale bygg	385	2 500	2 500	0
Skulekjøken Øystese skule	390	0	0	5 877
Heissjakt Øystese barneskule	0	150	1 250	0
Ventilasjonsanlegg Ålvi k Skule	0	1 875	1 875	0
Forprosjekt Øystese barneskule	0	0	199	0
Varmepumpe Kvam Ungdomsskule	0	2 625	625	0
Tak på idrettsbygget Ålvi k skule	16	1 500	0	0
0*Mellombels lokaler Vaksenopplæringa	0	100	0	0
Norheimsund skule - uteområde	0	482	482	0
Ombygging Øystese barneskule	430	687	0	0
Sum Grunnskuleopplæring	3 108	25 506	34 494	8 726
Kommunehelse				
Oppgradering fagsystem Gerica	0	150	150	0
Sum Kommunehelse	0	150	150	0
Pleie og omsorg				
Velferdsteknologi - årleg	1 074	4 166	1 250	121
Nye PCar pleie og omsorg	317	300	300	0
Dagsenter Strandebarm	0	750	750	0
Dagsenter Øystese	99	-3	0	16
Utgjeing om kommunale måltidstilbod	1	0	0	0
0*Sansehage Toloheimen	0	450	1 950	0
Skifte av SD - anlegg i kommunale bygg 2020-2024	517	1 412	1 000	1 035
Utbygging av Strandebarm Omsorg	58 706	117 418	114 931	13 513
Tolomarka bufellesskap	1 005	2 000	0	13 728

Tertialrapport 2022T2

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rev. bud. 2022	Opph. bud. 2022	Rekneskap 2021
Legionellastyring i institusjonar	0	500	500	0
Oppgradering trygdebustader Ålvik	0	5 156	5 156	0
Garderobeanlegg Helse	618	1 750	125	0
Sum Pleie og omsorg	62 337	133 899	125 962	28 413
Sosialteneste				
NAV lokaler	3 123	9 950	0	0
Sum Sosialteneste	3 123	9 950	0	0
Vatn og avlaup, avfall og renovasjon				
Ny vassleidning, Fosse	21	394	2 200	6
Oppgradering av VA-leidningskart	319	1 000	1 000	538
Utskipling av hovudvassleidning Skålheim - Mo i Øystese	182	1 360	2 000	24
Fornyings teknisk utstyr VAR - årleg prosjekt	0	869	500	0
Ny pumpestasjon P5, Tolo	119	300	1 368	14
Reinseanlegg/overføring Vikøy	16	0	1 400	54
Oppgradering hovudrenseanlegg avløp	1 118	827	0	339
Oppgr. av eksisterande vassverk i Kvam	412	1 091	1 300	347
Reserveforsyning vatn	173	422	880	516
VA-pumpestasjon ved Fartøyvern senteret	988	2 724	370	17
Kloakksanering Ålvik	1 411	2 000	0	173
Oppgradering av pumpestasjonar i Steinsdalen	237	472	0	3 804
Oppgradering av kummar i heradet - årleg avlaup	266	711	600	526
Oppgradering av kummar i heradet - årleg vatn	583	1 984	1 500	625
Oppgradering av reduksjonskummar - årleg	123	2 448	800	357
VA-sanering ved rådhuset/Norheimsund skule	308	501	700	1 199
VA-sanering i Skårdalsvegen i Øystese	571	1 182	900	43
VA-sanering norheim del III	7 214	13 200	10 220	1 450
Pumpestasjon og overføring frå Laupsa til Notanes	49	3 680	2 000	1 820
Høgdebasseng Torpe	1 872	1 853	2 000	5 855
Movatnet pumpeledning	3 062	3 694	2 500	6
Tolo reinseanlegg - byte av sil	0	252	340	37
Ny vassleidning Børve	123	286	0	567
Prosjektering av reinseanlegg på Tangerås	0	200	100	0
Ny avløpsbil med lasteplan og ein liten kran.	641	0	750	0
Sanering Børveneset, prosjektering	0	200	200	0
Vannkiosk Øystese	566	650	0	0
Sum Vatn og avlaup, avfall og renovasjon	20 373	42 299	33 628	18 317
Plan og byggesak				
Prosjekt Kvamsøy	101	99	0	0
Utomhus Norheimsund skule, rådhus og KFL	0	625	625	0
Ø* Oppdaterte kart	397	725	0	0
Sum Plan og byggesak	498	1 449	625	0
Samfunn og utvikling				
Dagsturhytte	3	0	0	392
Sum Samfunn og utvikling	3	0	0	392
Kultur				
Vaskerobot Øystese Idrettshall	769	938	938	0
Ny varmpumpe Norheimsund idrettshall	0	1 125	1 125	0
Sjølvsbeteningsløsning Ålvik bibliotek	0	1	0	0
Sum Kultur	769	2 063	2 063	0
Samferdsel				
Asfaltering - årleg prosjekt	473	2 625	1 875	0
Fornyings teknisk utstyr - årleg	731	831	625	0
Riving av bustadhus og omlegging av kommunal veg i Øystese	6	638	638	0
Veg Sandvenhagen/Sæland	2 460	12 932	7 988	817
Trafikksikringsplan - årleg	345	626	375	124
Kommunale bruer - årleg	109	313	313	122
Rassikringstiltak - årleg	119	4 346	1 875	479

Tertialrapport 2022T2

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rev. bud. 2022	Opph. bud. 2022	Rekneskap 2021
Oppgradering av kommunale kaiar	490	3 722	0	4 800
Rekkverk kommunale vegar -årleg	0	72	625	710
Ute område Sandven drenering /asfaltering	0	198	625	177
Overvassleidning Norheimshagen	0	1 100	1 100	0
0* Varmepumpe Sandven	63	29	0	321
Sum Samferdsel	4 797	27 429	16 038	7 550
Bustad				
Bustader tom 2022	9 072	16 125	2 125	0
Oppgradering av brannvarslingsanlegg i kommunale bygg	151	500	1 850	239
Modul bustader til ROP	0	0	1 875	0
Oppgradering bygg 2021	367	361	0	889
Brannsikring trygdebustad Hatlevegen	86	500	450	0
Oppgradering bygg -årleg prosjekt	0	1 250	1 250	0
Sum Bustad	9 676	18 736	7 550	1 128
Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft				
Hardangerbadet	1	0	0	46
Komp.midlar veg skjering Bakka	10	0	0	5 212
Infrastruktur i ind.område Sandvenhagen del II	4	0	0	6
Sum Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft	16	0	0	5 264
Brann- og ulykkesvern				
Brannstasjon KVBR	26 457	38 203	23 100	3 672
Vasstankbil KBR	1 753	5 520	5 525	105
Redningsutstyr Oma Brannstasjon	308	313	313	0
Utviklingskostndar Na udsentral	518	625	0	0
Sum Brann- og ulykkesvern	29 035	44 660	28 938	3 778
Investeringar i varige driftsmidlar	141 478	326 109	266 347	79 539

5.8.2 (2) Tilskot til andre sine investeringar

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rev. bud. 2022 bud. 2022	Opph. bud. 2022	Rekneskap 2021
Riving av bustadhus og omlegging av kommunal veg i Øystese	201	0	0	0
0* Ny inngangsdør Ingebrigt Vik museum	0	100	0	0
Tilskot til andre sine investeringar	201	100	0	0

5.8.3 (3) Investeringar i aksjar og andelar i selskap

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rev. bud. 2022 bud. 2022	Opph. bud. 2022	Rekneskap 2021
Eigenkapital KLP 2022	2 059	2 059	2 500	1 893
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	2 059	2 059	2 500	1 893

5.8.4 (4) Utlån av egne midlar

Beløp i 1000

	Rekneskap 2022	Rev. bud. 2022 bud. 2022	Opph. bud. 2022	Rekneskap 2021
Husbanklån	18 891	56 100	15 000	7 558
Utlån av egne midlar	18 891	56 100	15 000	7 558
Sum del 1-4	162 629	384 368	283 847	88 991

6 Økonomiske hovudlinjer

Kapittelet inneheld oversikt over status innsparingskrav, koronarekneskap og ulike tabellar

Alle forslag til endringar kjem fram i tabellen «Rammeendring gjennom året» som viser på kvart tenesteområde. Mange av budsjettendringane medfører ikkje auke eller reduksjon i totalbudsjetttramma til kommunen, men er omfordelingar innad på tenesteområda og mellom tenesteområda.

I kapittelet Innstilling til vedtak er tiltaka som fører til auke eller reduksjon i den totale budsjetttramma oppsummert samla. Under tabellen Resultatoversikt (3) er alle endringar per kontogruppe kommentert.

6.1 Innsparingstiltak frå budsjett 2021, HST 128/21:

Tabellen under viser innsparingskrava som per 2.tertial 2022 fortsatt ikkje er realisert. Fleire av dei gjenståande innsparingskrav har vist seg vanskeleg å realisere.

Planlagde tiltak - ikkje innarbeidd i budsjettet	2022	2023	2024	Kommentar
Digitalisering og velferdsteknologi for å redusere heime teneste	- 1 000 000	- 1 500 000	- 1 500 000	Å digitalisera tenester og arbeidsprosessar, og å ta i bruk velferdsteknologi, er ein pågåande prosess men det er ikkje fordelt internt og talfesta oppi alt anna som skjer innan PLO. Nettoeffekten er truleg lågare enn budsjettet så langt.
Hardangerrådet - reduksjon	-	-	-	Vedtak HST 128/21 - tilbakeføre innsparingskrav
Heiltidsprosjekt og årsturnus	- 2 000 000	- 2 000 000	- 2 000 000	Evalueringa av årsturnus og heiltidsprosjekt er ikkje kome skikkeleg i gang. Stor sjukefråvær på grunn av m.a. covid, har teke fokus og ført til auke i vikarutgifter og ekstrabemannings i staden for reduksjon.
Husleige NAV - flytta til eigne bygg	-	- 705 028	- 705 028	Etablering av nytt NAV-kontor i KFL-bygget, går etter planen.
Innsparing administrative stillingar		- 900 000	- 1 900 000	Innsparinga vart i 1. tertial å utsett 1 år
Innsparing tilsynslege nye Strandebarn Omsorg	- 90 000	- 185 000	- 185 000	Innflytting av Strandebarn omsorg skjer først våren 2023, slik at oppstart for innsparinga vert forskyvd.
Innsparingskrav sosialkontortjeneste	- 500 000	- 500 000	- 500 000	Innarbeidd i budsjett, men netto auke pga. auke i mottak av flyktningar.

Tertialrapport 2022T2

Leanprogram Kvam 22-23-24 (stillingsvurdering) - plan		- 27 057	- 54 114	Innsparinga vart i 1. tertial å utsett 1 år
Leanprogram Kvam 22-23-24 (stillingsvurdering) PLO		- 368 871	- 737 742	Innsparinga vart i 1. tertial å utsett 1 år
Leanprogram Kvam 22-23-24 (stillingsvurdering) - Adm.		- 56 895	- 113 790	Innsparinga vart i 1. tertial å utsett 1 år
Leanprogram Kvam 22-23-24 (stillingsvurdering) barnehage		- 139 936	- 279 872	Innsparinga vart i 1. tertial å utsett 1 år
Leanprogram Kvam 22-23-24 (stillingsvurdering) - skule		- 295 522	- 591 044	Innsparinga vart i 1. tertial å utsett 1 år
Leanprogram Kvam 22-23-24 (stillingsvurdering) - kommunehelse		- 55 556	- 111 112	Innsparinga vart i 1. tertial å utsett 1 år
Leanprogram Kvam 22-23-24 (stillingsvurdering) barnevern		- 20 299	- 40 597	Innsparinga vart i 1. tertial å utsett 1 år
Leanprogram Kvam 22-23-24 (stillingsvurdering) - Kultur		- 35 865	- 71 730	Innsparinga vart i 1. tertial å utsett 1 år
Redusera spesialpedagogikk i skule og barnehage	-	- 1 000 000	- 2 000 000	Vedtak HST 128/21 - redusera innsparingskrav med 1 mill.
Redusere tal på sengeplassar i institusjon	- 1 500 000	- 2 000 000	- 3 000 000	Det har vore redusert bruk av sengeplassar, bl.a. i KRB, men førebels ikkje ressursar til planmessig reduksjon.
Generell innsparing i drift, Oppvekst	- 250 000	- 250 000	- 250 000	Innarbeidd i budsjett.
Vedtekne innsparingar politisk (UR, MPB, RMNFE). Delvis realisert.	- 53 171	- 53 171	- 53 171	For å oppnå innsparingskravet må møtene hausten 2022 føregå etter kl 16, ein må evt sjå på moglegheit for digitale møter og/eller ha færre møter.
TOTALT	- 5 393 171	- 10 093 200	- 14 093 200	

6.2 Korona utgifter per 2. tertial 2022

Det har vore mange lovnader om at kommunane skal få kompensert meirutgifter og mindreinntekter som følgje av koronapandemien, men så langt i 2022 har kommunane ikkje motteke ekstra rammetilskot, bortsett frå tilskot til vaksinerings (1,4 mnok).

Det var svært mykje smitte i kommunen i starten av 2022, og dermed stort behov for vikarar. Per 2.tertial 2022 har Kvam herad hatt 9,4 mnok i ekstra utgifter direkte knytt til pandemien. Tabellen under viser korleis kostnadene er fordelt t.o.m. august 2022.

ANDRE KOSTNADAR KNYTT TIL KORONAPANDEMIEN	
Arbeidskle, verneutstyr	6 560
Forbruksmateriell	121 623
Leige av vaksinasjonslokale og koronakontor m/fellesutgifter og straum	94 821
Lønn og sosiale kostnader, andre einingar	13 112
Lønn og sosiale kostnader, Helse og omsorg	5 242 675
Lønn og sosiale kostnader, Oppvekst	3 517 888
Lønn og sosiale kostnader, Teknisk	66 214
Matservering	1 297
Programvare. Smittesporingssystem og SMS varslingssystem	94 388
Telefonar og telefonabonnement	25 950
Utbetalinger til fastlegar, for arbeid med korona	159 557
Vaskeritenester	51 709
TOTALT	9 395 794
Ekstra rammetilskot frå staten	0
Kostnad for kommunen	9 395 794

Det har vore ein del vaksineringsarbeid også i 2022, men i mykje mindre skala enn året før. Kommunen har motteke 1,1 mnok i ekstra rammetilskot for å dekke denne meirkostnaden. Per 2. tertial har kommunen brukt 0,93 mnok på vaksinearbeid. Tabellen under viser kostnader knytt til vaksinearbeid t.o.m. august 2022.

VAKSINERING	
Lønn og sosiale kostnader	882 608
Utbetaling til fastlegar, for arbeid med Korona	19 866
Vaksinevakter	15 750
Lysingar, reklame og informasjon	9 450
Andre Driftskostnader	12 714
TOTALT	924 638
Rammetilskot frå Staten, øyremerka vaksining 1 halvår	- 1 102 000
Rammetilskot frå Staten, øyremerka vaksining 2. halvår	-326 000
Rest til bruk resten av 2022	- 503 362

6.3 Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Rekneskap hiå.	Opph. bud.	Budsjett 2022	Justering i 2. tertial	Budsjett 1. tertial bud/rekneskap	Avvik
Sentrale inntekter	-418 914	-657 719	-676 295	-7 055	-669 241	-7 055
Sentrale utgifter	39 160	56 143	61 210	371	60 839	371
Netto finansutgifter og inntekter	25 512	48 600	45 950	-2 250	48 200	-2 250
Avsetninger og årsoppgjersdisposisjonar	-1 252	7 678	69 113	43 715	25 398	43 715
Til disposisjon	-355 494	-545 299	-500 022	34 782	-534 804	34 782
Finans og fellespostar	525	-46 065	-41 386	5 700	-47 086	5 700
Styring og kontrollverksemd	2 430	5 128	5 246	123	5 123	123
Administrasjon	27 474	41 586	48 648	894	47 754	894
Barnehagar	49 940	83 038	88 294	1 531	86 763	1 531
Grunnskuleopplæring	84 387	151 428	160 033	3 619	156 415	3 619
Kommunehelse	28 785	33 880	36 856	625	36 232	625
Pleie og omsorg	158 505	198 476	206 262	2 261	204 001	2 261
Sosialteneste	17 055	26 924	31 279	-2 256	33 535	-2 256
Barnevern	13 309	22 254	24 759	2 513	22 246	2 513

Tertialrapport 2022T2

Beløp i 1000

	Rekneskap hiå.	Opph. bud.	Budsjett 2022	Justering i 2. tertial	Budsjett 1. tertial bud/rekneskap	Avvik
Vatn og avlaup, avfall og renovasjon	-1 652	-8 274	-8 507	757	-9 264	757
Plan og byggesak	3 667	5 575	5 874	-99	5 974	-99
Samfunn og utvikling	1 272	3 262	4 367	-1 926	6 292	-1 926
Kultur	11 920	23 050	23 461	-791	24 252	-791
Kulturbygg	0	1	0	-1	1	-1
Kyrkja	4 081	6 395	6 395	0	6 395	0
Samferdsel	5 671	12 277	13 578	-90	13 669	-90
Bustad	-3 828	-4 311	-769	2 229	-2 998	2 229
Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft	-123 024	-21 938	-115 908	-49 968	-65 940	-49 968
Brann- og ulykkesvern	7 393	10 552	10 744	105	10 638	105
Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde	735	2 059	796	-6	803	-6
Sum disponering	288 645	545 299	500 022	-34 782	534 804	-34 782
Meirforbruk -/mindreforbruk +	-66 849	0	0	0	0	0

6.4 Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud.	Rev. bud. 2022	Budsjett 1. tertial bud/rekneskap	Avvik
Frie disponible inntekter					
skatt på inntekt og formue	-174 042	-260 406	-277 803	-261 585	-16 218
Ordinært rammtilskudd	-211 435	-312 682	-311 361	-316 225	4 863
Skatt på eigedom	-19 873	-40 000	-34 500	-40 000	5 500
Andre generelle statstilskudd	-13 497	-40 231	-48 231	-47 031	-1 200
Konsesjonsavgift	-66	-4 400	-4 400	-4 400	0
Sum Frie disponible inntekter	-418 914	-657 719	-676 295	-669 241	-7 055

6.5 Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud.	Rev. bud. 2022	Budsjett 1. tertial bud/rekneskap	Avvik
Sentraleutgifter					
Pensjon	39 160	56 143	61 210	60 839	371
Sum Sentrale utgifter	39 160	56 143	61 210	60 839	371

7 Prosjekt

Kvam herad har ei omfattande prosjektportefølje som favner om mange ulike tenesteområde. Kompleksiteten er stor, og prosjektleiar og styringskompetanse er kritiske faktorar for å levera på tid, kostnad og kvalitet.

7.1 Investeringsprosjekt

Prosjekt i Kvam herad:

Oversikt og innhald i totalrammene til investeringsprosjekta er trekt ut av rekneskapsrapportar og budsjett/økonomiplan, og vert i staden presentert i egne oversiktar på områda. Prosjekta strekkjer seg gjerne over fleire år og omfattar tidlegare budsjett-/rekneskapsår, medan budsjetttrammene vert tildelt årleg. Fokuset til prosjektleiarane er fyrst og fremst å halda dei totale prosjektrammene, ikkje kva år fakturaene kjem i. Det er difor ei ekstra utfordring å treffa med rammefordelinga per budsjettår, særleg rundt nyttår. Kvam herad nyttar ein 1. og 2. tertialrapport for å justera prosjektrammene mellom år. Det kan likevel oppstå avvik i enkeltår, utan at det er avvik på totalramma for prosjektet.

Kvam herad har mange investeringsprosjekt og få driftsprosjekt. Investeringsprosjekta er i hovudsak lånefinansiert, medan driftsprojekta ikkje kan vera lånefinansiert, og må finansierast med driftsfond eller driftsinntekter.

7.2 Årlege prosjekt

Kommunen har ei rekkje årlege prosjekt. Dei årlege rammene viser i tabellen under.

Dersom det er mindreforbruk eller meirforbruk på dei årlege prosjekta vert ramma året etter tilsvarende auka eller redusert.

Det er varsla stor prisauke på råvarer og andre innsatsfaktorarar slik at ein må ta omsyn til dette ved bruk av dei årlige rammene. Fleire må truleg aukast, eller så må me ta ned omfanget innanfor eksisterande prosjektrammer.

Løpande årlege prosjekt	Årleg ramme
IT-investeringar	1 800 000 kr
Velferdsteknologi	1 250 000 kr
IKT prosjekt i skule og barnehage	1 500 000 kr
Asfaltering	1 875 000 kr
Fornyng teknisk utstyr	625 000 kr
Fornyng teknisk utstyr VAR	500 000 kr

Kommunale bruer	313 000 kr
Oppgradering av kummar i heradet - avlaup	600 000 kr
Oppgradering reduksjonskummar	800 000 kr
Rassikringstiltak	1 875 000 kr
Oppgradering bygg	1 250 000 kr
Oppgradering av kummar i heradet - vatn	1 500 000 kr

7.2.1

Nye og planlagde investeringar

Nokre prosjekt har fått foreslått endring i ramma 2.tertial:

Generell prisauke vil trulig påverka mange fleire av dei eksisterende prosjekta enn dei som er løfta fram under.

- Oppdaterte kart - vert auka med 0,15 mnok iht til ny betalingsplan
- Pumpestasjon Tolo - auka med 3 mnok, men dette er usikre estimat. Kjem tilbake med endelig tal etter prosjektering og oppdaterte kalkylar.
- Høgdebasseng Torpe - auka med 0,3 mnok
- Vannkiosk Øystese - auka med 0,15 mnok
- Deponering av elektronisk arkiv - auka med 0,05 mnok
- Tolo reinseanlegg, byte av sil - reduksjon i ramma med 0,3 mnok

Avslutta prosjekt 2.tertial:

- Kommunikasjonsløyising skule - avsluttast i 2022 utan transaksjonar.

Varsla/ynskte investeringsprosjekt per 2.tertial/budsjett 2023 som førebels ikkje er teke med i budsjetttrammene:

- Øystese skule - førebels prognose 160 mnok for 2023 og 2024
- Varmesentral Øysteseheimen dagsenter - førebels prognoseauke 0,8 mnok
- Skifte av SD anlegg i kommunale bygg - førebels prognoseauke 4,5 mnok
- Asfaltering - førebels prognoseauke på årleg prosjekt med 1 mnok
- Movatnet pumpeledning - førebels prognoseauke på årleg prosjekt med 1,3 mnok
- Fornyng teknisk utstyr - ny bil til FDV i 2023
- Øystese idrettshall, 80 nye bord / 2 bordtraller - 0,15 mnok
- Vikøy Vassverk - av ventar tilbakemelding frå vassverk
- Ventilasjon Rådhus - hovedbygg inkludert HST sal
- Prosjektering VA Vallandshovden

- Toloheimen - tak
- Bjørketeigen - utskifting av eksisterande tak på bygga
- Bufellesskap for ROP
- Bufellesskap for psykisk sjuke og låg buevne
- Hatlevegen bustadar
- Gartveit bustadar
- Rokabrekka trygdebustadar
- Nye varmepumperiggjar/varmesentralar
- Sprinkling av trygdebustadar
- Mikjelsflaten - oppgradering ventilasjon
- Mobile vasståkeanlegg som alternativ til sprinkling
- Haugamyrvegen - aktivitetspark og riving av hus
- Reinhold - 4 iMop (robotvaskarar)
- Norheim/Mjølstølvegen - prosjektering overvatn
- Forsete/Kalderassen - prosjektering nytt inntak
- Ny VA hall
- Ny gravemaskin til VA
- Rivingsprosjekt Ålvikvegen

7.3 Driftsprosjekt

Nye prosjekt 2.tertial:

- Overvannsplan - eksisterende plan er gått ut, 0,45 mnok fordelt på 2022/2023

Nokre prosjekt har fått foreslått endring i ramma 2.tertial:

- Reguleringsplan Fjærabygda Rosseland - auke 0,05 mnok
- Skarpen - grunnundersøkelsar 0,3 mnok

Varsla/ynskte driftsprosjekt per 2.tertial/budsjett 2023 som førebels ikkje er teke med i budsjetttrammene:

- Strandvegen Norheimsund - lysanlegg
- Solheimstunet pumpestasjon
- Felles kloakkpumpeanlegg Steinsdalsvegen 11 og 13
- Sanera septiktanker ved Øystese idrettshall og Kvam ungdomsskule

Avslutta prosjekt 2.tertial:

- Klima og energiplan - avsluttast som eige prosjekt. Legg inn tiltak frå plan som nye prosjekt.

[Lenkje til driftsprosjekt:](#)

7.4 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett			Budsjett for året				Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
Modul bustader til ROP	1 875	0	-1 875	0	0	0,0 %	0	Nei
0* Ny inngangsdør	100	0	100	100	0	0,0 %	100	Nei
Ingebrigt Vik museum								
0* Oppdaterte kart	1 450	397	725	725	397	54,8 %	328	Nei
0* Varmepumpe	350	384	29	29	63	217,1 %	-34	Nei
Sandven								
0*Mellombels lokaler	875	0	100	100	0	0,0 %	100	Nei
Vaksenopplæringa								
0*Sansehage	3 700	0	-1 500	450	0	0,0 %	450	Nei
Toloheimen								
0/1*	0	749	0	0	1	0,0 %	-1	Nei
Kompensasjonsmidlar								
teftsstadutvikling Ålvik								
Andre investeringar	1 770	6 924	0	0	0	-108,0 %	0	Nei
Asfaltering - årleg	19 500	473	750	2 625	473	18,0 %	2 152	Nei
prosjekt								
Brannsikring	500	86	50	500	86	17,1 %	414	Nei
trygdebustad								
Hatlevegen								
Brannstasjon KVBR	42 250	30 506	15 103	38 203	26 457	69,3 %	11 746	Nei
Bustader tom 2022	20 884	18 613	14 000	16 125	9 072	56,3 %	7 053	Nei
Dagsenter Strandebarm	1 000	179	0	750	0	0,0 %	750	Nei
Dagsenter Øystese	882	627	-3	-3	99	-3237,9 %	-102	Nei
Dagsturhytte	1 000	1 465	0	0	3	0,0 %	-3	Nei
Deling av Øystese	3 125	2 800	300	300	68	22,5 %	232	Nei
barnehage, del 1,								
innveding oppgradering								
Deling av Øystese	11 000	3 290	1 047	9 547	1 838	19,2 %	7 710	Nei
barnehage, del 2,								
tilbygg								
Deling av Øystese	3 875	3 704	0	3 875	3 704	95,6 %	171	Nei
barnehage, del 3,								
vegomlegging								
Deling av Øystese	1 875	1 127	0	1 875	1 127	60,1 %	748	Nei
barnehage, del 4								
Deponering av	388	70	-125	188	70	37,5 %	117	Nei
elektronisk arkiv								
Digitalisering	2 500	1 497	706	706	328	46,4 %	378	Nei
eigedomsarkiv								
Eigenkapital KLP tom	6 098	15 072	-441	2 059	2 059	100,0 %	0	Nei
2022								
ENØK tiltak kommunale	2 500	385	0	2 500	385	15,4 %	2 115	Nei
bygg								
Fornyings teknisk utstyr -	6 456	731	206	831	731	87,9 %	100	Nei
årleg								
Fornyings teknisk utstyr	5 369	0	369	869	0	0,0 %	869	Nei
VAR - årleg prosjekt								
Forprosjekt ventilasjon	350	0	0	350	0	0,0 %	350	Nei
og varmeanlegg Kvam								
rådhus								
Forprosjekt Øystese	0	0	-199	0	0	0,0 %	0	Nei
barneskule								
Garderobeanlegg Helse	1 750	618	1 625	1 750	618	35,3 %	1 132	Nei

Tertialrapport 2022T2

Investering	Totalbudsjett			Budsjett for året				Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. Rekneskap bud.	Forbruk hiå. i % i år	Rest bud. i år		
Gatelys i Tørvikbygd	500	0	100	100	0	0,0 %	100	Nei
Hardangerbadet	100 900	94 946	0	0	1	0,0 %	-1	Nei
Heissjakt Øystese barneskule	1 250	0	-1 100	150	0	0,0 %	150	Nei
Husbanklån	130 585	78 598	41 100	56 100	18 891	33,7 %	37 209	Nei
Høgdebasseng Torpe	8 000	7 975	-147	1 853	1 872	101,0 %	-18	Nei
IKT prosjekt i skule og barnehage - årleg	31 080	6 016	-150	1 538	1 811	117,8 %	-274	Nei
Infrastruktur ind.område	25 000	24 830	0	0	4	0,0 %	-4	Nei
Sandvenhagen del II								
Kloakksanering Ålvik	2 350	1 814	2 000	2 000	1 411	70,6 %	589	Nei
Kommunale bruer - årleg	5 129	1 959	0	313	109	34,9 %	204	Nei
Komp.midlar veg skjering Bakka	3 825	5 495	0	0	10	0,0 %	-10	Nei
Kryss Tolo - Buspareklubben	7 500	149	0	0	0	0,0 %	0	Nei
Legionellastyring institusjonar	500	0	0	500	0	0,0 %	500	Nei
Movatnet pumpeledning	3 700	3 067	1 194	3 694	3 062	82,9 %	633	Nei
NAV lokaler	9 950	3 123	9 950	9 950	3 123	31,4 %	6 827	Nei
Norheimsund skule - uteområde	500	18	0	482	0	0,0 %	482	Nei
Ny avløpsbil med lasteplan og ein liten kran.	750	641	-750	0	641	0,0 %	-641	Nei
Ny pumpestasjon P5, Tolo	5 000	133	-1 068	300	119	39,6 %	181	Nei
Ny varmpumpe	1 125	0	0	1 125	0	0,0 %	1 125	Nei
Norheimsund idrettshall								
Ny vassleidning Børve	900	737	286	286	123	43,1 %	163	Nei
Ny vassleidning, Fosse	2 400	27	-1 806	394	21	5,4 %	373	Nei
Ny vidaregåande skule i Norheimsund	46 143	613	-11 826	14 049	75	0,5 %	13 974	Nei
Nye PCar Barnehage	188	54	0	188	54	28,9 %	133	Nei
Nye PCar pleie og omsorg	300	317	0	300	317	105,7 %	-17	Nei
Ombygging Øystese barneskule	949	705	687	687	430	62,7 %	257	Nei
Oppgr. av eksisterande vassverk i Kvam	4 555	1 883	-209	1 091	412	37,7 %	679	Nei
Oppgradering av brannvarslingsanlegg i kommunale bygg	2 250	732	-1 350	500	151	30,2 %	349	Nei
Oppgradering av kommunale kaiar	9 375	5 637	3 722	3 722	490	13,2 %	3 232	Nei
Oppgradering av kummar i heradet - årleg avlaup	3 600	2 054	111	711	266	37,4 %	445	Nei
Oppgradering av kummar i heradet - årleg vatn	9 000	3 456	484	1 984	583	29,4 %	1 401	Nei
Oppgradering av pumpestasjonar i Steinsdalen	5 000	4 765	472	472	237	50,2 %	235	Nei

Tertialrapport 2022T2

Investering	Totalbudsjett			Budsjett for året				Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. Rekneskap bud.	Forbruk hiå. i % i år	Rest bud. i år		
Oppgradering av reduksjonskummar - årleg	5 600	675	1 648	2 448	123	5,0 %	2 325	Nei
Oppgradering av VA- leidningskart	3 000	1 938	0	1 000	319	31,9 %	681	Nei
Oppgradering bygg 2021	1 250	1 256	361	361	367	101,7 %	-6	Nei
Oppgradering fagsystem Gerica	150	0	0	150	0	0,0 %	150	Nei
Oppgradering hovudrenseanlegg avløp	129 430	85 019	827	827	1 118	135,2 %	-291	Nei
Oppgradering membran Strandebarm vassverk	1 000	1 020	0	0	0	0,0 %	0	Nei
Oppgradering trygdebustader Ålvik	5 156	0	0	5 156	0	0,0 %	5 156	Nei
Overvassleidning Norheimshagen	1 100	0	0	1 100	0	0,0 %	1 100	Nei
Prosjekt Kva msøy	99	101	99	99	101	101,4 %	-1	Nei
Prosjektering av reinseanlegg på Tangerås	200	0	100	200	0	0,0 %	200	Nei
Pumpestasjon og overføring frå Laupsa til Notanes	5 500	1 869	1 680	3 680	49	1,3 %	3 631	Nei
Rassikringstiltak - årleg	22 500	3 834	2 471	4 346	119	2,7 %	4 226	Nei
Redningsutstyr Oma Brannstasjon	313	308	0	313	308	98,5 %	5	Nei
Reinseanlegg/overføring Vikøy	1 500	70	-1 400	0	16	0,0 %	-16	Nei
Rekkverk kommunale vegar -årleg	2 813	1 014	-553	72	0	0,0 %	72	Nei
Reserveforsyning vatn	2 000	1 182	-458	422	173	41,1 %	249	Nei
Riving av bustadhus og omlegging av kommunal veg i Øystese	638	207	0	638	207	32,4 %	431	Nei
Sanering Børveneset , prosjektering	200	0	0	200	0	0,0 %	200	Nei
Sjølvbeteningsløyising Ålvik bibliotek	313	0	1	1	0	0,0 %	1	Nei
Skifte av SD - anlegg i kommunale bygg 2020- 2024	5 000	2 105	412	1 412	517	36,6 %	895	Nei
Skjermar HST	313	0	313	313	0	0,0 %	313	Nei
Skulekjøken Øystese skule	6 050	6 290	0	0	390	0,0 %	-390	Nei
Tak på idrettsbygget Ålvik skule	1 500	16	1 500	1 500	16	1,1 %	1 484	Nei
Tilfluktsrom/arkivrom	1 265	1 003	727	727	16	2,2 %	710	Nei
Toloreinseanlegg - byte av sil	860	608	-88	252	0	0,0 %	252	Nei
Tolomarka bufellesskap	22 795	23 943	2 000	2 000	1 005	50,2 %	995	Nei
Trafikksikringsplan - årleg	2 250	1 135	251	626	345	55,2 %	280	Nei
Utbygging av Strandebarm Omsorg	150 625	78 276	2 487	117 418	58 706	50,0 %	58 712	Nei
Uteområde Sandven drenering /asfaltering	625	177	-427	198	0	0,0 %	198	Nei

Tertialrapport 2022T2

Investering	Totalbudsjett			Budsjett for året				Driftskonsekvens
	Vedtekte totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
Utfylling i sjø - Øystese sentrum	12 625	11 820	0	0	0	0,0 %	0	Nei
Utgreiing om kommunale måltidstilbod	0	1	0	0	1	0,0 %	-1	Nei
Utomhus Norheimsund skule, rådhus og KFL	625	0	0	625	0	0,0 %	625	Nei
Utsifting av hovudvassleidning	3 150	272	-640	1 360	182	13,4 %	1 178	Nei
Skålheim - Mo i Øystese								
Utviklingskostndar	625	518	625	625	518	82,8 %	107	Nei
Naudsentrål								
Vannkiosk Øystese	650	566	650	650	566	87,1 %	84	Nei
VA-pumpestasjon ved Fartøyvernsenteret	4 000	1 591	2 354	2 724	988	36,3 %	1 736	Nei
Varmepumpe Kvam	2 625	0	2 000	2 625	0	0,0 %	2 625	Nei
Ungdomsskule								
VA-sanering i	1 275	661	282	1 182	571	48,3 %	611	Nei
Skårdalsvegen i Øystese								
VA-sanering norheim del III	15 000	9 023	2 980	13 200	7 214	54,7 %	5 986	Nei
VA-sanering ved rådhuset/Norheimsund skule	1 700	1 507	-199	501	308	61,4 %	193	Nei
Vaskerobot Øystese	938	769	0	938	769	82,0 %	169	Nei
Idrettshall								
Vasstankbil KBR	5 625	1 858	-5	5 520	1 753	31,8 %	3 767	Nei
Veg	14 313	4 292	4 944	12 932	2 460	19,0 %	10 472	Nei
Sandvenhagen/Sæland								
Velferdsteknologi - årlig	17 600	4 102	2 916	4 166	1 074	25,8 %	3 092	Nei
Ventilasjonsanlegg Ålvik Skule	1 875	0	0	1 875	0	0,0 %	1 875	Nei
Sum andre prosjekt	68 608	507	0	3 050	537	17,6 %	2 513	
Sum	1 088 999	588 977	100 521	384 368	162 629		221 739	

8 Vedlegg og rettleiing

Kapittelet inneheld link til vedlegg og ei rettleiing til tertialrapporten

8.1 Vedlegg til 2. tertialrapport 2022:

[Fondsoversikt](#)

[Finansrapport](#)

[Gjeldsrapport](#)

8.2 Rettleiing til tertialen - korleis finne fram

Kva er 2. tertialrapport og korleis finn du fram? Her er ei enkel rettleiing om både innhald for nettsida.

8.2.1 Kva er tertialrapport?

Tertial er eit tredels år, eller fire månader.

Jmf. Kommunelova §14-5, 3.ledd skal kommunedirektøren minst 2 to gonger i året rapportere til heradsstyret om utviklinga i inntekter og utgifter, sett opp mot årsbudsjettet. Dersom utviklinga tilseier vesentlege avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringar i årsbudsjettet.

Kvam herad legg fram to eller tre rapportar kvart år. 3. tertialrapport ver kun lagt fram ved behov, elles vert 3. tertial rapportert i årsmeldinga.

8.2.2 Korleis finn du fram i den digitale utgåva av tertialrapporten?

Meny

Alle kapittel ligg tilgjengeleg på framsida. Nederst på framsida ligg det også lenkja til grafikk og nøkkeltal og til alle tenesteyr. I menyen øvst til venstre finn du alle delane av dokumentet i listeform.

Søkefelt

Her kan du søke etter ting du vil lese meir om i dokumentet.

8.2.3 Kva inneheld dei ulike kapitela?

Forord. Rådmann si innleiing til rapporten

Føresetnader og utfordringar. Det følgjer av kommunelova § 14-4 andre ledd at årsbudsjettet skal visa dei mål og premissar som budsjettet byggjer på. Kapittelet inneheld blant anna risikotabell.

Temakapittel. Dette varierer frå rapport til rapport, og inneheld særskilde fokustema som kraft og flyktningar.

Innstilling til vedtak. Inneheld alle obligatoriske økonomiske oversiktar til rekneskapen. Avvik i drift er kommentert ut i §5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3). Avvik i investering er kommentert ut i §5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A).

Økonomiske hovudlinjer. Grafisk framstilling og kommentarar til ulike deler av rekneskapen.

Prosjekt. Oversikt over alle investeringsprosjekt og driftsprosjekt. Du kan klikke på prosjektnamnet for å få meir informasjon om kva investeringsprosjektet gjeld.

Vedlegg og rettleiing: Kapittelet som me står i inneheld vedlegg til tertialrapporten og denne rettleiinga.

8.2.4 Tenesteområda

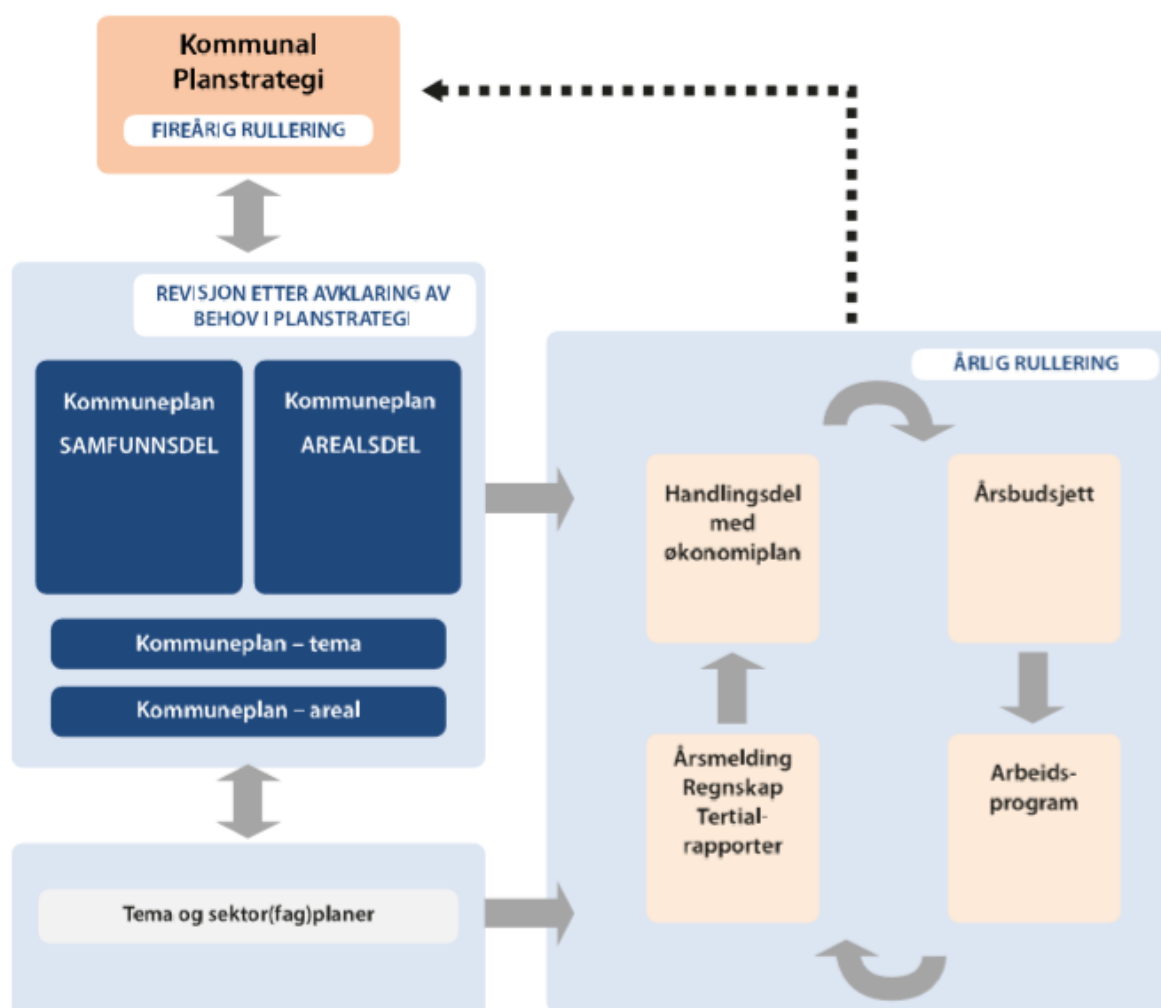
Kvam herad har ein tenesteorientert rapporteringsstruktur. Her finn du meir detaljar om økonomiske hendingar og resultat både i tekst og talmateriale, samt ei kort skildring av tenesteområdet og sentrale utfordringar tenesteområdet har hatt så langt i 2022.

8.2.5 Samanheng mellom planstrategi, kommuneplanar, budsjett og økonomiplan

Kommuneplanen sin samfunnsdel er det viktigaste dokumentet for kommunen si utvikling og styring med lang horisont. Planen viser korleis kommunen kan realisere sine moglegheiter for å skapa ei positiv utvikling i kommunen. Langsiktigheit i vedtak som gjeld budsjett og føringar for den 4-årige økonomiplanperioden, krev tette koplingar til både kommuneplanar og fagplanar.

Planstrategien er eit verktøy for å styrke den strategiske planlegginga i kommunen, der ein set strategisk retning for planarbeidet i kommunen. Planstrategien skildrar kva planar det er behov for, i lys av utfordringane kommunen har og i lys av dei nasjonale og regionale føringane.

Planstrategien er eit viktig verktøy for å vurdere planressursar, og den samla trongen til kommunedelplanar, tema- og sektor (fag)planar, samt viktige offentlege reguleringsplanar.

9 Tenesteområda i kommunen

9.1 Finans og fellespostar

9.1.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Finans](#)

9.1.2 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertiar
Årets premieavvik	0	1 817	748	0,0 %	0	748
Pensjon	24	22	72	33,2 %	0	72
Diverse fellesutgifter	407	1 982	1 982	20,6 %	0	1 982
Interne serviceenheter	-3	0	0	0,0 %	0	0
Skatt på inntekt og formue	0	143	140	0,0 %	0	140
Motpost avskrivninger	0	-47 533	-47 533	0,0 %	0	-47 533
Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)	97	151	151	64,2 %	0	151
Interne finansieringstransaksjoner	0	-2 647	3 053	0,0 %	5 700	-2 647
Sum	525	-46 065	-41 386	-1,3 %	5 700	-47 086

9.1.3 Kommentar til status økonomi

Tenesteområdet finans er litt spesielt då det er ikkje ein direkte teneste som kommunen tilbyr. Det meste av inntekter og utgifter på finansområdet er tilknytt sentrale tabellar og oversiktar og viser derfor ikkje på dette tenesteområdet. Endringar i skatt, rammetilskot, andre sentrale tilskot og fondsbruk og -avsetjing viser ikkje her.

Endringa på 2T i tabellen er ei korrigering på teneste på tidlegare vedteke tilskott Til Hardanger Fartøyvernssenter og statleg tilskot til flyktningar.

9.1.4 Status økonomiplan tiltak

9.1.4.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Restbeløp kjøp av Ford Transit	91
Ekstra inntak flyktning	3200
Hardanger fartøyvernssenter, korrigert teneste på bruk av fond	2500
P71202 Flytt deler av ramme frå drift til investering 2T 2022	99
Sum	5890
Sum tiltak	5890

9.1.5 Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett		Budsjett for året					
Investering	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	Driftskonsekvens
Andre investeringar	1 770	6 924	0	0	0	-108,0 %	0	Nei
EigenkapitalKLP tom 2022	6 098	15 072	-441	2 059	2 059	100,0 %	0	Nei
Sum	7 867	21 996	-441	2 059	2 059		0	

9.1.6 Status politiske vedtak

9.1.6.1 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-10: "Auke i inntekter. Rammetilskot er føresett auka med 4,3 mill. Jusstering inntekter frå kraftsal for 2022 med 2 mill kr."	Ferdig		Budsjettala for 2022 er oppdatert.
Budsjettvedtak 2022-14: "Rådmannen får i oppdrag å leggje fram sak om makspris på straum til innbyggjarane i Kvam eksklusiv nettlege og avgifter."	Iht. plan		Hera det si disponible mengd konsesjonskraft er for lita til å kunne nyttast direkte i ei slik ordning. For næringslivet vil det oppstå utfordringar knytt til statstøtteregolverket dersom kommunen lagar ei ordning med kraft til under marknadspris. Det pågår arbeid med ulike støtteordningar både i Noreg og EU som vil ha stor påverknad på korleis ein eventuell kommunal ordning kan utformast og administrasjonen vil koma tilbake til saka når dette er avklara. Sal av kraft på framtidskontrakter er stansa i samsvar med heradsstyret sitt vedtak.
Budsjettvedtak 2022-1: "Reduksjon i eigedomsskatt frå 3,2 promille til 3 promille med verknad ca 1,5 mill kr. Innføring av botnfrådrag på 200.000 kr i eigedomsskattetakstane for bustader og fritidseigedommar. Med verknad ca 4.0 mill for året 2022."	Ferdig		Vedtaket er i arbeid i eigedomsskatten 2022.

9.2 Styring og kontrollverksemd

9.2.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Styring og kontrollverksemd](#)

9.2.2 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i % 2. tertial	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertil
Politisk styring	2 173	4 109	4 228	51,4 %	123	4 105
Kontroll og revisjon	258	1 019	1 019	25,3 %	0	1 019
Sum	2 430	5 128	5 246	46,3 %	123	5 123

9.2.3 Kommentar til status økonomi

Auka løn til ordfører, varaordfører og leiar for MPB pga auka løn til Stortingsrepresentantar. Det er lagt inn ei årleg budsjetttramme på medlemskap i Industrikommunane.

9.2.4 Status økonomiplantiltak

9.2.4.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjer 2022	16
Auka løn stortingsrepresentant, ordfører/varaordfører/leiar MPB	57
Auka løn stortingsrepresentant, ordfører/varaordfører/leiar MPB	0
Medlemsskap Industrikommunane	50
Sum	123
Sum tiltak	123

9.2.5 Status politiske vedtak

9.2.5.1 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Forvaltningsrevisjonsrapport - Internkontroll	Forsinket		Mesteparten av tiltakspunkta er gjennomført, men det står noko att som vert følgt opp i dialog med kontrollutvalet.

9.3 Administrasjon

9.3.1 Beskriving av tenestekområde

Lenkje til omtale av tenestekområde: [Administrasjon](#)

9.3.2 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertiar
Administrasjon	24 246	35 519	41 113	59,0 %	-77	41 190
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	1 540	3 040	3 035	50,7 %	0	3 035
Administrasjonslokaler	1 688	3 027	4 499	37,5 %	971	3 529
Sum	27 474	41 586	48 648	56,5 %	894	47 754

9.3.3 Kommentar til status økonomi

Den største endringa på budsjettet til administrasjon er auka utgifter til straum, noko som er gjennomgåande i heile heradet.

9.3.4 Status økonomiplan tiltak

9.3.4.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjer 2022	-23
Auka løn stortingsrepresentant, ordførar/varaordførar/leiar MPB	-57
Auka løn stortingsrepresentant, ordførar/varaordførar/leiar MPB	0
Tidsforskyv P19190 LEAN prosjekt til 2023	0
Driftsauke elektrisitet	973
Sum	894
Sum tiltak	894

9.3.5 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Budsjett for året						Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år		
0/1*	0	1	0	0	1	0,0 %	-1	Nei	
Kompensasjonsmidlar tettstadutvikling Ålvik									
Deponering av elektronisk arkiv	388	70	-125	188	70	37,5 %	117	Nei	
Digitalisering eigedomsarkiv	2 500	1 497	706	706	328	46,4 %	378	Nei	
Forprosjekt ventilasjon og varmeanlegg Kvam rådhus	350	0	0	350	0	0,0 %	350	Nei	
Skjermar HST	313	0	313	313	0	0,0 %	313	Nei	
Tilfluktsrom/arkivrom	1 265	1 003	727	727	16	2,2 %	710	Nei	
Sum andre prosjekt	0	507	0	1 800	523	29,0 %	1 277		
Sum	4 815	3 078	1 620	4 082	938		3 144		

9.3.6 Status politiske vedtak

9.3.6.1 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2020 – 2. Prosjekt heiltid	Iht. plan		Eiga HST-sak i møtebolk 5

9.3.6.2 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Terti alrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg k) Rekrutteringspott (3 MNOK) til å finansiera overlappande stillingar.	Ikke startet		
HST Interpellasjon 5. april 2022: Endra registrert namn i offentlege register til "herad", og i verksetja endring ave -postadresser slik at dei syner 'herad', og ikkje 'kommune'.	Iht. plan		Det pågår eit arbeid for å kartlegga formelle og praktiske konsekvensar. Deretter vil administrasjonen gjennomføra tiltak for å få navneendringa på plass.
HST Interpellasjon 5. april 2022: Kvam herad tildeler 200.000 kroner til Raudekrossen sitt arbeid for flyktningar i nærområda til Ukraina.	Ferdig		Beløpet er innbetalt og Kvam herad har motteke fylgjande takk frå Raudekrossen: Kjære alle dere fine folk i Kvam herad, Tusen takk for det generøse bidraget til Røde Kors' nødhjelpsarbeid for de rammede av krigen i Ukraina. Vi og alle våre søsterforeninger i regionen setter stor pris på deres støtte.

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
			Krigen har nå vart i over 8 uker og den humanitære situasjonen forverrer seg raskt, for hver dag som går. Røde Kors mobiliserer og er til stede i hele Ukraina. Nødhjelpsarbeidet trappes opp i forsøk på å dekke noen av de mest akutte behovene. Spesielt øst i Ukraina er det stor mangel på mat, helsehjelp, medisiner og vann. Over 12 millioner mennesker har flyktet fra hjemmene sine i Ukraina, 5 millioner har forlatt landet, mens over 7 millioner har flyktet internt i Ukraina, siden krigen startet. Samtidig er det mange ukrainere som er igjen der krigshandlingene pågår. Noen kan ikke flykte, mens andre ikke ønsker å forlate hjemstedene sine. Når kampene raser som verst er det også veldig vanskelig å få fram nødhjelp eller å få evakuert ut mennesker. Krigen har ødelagt hele byer, bygninger og infrastruktur og arbeidsplasser for milliarder av kroner. De direkte konsekvensene er store, og hele Ukraina rammes av at økonomien i landet blir ødelagt. Mange steder er nå uten vann, varme, strøm eller tilgang på matforsyninger. Sykehus og helseklinikker trenger desperat medisinske forsyninger og mange steder er det vanskelig å få tilgang på helsehjelp. Røde Kors i nabolandene bistår med mottak av flyktninger, helsehjelp, transport av mennesker med nedsatt funksjonsevne, støttetjenester, og familiegjenforeningstjenester. I Norge har Røde Kors styrket beredskapen for å kunne hjelpe flyktningene som kommer og bistå myndighetene slik at ankomsten til Norge blir så god som mulig. Alt dette kan vi gjøre takket være givere som dere. Igjen – takk for at dere i støtter Røde Kors' nødhjelpsarbeid, slik at vi kan være der for flere. Sammen redder vi liv!

Revidering av etiske retningslinjer Forsinket
2020. Val av arbeidsgruppe

9.4 Barnehagar

9.4.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Barnehagar](#)

9.4.2 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i % 2. tertial	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertiar
Førskole	41 155	64 131	66 375	62,0 %	366	66 010
Styrket til bud til førskolebarn	4 705	8 275	9 619	48,9 %	0	9 619
Førskolelokaler og skuss	4 080	10 633	12 300	33,2 %	1 165	11 135
Sum	49 940	83 038	88 294	56,6 %	1 531	86 763

9.4.3 Kommentar til status økonomi

Justert budsjett i 2. tertial for barnehage tenester er 1,5 mnok.

Auke i barnehage på ca 0,4 mnok gjeld endring av stillingar mellom tenester i Oppvekst.

Den største endringa på budsjettet til barnehage er auka utgifter til straum 1,1 mnok, dette er gjennomgåande i heile heradet.

9.4.4 Status økonomiplantiltak

9.4.4.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjær 2022	17
Drift Oppvekst	361
Drift barnehage	-12
Driftsauke elektrisitet	1165
Sum	1531
Sum tiltak	1531

9.4.5 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Reguleringar i år	Budsjett for året				Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt		Rev. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
Deling av Øystese barnehage, del 1, innveding oppgradering	3 125	2 800	300	300	68	22,5 %	232	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 2, tilbygg	11 000	3 290	1 047	9 547	1 838	19,2 %	7 710	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 3, vegomlegging	3 875	3 704	0	3 875	3 704	95,6 %	171	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 4	1 875	1 127	0	1 875	1 127	60,1 %	748	Nei
Nye PCar Barnehage	188	54	0	188	54	28,9 %	133	Nei
Sum	20 063	10 976	1 347	15 785	6 791		8 994	

9.4.6 Status politiske vedtak

9.4.6.1 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-3: "Auke i grunnbemanninga oppvekst/barnehage. 2.0 mill kr. Heradsstyret forventar ei innsparing på kring ein 1 mill kr i redusert sjukefråvær og vikarbruk som fylgje av dette vedtaket. "	Iht. plan	Middels risiko	Midlane er fordelt ut frå størrelsen på barnehagane med 0,15 årsverk på den minste (Tørvikbygd barnehage) til 1 årsverk på den største (Norheimsund barnehage) Heradsstyret forventar ei innsparing på kring ein 1 mill kr i redusert sjukefråvær og vikarbruk som fylgje av dette vedtaket. Heile budsjettet til kortidsfråvær på kr. 500.000 og budsjettet til velferdspermisjonar på kr 156.000 er fjerna. Samt at budsjettet til vikar ved kurs og møter vart redusert med kr. 130.000. I 2021 var overforbruket på desse postane på om lag kr. 600.000 og i 2020 var overforbruket på om lag kr. 400.000. Dette viser at budsjettet tidlegare år i utgangspunktet har vore for lågt i forhold til behovet for vikar. Dei største barnehagane har 6 avdelingar og det er ofte meir enn ein tilsett som er sjuk på ein dag. Styrka grunnbemanning med 1 årsverk dekkar ikkje opp for dette fråværet. Korttidsfråvær er ofte knytt til influensa, omgangssjue ol. Barnehagane er flinke til å omdisponere personell mellom avdelingane, dersom det er barn som er fråverande frå barnehagen. Barnehagane dekkar slik inn ein del av korttidsfråværet. I andre tertial er det likevel eit meirforbruk til vikar på 230 000 knytta til korttidsfråvær.
Budsjettvedtak 2022-6: "Helse og oppvekst.vært styrka med 200.000 kr ekstra til innkjøp av utomhusklær. (100.000 kr øyremerkt ekstra på kvar sine budsjett)"	Ferdig		Det er kjøpt inn kjeledressar til tilsette i barnehage og skule/SFO

9.5 Grunnskuleopplæring

9.5.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Grunnskuleopplæring](#)

9.5.2 Utvikling og utfordringer

Utvikling:

Stortinget har vedteke å innføra ei moderasjonsordning med 12 timar gratis SFO for alle elevar på 1.trinn frå hausten 2022. Gratis kjernetid betyr at elevar på 1.trinn kan vera på SFO i 12 timar i veka utan å måtta betala for dette.

Utfordringar: Moderasjonsordninga med 12 timar gratis SFO for elevar på 1.trinn fører til at fleire elevar på 1.trinn nyttar seg av SFO-tilbodet samtidig som inntektene på foreldrebetaling går ned. Kommunen får større kostander med drift av SFO tilbodet.

Vaksenopplæringa skal vera lokalisert i ny vidaregåande skule. I forbindelse med riving og bygging av skulen må vaksenopplæringa vera i midlertidige lokaler. Dette medfører ei kostnadsauke på leige av lokalar, flytteutgifter og ein del nytt utstyr.

9.5.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i % 2. tertial	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertiar
Grunnskule	69 405	117 836	120 436	57,6 %	-579	121 016
Vaksenopplæring	2 583	6 046	5 835	44,3 %	-213	6 048
Skolefritidstilbud	2 124	2 494	3 139	67,7 %	659	2 480
Skolelokaler	8 732	20 933	26 503	32,9 %	3 522	22 981
Skoleskyss	1 543	4 120	4 120	37,4 %	230	3 890
Sum	84 387	151 428	160 033	52,7 %	3 619	156 415

9.5.4 Kommentar til status økonomi

Teneste for grunnskule har ein auke på 3,6 mnok i 2. tertial.

Justering på grunnskule 0,6 mnok gjeld endring av stillingar og korrigerer mellom tenester.

Mellombels plassering av Vaksenopplæringa har fått auka rammer og endringa på 0,2 mnok som viser i oversikta er differanse mellom tidlegare vedtak på husleige som er flytta til neste år og kostnader i samband med flytting i år. I perioden 2022 til 2025 har Vaksenopplæringa fått 3,6 mnok til husleige, 0,6 mnok til utgifter i samband med flytting inn og ut i nye lokalar og 0,2 mnok til uforutsette kostnader.

Inntektene til SFO er redusert med ca 0,6 mnok på grunn av 12 timar gratis SFO til fyrste klassingane. Andre små endringar mellom tenester.

Skuleskyss har ei endring på 0,2 mnok og dette er ei korrigering frå 1. tertial.

Elektrisitet har ein auke på ca 3,5 mnok og auken er gjennomgåande mellom heile heradet.

9.5.5 Status økonomiplantiltak

9.5.5.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjer 2022	43
Drift Oppvekst	-361
Skule endring drift	-31
Inntekt SFO	610
Driftsauke elektrisitet	3569
Mellombelse lokaler for vaksenopplæringa	-212
Sum	3619
Sum tiltak	3619

9.5.6 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett			Budsjett for året				Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
0*Mellombels lokaler	875	0	100	100	0	0,0 %	100	Nei
Vaksenopplæringa								
ENØK tiltak	2 500	385	0	2 500	385	15,4 %	2 115	Nei
kommunale bygg								
Forprosjekt Øystese	0	0	-199	0	0	0,0 %	0	Nei
barneskule								
Heissjakt Øystese	1 250	0	-1 100	150	0	0,0 %	150	Nei
barneskule								
IKT prosjekt i skule og	31 080	6 016	-150	1 538	1 811	117,8 %	-274	Nei
barnehage - årleg								
Norheimsund skule -	500	18	0	482	0	0,0 %	482	Nei
uteområde								
Ny vida regåande skule	46 143	613	-11 826	14 049	75	0,5 %	13 974	Nei
i Norheimsund								
Ombygging Øystese	949	705	687	687	430	62,7 %	257	Nei
barneskule								
Skulekjøken Øystese	6 050	6 290	0	0	390	0,0 %	-390	Nei
skule								
Tak på idrettsbygget	1 500	16	1 500	1 500	16	1,1 %	1 484	Nei
Ålvi skule								
Varmepumpe Kva m	2 625	0	2 000	2 625	0	0,0 %	2 625	Nei
Ungdomsskule								
Ventilasjonsanlegg	1 875	0	0	1 875	0	0,0 %	1 875	Nei
Ålvi Skule								
Sum	95 347	14 044	-8 988	25 506	3 108		22 398	

9.5.7 Status politiske vedtak

9.5.7.1 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-7: "Heradsstyret bedrådmannen om å reversera 1 mill kr kutt i spesialundervisning/støtte team i skulen."	Ferdig		

9.5.7.2 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg i) Kjøp og gjennomføring av eit førebyggjande haldningsprogram skule med inntil kr 500.000.	Iht. plan		Det er gjennomført 3 drøftings/arbeidsmøter med Mobbeombodet i Vestland og representant frå UH-sektoren for å innhenta råd og rettleiing i arbeidet med å styrka arbeidet med trygt og godt skulemiljø. Rådmannen viser ellers til orientering frå Mobbeombodet i Vestland i heradstyret 27.09.22 og til orientering frå administrasjonen om status på arbeidet og plan for hausten.
Rehabilitering og påbygg av Øystese skule - prosjektplan	Iht. plan	Middels risiko	Arbeid med skulekjøkken er ferdig og teke i bruk. Heis er ikkje montert i heissjakt. Montering vert utsett til etter avklaring av vidare prosjekt med Øystese barneskule. I deskeisse for barneskulen er bestilt og stort sett ferdig. Desse vil verta presentert som eiga sak i løpet av hausten.

9.6 Kommunehelse

9.6.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Kommunehelse](#)

9.6.2 Utvikling og utfordringer

Pandemien

Kommunehelse har til ei kvar tid fulgt nasjonale råd, retningslinjer og tiltak som har vore gjeldande. Dei nasjonale tiltaka har gradvis vorte nedskalert.

Det har framleis vore ekstra ressursbruk knytt til koordinering av vaksiner og vaksininga vert gjennomført ved helsestasjonen i Øystese.

Det er lagt planar for gjennomføring av vaksiner med 4. dose. Innbyggjarar 65+ får tilbod om å møta til « drop inn» vaksine i løpet av september.

Rekruttering

Det vert kontinuerleg arbeidd med å rekruttera fastlegar i ledige heimlar. Kommunen er open for ulike driftsmodellar, både privat næringsdrift og fastlønn med og utan insentivordning. ALIS- legar (allmennlegar i spesialisering) får tilbod om redusert listetak dersom det er ynskje om det.

Det har ikkje lukkast å rekruttera ny lege i ledig heimel i Helsebanken. Kommuneoverlegen har vore vikar i 50% stilling i den ledige heimelen i ein periode og vil vera 100% fastlegevikar ut året. Det er sett inn vikar i både kommuneoverlegestillinga og sjukeheimslegeoppgåva ved Øysteseheimen.

Rådmannen har starta arbeidet med å vurdere kommunal overtaking av dei private legekontora.

Økonomi

Med bakgrunn i rekrutteringsutfordringane har det vore nødvendig å setja inn mellombelse tiltak for å sikra fagleg forsvareleg legetilbod. Budsjett for legetenesta er i 2. tertial auka med om lag 800`.

9.6.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertil
Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	5 637	9 635	9 574	58,9 %	-201	9 774
Annet forebyggende helsearbeid	2 467	2 137	3 134	78,7 %	0	3 134
Diagnose, behandling, re-/habilitering	20 681	22 102	24 149	85,6 %	831	23 318
Tilbud til personer med rusproblemer	0	6	0	0,0 %	-6	6
Sum	28 785	33 880	36 856	78,1 %	625	36 232

9.6.4 Kommentar til status økonomi

Kommunehelse har ei samla auke på 625 000 i 2.tertial. Auken skuldast endringar i legetenesta som er kommentert i tiltaksliste under. Forbruket i tenesta diagnose, behandling rehabilitering hittil i år er høgt, men ein del inntekter/tilskot kjem først mot slutten av året. Endring i helsestasjonstenesta er midlertidige stillingsendringar i 2022.

Auka elektrisitetsbudsjett, som følgje av høge straumkostnadar, er òg ei større endring på budsjettet til kommunehelse. Dette er gjennomgåande i heile heradet.

9.6.5 Status økonomiplantiltak

9.6.5.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjør 2022	-13
Drift Oppvekst	-239
Endring legetenesta	638
Driftsauke elektrisitet	238
Interne flyttingar og korrigeringar	0
Sum	625
Sum tiltak	625

9.6.6 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Budsjett for året					Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud. i år	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
Oppgradering fagsystem Gerica	150	0	0	150	0	0,0 %	150	Nei
Sum	150	0	0	150	0		150	

9.6.7 Status politiske vedtak

9.6.7.1 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
FSK 133/21 Utgreiing om oppretting av kommunalt fastlegekontor	Forsinket		Det er eit omfattande arbeid å innhenta informasjon og førebu oppstart av eit nytt verksemdområde for kommunen. Særleg når dette skjer i ein periode med reduserte legeressursar. Arbeidet er noko forseinka, men held fram med mål om overtaking 1.1.23, med føresetnad om at forhandlingar og rammer kjem på plass.

9.7 Pleie og omsorg

9.7.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Pleie og omsorg](#)

9.7.2 Utvikling og utfordringer

Pandemien

Pleie og omsorgstenesta har til ei kvar tid fulgt nasjonale råd, retningslinjer og tiltak som har vore gjeldande. Dei nasjonale tiltaka har gradvis vorte nedskalert. Det har framleis vore smitteutbrot både blant tilsette og bebuarar, og sjukefråværet har vore høgt i fleire av arbeidsgruppene. Den sentrale avtalen om ekstra kompensasjon for « coronarelaterte vakter» har vore avgjerande for at leiarane har greidd å skaffa vikarar til ledige vakter.

Ny organisering- ny omsorgsmodell- utvikling av tenestetilbodet

Ny omsorgsmodell legg opp til ei dreining av tenesta til meir heimetenesteomsorg, auka fokus på meistring og rehabilitering og større fleksibilitet i tilboda. Den nye organiseringa tek gradvis meir form og nye arbeidslag og arbeidsmodellar vert etter kvart meir innarbeidde. Samanslåing av grupper har ført til ei meir robust teneste med tanke på fleksibilitet, kapasitet og kompetanse.

Det har vore god kapasitet i korttidsavdelinga til å ta imot pasientar frå heimen og utskrivingsklare pasientar frå sjukehus. Det har også vore kapasitet til å ta imot pasientar/ brukarar til institusjon og omsorgsbustad med heildøgnsstilbod.

Heimetenesta opplever auke i tal brukarar og tal heimebesøk.

Tenesta til menneske med utviklingshemming opplever auke i tal søknader, dette gjeld både søknader om avlastning for barn og unge og meir varige bu- og hjelpetilbod.

Avdeling Rus og psykisk helse ynskjer bustader med fellesareal og personellbase og har starta kartlegging av behovet. Inntil vidare må tenesta kjøpa heildøgnsstilbod for nokre brukarar. Avdelinga har starta opp nytt kafetilbod for og med brukarar. Tenesta har teke i bruk «Assistert selvhjelp», eit systematisk kartleggingsverktøy som kan bidra til å kvalitetssikra og systematisera vurderingar og samtaletilbod. «Assistert selvhjelp» byggjer på kognitiv terapi og samtale saman med bruk av digitale verktøy.

Prosjektgruppa for utviklingsprosjektet *Eit godt liv der me bur- tenester for framtida- meistring og deltaking* har starta planlegginga av ei ønska evaluering av den nye organiseringa. Evalueringa skal gjennomførast hausten 2022.

Pleie og omsorg opplever aukande utfordringar knytt til rekruttering, spesielt gjeld dette rekruttering av sjukepleiarar. Ny organisering av sjukepleietenesta med t.d sjukepleieteam vert vurdert i samband med evalueringa.

Ferieavviklinga i sommar var ekstra utfordrande både med tanke på sjukepleiefagleg dekning og for få ferievikarar tilgjengeleg. Deltidstilsette som tek på seg ekstra arbeid om sommaren får tilbod om ekstra

kompensasjon gjennom eigen « sommaravtale ». Fagforbundet aksepterte avtalen, men sjukepleiarforbundet hadde ekstra krav utover denne kompensasjonen som det ikkje var mogleg å imøtekomme. Ferieavviklinga skal evaluerast og det vil verta vurdert kva tiltak som kan setjast inn for sommaren 2023 for å betra situasjonen.

Økonomi

Tenesta opplever fleire særers ressurskrevande brukaroppdrag med behov for individuelle tilpassingar, dette utfordrar oss både med omsyn til rekruttering og økonomi.

Det har vore ein stor auke i bruk av overtid, og det er store variasjonar i dei ulike gruppene. Spesielt utfordrande har det vore i arbeidsgruppa som har ordninga « medlevar- turnus ». Overstidsbruk og arbeidstidsordningar vert del av evalueringa i haust. Overforbruket på overtid er ikkje justert i tertialen.

9.7.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertiar
Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse	4 300	8 380	8 747	49,2 %	8	8 738
Helse- og omsorgstjenester i institusjon	49 089	59 800	60 527	81,1 %	253	60 274
Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	99 686	117 290	121 416	82,1 %	245	121 170
Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene	0	1 301	1 244	0,0 %	0	1 244
Institusjonslokaler	5 430	11 706	14 329	37,9 %	1 754	12 574
Sum	158 505	198 476	206 262	76,8 %	2 261	204 001

9.7.4 Kommentar til status økonomi

Tenesta pleie og omsorg har ingen større endringar i 2.tertiar, auken på 2,2 millionar skuldast i hovudsak auke i straumutgifter.

9.7.5 Status økonomiplantiltak

9.7.5.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjer 2022	-4
K129 Fritidskort _ Eigenfinansiering	-54
K129 Fritidskort _ Eigenfinansiering	30
Retta teneste	0
Driftsauke elektrisitet	2329
Interne flyttingar og korrigeringar	-40
Sum	2261
Sum tiltak	2261

9.7.6 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett			Budsjett for året				Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
0*Sansehage	3 700	0	-1 500	450	0	0,0 %	450	Nei
Toloheimen								
Dagsenter	1 000	179	0	750	0	0,0 %	750	Nei
Strandebarm								
Dagsenter Øystese	882	627	-3	-3	99	-3237,9 %	-102	Nei
Garderobeanlegg	1 750	618	1 625	1 750	618	35,3 %	1 132	Nei
Helse								
Legionellastyring	500	0	0	500	0	0,0 %	500	Nei
institusjonar								
Nye PCar pleie og omsorg	300	317	0	300	317	105,7 %	-17	Nei
Oppgradering	5 156	0	0	5 156	0	0,0 %	5 156	Nei
trygdebustader Ålvik								
Skifte av SD - anlegg i kommunale bygg	5 000	2 105	412	1 412	517	36,6 %	895	Nei
2020-2024								
Tolomarka	22 795	23 943	2 000	2 000	1 005	50,2 %	995	Nei
bufellesskap								
Utbygging av	150 625	78 276	2 487	117 418	58 706	50,0 %	58 712	Nei
Strandebarm								
Omsorg								
Utgreiing om kommunale måltidstilbod	0	1	0	0	1	0,0 %	-1	Nei
Velferdteknologi - årleg	17 600	4 102	2 916	4 166	1 074	25,8 %	3 092	Nei
Sum	209 308	110 170	7 937	133 899	62 337		71 562	

9.7.7 Status politiske vedtak

9.7.7.1 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-6: "Helse og oppvekst.vert styrka med 200.000 kr ekstra til innkjøp av utomhusklær. (100.000 kr øyremerkt ekstra på kvar sine budsjett)"	Ferdig		Kjøp av yttertøy er gjennomført

9.7.7.2 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 123/21 Overføring av ansvar for arbeidskøyring frå fylkeskommunen til kommunen	Forsinket		Midlertidig ordning som sikrar at aktuelle arbeidstakarar får tilbod om transport til arbeid
HST 14/21 Utgreiing om kommunale måltidstilbod	Iht. plan		Eige prosjekt i samarbeid med PwC. Kjem som eiga sak i HST
HST- sak 055/20 Demenstilbodet i Kvam	Iht. plan		Demensplanen kjem som eiga sak i heradstyre etter intern høyringsrunde i haust

9.8 Sosialteneste

9.8.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Sosial](#)

9.8.2 Utvikling og utfordringer

Kvam herad har politisk vedtak om å busetja 95 flyktningar i 2022 og budsjettet er justert i tråd med dette. Sjå eige kapittel i 2. tertial om Flyktningssituasjonen

Prosjekt "trivselsvaktmeister" har som overordna mål at dei mest vanskelegstilte på bustadmarknaden skal få auka bukvalitet gjennom heilskapleg oppfølging og opplæring. Det er tilsett to personar i prosjektet og dei er godt i gang med arbeidet i tett samarbeid med avdeling Rus og psykisk helse og teknisk avdeling.

9.8.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertiar
Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	7 113	9 826	10 170	69,9 %	-259	10 429
Tilbud til personer med rusproblemer	198	217	221	89,4 %	3	218
Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	2 610	4 448	4 448	58,7 %	0	4 448
Introduksjonsordningen	2 056	2 426	4 429	46,4 %	-2 003	6 432
Kvalifiseringsordningen	90	1 997	1 997	4,5 %	0	1 997
Økonomisk sosialhjelp	4 988	8 011	10 014	49,8 %	3	10 011
Sum	17 055	26 924	31 279	54,5 %	-2 256	33 535

9.8.4 Kommentar til status økonomi

Det er ei mindre endring på elektrisitetsbudsjettet til sosialtenesta, som følgje av auka straumkostnader. Dette er gjennomgåande i heile heradet. Reduksjon i introduksjonsordninga har samanheng med av utbetalingane i ordninga kjem etterskuddvis, noko som gjer at utbetalingane i 2022 vert mindre enn budsjettet i 1.tertiar.

9.8.5 Status økonomiplan tiltak

9.8.5.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjør 2022	3
Drift Oppvekst	-289
Driftsauke elektrisitet	30
Ekstra inntak flyktning	-2000

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Sum	-2256
Sum tiltak	-2256

9.8.6 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Budsjett for året					Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud. i år	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
NAV lokaler	9 950	3 123	9 950	9 950	3 123	31,4 %	6 827	Nei
Sum	9 950	3 123	9 950	9 950	3 123		6 827	

9.8.7 Status politiske vedtak

9.8.7.1 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-2: "Sosialhjelp skal utmålast utan å ta omsyn til barnetrygd. Verknad kr 750.000"	Ferdig		Iverksett 01.09.2022

9.8.7.2 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 025/22: Mottak av 95 flyktningar frå Ukraina	Iht. plan		Sjå eige avsnitt i 2. tertial om status flyktningssituasjonen
HST 039/22 Søkja Husbanken om utvida lånerammer for startlån med 10 MNOK	Ferdig		Søknaden er innvilga av Husbanken.

9.9 Barnevern

9.9.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Barnevern](#)

9.9.2 Utvikling og utfordringer

Utvikling

Plasserte barn:

Som fylje av oppvekstreformen har den kommunale eigeandelen til institusjonsplasseringar auka vesentleg, og det er ikkje lengre refusjon på høge utgifter ved forsterking av fosterheimar. Kvam har fått ein institusjonsplassering i 2022. Kvam har auka utgifter knytt til eksisterande fosterheimsplasseringar og til nye plasseringar. Det gjelder hovudsakeleg behov for frikjøp av ein vaksen i fosterheimen. Auka krav til avlastning for å stå i fosterheims-oppdraget medfører også auka utgifter til avlastningsheimar.

Hjelpetiltak:

Det er ei klar føring på at kommunane skal jobba fram fleire tiltak som kan avhjelpa situasjonen i heimen og avverga at det blir nødvendig å flytta barnet ut av heimen. Dette har medført auka utgifter knytt til hjelpetiltak som alternativ til flytting.

Utfordringer:

Større krav til kommunane om fleire og meir omfattande hjelpetiltak for å hindra at barn må flytta ut av heimen

Barneverntjenesten har ikke ramme til å dekke dei auka utgiftene.

9.9.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertiar
Barnevernstjeneste	4 170	7 199	7 185	58,0 %	-10	7 195
Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	2 127	3 543	4 223	50,4 %	678	3 545
Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet	7 012	11 512	13 351	52,5 %	1 846	11 506
Sum	13 309	22 254	24 759	53,8 %	2 513	22 246

9.9.4 Kommentar til status økonomi

Barnevern har nye fått auke budsjett i samband med barn plassert i fosterheim 2 mnok og 0,5 mnok gjeld stillingar flytta frå andre tenester innan oppvekst.

9.9.5 Status økonomiplan tiltak

9.9.5.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjør 2022	-4
Drift Oppvekst	518
Barnevern fosterheim	2000
Sum	2513
Sum tiltak	2513

9.10 Vatn og avlaup, avfall og renovasjon

9.10.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Vatn og avløp, avfall og renovasjon](#)

9.10.2 Utvikling og utfordringer

Tinging om kommunal overtaking av Vikøy vassverk har føregått i løpet av våren. Frå kommunen si side er det ynskjeleg med snarleg avklaring om Vikøy Vasslag vel å gå vidare med ei slik overtaking. Dette ettersom Kvam Herad har inngått ein mellombels driftsavtale knytt til det private vassverket, og denne bør avsluttast dersom vasslaget ikkje ynskjer kommunal overtaking. Arbeidet med drift av vassverket har bunde opp mange ressursar.

Mange prosjekt tek vesentlege ressursar frå avdelinga.

Ynskjeleg at ein kjem i gang med mellom anna fjerna innlekk på Kvamskogen (avlaup) og gjennomgang av trykkmodell på vassnettet.

Har mangla ein person på VA då ein av dei tilsette har fungert som mellombels leiar. Ny leiar tilsett frå 25.8.22

Bør tenkje på ny rekruttering då 2 personar trulegg går ut neste år.

Lite utfordringar med renovasjon i sommar då vèret har avgrensa renovasjonsproblem.

Generell prisauke fører til utfordringar for knytt til drift, vedlikehald og prosjekt innan VA.

9.10.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i % 2. tertial	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertil
Produksjon av vann	1 868	-117	-273	-683,9 %	0	-273
Distribusjon av vann	-3 840	-4 195	-4 235	90,7 %	0	-4 235
Avløpsrensing	2 614	-149	-185	-1414,8 %	0	-185
Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	-2 151	-3 686	-3 691	58,3 %	757	-4 448
Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l	223	-25	-20	-1095,0 %	0	-20
Innsamling , gjenvinning og sluttbehandling av hus holdningsavfall	-367	-102	-102	359,9 %	0	-102
Sum	-1 652	-8 274	-8 507	19,4 %	757	-9 264

9.10.4 Kommentar til status økonomi

Den største endringa på budsjettet til vatn og avlaup, avfall og renovasjon er auka utgifter til straum, noko som er gjennomgåande i heile heradet.

Det er òg oppretta eit nytt driftsprosjekt som heiter "Overvassplan". Prosjektet har ei totalramme på 500 000, fordelt på 2022 og 2023.

9.10.5 Status økonomiplantiltak

9.10.5.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjær 2022	4
Driftsauke elektrisitet	2171
Overvassplan, nytt driftsprosjekt 2022	225
Vari null 2. tertial 2022	-1643
Sum	757
Sum tiltak	757

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett			Budsjett for året				Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
Fornyings teknisk utstyr VAR - årleg prosjekt	5 369	0	369	869	0	0,0 %	869	Nei
Høgdebasseng Torpe	8 000	7 975	-147	1 853	1 872	101,0 %	-18	Nei
Kloakksanering Ålvik	2 350	1 814	2 000	2 000	1 411	70,6 %	589	Nei
Movatnet	3 700	3 067	1 194	3 694	3 062	82,9 %	633	Nei
pumpeledning Ny avløpsbil med lasteplan og ein liten kran.	750	641	-750	0	641	0,0 %	-641	Nei
Ny pumpestasjon P5, Tolo	5 000	133	-1 068	300	119	39,6 %	181	Nei
Ny vassledning Børve	900	737	286	286	123	43,1 %	163	Nei
Ny vassledning, Fosse	2 400	27	-1 806	394	21	5,4 %	373	Nei
Oppgr. av eksisterande vassverk i Kvam	4 555	1 883	-209	1 091	412	37,7 %	679	Nei
Oppgradering av kummar i heradet - årleg avløp	3 600	2 054	111	711	266	37,4 %	445	Nei
Oppgradering av kummar i heradet - årleg vatn	9 000	3 456	484	1 984	583	29,4 %	1 401	Nei
Oppgradering av pumpestasjonar i Steinsdalen	5 000	4 765	472	472	237	50,2 %	235	Nei
Oppgradering av reduksjonskummar - årleg	5 600	675	1 648	2 448	123	5,0 %	2 325	Nei
Oppgradering av VA- leidningskart	3 000	1 938	0	1 000	319	31,9 %	681	Nei
Oppgradering hovudrenseanlegg avløp	129 430	85 019	827	827	1 118	135,2 %	-291	Nei

Tertialrapport 2022T2

Investering	Totalbudsjett		Budsjett for året					Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
Oppgradering membran Strandebarm vassverk	1 000	1 020	0	0	0	0,0 %	0	Nei
Prosjektering av reinseanlegg på Tangerås	200	0	100	200	0	0,0 %	200	Nei
Pumpestasjon og overføring frå Laupsa til Notanes	5 500	1 869	1 680	3 680	49	1,3 %	3 631	Nei
Reinseanlegg/overføring Vikøy	1 500	70	-1 400	0	16	0,0 %	-16	Nei
Reserveforsyning vatn	2 000	1 182	-458	422	173	41,1 %	249	Nei
Sanering Børveneset , prosjektering	200	0	0	200	0	0,0 %	200	Nei
Tolo reinseanlegg - byte av sil	860	608	-88	252	0	0,0 %	252	Nei
Utsifting av hovudvassleidning	3 150	272	-640	1 360	182	13,4 %	1 178	Nei
Skålheim - Mo i Øystese								
Vannkiosk Øystese	650	566	650	650	566	87,1 %	84	Nei
VA-pumpestasjon ved Fartøyvernsenteret	4 000	1 591	2 354	2 724	988	36,3 %	1 736	Nei
VA-sanering i Skårdalsvegen i Øystese	1 275	661	282	1 182	571	48,3 %	611	Nei
VA-sanering norheim del III	15 000	9 023	2 980	13 200	7 214	54,7 %	5 986	Nei
VA-sanering ved rådhuset/Norheimsund skule	1 700	1 507	-199	501	308	61,4 %	193	Nei
Sum	225 689	132 554	8 671	42 299	20 373		21 926	

9.11 Plan og byggesak

9.11.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Plan og Byggesak](#)

9.11.2 Utvikling og utfordringer

Drift går stort sett som normal. Har nokre utfordrande saker. Avdelinga er i gong med tilsetting av ny landmålar/geodet. Håpar på avklaring i løpet av kort tid på ny tilsetting. Har litt etterslep på tilsynsaker, har ein restanse på ca. 24 saker som er meldt inn av innbyggjarane. Områdeplanen i Øystese har stoppa litt opp på grunn av manglende ressursar på innkjøp, det må hentast inn ein ekspertrapport for flaumsikring før me kjem vidare med planen.

Me treng litt ekstra midler til nykartlegging av kommunen. Dette er ein kostnad me får kvart 5. år. Det er eit lovkrav at kommunen skal ha oppdaterte grunnkart. Kartlegging vert administrert av Statens kartverk gjennom geovekstavtalen. Det er og behov for meir midler til fullføring av reguleringsplan for ny bru til Fjærabygda. Det er utfordringar i dokumentasjonen knytt til flaum og brukonstruksjonen.

Me ventar framleis på at Vestland fylkeskommune skal senda inn søknad om nedsett fartsgrense på Kvamskogen. Kommunen har purra ved fleire høve, både via brev, epost og telefon.

9.11.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertil
Plansaksbehandling	2 383	4 512	4 930	48,3 %	-99	5 029
Byggesaksbehandling og eierseksjonering	262	167	170	154,4 %	0	170
Kart og oppmåling	1 022	896	775	131,9 %	0	775
Sum	3 667	5 575	5 874	62,4 %	-99	5 974

9.11.4 Kommentar til status økonomi

Deler av budsjetttramma på P71202 - Prosjekt Kvamsøy er flytta frå drift til investering.

9.11.5 Status økonomiplan tiltak

9.11.5.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjer 2022	0
P71202 Flytt deler av ramme frå drift til investering 2T 2022	-99
Sum	-99
Sum tiltak	-99

9.11.6 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Budsjett for året					Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud. i år	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
0* Oppdaterte kart	1 450	397	725	725	397	54,8 %	328	Nei
Prosjekt Kvamsøy	99	101	99	99	101	101,4 %	-1	Nei
Utomhus Norheimsund skule, rådhus og KFL	625	0	0	625	0	0,0 %	625	Nei
Sum	2 174	498	824	1 449	498		952	

9.11.7 Status politiske vedtak

9.11.7.1 MPB-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
1. gongshandsaming av reguleringsplan for ny vi da regående skule i Norheimsund sentrum	Ferdig		Klagar fekk ikkje medhald. Planen er arkivert.
Handsaming av klagar på Heradsstyret sitt vedtak 092/19 om godkjent reguleringsplan for Kvednaskogen	Iht. plan		Klage er oversendt til Statsforvaltaren i Vestland til klagehandsaming.
Kvamskogen, Lølihaugen, gnr. 26 bnr. 1 m.fl	Iht. plan		Planen må gjennom omfattende justeringar. Planen må derfor ut på ny høyring.
Laupsa, regulering av bustadområde - ny høyring	Iht. plan		Søkar og planleggjar har fått beskjed om å justere planen. Kommunen ventar på justert planframlegg

9.11.7.2 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2020 – 1. Regulering gang og sykkelveg Ålvik – Vikedal	Iht. plan		Prosjekt går som planlagt. Konsulent er i gong med å utarbeida reguleringsplanforslag. Neste steg er møte med grunneigarar som vert råka.
Budsjettvedtak 2020 – 14. prosjektplan for gang og sykkelsti Tangerås – Bakka	Ikke startet		Det ligg i planstrategien at det skal etablerast ein reguleringsplan for gang- og sykkelsti på Bakka, men det er ikkje sett av midlar til gjennomføring av reguleringsplan. Det må settast av midlar før me kan starte reguleringsplanen.
Budsjettvedtak 2020 – 4. Utvikling på Kvamskogen	Iht. plan		Kvam herad, Kvamskogen vel og Kvamskogen næringslag, samarbeider om prosjektet. Vert gjennomført iht plan. Har fått utbetalt delar av søknadssummen. Vert søkt etter plan- og bygningslova etterkvart som prosjektet går framover. Prosjektet er vellukka så langt og ny infrastruktur er på plass,

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2020 –6. Prosjekt Kvamsøy	Forsinket		HST- 094/19 Vedtak: Kvam herad eig ein stor del av denne øya. For å få ei tenleg utvikling, leggja til rette for ei god forvaltning, og bruk for framtida, er ein plan naudsynt. Eit arbeid med ein plan som tek opp i seg tema: Friluftsliv, kultur og kulturminne, å lmenta sin tilgang, samt ivaretek dei andre eigarane av øya, må startast opp. Det vert oppretta eit prosjekt med kostnadsramme i 2020 på 300.000 kr. Finansierast med midlar frå kraftfondet. Prosjektet kom godt i gang i 2020. Synfaringar, møte og samarbeid i mellom Kvam herad, grunneigarar, Bergen og omegn friluftsråd, samt fleire lokale lag og organisasjonar. Tema for arbeidet har vore kjøp av eigedom, rydding, skilting og informasjon. I 2021 har vore betre merking og utbetring av gjerdeklyvarar i rundløypa frå kaien og forhandlingar i mellom Bergen og omegn friluftsråd og speidarane om nytte og drift av toalett. I 2022 har Kvam herad overtatt gnr 55 bnr 14

Budsjettvedtak 2022-13: "Heradsstyret bed rådmannen om å setja ned ei arbeidsgruppe med mål å finna eigna lokasjonar der det kan etablerast anlegg for motorsport i Kvam. Ungdomsrådet er naturleg å involvera i dette arbeidet i tillegg til eksisterande motorsport miljø."	Iht. plan		Det er etablert ei arbeidsgruppe der plan- og byggesak, samfunn og utvikling, teknisk og oppvekst er med. Arbeidsgruppa er i gong med å sjå på alternative lokalitetar, opprette kontakt med ungdom som driv med eller er interesserte i motorsport. Kommunen har teke kontakt med forbundet og dei ønskjer ein dialog med kommunen og ungdommane. Resultat av plassering med fordelar og ulemper vert lagt fram som ein politisk sak før me går i gong med ein reguleringsplan med konsekvensutgreiing.
---	-----------	--	---

9.11.7.3 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Fagplan kommunal vegar 2020 - 2027	Ferdig		Sak 008/22 "Kommunale Vegar - nedklassifisering/privatisering - etter høyring" vart handsama av Kvam heradsstyre den 15.2.2022.
HST 079/21: Uttale til nedsett fartsgrense mellom gamle Ungdomsheimen og NAF	Iht. plan		Det er ikkje kome vedtak om nedsett fartsgrense ennå. Fylkeskommunen skal senda søknad til Statens vegvesen.
HST- sak 052/20 Fyke barnehage. Overdraging av tomt	Forsinket	Låg risiko	Semje om eigedomsoverdraging, men ikkje tinglyst pr dags dato.
Oppstart og finansiering av reguleringsplan - Skarpen næringsområde	Iht. plan		Reguleringsplanen er ikkje vedtatt. Motsegner ifrå fylkeskommunen på avkørsle og busstopp. Naudsynt med meir midlar til frigjeving av kulturminne og videare arbeid med flaumsone mm. Ventar på tilbagemelding i frå Vestland fylkeskommune.
Rultering av kommunedelplanen for Kvamskogen - arealstrategiar	Ferdig		Area lstrategi for Kvamskogen er oppdatert.

9.12 Samfunn og utvikling

9.12.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Samfunn og utvikling](#)

9.12.2 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertil
Rekreasjon i tettsted	1 181	1 927	2 009	58,8 %	74	1 935
Naturforvaltning og friluftsliv	73	1 335	2 357	3,1 %	-2 000	4 357
Kulturminner	18	0	0	0,0 %	0	0
Sum	1 272	3 262	4 367	29,1 %	-1 926	6 292

9.12.3 Kommentar til status økonomi

Klima og energifond - det er tidsforskyvd 2 mnok frå 2022 til 2023.

Det er òg lagt inn ei auke i elektrisitetsbudsjett til Samfunn og utvikling, som følgje av høge straumkostnadar. Dette er gjennomgåande i heile heradet.

9.12.4 Status økonomiplantiltak

9.12.4.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjær 2022	0
Driftsauke elektrisitet	74
Klima og energifond - tidsforskyv 2 mnok frå 2022 til 2023	-2000
Sum	-1926
Sum tiltak	-1926

9.12.5 Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett		Budsjett for året					
Investering	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	Driftskonsekvens
0/1*	0	748	0	0	0	0,0 %	0	Nei
Kompensasjonsmidlar tettsta utvikling Ålvik								
Dagsturhytte	1 000	1 465	0	0	3	0,0 %	-3	Nei
Utfylling i sjø - Øystese sentrum	12 625	11 820	0	0	0	0,0 %	0	Nei
Sum	13 625	14 033	0	0	3		-3	

9.12.6 Status politiske vedtak

9.12.6.1 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-11: "Heradsstyret er kjent med at det gjenstår eit kommunalt bidrag på ca 2,5 mill til Hardanger og Voss Museum sitt prosjekt Tett På. Dette er ikkje teke inn i budsjettframlegget men tenkt løyst etter søknad om stønad til Kraftfondet ved neste til deling."	Ikke startet		Hardanger og Voss museum har via vedtak i heradsstyret fått løyvd 2,5 mill kr til prosjektet.
Budsjettvedtak 2022-5: "Fritidskortet. Heradet kompenserer ordninga for 2022 med 1 mill. for å fullfinansiera den."	Iht. plan		Odninga vert gjennomført med kommunale midlar ut 2022. Har fått midlar til koordinatorstilling på inntil 380.00,- kr i 2022 og fram til 2024.
Budsjettvedtak 2022-9: "Heradsstyret set av 1 mill kr i 2022 slik at føretak som ynskjer å etablere solcelleanlegg i landbruk/næring kan søkja tilskot frå Kvam herad. Maks grense for tilskot er inntil 15 % av prosjektkostnad og maks tilskot pr anlegger inntil 50 000 kr."	Iht. plan		Arbeidet har starta opp og søknadsskjema er på plass. Ein søknad så langt i 2022.

9.12.6.2 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 026/22: Kvam heradsstyre ber rådmannen greia ut moglegheitene for fjernvarmeanlegg i Kvam - både når det gjeld kapasitetsauke på eksisterande anlegg og etablering av nye.	Ikke startet	Høg risiko	Uklart om vedtaket etterspør ei vurdering knytt til utviding av eksisterende kommunale glykolkretsar/sjøvarmeanlegg, eller om det er bestilt ei moglegstudie av etablering av tradisjonelle fjernvarmeanlegg i kommunen. Begge vurderingene vil kreve innleie av konsulent, og kan ikkje utførast av interne kommunale ressursar.
HST 027/22: Utgreiing av hurtiglådestasjonar for elbil i Kvam	Ikke startet		Me har ikkje starta prosjekt ennå. Det må etablerast ein prosjektgruppe som skal jobbe med tema.

Tertialrapport 2022T2

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 040/22 Søknad om tilskot til Hardangerbadet AS. Tildelt til saman 2 MNOK.	Iht. plan		Det er utbetalt 1,0 MNOK i samsvar med vedtaket. Resten av støtte på ytterlegare 1,0 MNOK vert gjort når ka usjonistane har oppfylt vilkåra for utbetaling, som er: • Hardangerbadet Eigedom AS ettergjev gjeld eller aukar eigenkapitalen i selskapet med minimum 1 mill.kr. • Ka usjonistane dekker underskotet på 1 mill.kr. i Kvam mabadet KF, og frå seier seg sitt moglege regresskrav mot Hardangerbadet AS
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg e) og HST 043/22 Utkast til økonomiplan 2023-2026 - tillegg 2) Kvam herad opprettar eit klima og energifond med 3 MNOK i 2022 og 5 MNOK i 2023.	Forsinket	Middels risiko	Energi- og klimaplan er lagt inn i Framsikt. Vidare oppfølging etter klimarekneskap i Klimakost og tiltak i Framsikt.
HST 088/21 Mellombelse lokaler for Kvam kulturskule	Ferdig		Kulturskulen er etablert i Høganæs-gården.
HST 089/21 og HST 044/22 Mellombelse lokaler for vaksenopplæringa	Iht. plan	Middels risiko	Pågår forhandlingar om leige. Pris er fastsett, men utleigar ynskjer å avvente kontraktsignering til byggjesakshandsaming mm er avklara.

9.13 Kultur

9.13.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Kultur](#)

9.13.2 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertia
Aktivitetstilbud barn og unge	-852	1 684	1 643	-51,9 %	-27	1 670
Bibliotek	2 281	3 273	3 323	68,6 %	63	3 260
Kino	488	659	733	66,7 %	79	654
Muséer	-3	795	882	-0,3 %	89	793
Kunstformidling	102	723	717	14,2 %	-3	720
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	248	1 699	1 699	14,6 %	0	1 699
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	3 367	2 092	4 999	67,3 %	2 849	2 151
Musikk- og kulturskoler	4 069	6 216	6 291	64,7 %	127	6 164
Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	1 822	5 687	2 880	63,3 %	-4 003	6 884
Kommunale kulturbygg	399	224	293	136,4 %	35	258
Sum	11 920	23 052	23 461	50,8 %	-792	24 253

9.13.3 Kommentar til status økonomi

Ei av dei største endringane på budsjettet til kultur er auka utgifter til straum, noko som er gjennomgåande i heile heradet.

Det er gjort ei korrigering på teneste på tidlegare vedteke tilskott Til Hardanger Fartøyvernssenter.

Tilskott til Hardangerbadet er lagt inn med 2 mnok.

Klima og energiplanen vert avslutta som prosjekt, nye tiltak vert løfta opp som eigen prosjekt/tiltak.

Kvam har mottatt 0,38 mnok i 2022 til koordinering av fritidskort, deretter eit tilskott på 0,3 mnok i 2023 og 2024.

9.13.4 Status økonomiplantiltak

9.13.4.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
P71200 restrammer per 31122021	103
P71200 restrammer per 31122021	-207
Fordeling av lønnsoppgjør 2022	-11
Fritidskort - statleg tilskot til koordinering	-50
K129 Fritidskort _ Eigenfinansiering	54
K129 Fritidskort _ Eigenfinansiering	-22
K129 Fritidskort _ Eigenfinansiering	-9
P71200 Klima og energiplan - avsluttast som prosjekt	-300
Driftsauke elektrisitet	1134
Tilskot Hardangerbadet AS - HST-sak 040/22	2000
Hardanger fartøyvernsenter, korrigert teneste på bruk av fond	-2500
Eks tra tilskot til lag og organisasjonar	-1000
Kulturminneplanarbeid	-100
Kulturskule, 4 framsyningar - innkjøp av teknikk, kulisser og løns midlar. Delvis dekket av inntekter.	115
Sum	-792
Sum tiltak	-792

9.13.5 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Budsjett for året					Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud. i år	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
0* Ny inngangsdør	100	0	100	100	0	0,0 %	100	Nei
Ingebrigt Vik museum								
Ny varmepumpe	1 125	0	0	1 125	0	0,0 %	1 125	Nei
Norheimsund idrettshall								
Sjølvbeteningsløysing	313	0	1	1	0	0,0 %	1	Nei
Ålvik bibliotek								
Vaskerobot Øystese	938	769	0	938	769	82,0 %	169	Nei
Idrettshall								
Sum	2 475	769	101	2 163	769		1 394	

9.13.6 Status politiske vedtak

9.13.6.1 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg f) Prosjekt – meir ope bibliotek - Ålvik	Iht. plan	Låg risiko	Det er også søkt om eksterne midlar til meiropent bibliotek i Ålvik.
Oppfylging av kulturminneplanen. Intensjonsavtale om drift av Ålvik industriarbeidermuseum	Forsinket		

9.14 Kyrkja

9.14.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Kyrkja](#)

9.14.2 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i % 2. tertial	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertiar
Den norske kirke	3 302	5 270	5 270	62,7 %	0	5 270
Gravplasser og krematorier	779	1 125	1 125	69,2 %	0	1 125
Sum	4 081	6 395	6 395	63,8 %	0	6 395

9.14.3 Kommentar til status økonomi

9.14.4 Status politiske vedtak

9.14.4.1 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-8: "Heradsstyret løyver og 500 000 kr ekstra til Kyrkjeleg fellesråd for å styrka vedlikehaldet av kyrkjebygga i Kvam."	Iht. plan		Kyrkja er informert om vedtaket. Beløpet vert utbetalt når dokumentasjon er motteke.

9.15 Samferdsel

9.15.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Samferdsel](#)

9.15.2 Utvikling og utfordringer

Det har vore mykje arbeid knytt opp til asfaltering i år. Desse hovudvegane er reasfaltert i år: Rosselandsvegen, Liabrekka, Lambadalen, deler av Trånavegen i Ålvik.

Det har vore litt utfordring knytt til prisauke på asfalt, som har ført til at me ikkje har fått asfaltert alt me hadde ønskt.

9.15.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i % 2. tertial	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertiar
Kommunale veier	5 671	12 277	13 578	41,8 %	-90	13 669
Sum	5 671	12 277	13 578	41,8 %	-90	13 669

9.15.4 Kommentar til status økonomi

Det er flytta 500 000 kr frå årets budsjetttramme på prosjekt P61209 Rekkverk kommunale Vegar til neste år, då ein såg at ein ikkje klarte å bruka opp heile ramma i inneverande år.

Det vart kjøpt inn ein bil til samferdsel der deler av kjøpesummen måtte finansierast av driftsbudsjettet til samferdsel.

Elles er elektrisitetsbudsjettet for samferdsel er auka noko som følge av høge straumkostnadar.

Status økonomiplantiltak

9.15.4.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Tidsforskyving P61209 Rekkverk kommunale vegar - årleg	-500
Fordeling av lønnsoppgjør 2022	0
Restbeløp kjøp av Ford Transit	-91
Driftsauke elektrisitet	4
Prosjekt frå investering til drift	496
Sum	-90
Sum tiltak	-90

9.15.5 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Budsjett for året					Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
0* Varmepumpe Sandven	350	384	29	29	63	217,1 %	-34	Nei
Asfaltering - årleg prosjekt	19 500	473	750	2 625	473	18,0 %	2 152	Nei
Fornyings teknisk utstyr - årleg	6 456	731	206	831	731	87,9 %	100	Nei
Gatelys i Tørvikbygd	500	0	100	100	0	0,0 %	100	Nei
Kommunale bruer - årleg	5 129	1 959	0	313	109	34,9 %	204	Nei
Kryss Tolo - Buspareklubben	7 500	149	0	0	0	0,0 %	0	Nei
Oppgradering av kommunale kaiar	9 375	5 637	3 722	3 722	490	13,2 %	3 232	Nei
Overvassleidning Norheimshagen	1 100	0	0	1 100	0	0,0 %	1 100	Nei
Rassikringstiltak - årleg	22 500	3 834	2 471	4 346	119	2,7 %	4 226	Nei
Rekkverk kommunale vegar - årleg	2 813	1 014	-553	72	0	0,0 %	72	Nei
Riving av bustadhus og omlegging av kommunal veg i Øystese	638	207	0	638	207	32,4 %	431	Nei
Trafikksikringsplan - årleg	2 250	1 135	251	626	345	55,2 %	280	Nei
Uteområde Sandven drenering /asfaltering	625	177	-427	198	0	0,0 %	198	Nei
Veg Sandvenhagen/Sæland	14 313	4 292	4 944	12 932	2 460	19,0 %	10 472	Nei
Sum	93 047	19 992	11 492	27 529	4 998		22 532	

9.15.6 Status politiske vedtak

9.15.6.1 Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2020–15. Bestillingsskyss, tilsvarane modell som i nabokommunar	Ikke startet	Låg risiko	Ikkje gjennomført

9.15.6.2 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg h) Kostnadsoverslag for ferdigstilling av gangveg «Pensjonisten – Torget» i Ålvik.	Iht. plan	Høg risiko	Kalla inn til internt møte for å avklare planstatus. Stor risiko knytt til prosjektet ettersom det er endra føresetnader i høve regulert løysing, løysinga må prosjekterast av ekstern konsulent og løysinga i stor grad vil vera avhengig av eit fylkeskommunalt bidrag/prosjekt knytt til fylkesveg og busslomme.
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg j) Etablera gatelyst som er prioritert i trafikksekringsplanen. Starta med strekkja frå gravplassen i Tørvikbygd til Heradstveitvegen.	Iht. plan	Høg risiko	Kommunen har teke kontakt med Kvam Kraftverk for å få pris/bestille gatelyst på strekka. Arbeidsmengde, leveringstid mm medfører stor uvisse/risiko knytt til om gatelysta vil vert etablert i 2022. Tertialen inneheld derfor ei tidsforskyving av 300 000 til 2023.

9.16 Bustad

9.16.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Bustad](#)

9.16.2 Utvikling og utfordringer

I samband med forvalting av bustadar har kommunen ein del utfordringar knytt til tildeling av rett type bustad til dei ulike brukargruppene. Det må gjerast vesentleg oppgradering av mange bustadar for å sikra at bebuarane har det trygt og godt i eigen heim.

Vidare er det utfordringar knytt til skille og samansetting av ulike brukargrupper innanfor same område og bygningsmasse.

Til slutt har generell prisauke og auke i straumkostnadar medført vesentlege utfordringar for både drift og vedlikehald av kommunens bustadsmasse og føremålsbygg.

9.16.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertil
Kommunalt disponerte boliger	-4 128	-5 539	-1 986	207,9 %	2 233	-4 218
Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	26	877	872	3,0 %	-4	876
Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	274	351	344	79,6 %	0	344
Sum	-3 828	-4 311	-769	497,6 %	2 229	-2 998

9.16.4 Kommentar til status økonomi

Den store endringa på budsjettet til bustad er auka utgifter til straum, noko som er gjennomgåande i heile heradet.

9.16.5 Status økonomiplantiltak

9.16.5.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjer 2022	0
Driftsauke elektrisitet	2229
Sum	2229
Sum tiltak	2229

9.16.6 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett			Budsjett for året				Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. Rekneskap bud.	Forbruk hiå. i % i år	Rest bud. i år		
Modul bustader til ROP	1 875	0	-1875	0	0	0,0 %	0	Nei
Brannsikring trygdebustad Hatlevegen	500	86	50	500	86	17,1 %	414	Nei
Bustader tom 2022	20 884	18 613	14 000	16 125	9 072	56,3 %	7 053	Nei
Husbanklån	130 585	78 598	41 100	56 100	18 891	33,7 %	37 209	Nei
Oppgradering av brannvarslingsanlegg i kommunale bygg	2 250	732	-1 350	500	151	30,2 %	349	Nei
Oppgradering bygg 2021	1 250	1 256	361	361	367	101,7 %	-6	Nei
Sum andre prosjekt	0	0	0	1 250	0	0,0 %	1 250	
Sum	157 344	99 285	52 286	74 836	28 568		46 269	

9.17 Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft

9.17.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft](#)

9.17.2 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertil
Kommunal næringsvirksomhet	1 194	1 267	1 255	95,2 %	-12	1 267
Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg	-126 338	-27 531	-121 560	103,9 %	-49 974	-71 586
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	2 224	3 669	3 734	59,6 %	17	3 717
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	-105	658	663	-15,8 %	0	663
Sum	-123 024	-21 938	-115 908	106,1 %	-49 968	-65 940

9.17.3 Kommentar til status økonomi

Det vert lagt inn ei netto auke på 50 mnok knytt til auka kraftinntekter, fråtrekt utgifter til kjøp av kraft og skatteutgifter.

Det er òg lagt inn ei auke på budsjett til tenesten for kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft til auka straumutgifter, noko som er gjennomgåande i heile heradet.

9.17.4 Status økonomiplan tiltak

9.17.4.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjør 2022	-4
Heimfall, auke i kraftinntekter og skatteutgifter	-37800
Konsesjonskraft, auke i kraftinntekter og - utgifter til kjøp av kraft	-12170
Driftsauke elektrisitet	5
Sum	-49968
Sum tiltak	-49968

9.17.5 Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Budsjett for året					Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud. i år	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	
Hardangerbadet	100 900	94 946	0	0	1	0,0 %	-1	Nei
Infrastruktur ind.område Sandvenhagen del II	25 000	24 830	0	0	4	0,0 %	-4	Nei
Komp.midlar veg skjering Bakka	3 825	5 495	0	0	10	0,0 %	-10	Nei
Sum	129 725	125 271	0	0	16		-16	

9.17.6 Status politiske vedtak

9.17.6.1 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Terti a lrapport 2022T1 tillegg g) og HST 043/22 Utkast til økonomiplan 2023-2026 - tillegg 1) Gratis kontorplassar for fjernarbeid. Leige av to kontor i kontorhotell (kontorfellesskap)	Ikke startet	Middels risiko	Det vil verta teke kontakt med aktuelle utleigarar i løpet av hausten 2022.
HST Interpellasjon 5. april 2022: Kostnadskompensasjon for frivillige lag og organisasjonar med eigne eller leigde hus og anlegg. Total ramme 1,0 mnok	Ikke startet		Rådmannen legg framsak til 1.tertial, med forslag om å utsetja ordninga, pga utviding av den statlege tilskotsordninga til lag og organisasjonar. Heradsstyret var samd i tilrådinga.
HST- sak 079/20: Kraftfondet - søknad frå Hardanger og Voss museum om tilskot til Smietunet, utviding av smie og mekanisk verkstad	Forsinket		Hardanger og Voss museum, i lag med Kvam herad har i tillegg til midlane i frå Kvam herad, fått 400 000,- kr i frå Vestland fylkeskommune til vitenpark utanfor kulturnaustet. Arbeidet med vitenperker sett litt på vent. Hardanger fartøyvern senter arbeider med
HST- sak 081/20 Kraftfondet - søknad om støtte i frå Kvamskogen vel til låglandsløype/uværsløype	Iht. plan		Verksemda har bede om delutbetaling og prosjektet er godt i gang.
HST- vedtak 065/20: Kraftfondet - søknad i frå NAF Kvamskogen as om støtte til reguleringsplan for vidare næringsutvikling på Kvamskogen	Forsinket		Verksemda har pt ikkje bede om utbetaling.
Tildeling av midlar frå kraftfondet- 2019. Mathuset Hardanger AS	Forsinket		Verksemda har pt ikkje bede om utbetaling.

9.18 Brann- og ulykkesvern

9.18.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Brann og ulykkesvern](#)

9.18.2 Utvikling og utfordringer

Generelt er utstyret som Kvam brann og redning (KVBR) disponerer i god stand, men dei er prega av alder og slitasje og det er behov for fornying og auka vedlikehold.

Av prosjekt i 2022 har ein eit prosjekt med nytt frigjeringsverktøy på Oma stasjon som skal sikre naudynt kapasitet til frigjering i samaband med mellom anna trafikkulukker. Ny vasstankvogn til Norheimsund går etter planen og men det ligg ann til ei mindre overskriding av budsjett.

Det er og eit felles prosjekt med nytt felles oppdragshandteringsystem som 110- sentralane og KVBR har fått ein del ekstra kostnader i samband med dette prosjektet, gjennom sin del av 110-Vest.

Arbeidet med ny hovedbrannstasjon er godt på veg og arbeidet går etter planen ein vonar at ein skal vera operative i denne i slutten av året.

Det har vore arbeid med analyser i samband med krav i ny forskrift og det er uvisst kva konsekvensar ei slik analyse vil bringa med seg.

Det har og i løpet av 2022 vore ein generell auke i kostnader knytt til personell i samsvar med avtalar og auka kompetanse. Denne auken utan medfylgjande auke i budsjett gjer at ein må begrensa aktiviteten i siste del av 2022 til eit minimum.

9.18.3 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i %	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertil
Forebygging av branner og andre ulykker	190	747	729	26,1 %	-18	747
Beredskap mot branner og andre ulykker	7 203	9 805	10 015	71,9 %	123	9 892
Sum	7 393	10 552	10 744	68,8 %	105	10 638

9.18.4 Kommentar til status økonomi

Den største endringa på budsjettet til brann- og ulykkesvern er auka utgifter til straum, noko som er gjennomgåande i heile heradet.

9.18.5 Status økonomiplan tiltak

9.18.5.1 Rammeendringer gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringer	
Fordeling av lønnsoppgjør 2022	-18
Driftsauke elektrisitet	123
Lønnsjustering - etterbetaling brann	0
Sum	105
Sum tiltak	105

9.18.6 Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett		Budsjett for året					
Investering	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Reguleringar i år	Rev. bud.	Rekneskap hiå.	Forbruk i % i år	Rest bud. i år	Driftskonsekvens
Brannstasjon KVBR	42 250	30 506	15 103	38 203	26 457	69,3 %	11 746	Nei
Redningsutstyr Oma	313	308	0	313	308	98,5 %	5	Nei
Brannstasjon								
Utviklingskostndar	625	518	625	625	518	82,8 %	107	Nei
Naudsentral								
Vasstankbil KBR	5 625	1 858	-5	5 520	1 753	31,8 %	3 767	Nei
Sum andre prosjekt	0	0	0	0	14	0,0 %	-14	
Sum	48 813	33 189	15 722	44 660	29 049		15 611	

9.18.7 Status politiske vedtak

9.18.7.1 HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 033/22 Etablering og tilsyn i kommunal regi. Inngå midlertidig avtale med ekstern leverandør. Tilretteleggja fasilitetar i den nye brannstasjonen.	Iht. plan	Middels risiko	Konkurranse om kjøp av bilar til feietenesta er lyst ut. Lang leveringstid for bilar og usikker rekrutteringssituasjon for medfører at det er noko risiko knytt til oppdraget. Endring av prosjekt Brannstasjon for å tilretteleggje for feietenesta er bestilt.

9.19 Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde

9.19.1 Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde](#)

9.19.2 Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap hiå. 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Forbruk i % 2. tertial	Justering i 2. tertial	Budsjett per 1. tertil
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	735	2 059	796	92,3 %	-6	803
Sum	735	2 059	796	92,3 %	-6	803

9.19.3 Kommentar til status økonomi

Det er ingen vesentlege endringar i 2.tertil.

9.19.4 Status økonomiplantiltak

9.19.4.1 Rammeendringar gjennom året

Beløp i 1000

Tiltak	Vedteke budsjett
Budsjettendringar	
Fordeling av lønnsoppgjer 2022	-6
Sum	-6
Sum tiltak	-6

Prosjekt i Kvam herad

Oversikt og innhald i totalrammene til prosjekta er trekt ut av rekneskapsrapportar og budsjett/økonomiplan, og vert i staden presentert i denne oversikta.

Prosjekta strekkjer seg gjerne over fleire år og omfattar tidlegare budsjett-/rekneskapsår, medan budsjettrammene vert tildelt årleg.

Fokuset til prosjektleiarane er fyrst og fremst å halda dei totale prosjektrammene, ikkje kva år fakturaene kjem i. Det er difor ei ekstra utfordring å treffa med rammefordelinga per budsjettår, særleg rundt nyttår. Kvam herad nyttar 1. og 2. tertialrapport, for å justera prosjektrammene mellom år.

Kvam herad har mange investeringsprosjekt og få driftsprosjekt. Investeringsprosjekta er i hovudsak lånefinansiert, medan driftsprosjekta ikkje kan vera lånefinansiert, og må finansierast med driftsfond eller driftsinntekter.

Denne rapporten omhandlar driftsprosjekta då det er behov for å synleggjera dette i ein eigen rapport.

Årlege driftprosjekt:

Kommunen har nokre typar driftsprosjekt som er lagt inn med årlege prosjektrammer:

- Rekkverk kommunale vegar. Prosjektet er både eit drift- og eit investeringsprosjekt med årlege driftsrammer på 0,375 mnok eks. mva. Finansiert med bruk av disposisjonsfond.
- Et årleg prosjekt knytt til vasslekasjar med årlege rammer på 0,5 mnok. Finansiert med gebyrinntekter.
- Trafikksikringsplan, prosjektet er både eit drift- og eit investeringsprosjekt. Tiltaka bør spesifiserast og tilpassast etterkvart.

1 Driftsprosjekt i 2022

I tabellane under viser forbruket per 30.08.2022, budsjettet 2022, rest i 2022 ramma, total forbruk per 30.08.2022, totale prosjektrammer og rest i totale rammer per 30.08.2022. Siste kolonne viser endring i totalramma på driftsprosjekt frå 1.tertial til 2. tertial 2022. Alle tall inkluderer mva.

1.1 Aktive driftsprosjekt

Aktive driftsprosjekt er tidlegare vedtekne av Kvam heradstyre. Nokre av prosjekta er forskyvd i tid og/eller har fått endra prosjektrammer i etterkant av det opprinnlege vedtaket. Tall i tabellen inkluderer mva.

Prosjekt		Forbruk 2022 per 2T	Budsjett 2022	Rest budsjetta mme 2022	Total forbruk per 2T	Total prosjek- tramme	Rest prosjektramme	Endring i ramme per 2T
P19190	1* Lean fase 3 (2019-2021)	285 600	896 273	610 673	1 580 487	2 362 500	782 013	
P20210	1*Ekstra inntak barnehage	1 633 022	5 189 212	3 556 190	1 927 810	7 361 000	5 433 190	
P20220	1*Oppvekstplan	268 549	383 258	114 709	438 269	552 978	114 709	
P37220	1* Utgreiing om kommunale måltidstilbod	342 189	1 000 000	657 811	342 187	1 000 000	657 813	
P61145	0/1* Trafikksikringsplan - årleg	228 443	450 761	222 318	473 333	450 761	-22 572	
P61208	1* Saneringsplan for Ålvik	0	79 678	79 678	20 323	100 000	79 677	
P61209	0*/1* Rekkverk kommunale vegar - årleg	0	768 488	768 488	238 525	1 393 488	1 154 963	469 000
P61216	0/1*Vasslekkasjer - årleg	60 216	454 218	394 002	605 999	454 218	-151 781	
P71091	1* Kompensasjonsmidlar tettstadutvikling Ålvik	890 868	3 037 302	2 146 434	6 645 929	9 487 500	2 841 571	- 200 000
P71181	1* Revisjon kommuneplan Kvamskogen	385 427	1 276 835	891 408	921 092	2 125 000	1 203 908	
P71185	1* Reguleringsplan Skarpen	75 627	537 418	461 791	973 564	3 062 500	2 088 936	375 000
P71200	1* Klima og energiplan	0	483 138	483 138	265 938	2 500 000	2 234 062	
P71201	1* Regulering gang og sykkelveg Ålvik - Vikedal	14 077	624 882	610 805	251 460	875 000	623 540	
P71202	1* Prosjekt Kvamsøy	0	24 859	24 859	5 841	275 700	269 859	- 99 300
P71220	1* Planarbeid samfunn, næring og utvikling 2022-2025	0	250 000	250 000	0	625 000	625 000	
P80191	1*Områdeplan Øystese sentrum	10 092	123 707	113 615	823 757	1 000 000	176 243	
P80210	1*Reguleringsplan Fjerabygde-Rosseland del 2	46 848	124 542	77 694	107 306	185 000	77 694	60 000
P61227	1*Overvannsplan	0	225 000	225 000	0	225 000	225 000	
SUM		4 240 958	15 929 571	11 688 613	15 621 820	34 035 645	18 413 825	829 700

Avslutta driftsprosjekt per 2.tertial 2022:

P71200 - 1* Klima og energiplan

Nye driftsprosjekt per 2. tertial 2022:

P61227 – 1* Overvannsplan

P19190 Lean fase 3 (2019-2021) HST -077/18

To tilsette er frikjøpt i 20% stillingar for å koordinera og støtta opp om lean-prosessane, finansiert av disposisjonsfond. Det har vore redusert kapasitet til koordinering og gjennomføring av lean-prosessar i ulike delar av organisasjonen i 2021 som følgje av pandemien.

I samband med budsjett 2021, kom det ei nytt tillegg til lean-arbeidet, Lean program Kvam 21-24.

Programmet er ikkje eit prosjekt, og har ikkje fått tildelt egne midlar, men skal løysast innanfor driftsrammene til kommunen.

P20210 Ekstra inntak barnehage

Kvam heradsstyre bed Rådmannen om å leggja til rette for løpande opptak 4 gonger i året til barnehagane i Kvam. Prosjektet skal i førsteomgang vara i 2 år og vert finansiert ved bruk av disposisjonsfond.

Status:

Etter innføring av løpande opptak har alle som har søkt, fått tilbod om barnehageplass. Foreldre opplever å få tilbod om plass, men ikkje nødvendigvis i den barnehagen dei ynskjer. Dette grunna mangel på areal i nokre av barnehagane. Det må påreknast ventetid frå søknadsdato til barnet kan få plass grunna 4 opptak i året og utfordringar med å tak i nok kvalifisert personale. Det er minst utfordringar med areal i Tørvikbygd barnehage.

I perioden 01.01.2022 til 31.07.2022 har 27 barn fått plass i barnehagane i Kvam.

Pr. 15.08.2022 er det 20 barn på ventelista og 8 barn som ynskjer endring av plasstype eller byte av barnehage. Det er ikkje plass til alle i den barnehagen det er søkt i, men alle kjem til å få eit tilbod.

Ved tilsetjingar i løpet av året er det krevjande å få kvalifisert personale til stillingane. I tillegg er det mykje arbeid med å lysa ut stillingar, og omrokking på avdelingar gjennom året for å kunne plassere dei nye barna i avdelingar med barn på same alder.

I august 2022 starta barnehagane opp med ei bemanning som sikrar at det er noko kapasitet til å ta imot barn i løpet av året, men det vil truleg verta behov for ytterlegare tilsetjingar i løpet av året.

Tørvikbygd barnehage har mykje areal til disposisjon og kan tilby mange barnehageplassar forutsett at dei får tilsett nok kvalifisert personell.

P20220 Oppvekstplan

11.05.2021, HST-041/21. Kvam heradsstyre løyver 552 978 kroner til prosessleiing av kommunedelplan for oppvekst. Finansiert med disposisjonsfond.

Status:

Prosjekt oppvekstplan er i hht tidsplan.

Kommundelplan for oppvekst er lagt ut til offentleg ettersyn og høyring i samsvar med plan- og bygningslova § 11-14, jmf vedtak i Kvam heradstyre 14 juni 2022, sak 22/12417

P37220 Utgreiing om kommunale måltidstilbod

Kvam herad har engasjert PwC til å gjennomføra utgreiinga.

Ei intern arbeidsgruppe samarbeider med PwC i utgreiinga.

Sluttrapport forventa klar 30.09.22

Politisk sak i HST-møte 08.11.2022

P61145 Trafikksikringsplan – årleg prosjekt

Prosjektet har ein investeringsdel og ein driftsdel. Det vart lagt inn årleg 0,2 mnok til driftsdelen av prosjektet, og 0,3 mnok til investeringstiltak, dette bør konkretiserast og tilpassast etter kvart.

Finansier med disp. fond på drift og lån på investering.

Det vart oppretta årlege projektrammer ved 1T 2021. Kvam herad mottok 0,071 mnok frå Vestland Fylkeskommune til mindre trafikksikringstiltak i 2021. Inntekta er ført på driftsdelen av prosjektet, 34 587 nok vart overført til 2022.

Tiltak vert prioritert ut frå TS-plan og vurderingar i trafikksikringsgruppa.

P61208 Saneringsplan for Ålvik

Driftsprosjekt for å prosjektera og planlegga VA i Ålvik. Finansiert med bruk av sjølvkostfond.

P61209 Rekkverk kommunale vegar

Prosjektet er både eit drift- og eit investeringsprosjekt med årlege driftsrammer på 0,375 mnok eks. mva. Finansiert med bruk av disposisjonsfond. Per 2. tertial er det overført 469 000,- frå investeringsdelen av prosjektet til drift.

Det er mykje rekkverk i kommunen som bør bytast ut i åra som kjem.

P61216 Vasslekkasjer.

Et årleg prosjekt knytt til vasslekkasjar med årlege rammer på 0,5 mnok. Finansiert med bruk av sjølvkostfond.

Midlar er tenkt nytta til vasslekkasjar som oppstår brått, men kan også nyttast til leiting av eksisterande lekkasjar for å få ned døgnforbruket

2T: Forbruket i år til no er 60 000 som har gått til utbetring av lekkasjer i Oma og Strandebarm

P71091 Kompensasjonsmidlar tettstadutvikling Ålvik

Tettstadutvikling i Ålvik. Utvikling av eit meir aktivt og attraktivt område ved kafeen/ butikkssenteret i Ålvik sentrum. Prosjektet er delt opp i ein driftsdel og ein investeringsdel.

Prosjektstatus:

I 2019-20 vart amfiet og leikeplassen bygd, då vart stor del av røyrrer frå rørgata til fjells i Ålvik kutta opp og inngår i amfiet, samt gammal taubanemast nytta til dissestativ. Samtidig vart terrassen til kafebygget utvida og oppgradert.

I 2021 var det etablering av drivstoffanlegg, og dessutan arbeid med overtaking av grunn og planlegging for etablering av skateanlegg.

Ferdigstilling av parkeringsplasser som vart starta med i 2017 for Bjølvefossen som kompensasjon for redusert parkering ved torget vart gjort ferdige første halvår 2022.

Ålvik skateklubb etablerte skatepark som del av prosjektet i 2022.

Vidare arbeid vert dialog med Vestland fylkeskommune for utbedring av avkøyringa og fjerna tidlegare busslomme for å etablere gang og sykkelveg forbi torget.

P71181 Revisjon kommunedelplan Kvamskogen

Rullering av kommunedelplanen for Kvamskogen, arealstrategiar er vedteke , endeleg planprogram vert vedteken i møtebolk 5 i 2022. Kartlegging av skred, flaum og naturmangfald pågår. Konsulent jobbar med gjennomgang av alle innspel til kunngjering oppstart.

P71185 Reguleringsplan Skarpen

Oppstart og finansiering av reguleringsplan – for Skarpen gnr 51 bnr 1 , HST-051/19. Finansiert med kraftfond.

Føremålet med reguleringsplanen er tilrettelegging for næringsområde til arealkrevjande næringar, sentralt plassert ved hovudvegnettet. Tilrettelegging for kaianlegg er del av framlegget.

Varsel om oppstart av planen i mars 2020. Vedtak av planprogram for næringsareal i Kvam formannskap den 10.06.2020, jf FSK-sak 040/20. Det vart gjennomført ope møte om planarbeidet i oktober 2020. Hausten 2020 vart det gjennomført arkeologiske utgravingar på tomte. Planen vart lag ut på høyring våren 2021.

Administrativ motsegn i frå Vestland fylkeskommune, på manglande godkjent fråvik på gjeldande vegnormal og fjerning av busstopp. Det vert arbeidt med å finna løysingar på korleis dette kan løysast. Kvam herad har gjennomført fartsmålingar og søkt om fråvik. Manglar svar i frå Vestland fylkeskommune. I høve til kulturminne skal det gjerast utgravingar av dei automatisk freda fornminna, etter endeleg vedtak av planen. Det vart gjennomført dialogmøte med Statsforvaltaren den 28.09.2021. Statsforvaltaren hadde varsla motsegn til planen, med bakgrunn i at tiltaka med kai og tilførselsveg ikkje var i samsvar med kommuneplanen sin arealdel. Konklusjonen i møtet var at det må finnast løysingar med inngrep som vert så små som mogleg, når tiltaka skal etablerast. Det må og sikrast at aktuelle verksemder flyttar ut i frå Øystese sentrum. Det vart og i møtet konkludert med at det må definerast konkrete grenseverdiar for støy.

Kvam herad, har etter innspel i frå NVE fått gjennomført flaumfarevurderingar og områdestabilitetsvurdering sommaren 2022.

Det er og dialog i mellom Kvam herad og grunneigar i høve til kjøp og sal av området.

ABO er konsulent for arbeidet.

Det vert foreslått ei auke på 0,375 mnok ved 2. tertial 2022 knytt til grunnundersøkelser og konsulent

P71200 Klima og energiplan

Klima- og energiplan vert per 2.tertial av slutta som driftsprosjekt. Eventuelle nye tiltak vert diversemerka.

Driftsprosjekt på 0,2 mnok eks. mva. til arbeid med klima og energiplan i 2021 som skal gje ein plan for klima og energitiltak på inntil 2 millionar kroner, vedtatt i retningslinjer for bruk av Havbruksfond HST- 079/18.

Endeleg vedtak av planen i heradsstyret den 15-06-2021. Fylgjande mål vart sett for kommunen og planen: «Klimagassutsleppa i Kvam herad skal i tråd med nasjonale mål, reduserast med inntil 55 % innan 2030 i høve til 1990». Planen skal fylgjast opp med eigen handlingsdel og tiltak.

P71201 Regulering gang og sykkelveg Ålvik – Vikedal

HST- 094/19 Vedtak: Det skal setjast i gang regulering av gang og sykkelveg mellom Ålvik og Vikedal. Total ramme er på 0,7 mnok. Finansiering med bruk av kraftfondsmidler. Planen har vore til oppstart, konsulent jobbar med å utarbeide plan.

P71202 Prosjekt Kvamsøy

HST- 094/19 Vedtak: Kvam herad eig ein stor del av denne øya. For å få ei tenleg utvikling, leggja til rette for ei god forvaltning, og bruk for framtida, er ein plan naudsynt. Eit arbeid med ein plan som tek opp i seg tema: Friluftsliv, kultur og kulturminne, ålmenta sin tilgang, samt ivaretek dei andre eigarane av øya, må startast opp. Det vert oppretta eit prosjekt med kostnadsramme i 2020 på 300.000 kr. Finansierast med midlar frå kraftfondet.

Prosjektet kom godt i gang i 2020. Synfaringar, møte og samarbeid i mellom Kvam herad, grunneigarar, Bergen og omegn friluftsråd, samt fleire lokale lag og organisasjonar. Tema for arbeidet

har vore kjøp av eigedom, rydding, skilting og informasjon. I 2021 har vore betre merking og utbetring av gjedeklyvarar i rundløypa frå kaien og forhandlingar imellom Bergen og omegn friluftsråd og speidarane om nytte og drift av toalett. I 2022 har Kvam herad overtatt gnr 55 bnr 14. Kjøpet skal først i investering. Dermed vert driftsramma på redusert.

P80191 Områdeplan Øystese sentrum HST - 077/18

Kvam heradsstyre ba rådmann framskunda oppstart for områdeplan for Øystese sentrum til 2019. Planen skal ha spesielt fokus på trafikktryggleik for mjuke trafikantar i området frå Øystese skule, Busdalen, Kvam ungdomsskule, idrettshallen og Holmatun. Plan hadde oppstart i 2021, konsulent jobbar med å utarbeide plan. Plan har stoppa opp i samband med innhenting av tilbod på flaumsikring av Øystesevassdraget. Når konsulentrapport for flaumsikring er på plass, så kan me fortsette planlegginga.

P80210 Reguleringsplan Fjerabygde-Rosseland del 2

For denne planen har me meldt inn behov for meir pengar til avdekking av fare for flaum. Me kan ikkje gå vidare med planen før me har meir midlar på plass. Så me har sett konsulent på vent til me har fått det me treng for å fullføre planen. Dette må me gjere etter motsegn frå NVE. Det er foreslått å auka ramma med 60 000,- i 2. tertial til fullføring av plan.

P71220 Planarbeid samfunn, næring og utvikling 2022-2025

Det vart avsett 625 000,- inkl. mva til oppfylgjing av planstrategien, mellom anna til kommunedelplan for kompetanse og næring, kommuneplanen sin samfunnsdel, frivillighetsplan, m.fl. Arbeida har ikkje starta opp.

Fondsoversikt

2022-2025

Innhald

1	Fond i Kvam herad	3
2	Status fond.....	4
3	Bundne fond	6
3.1	Bundne driftsfond	6
3.2	Bundne kapitalfond	8
4	Ubundne fond.....	8
4.1	Disposisjonsfond.....	9
4.2	Rekneskapsmessig overskot.....	9
4.3	Ubundne kapitalfond.....	10
6	Vedtekter for Kvam fiskefond (HST-167/08, 16.12.2008. Arkivsak 08/1045).....	16
7	Vedtekter for Kvam viltfond (HST-052/02, 28.05.2002. Arkivsak 2002000568).....	17
8	Retningslinjer for Havbruksfondet i Kvam herad	20
9	Fondsbruk/-avsetning.....	21
9.1	Næringsfond.....	21
9.2	Fiskefond	21
9.3	Viltfond	22

1 Fond i Kvam herad

Kommunerekneskapen skil seg frå bedriftsrekneskap på ei rekkje måtar. Bl.a. driv ikkje ein kommune med tradisjonelt overskot eller underskot, men har i staden for mindreforbruk eller meirforbruk i høve tildelte budsjetttrammer.

Dersom kommunen har eit mindreforbruk/overskot, vert summen sett av på fond til bruk i komande budsjettår. Har kommunen eit meirforbruk/underskot, må dette dekkast inn med tidlegare avsette fondsmidlar. Ein kommune kan ikkje driva med udekka underskot, og kommunen vert i så fall sett under statleg administrasjon (v/fylkesmann) til dess udekka underskot er dekkja inn, og kommunen driv i balanse eller med mindreforbruk. Det er tilrådd at kommunar årleg har eit netto driftsresultat på 1,75 % av brutto driftsinntekter som kan setjast av på driftsfond som «buffer» for ev. underskot, eller som kan overførast til investeringsrekneskapen til finansiering av ev. investeringar eller setjast av på kapitalfond.

Det kan og koma meir-/mindreforbruk i investeringsrekneskapen. Eventuelle fondsmidlar frå mindreforbruk i investeringsrekneskapen kan ikkje nyttast til drift, men til finansiering av komande investeringar. Fondsmidlar frå investeringsrekneskapen skapar overskotslikviditet som vert plassert i tråd med reglement for fonds- og gjeldsfinansiering. Bruk av fondsmidlar medfører redusert overskotslikviditet, og dermed lågare avkastning på plasseringar.

Fonda er delt opp i drifts- og investeringsfond, og deretter i bundne og ubundne fond innanfor kvar av desse. Investeringsfond vert kalla kapitalfond. Dei bundne fonda må brukast til føremålet til fondet, medan dei ubundne kan disponerast fritt etter fleirtalsvedtak i heradsstyre. Frie driftsfond vert kalla disposisjonsfond. Det er midlane på disposisjonsfond som må dekkja ev. «underskot» i drifta, og det er tilrådd at disposisjonsfond utgjer 4 % av brutto driftsutgifter. I Kvam herad utgjer det om lag 31,8 mnok.

I samband med budsjett/økonomiplan og ev. enkeltsaker for tiltak og prosjekt, vedtek Kvam heradsstyre bruk av/avsetning til fond. Både økonomiplan og prosjekt strekkjer seg over fleire år, og det er viktig å ha oversikt på fondsmidlane over år for å unngå overforbruk. Kommunen merker difor fondsmidlane for vedteken bruk. For nokre få fond, merker kommunen òg framtidig avsetning til fond. Avsetning til fond kan ikkje garanterast, men for næringsfond/kraftfond og fiskefond er det ei fast overføring på om lag 4 mnok til næringsfond og 0,1 mnok til fiskefond for konsesjonsavgift kraftverka må betala til kommunen som kompensasjon for tidlegare kraftutbygging.

Det er og lagt inn bruk og avsetning til disposisjonsfond i tråd med framlegget til økonomiplan, men desse midlane er det knytt stor usikkerheit til, då dei avheng av at årsrekneskapen til kommunen vert akkurat som i framlegget til budsjett/økonomiplan.

Det er ikkje lagt inn merking for bruk/avsetning til sjølvkostfond som vatn og avlaup, då desse fonda er bundne, og vert følgt opp gjennom sjølvkostrekneskapa. Det er heller ikkje lagt inn avsetning for rente på fondsmidlane, slik nokre av dei bundne fonda har krav på.

Næringsfondet har eigne statuttar, medan andre er bundne av eit heradsstyrevedtak. Andre fond er bundne av at dei er gjevne som øymerka tilskot/midlar eller som testamentariske gåver til særskilte føremål.

2 Status fond

Sjå tabell for status på dei ulike fonda. I tillegg til rekneskapssaldo, er det estimert ein framtidig saldo i slutten av gjeldande økonomiplanperiode. Dette er gjort for å visa bindingar på fondsmidlar frå tidlegare budsjettvedtak.

Oversikten er ikkje komplett, og manglar bl.a. avsetning av rente til fond, men hovudlinjene er på plass.

- Budsjettert avsetning og bruk av sjølvkostfond er ikkje med, då dette vert fylgt opp på andre måtar.
- Budsjettert avsetning til Bustadfeltfond er ikkje med, då dette er så usikkert.
- Bruk er berre med for spesifikke prosjekt og øymerka tilskot.

Fondsmidlar i øk.planperiode	Fondsmidlar i øk.planperiode	Saldo fondsmidlar 01.01.2022	Endring fondsmidlar 202201- 202208	Saldo fondsmidlar 31.08.2022	Estimert saldo pr. 31.12.25
25110001	Øymerka tilskot, gåver ol.	25 222 211	-5 277 212	19 944 999	231 059
25130001	Gåver Øysteseheimen	175 463	-4 794	170 669	170 669
25130003	Gåver Strandealderheim	361 783	0	361 783	134 182
25130004	Gåve Frå Gudrun Mohr 90	22 852	0	22 852	22 852
25130005	Psykiatri	16 872	0	16 872	16 872
25130008	Gåve Sverre Soldal	807 967	0	807 967	807 967
25130010	Gåve til Kalhagen Bufellesskap	9 894	0	9 894	9 894
25130011	Gåve Toloheimen	216 524	0	216 524	92 497
25130012	Gåve Øysteseheimen - B.Botnen	234 799	0	234 799	234 799
25130013	Hardanger/Voss kompetanseregion	50 000	0	50 000	50 000
25130014	Gåver Lokalmed. senter (Rehab.)	53 936	-9 500	44 436	31 499
25130015	Gåver Kvam legevakt	15 781	1 021	16 802	16 802
25130016	Gåver Mikjelsflaten	11 601	-3 500	8 101	8 101
25140002	Kraftfond	36 669 349	-942 000	35 727 349	30 092 727
25140003	Parkeringsplassar	286 136	0	286 136	286 136
25140004	Fiskefond	678 709	36 715	715 424	715 424
25140005	Næringsutvikling i Kvam	154 339	0	154 339	-9 537 259
25140006	Overførte midlar frå Ålvik vekst	756 631	0	756 631	-6 809 700
25140007	Kursadministrasjon - Akuttmedisin	470 133	0	470 133	470 133
25142051	Fond tap på etableringslån	468 376	0	468 376	468 376
25160010	Fond Viltforvaltning	646 787	-50 064	596 723	596 723
25160031	Sjølvkostfond vatn, felles	0	0	0	0
25160032	Sjølvkostfond avlaup, felles	12 071 288	0	12 071 288	12 046 288
25160035	Sjølvkostfond slam	362 365	0	362 365	362 365
25160036	Sjølvkost renovasjon	429 623	0	429 623	429 623
25164100	Sjølvkostfond feiing	173 596	0	173 596	173 596
Sum 2.51 bunde driftsfond	Sum 2.51 bunde driftsfond	80 367 015	-6 249 333	74 117 682	31 121 626
25300001	Kapitalfond	581 888	0	581 888	581 888
25300002	Uttak Eigenkap.K.Kraftv	-843 144	3 941 197	3 098 053	4 711 179
25300003	Inv.Fond Kvam Kraftverk	9 397 788	0	9 397 788	9 397 788
25310001	Flyktningefond - investering	140 529	0	140 529	140 529
25360003	Bustadfelt-Fond	22 249 646	2 674 605	24 924 251	27 189 551
25392001	Innløyste Formidlingslån	0	0	0	0
Sum 2.53 ubunde kapitalfond	Sum 2.53 ubunde kapitalfond	31 526 706	6 615 802	38 142 508	42 020 934
25510000	Innbet. Husbanklån	30 664 811	0	30 664 811	17 357 457
25510001	Tilfluktsrom	0	0	0	0
25510003	Bustad funksjonshemma	840 603	0	840 603	840 603
25510004	Innløyste formidlingslån	6 192 678	0	6 192 678	6 192 678
25530003	Heis Ved Øysteseheimen	9 861	0	9 861	9 861
25530005	Gåve T.Breivne Str.Aldersh	7 129	0	7 129	7 129
25530006	Gåve til kjøkken Strandeabarn	500 000	0	500 000	500 000
25550001	Vikøy Kyrkjegardsfond	48 128	0	48 128	48 128
25550003	Tusenårsjubileum	178 235	0	178 235	178 235
25563003	Pumpestasjon	20 237	0	20 237	20 237
25563004	Øymerka tilskot motatt i investering	2 128 409	0	2 128 409	0
Sum 2.55 bunde kapitalfond	Sum 2.55 bunde kapitalfond	40 590 092	0	40 590 092	25 154 329
25600000	Disposisjonsfond	63 703 767	-246 923	63 456 844	-95 796 214
25600013	Mastekompensasjon	3 432 745	0	3 432 745	3 432 745
25600100	Mva.komp. frå investeringsprosjekt	0	0	0	0
25600200	Disp.fond - ekstra kraftinntekter	51 264 111	0	51 264 111	342 784 127
25600300	Kvammabadet KF	10 000 000	-1 000 000	9 000 000	0
25600400	Havbruksfond	30 298 693	-41 992	30 256 701	53 837 161
Sum 2.56 disposisjonsfond	Sum 2.56 disposisjonsfond	158 699 315	-1 288 915	157 410 400	304 257 819
25950000	Rekneskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	0
Sum 2.595 rekneskapsmessige over	Sum 2.595 rekneskapsmessige over	0	0	0	0

3 Bundne fond

3.1 Bundne driftsfond

Fondskonto	Fondsnamn	Kommentar
25110001	Øyremerka tilskot, gåver ol.	Kommunen mottek ei rekkje øyremerka tilskot gjennom året, som skal brukast til eit spesifikt føremål. Ofte rekk ein gjerne ikkje bruka opp alle midlane innanfor det enkelte budsjettåret, og resterande midlar vert då sett av på dette fondet i inneverande år, og brukt i komande år. Tilsvarande er det og for gåver som vert gjeve til kommunen til spesifikke føremål. Alle midlar på dette fondet, skal vera merka.
25130001	Gåver Øysteseheimen	Gåver til bruk for personale og tilsette ved Øysteseheimen
25130002	Gåve til kjøkken Strandebarmheimen	Gåve til bruk ved kjøkken Strandebarmheimen
25130003	Gåver Strandeb.aldersheim	Gåver til bruk for personale og tilsette ved Strandebarmsheimen
25130004	Gåve Frå Gudrun Mohr 90	Testamentarisk gåve til Øystese aldersheim, HST-87/90, utan bindingar
25130005	Psykiatri	Spesielle tiltak, med spesiell klausul, jf. 9901907-15
25130008	Gåve Sverre Soldal	Testamentarisk gåve, sak 13.02.02, HST-015/02, jf. 9901907-12
25130010	Gåve til Kalhagen Bufellesskap	Gåve til bruk i Kalhagen Bufellesskap i 2005
25130011	Gåve Toloheimen	Gåve til bruk på Toloheimen
25130012	Gåve Øysteseheimen - B. Botnen	Gåve til bruk på Øysteseheimen. Midlane skal brukast til trivselstiltak for bebuarane, og eventuelt til innkjøp av utstyr som direkte kjem bebuarane til nytte.
25130013	Hardanger/Voss kompetanseregion	Øyremerka midlar til bruk Hardanger/Voss kompetanseregion
25130014	Gåver Lokalmed. Senter (Rehab.)	Gåver til bruk på KRB på Toloheimen

25130015	Gåver Kvam legevakt	Gåver til bruk på Kvam legevakt
25130016	Gåver Mikjelsflaten	Gåver til bruk på Mikjelsflaten.
25140002	Næringsfond	Vert tilført ca. 4 mnok per år frå konsesjonsavgift. Eigne statuttar – sjå eige kapittel
25140003	Parkeringsplassar	Midlar frå utbyggingssaker til offentlege parkeringsplassar
25140004	Fiskefond	Eigne vedtekter, sjå eige kapittel
25140005	Næringsutvikling og kompensasjonsmidlar	Fondet brukt til avsetning til/bruk av kompensasjonsmidlar som kommunen får frå fylket. Nokre av midlane skal betalast ut til andre aktørar, medan andre går til finansiering av ulike prosjekt og tiltak. Vedteken bruk av midlane er lagt inn, men ikkje avsetning. Fondet viser difor eit overforbruk.
25140006	Overførte midlar frå Ålvik vekst	Midlane til næringsutvikling vart gjeve av NVE i samband med ny konsesjon for Bjølveutbygginga i 2000, og tenkt bruk til utvikling i Ålvik, og Ålvik vekst vart oppretta. Det står nokre midlar att.
Fondskonto	Fondsnamn	Kommentar
25142051	Fond tap på etableringslån	Kommunen kan setja av nokre av tilskotsmidlane frå Husbanken til eit eige fond for å dekkja ev. tap på vidareformidla etableringslån frå Husbanken.
25160010	Fond Viltforvaltning	Vedtekter HST-52/02 (28.05.02, 2002000568), sjå eige kapittel.
25160031	Sjølvkostfond vatn, felles	Sjølvkostsfond til bruk for produksjon av vatn til abonnentar.
25160032	Sjølvkostfond avlaup, felles	Sjølvkostsfond til bruk for handtering av avlaup for abonnentar.
25160035	Sjølvkostfond slam	Sjølvkostsfond til bruk for handtering av slam for abonnentar.
25164100	Sjølvkostfond feiing	Sjølvkostsfond til bruk for feiing for abonnentar

3.2 Bundne kapitalfond

Fondskonto	Fondsnamn	Kommentar
25510000	Innbet. Husbanklån	Bundne av forskrifter for Husbanklån, midlane må gå til same formål som låna er tekne opp til.
25510001	Tilfluktsrom	Fondet truleg oppretta i nov-94, med uklar status. Vert nytta til P60188 - Tilfluktsrom/arkivrom i 2018 for å skilja desse to funksjonane på rådhuset og for å oppfylle lovkrava.
25510003	Bustad funksjonshemma	Resterande midlar etter sal av husvære som var gjeve som testamentarisk gåve til kommunen. Midlane skal nyttast til finansiering av kjøp av bustad særleg tilrettelagt for funksjonshemma.
25510004	Innløyste Formidlingslån	Fondmidlane kjem frå innbetaling av Husbanklån frå låntakarar, som kan gå til nedbetaling av kommunale innlån frå Husbanken.
25530003	Heis ved Øysteheimen	Fondet eldre enn 1994. Kan truleg nyttast i samband med utbygging på Øysteseheimen.
25530005	Gåve T. Breievne Str.Aldersh	Fondet eldre enn 1994. Fondet kan truleg nyttast i samband med nytt prosjekt for Strandebarmsheimen.
25550001	Vikøy Kyrkjegardsfond	Fondet er eldre enn 1994. Uklart om det er knytt vilkår til bruk.
25550003	Tusenårsjubileum	Rest av øyremerka midlar til tusenårsjubileet.
25563003	Pumpestasjon	Oppretta i 1996. På grunnlag av statstilskot til kloakkpumpe som seinare vart finansiert av kommunen. Kan nyttast truleg nyttast til finansiering av pumpestasjon.
25563004	Øyremerka tilskot mottatt i investering	Branntryggleik Strandebarmsheimen

4 Ubundne fond

Ubundne driftsfond vert kalla disposisjonsfond, og ubundne investeringsfond vert kalla ubundne kapitalfond. I tillegg kan kommunen få fond for «rekneskapsmessige overskot» dersom kommunen har eit mindreforbruk som det ikkje er lagt føringar for, noko som sjeldan skjer.

4.1 Disposisjonsfond

Fondskonto	Fondsnamn	Kommentar
25600000	Disposisjonsfond	«Bufferfondet» til kommunane, som kan brukast til både finansiering av drift og overførast til investering.
25600013	Mastekompensasjon	Fondet vart oppretta då kommunen tok i mot 32 mnok som kompensasjon for master på strekkja Sima-Samnanger. I utgangspunktet er det ingen bindingar, men heradsstyre har i eiga sak vedteke føringar for kva midlane skal brukast til. HST-061/13, 8.10.2013. Arkivsak 13/907-1: - Amenitetar, identitet og stadleg kultur og omdøme, med den hensikt å auka bu- og besøksattraktiviteten i Kvam herad
25600100	Mva. komp. frå investeringsprosjekt	Fondet vart oppretta då kommunane fekk tildelt mva. kompensasjon frå investeringsprosjekt inn i drifta. Ordninga er no avslutta, og midlane enten brukt til finansiering av investeringsprosjekt eller drift.
25600200	Disp. fond – ekstra kraftinntekter	Fondsmidlar frå inntekter utover budsjett
25600300	Kvammabadet KF	Buffer frå mastekompensasjonfond til drift av kommunalt føretak
25600400	Havbruksfond	Årleg utbetaling frå Fiskeridirektoratet for å sikra at oppdrettskommunar får meir igjen for å tilretteleggja for havbruk.

4.2 Rekneskapsmessig overskot

Fondskonto	Fondsnamn	Kommentar
25950000	Rekneskapsmessig mindreforbruk	Midlar frå år med mindreforbruk, der det ikkje låg føringar for bruk av mindreforbruket. Fritt disponible fondsmidlar.

4.3 Ubundne kapitalfond

Fondskonto	Fondsnamn	Kommentar
25300001	Kapitalfond	Fritt til å disponera innan investeringsrekneskapen, med unntak av tidlegare bindingar.
25300002	Uttak Eigenkapital Kvam Kraftverk	Oppretta av HST i sak 98/89 (14.10.97), opphavleg på 25,4 mnok frå uttak av EK frå Kvam kraftverk AS. Lagt til renteavkastning undervegs. Føremålet er økonomisk lønsame prosjekt. I saka vart det vedteke av det måtte vera 2/3-fleirtal i HST for bruk av midlar eller endra reglar for det. Dette er ikkje eit lovleg vedtak, då det alltid skal vera simpelt fleirtal som avgjer saker i HST, og fondet er i realiteten ubunde.
25300003	Inv. Fond Kvam Kraftverk	Oppretta av HST i sak 97/89 (14.10.97), opphavleg på 10 mnok etter uttak frå Kvam kraftverk AS, men lagt til renteavkastning undervegs. Føremålet var eit mellombels uttak av midlar som kan nyttast til ansvarleg lån eller auka av aksjekapital. I saka vart det vedteke av det måtte vera 2/3-fleirtal i HST for bruk av midlar eller endra reglar for det. Dette er ikkje eit lovleg vedtak, då det alltid skal vera simpelt fleirtal som avgjer saker i HST, og fondet er i realiteten ubunde.
25310001	Flyktningefond - investering	Dette er eit tidlegare lån til Kvam herad som vart gjort om til tilskot i juni 2001. Uklar status.
25360003	Bustadfelt-Fond	Fondet vert tilført midlar dersom kommunen sel ei tomt eller ein grunn som ikkje er knytt til prosjekt, sjå eige sak HST-021/05 (01.03.2005, arkivsak 2004000176), og vert brukt til tilsvarande.

5 **RETNINGSLINER FOR BRUKEN AV KRAFTFONDET I KVAM**

Vedtekne av heradsstyret i Kvam 23.03. 2021 i sak 029/21

Standardvedtektene fastset dei ytre rammene for bruk av kraftfondsmidlane.

Innanfor standardvedtektene kan kommunen gjennom eigne retningslinjer snevra inn fondet sine støtteformål, støtteformar og støttevilkår.

Til § 1 Kraftfond - Heimel, kapital og avkastning

Grunnkapitalen på kr. 1.000.000,- vert plassert i bank eller finansinstitusjon på best mogleg vilkår.

Reglane skal oppdaterast slik at dei er i tråd med dei til ei kvar tid gjeldande nasjonale og internasjonale avtalar og føringar.

Reglane for tilskot til næringsføremål gjeld for alle typar næringsverksemd med forretningsadresse og aktivitet i Kvam herad.

Midlar frå kraftfondet kan setjast av til garantifond, når det vert gjeve garanti for kommunale tiltak. Styret for kraftfondet kan gje garantiar for opp til kr. 500.000,- av fondskapitalen. Vilkåret er at garantien er gyldig etter § 51 i kommunelova.

Til § 2 Føremål

Det overordna målet med å bruka kraftfondet er å bidra til sikring og vidareutvikling av eksisterande verksemder, fremja etablering av nye verksemder og å sikra og auka busetnaden i kommunen.

Som del av kommuneplanen skal det lagast ein eigen næringsplan. Denne skal gje grunnlag for prioritering av prosjekt. Næringslivet i kommunen har medverka aktivt i utarbeidinga av planen.

Søknader skal også vurderast og prioriterast ut frå mål og strategiar i energi- og klimaplan og intgreringsplan.

Målsetjing:

Næringsutvikling i Kvam skal legge til rette for og sikra eksisterande næringsliv. Gjennom samarbeid skal Kvam vidareutvikla næring og handel og stimulere til etablering av ny verksemd. Kvam skal prioritera å marknadsføre det som er, og leggje til rette for nytenking og gründerverksemd.

I fylgje strategisk næringsplan skal det satsast på fem strategiar:

1. Hovedmål: utvikla eit pulserande og sjølvsetendig regionsenter.
2. Bygga kompetanse som skapar talent og utnyttar teknologi.
3. Skapa opplevingar og innhaldsrik fritid.
4. Styrka det etablerte og utvikla det særeigne.
5. Skapa gnist for kreativ og framtidsretta næring.

Eksempel på prosjekt som kan få stønad:

Kommunalt tiltaks- og næringsarbeid:

til dømes: næringsplanlegging, etableringsprosjekt, samarbeid skule/næringsliv og stadutviklingsprosjekt.

Fysisk tilrettelegging for næringsverksemd:

til dømes: kommunal tilrettelegging av næringsarealer, fysisk stad- utvikling, infrastruktur for reiseliv, vassforsyning.

Bedriftsutvikling :

til dømes: etableringsstipend, opplæring, produktutvikling, marknadsføring, marknadsundersøking og planlegging.

Investering i bedrifter:

til dømes: utstyr, maskiner og bygningar ved oppstart og utviding av bedrifter.

Kraftfondet kan og nyttast til utbygging av kommunale fellestiltak som kommunikasjonar, barnehagar, skular, helse- og sosialinstitusjonar, samfunnshus og idrettsanlegg. Til desse formåla kan

fondet nyttast til å støtte investeringar, ikkje drift. *Kommunen bør prioritere kraftfondet til direkte næringsutvikling framfor denne typen kommunale fellestiltak.*

Ved ein eventuell samfinansiering med midlar frå andre støtteordningar, kan samla offentleg stønad ikkje overstige stønadsdel som er fastsett i § 5.

Tiltak som ikkje skal gjevast stønad over kraftfondet:

Det kan ikkje gjevast stønad til sanering av gjeld i private bedrifter. Dette set ikkje hindringar for at kraftfondet kan nyttast til refinansiering av ei bedrift etter føreteke gjeldssanering.

Det kan heller ikkje gjevast stønad til løpande drift av kommunen. Unnateke løn til næringsarbeid, som kan finansierast av fondet. Vidare kan det gjevast stønad til ekstraordinære kommunale tiltak som i utgangspunktet er lagt til andre forvaltningsinstansar.

Avdrag på lån vert ikkje rekna som løpande drift av kommunen.

Ut over dei prioriteringar som er gjort i strategisk næringsplan, bør all næringsverksemd likestillast. Kommunen bør derimot ikkje gje stønad til næringsverksemd som mottar store overføringar over statsbudsjettet.

Til § 3 Former for stønad

1. Stønad til nyetableringar skal i hovudsak gjevast som tilskot eller lån på visse vilkår, under dette ansvarleg lånegjeld. Storleiken på tilskota og/eller lån skal vurderast ut i frå samla kapitaltrøng og tilgang på andre distriktpolitiske verkemiddel. Det vert sjeldan gitt støtte i form av lån då heradet ikkje har eit eigna system for å handsama lån.

2. Garantiar kan berre gjevast dersom desse kan godkjennast etter § 51 i kommunelova.

3. Kraftfondet bør ikkje nyttast til å teikne aksjar og andeler i privat næringsverksemd. Kommunen kan fort komme i ein uheldig dobbelrolle som ansvarleg for både investering/drift og tilskot/lån.

4. Ved kvar utlysing kan det normalt løyvast inntil kr 1 mill. Summen av alle offentlege tilskot kan ikkje overstiga 50 % av prosjektet sitt kapitalbehov. Eige arbeid vert vurdert med inntil 350 kr per time.

For arrangement og tiltak som er av interesse for større delar av næringslivet i Kvam, kan det gjerast unntak frå krav om eigenkapital/-innsats.

Til § 4 Forholdet til internasjonale plikter på statsstøtte området

Heradet fylgjer internasjonale forpliktingar Norge har forplikta seg til på statstøtteområdet.

Nettsida www.eftasurv.int innheld ei oversikt over gjeldande regelverk for offentlig støtte. Sjå også Fornyings – administrasjons – og kirkedepartementets vegleiar om EØS-avtalens reglar om offentlig støtte.

Med stønad til eksport tenkjer ein på, stønad som kan koplast direkte til ei mengde eksporterte varer frå bedrifta, etablering og drift av eit distribusjonsnettverk. Det kan gjevast stønad til følgjande tiltak i samband med eksport:

- Rådgjeving for identifisering av bedrifta sine behov og val av tenester
- Kompetansegejvande tiltak
- Utarbeiding av eksportmarknadsplan
- Studiar eller konsulenttenester som vil vere nødvendige for å lansere eit nytt produkt eller eit eksisterande produkt på eit ny marknad
- Marknadsundersøkingar/innhenting av marknadsinformasjon
- Deltaking på messer

Lån frå kraftfondet skal sikrast med pant i fast eigedom, leigerett med driftstilbehør, maskiner eller salspant.

Rente på lån frå kraftfondet skal følgja Husbankens lågaste flytande rente

Til § 5 Forvaltning

Heradsstyret er styre for kraftfondet og kan delegere mynde til rådmannen. Søknad om tilskot over kr. 50.000 skal handsamast av heradsstyret.

Søknader til kraftfondet skal skje elektronisk – skjema finn ein på kommunen si heimeside på internett www.kvam.kommune.no og alle søknader vert å sende via www.regionalforvaltning.no.

Saksførebuinga til styret for kraftfondet vert delegert til rådmannen i samsvar med § 23 i Kommunelova. Rådmannen kan internt delegere mynde.

Budsjett og rekneskap skal integrerast i kommunen sitt økonomisystem i samsvar med gjeldande føresegner. I tillegg forutset ein at det vert utarbeid eit vedlegg til rekneskapen med ein samla oppstilling av kraftfondet sine inntekter og utgifter. I budsjettet skal heradsstyret konkretisere sum frie fondsmidlar til tildeling i form av hhv. lån og tilskot

Det er klageadgang på enkeltvedtak i medhald av forvaltningslova. Klager vert handsama av kommunalt klageorgan.

Dersom verksemda/arbeidsplassen flyttar ut av kommunen før det er gått tre år sidan tilskotet vart tildelt, må heile tilskotet betalast attende.
Om tilskotet er utbetalt og investeringa/tiltaket ikkje vert gjennomført som omsøkt, skal tilskotet betalast attende fullt ut.
Ved tildeling av tilskot, skal det setjast tidsfrist for gjennomføring av prosjektet og levering av sluttrapport. Rådmannen kan i spesielle høve gje utsatt frist for gjennomføring.

Til § 6 Årsmelding og rapporteringsplikt.

Kvart år skal det leggjast fram for heradsstyret ei melding om bruken av kraftfondet.

Årsmeldinga for kraftfondet skal innehalda:

Rekneskap

Oversyn over prosjekt

Analyse over korleis fondet er nytta sett i høve til prioriteringa i strategisk næringsplan

Trong for endringar i prioriteringar/retningslinjer for bruken av kraftfondet for neste år

Søkjarar som har motteke lån til prosjekt skal sende inn årsmelding til styret for kraftfondet årleg inntil lånet er nedbetalt/innfridd innfridd og søkerar som har vorte tildelt tilskot gjennom kraftfondet skal sende inn rekneskap/ årsmelding for det aktuelle år tilskotet vart utbetalt med tilbakemelding om kva betydning tilskotet hadde for det aktuelle året”.

6 Vedtekter for Kvam fiskefond (HST-167/08, 16.12.2008. Arkivsak 08/1045)

§ 1

Midlar frå Kvam fiskefond skal nyttast til å fremja fisket i Kvam herad.

§ 2

Fondskapitalen vert sett til minimum kr 200 000 ved utgangen av 2008 og seinare.

§ 3

Inntekter til fondet vil vera renteavkasting og eventuelle tilskot frå konsesjonær i samband med vassdragsregulering. Eventuelle andre midlar.

§ 4

Rådmann er styre til fondet. Fondsmidlane skal plasserast på renteberande konto slik at fondet er disponibelt til ei kvar tid. Det skal førast eige rekneskap og budsjett for fiskefondet.

Ubrukte midlar skal automatisk overførast til neste års budsjett og tilleggast neste års løyving.

Grunnkapitalen skal i utgangspunktet ikkje brukas, men i spesielle tilfelle kan heradsstyre bestemme at grunnkapitalen kan brukas under føresetnad om at grunnkapitalen så raskt som mogleg bringes opp til minimum.

§ 5

Støtte innanfor rammene kan gjevast av rådmann. Større prosjekt må handsamast av heradsstyret, og helst gjennom handlingsprogram og budsjett.

§ 6

Søknad om støtte frå fondet må fremjast skriftleg. Søknaden skal innehalde:

- Kva tiltaket går ut på, søkjaren si utgreiing og vurdering av tiltaket.
- Opplysningar om søkjaren.
- Investerings- og finansieringsplan
- Kven som er deltakarar og skal utføre arbeidet.

§ 7

Før tilskot kan utbetalast, må fylgjande føresetnader vere oppfylte:

- Tiltaket må vere fullfinansiert
- Rapport og revidert rekneskap skal vere godkjend av Kvam herad

§ 8

Direktoratet for naturforvalting avgjer twist om forståinga av desse vedtekter.

§ 9

Disse vedtekter tek til å gjelda straks.

7 Vedtekter for Kvam viltfond (HST-052/02, 28.05.2002. Arkivsak 2002000568)

1. Føremål

Midlar frå Kvam viltfond skal skape økonomisk grunnlag for å fremje viltforvaltinga i heradet.

2. Definisjon

Kvam viltfond er eit bunde driftsfond som kommunen forvaltar til viltføremål innanfor dei rammer forskrift om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort (23. mai 2001) fastset.

3. Fondstorleik

Fondskapitalen vert sett til minimum kr 30.000 ved utgangen av 2002, minimum kr. 60.000,- ved utgangen av 2003 og minimum kr. 100.000,- ved utgangen av 2004 og seinare.

Fondet skal byggjast opp slik:	Avsetjing i 2002	kr 30.000,-	Fondet er kr 30.000,-
	Avsetjing i 2003	kr 30.000,-	Fondet er kr 60.000,-
	Avsetjing i 2004	kr 40.000,-	Fondet er kr 100.000,-

Midlar utover fondsminimum er disponible

4. Inntekter til fondet

- Offentleg fellingsavgift for hjortevilt,- storleik vert fastsett av heradet i høve til forskrift om kommunale viltfond.
- Eventuelle tilskot frå statleg viltfond.
- Årleg avkasting frå fondet. Viltfondet vert forvalta saman med resten av heradet sin kapital og avkastinga av fondet vert årleg tilført fondet.
- Inntekter frå omsetjing av ulovleg felt vilt og fallvilt av hjortevilt.
- Inntekter frå hjortevilt som er felt etter § 13 i viltlova ("skadeløyyve").
- Eventuelle løyvingar frå heradet.
- Eventuelle andre midlar.

5. Disponering av fondet

Kvam herad disponerer fondet som skal brukast til viltrelatert arbeid i heradet.

Fondet kan brukast til:

- Tiltak for å fremje viltforvaltning, styrke kunnskapen om viltet, jaktorganisering og liknande i heradet og i naboherad gjennom samarbeid i regi av organisasjonar, enkeltpersonar eller heradet sjølv.
- Dekke heradet sine utgifter til ettersøk, handtering av skadd vilt og fallvilt.
- Tiltak for å førebyggje skade på landbruksnæring som skuldast hjortevilt.

Fondet kan ikkje brukast til:

- Heradet sin administrasjon av viltforvaltinga.
- Erstatning for skade som skuldast vilt.
- Skotpremie.

Kvam viltnemnd kan fastsetje meir detaljerte reglar for ulike føremål og tiltaksgrupper.

Retningslinene er eit supplement til forskrift om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort, fastsett av Direktoratet for naturforvaltning 23. mai 2001.

6. Forvaltning

Kvam viltnemnd er styre for fondet. Fondstyret kan delegere vidare mynde til rådmann.

Fondsmidlane skal plasserast på renteberande konto slik at fondet er disponibelt til ei kvar tid. Det skal først eige rekneskap og budsjett for viltfondet.

7. Fellingsavgift

Storleik på fellingsavgift for elg og hjort vert fastsett årleg i budsjettet til heradet innanfor dei rammer for storleiken på fellingsavgifta som kvart år vert vedteke i Statsbudsjettet.

8. Tildeling av midlar frå fondet

Det kan tildelast midlar frå viltfondet til lag, organisasjonar, verksemder og einskildpersonar.

Når det er aktuelt å tildele midlar frå fondet skal dette gjerast kjent for ålmenta i god tid før eventuell søknadsfrist.

Tilskot skal primært ytast til tiltak av lokal karakter og som ikkje lett kan få statstilskot.

Tilskot vert gjeve etter søknad og på grunnlag av godkjende kostnadsoverslag og at krava til søknad er oppfylte.

8. a) Kva tiltak kan få tilskot

Tilskot kan gjevast til oppgåver innan viltrelatert arbeid i heradet, også viltkartlegging og informasjonstiltak. Tiltak knytt til arbeid med driftsplanar skal tilleggast vekt, og oppgåver som bygger på samarbeid mellom herad, vert prioriterte.

Døme på andre tiltak:

- Arbeid med tilrettelegging, organisering og informasjon om jakt og høve til jakt.
- Tiltak som har som målsetjing å betre bestandsoversyn, oppretting og drift av lokale samarbeidsråd.
- Førebygging mot hjorteviltskade.
- SAM finansiering av prosjekt.
- Andre lokale vilttiltak.

8. b) Krav til søknad

Søknad om støtte frå fondet må fremjast skriftleg før tiltaket vert sett i verk.

Fondsstyret bør fastsetje søknadsfristar.

Søknaden skal innehalde (minimumskrav):

- Kva tiltaket går ut på, søkjaren si utgreiing og vurdering av tiltaket.
- Opplysningar om søkjaren.
- Investerings- og finansieringsplan.

- Framdriftsplan
- Kven som er deltakarakar og skal utføre arbeidet

8. c) Utbetaling

- 50% av tilsagnet kan utbetalast ved oppstart før fullstendig investering er gjort.
- Delutbetaling kan skje mot dokumentasjon på gjennomføring med 90 % av tilsagnsummen. Fondsstyret kan gjere vedtak om eingongsutbetaling.
- Frist for gjennomføring av tiltaket er normalt 2 år (tilsagnsåret + to heile kalenderår).
- Administrasjonen får fullmakt til å godkjenne 1 år utsetjing av frist for gjennomføring av tiltaket, etter søknad. Utsetjing utover dette skal handsamast av fondsstyret.
- Dersom det oppstår tilhøve som er strid med føresetnadane for støtta, kan Kvam herad avgjere at tilskot skal betalast tilbake til fondet heilt eller delvis.
- Krav om tilbakebetaling av tilskot kan ikkje setjast fram seinare enn 5 år etter utbetaling.
- Før tilskot kan utbetalast, må fylgjande føresetnadar vere oppfylte:
- Tiltaket må vere fullfinansiert.
- Rapport og revidert rekneskap skal vere godkjend av Kvam herad.
- Krav som vert stilt i gjeldande lover, forskrifter og standardar skal vere oppfylte og naudsynte godkjenningar må liggje føre.

8. d) Sakshandsaming og klage/anke

Støtte innanfor rammene kan gjevast av fondsstyret. Større prosjekt må handsamast av heradsstyret, og helst gjennom handlingsprogram og budsjett.

Klage på kommunale vedtak skal handsamast av fylkesmannen, jmf. Viltlova § 4 siste ledd.

Fondsstyret står fritt til å vurdere tilskotsstorleik innan gjeldande rammer.

8 Retningslinjer for Havbruksfondet i Kvam herad

Vedteke i heradsstyret i Kvam 19.12.2018

Kvam heradsstyre vedtek følgjande retningslinjer for Havbruksfondet:

1. *Midlar frå det statlege Havbruksfondet vert sett av på eit kommunalt disposisjonsfond, Havbruksfond, konto 25600400*
2. *Fondsmidlane kan brukast til*
 - a. *Tiltak i tråd med handlingsplan i kulturminneplan på 2 millionar kroner totalt, fordelt på inntil kr 200.000 per år.*
 - b. *Klima- og energitiltak på inntil 2 millionar kroner.*
 - c. *Betaling av medlemsskap i Nettverk fjord- og kystkommuner (NFKK)*
 - d. *Driftsprosjekt.*
 - e. *Dekking av udekka driftsunderskot dersom dette ikkje kan dekkast av andre fondsmidlar.*
 - f. *Fondet kan nyttast til å styrke kommunen sin forvaltning av naturområde, naturmangfald og reetablering av natur*
3. *Fondsmidlane bør ikkje brukast til*
 - a. *Ordinær drift.*
 - b. *Investeringsprosjekt som kan finansierast med bundne fond*
 - c. *Driftstiltak som kan finansierast med andre midlar, som kraftfond.*
4. *Bruk av fondsmidlar vert fastsett i samband med budsjettarbeid, ev. i tertialar.*

9 Fondsbruk/-avsetning

9.1 Næringsfond

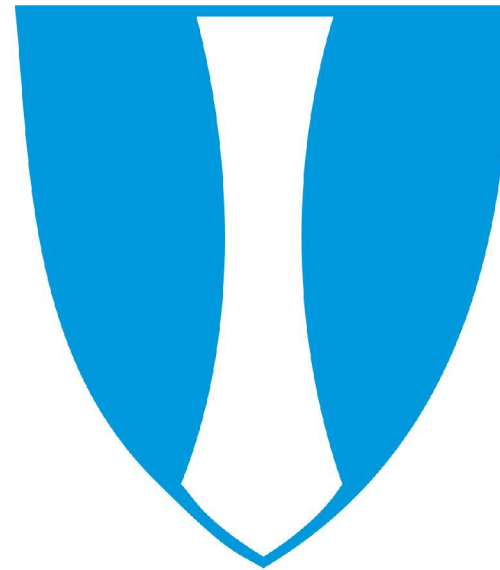
Bilagstekst	Bruk	Avsetnad
Tilskot Kvamskogen	178 000	
Tilskot Hissfjord Maskin	50 000	
Tilskot Hissfjord Maskin	44 000	
Tilskot Fusit Data	50 000	
Tilskot Hans Pulles	35 000	
Tilskot Gjerde Felemakeri	105 000	
Tilskot Strandebarm Fotpleie	20 000	
Tilskot Strandebarm fotpleie	10 000	
Tilskot Scandiabows	20 000	
Tilskot Ubuntu Coatching	40 000	
Tilskot Gjerde Felemakeri	45 000	
Tilskot Rysjedal - etablering tømrarfirma	50 000	
Tilskot Messen	25 000,00	
Tilskot Digitale Kvam	50 000,00	
Tilskot Breievne gard	150 000,00	
Tilskot Eva Mia Interiør	20 000,00	
Norheimsund næringslag - Tilskot sitjebenkar	50 000	
Sum endring fondsmidlar	942 000	-
Netto endring fondsmidlar		(942 000)

9.2 Fiskefond

Bilagstekst	Bruk	Avsetnad
Statkraft energi AS - avsett		36 715
Sum endring fondsmidlar	-	36 715
Netto endring fondsmidlar		36 715

9.3 Viltfond

Bilagstekst	Bruk	Avsetnad
Kvam viltelefon - årleg driftstilskot	16 064	
Kvam viltelefon - årleg driftstilskot	34 000	
Sum endring fondsmidlar	50 064	-
Netto endring fondsmidlar		(50 064)

Finansrapport Kvam herad

Langsiktige finansielle aktiva

31.08.2022

Forbehold

Denne rapporten er utarbeidet av Bergen Capital Management AS (heretter BCM) i samsvar med forskrift om finansforvaltning og reglement for finansforvaltning vedtatt av kommunestyret i Kvam herad. Rapporten baserer seg på kilder som vurderes som pålitelige, men BCM garanterer ikke at informasjonen i rapporten er presis eller fullstendig.

Uttalelsene i rapporten reflekterer oppfatninger på det tidspunkt rapporten ble utarbeidet, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten varsel.

Denne rapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. BCM påtar seg intet ansvar for verken direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Denne rapporten er kun ment å være til bruk for våre klienter, ikke for offentlig publisering eller distribusjon, men BCM tar dog ingen forbehold om klienters eventuelle offentliggjøring. Ansatte i BCM kan eie verdipapirer i selskaper som er omtalt i rapporten, og kan kjøpe eller selge slike verdipapirer.

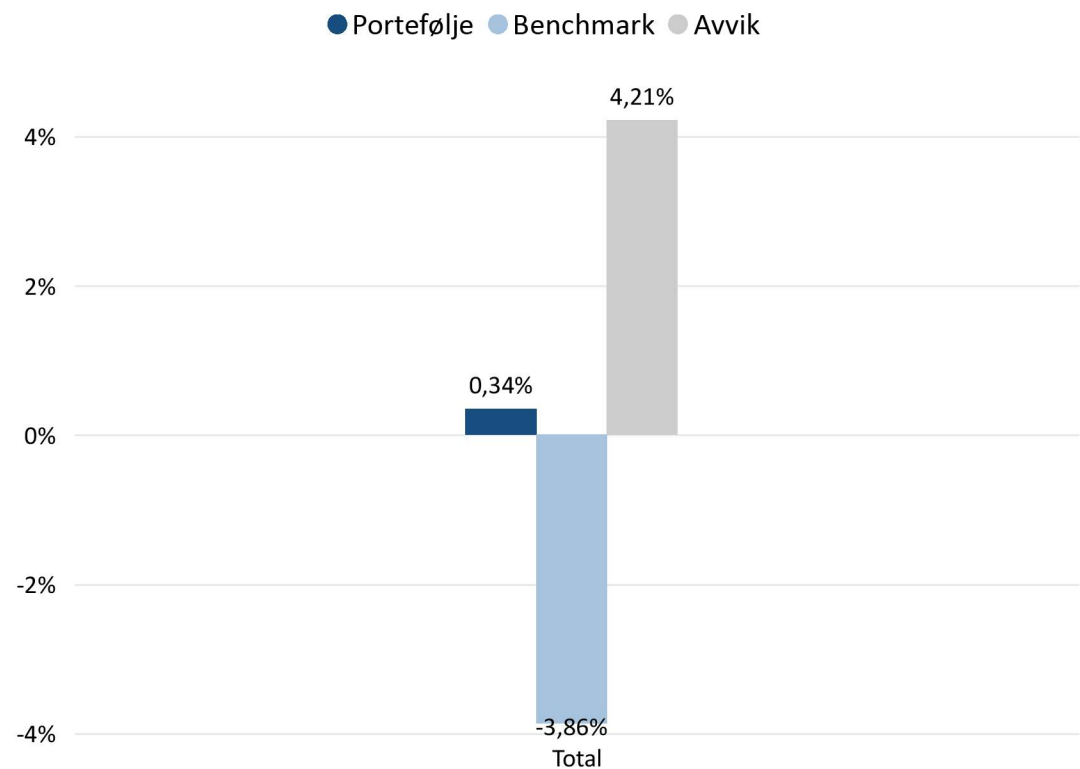
Rapporten er utarbeidet på et gitt tidspunkt, verdiendringene kan være store i verdipapirmarkedet slik at endelig avkastning og resultat på et eventuelt avviklingstidspunkt kan være vesentlig lavere eller høyere. Det er brukt beste anslag på gitte tidspunkt som markedskurser/markedspriser i rapporten. Ved årsavslutning er det benyttet ligningskurser fastsatt av Verdipapirforetakenes Forbund for aksjer, sertifikater og obligasjoner. Det er brukt tidsvektet avkastning i beregningene. Forvaltningshonorarer er medberegnet i avkastningstallene.

Historisk avkastning i porteføljer forvaltet av BCM er ingen garanti for fremtidig avkastning. Fremtidig avkastning vil blant annet avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, porteføljens risiko, samt kostnader ved forvaltning. Avkastningen kan bli negativ som følge av kurstap og verdiendringer.

Rapporten inneholder kun langsiktige finansielle aktiva som er forvaltet av BCM og rapporten er utarbeidet i henhold til krav i finansreglementets kapittel 8 og spesielt risikorammene skissert i kapittel 8.4. Ved reproduksjon eller annen bruk av rapporten bør rapporten i sin helhet vedlegges. Rapporten gir et øyeblikksbilde på rapporteringstidspunkt, slik at porteføljens sammensetning og risiko p.t. kan være høyere eller lavere.

Oppsummering

FIGUR 5: Tidsvektet avkastning i år

Avkastning i 2022 er 0,34% etter 1. kvartal 2022. Dette er 4,21% - poeng over benchmark som er norsk stat med durasjon på 3 år.

Porteføljen vil avvike fra kommunens referanseindeks, NOGOVD3 (ST4X), som består av norske statsobligasjoner med 3 års durasjon. Porteføljen består hovedsakelig av bankobligasjoner med lavere durasjon/renterisiko og høyere renterisiko enn benchmark.

Porteføljen består av obligasjoner og ansvarlige lån i norske sparebanker og banker som antas å ha lav tapsrisiko.

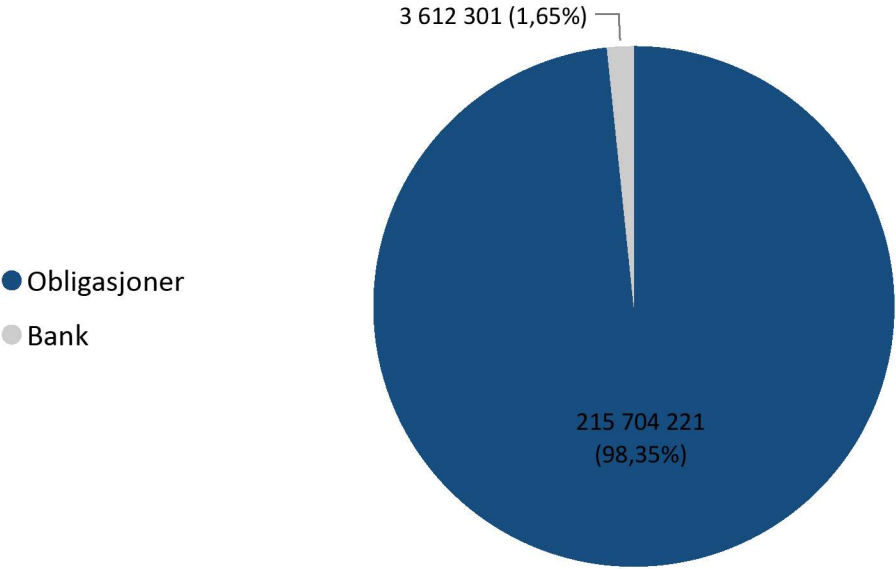
Ved en sannsynlig normalisering av kapitalmarkedene, vil BCM søke å legge en større andel over i obligasjoner med høyere kredittpåslag innenfor rammen av kommunens finansreglement for å oppnå en høyere forventet avkastning over tid. BCM vil holde på sin strategi med liten turnover (kjøp/salg) i porteføljen.

Aktivaklasse	Benchmark navn	Resultat	Resultat %	Benchmark	Avvik
Obligasjoner	ST4X/NOGOVD3	750 291	0,34%	-3,86%	4,21%
Total	ST4X/NOGOVD3	750 291	0,34%	-3,86%	4,21%

Porteføljen består av 25 rentepapirer

Oppsummering

FIGUR 2: Allokering av langsiktige finansielle aktiva

Midlene er plassert i bankinnskudd og direkteide rentebærende verdipapir utstedt av norske banker.

Samlet portefølje forvaltet av BCM var ved tertialsslutt 219 316 521 .

Rentebetingelsene på alle verdipapirene i porteføljen er enten faste eller flytende som er knyttet opp mot 3 måneders NIBOR. Se mer under Detaljoversikt.

Investeringene er gjort i børnoterte verdipapir med god omsetning og andre papirer med tilsvarende god likviditet. Plasseringene kan gjøres disponible for Kvam herad i løpet av kort tid

Ingen av utstederne eller verdipapirene i porteføljen har lavere rating enn BBB-.

Midlene er søkt plassert i henhold til Kvam herad sine etiske retningslinjer for finansielle investeringer.

Porteføljen har også en andel med kontanter som fortløpende benyttes når kjøpsmuligheter oppstår i markedet.

Aktivaklasse	Markedsverdi	Markedsverdi, % av total
Bank	3 612 301	1,65%
Obligasjoner	215 704 221	98,35%
Total	219 316 521	100,00%

Porteføljen består av 25 rentepapirer

Aktiva fordeling

Plassering	Minimum	Maksimum	Nøytral	Status	Vekt
Risikoklasse 1	0%	100%	0%	0%	Nøytral
Risikoklasse 2	0%	100%	100%	100%	Nøytral
Risikoklasse 3	0%	25%	0%	0%	Nøytral
Risikoklasse 4	0%	0%	0%	0%	Nøytral
Risikoklasse 5	0%	0%	0%	0%	Nøytral
Risikoklasse 6	0%	0%	0%	0%	Nøytral

TABELL: Allokering av langsiktige finansielle aktiva. Det skilles mellom rammer for bruk av renteinstrumenter og egenkapitalinstrumenter. Nøytral brukes dersom allokering er innenfor +/- 2 % av nøytral vekt.

RISIKOKLASSER

Risikoklasse 1 : Obligasjoner/sertifikat utstedt av den norske stat eller foretak med statsgaranti, samt statsobligasjonsfond.

Risikoklasse 2: Norske obligasjoner med fortrinnsrett, obligasjoner/sertifikat utstedt av statsforetak, fylkeskommuner og kommuner, kraftverk med garanti fra kommune/ fylkeskommune, banker, forsikringsselskap og kredittforetak, innskudd i banker. BIS vekt skal være maksimum 20 prosent. Pengemarkeds- og obligasjonsfond etter samme kriteriene som over. Obligasjoner, sertifikat og innskudd som inngår i risikoklasse 2 og 3 (enten enkeltvis eller gjennom verdipapirfond) skal minimum være ratet *investmentgrade*, dvs. BBB- eller bedre.

Risikoklasse 3: Norske obligasjoner/sertifikat utstedt av industriforetak eller lignende, eller fond med tilsvarende risiko. BIS vekt kan være inntil 100 %. Pengemarkeds- og obligasjonsfond etter samme kriterier som over.

Risikoklasse 4: Ansvarlige lån

Risikoklasse 5: Norske aksjefond, aktivt forvaltet aksje- og egenkapitalbevis -portefølje bestående av direkteide verdipapir notert på Oslo Børs.

Risikoklasse 6: Enkeltaksjer, egenkapitalbevis og private equity.